

Avrupa İltica Destek Ofisi

EASO Menşe Ülke Bilgi Raporu

Rusya Federasyonu Devlet Koruma Aktörleri

Mart 2017

MİSYONUMUZ DESTEKTİR

Avrupa İltica Destek Ofisi

EASO

Menşe Ülke
Bilgi Raporu

Rusya Federasyonu

Devlet Koruma
Aktörleri

Mart 2017

***Europe Direct, Avrupa Birliği ile ilgili sorularınıza cevap
bulmanıza yardımcı olan bir hizmettir.***

Ücretsiz telefon numarası (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Bazı cep telefonu operatörleri 00800'lü numaralara erişim
sağlamayabilir ya da bu aramaları ücretlendirebilir.

Avrupa Birliği ile ilgili daha fazla bilgiye internetten erişebilirsiniz (<http://europa.eu>).

Basım ISBN 978-92-9494-372-9 doi: 10.2847/502403 BZ-04-17-273-EN-C

PDF ISBN 978-92-9494-373-6 doi: 10.2847/265043 BZ-04-17-273-EN-C

© European Asylum Support Office 2017

Kapak fotoğrafı: JessAerons – istockphoto.com

Bu belgede bulunan bilginin kullanımından EASO veya EASO adına hareket eden hiçbir şahıs
sorumlu tutulamaz.

Teşekkür

EASO aşağıdaki ulusal MÜB birimlerini ve iltica ve göç departmanlarını bu raporun ortak yazarları olarak tanımak ister:

Belçika, Cedoca (Araştırma ve Belgeleme Merkezi), Mülteciler ve Vatansızlar Genel Komiserliği Ofisi

Polonya, Menşе Ülke Bilgisi Birimi, Mülteci Usulleri Departmanı, Yabancılar Şubesi

İsveç, Lifos, Menşе Ülke Bilgisi ve Analizi Merkezi, İsveç Göçmen Dairesi

Norveç, Landinfo, Menşе Ülke Bilgisi Merkezi

Bu rapor aşağıdakiler tarafından incelenmiştir:

Danimarka, Menşе Ülke Bilgisi Birimi, Danimarka Göç Servisi, Göç ve Uyum Bakanlığı

İsviçre, Bölüm Analizi ve Hizmetleri, Göç Devlet Sekreterliği

Bu rapor aşağıdaki kuruluş tarafından incelenmiş ve güncellenmiştir:

ACCORD- Avusturya Menşе Ülke ve İltica Araştırma ve Belgelendirme Merkezi

İçindekiler

Teşekkür.....	3
İçindekiler	4
Sorumluluk reddi	7
Giriş.....	14
Metodoloji	14
Raporun yapısı ve kullanımı	15
Harita (⁹).....	16
1. Rusya Federasyonu (RF)- Anayasa ve Devlet Yapısı	17
1.1 Rusya Federasyonu Devlet Başkanı.....	17
1.2 Rusya Federasyonu Hükümeti	18
1.3 Federal Meclis	19
1.4 Yargı sistemi ve savcılık	21
1.5 Federalizmden merkezileşmeye	22
2. Rusya Federasyonu'nda Devlet Koruma Aktörleri ve hassas durumdaki gruplar	24
2.1 İçişleri Bakanlığı (MVD) ve Polis	26
A. Genel.....	26
2.1.1 Tarihi arka plan	26
2.1.2 2011 Reformu	27
2.1.3 Güncel yasal çerçeve, yapı ve yetki.....	29
B. Polis kapasitesi.....	31
2.1.4 Kaynaklar	31
2.1.5 Eğitim ve istihdam	32
2.1.6 Performans değerlendirme sistemi (Verimlilik).....	33
2.1.7 Suç istatistikleri	33
C. Polis Doğruluğu.....	34
2.1.8 Polis Faaliyetleri	34
2.1.9 İstihdam ve kariyerde ilerleme	34
2.1.10 Performans değerlendirme sistemi (Doğruluk)	35
2.1.11 Polis yolsuzluğu.....	36
2.1.12 Gücün kötüye kullanılması, kötü muamele ve orantısız güç kullanımı.....	38
2.1.13 Polis istismarına karşı yasal önlemler ve denetim	39
2.2 Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi (SK)	43
A. Genel.....	43
2.2.1 Arka plan	43
2.2 Yetki Alanı	43
2.2.3 Yapı	45
2.2.4 Şikayette bulunma	45
2.2.5 Reform planları	46
B. Kapasite	47
2.2.6 Kaynaklar	47
2.2.7 Eğitim	49
C. Doğruluk	49
2.2.8 Sadakat sorunları, politik bağımsızlık.....	49
2.2.9 Dahili denetim.....	51
2.2.10 Harici denetim	53

2.2.11 SK eylemlerini şikayet etme imkanı	54
2.2.12 İtibar / güven	54
2.3 Savcılık	55
A. Genel.....	55
2.3.1 Yetki Alanı	55
2.3.2 Yapı	57
2.3.3 Savcılık'ın denetim işlevi: birey şikayetlerinin idaresi.....	58
2.3.4 Başsavcılık adli soruşturması denetimi	61
B. Kapasite.....	62
2.3.5 Kaynaklar	62
2.3.6 Yeterlik ve Eğitim	62
C. Doğruluk.....	63
2.3.7 Siyasi bağımsızlık / görevlendirme.....	63
2.3.8 Sadakat sorunları	64
2.3.9 Davranış Tüzüğü.....	66
2.3.10 Savcı eylemlerini şikayet etme imkanı.....	66
2.3.11 Yolsuzluk	67
2.3.12 İtibar / güven	67
2.4 Mahkemeler.....	68
2.4.1 Ulusal Mahkemeler.....	68
A. Genel.....	68
2.4.1.1 Yapı	68
B. Kapasite	69
2.4.1.2 Kaynaklar	69
2.4.1.3 Hakim görevlendirme usulü ve görev süreleri.....	71
2.4.1.4 Hakimlerin Eğitimi.....	73
2.4.1.5 Bilişim teknolojisinin kullanımı	73
2.4.1.6 Dava atanması ve birikim.....	74
2.4.1.7 Hakimlerin disiplin sistemi.....	74
2.4.1.8 Reformlar/yeni yasalar	75
2.4.1.9 Dava yükü	76
C. Doğruluk	77
2.4.1.10 Adil Yargılama	77
2.4.1.11 Yargı Bağımsızlığı.....	78
2.4.1.12 Yolsuzluk	80
2.4.1.13 Jüri usulüyle yargılama	81
2.4.1.14 İtibar / güven	82
2.4.1.15 Mahkeme hükümlerinin uygulanması	83
2.4.2 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM).....	83
2.4.2.1 Mahkeme içtihadı üzerindeki genel etkisi	84
2.4.2.2 Dava türleri ve sonuçlar	84
2.4.2.3 Rusya Federasyonu davaları (Kuzey Kafkasya dışında).....	85
2.4.2.4 Kuzey Kafkasya davaları	86
2.4.2.5 AİHM'nin hükümlerinin uygulanması (devlet tepkisi)	86
2.5 Rusya Federasyonu İnsan Hakları Komiseri	90
A. Genel.....	90
2.5.1 İnsan Hakları Komiseri'nin görevlendirilmesi	91

2.5.2 Yetki alanı.....	92
2.5.3 Şikayette bulunma	93
2.5.4 Hak ve özgürlüklerin iade edilmesi için önlemler	93
2.5.5 Hapishane ziyareti	94
2.5.6 Yıllık ve özel rapor	95
B. Kapasite	95
2.5.7 Yapı ve istihdam.....	95
2.5.8 Gerçek etki	96
2.5.9 Yasa uyarınca kısıtlı yetki	96
C. Doğruluk	97
2.6 Hassas durumdaki gruplar	99
2.6.1 Dini ve Etnik Azınlıklar ve Göçmenler	99
2.6.2 Siyasi muhalefet, hükümeti eleştirenler	101
2.6.3 Lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel (LGBT) kişiler	102
2.6.4 Kadınlar (aile içi şiddet).....	104
3. Çeçen Cumhuriyeti.....	108
3.1 Arka plan ve giriş.....	108
3.1.1 Coğrafya, Nüfus, Ekonomi	109
3.1.2 Çeçen Cumhuriyeti'nin siyasal sistemi.....	109
3.1.3 Yargı ve hukuk sistemi	110
3.2 Yakın zamandaki gelişmeler	111
3.2.1 2016 seçimleri.....	111
3.2.2 Çeçen Cumhuriyeti'ndeki güncel rejim.....	112
3.3 Devlet Koruması.....	114
3.3.1 Polis.....	114
3.3.2 Soruşturma Komitesi (SK) ve polis tarafından yürütülen soruşturmalar	115
3.3.3 Şikayette bulunma	116
3.3.4 Kötü muamelenin kovuşturulması ve önlemler.....	119
3.3.5 Hakimler.....	119
3.3.6 Yolsuzluk	121
3.3.7 Geleneksel ve dini hukukun etkisi (Şeriat ve adet)	121
3.3.8 Kadınlar için koruma erişimi	122
Ek 1: Bibliyografya.....	125
Kamu Kaynakları	125
Anonim ve kamuya açık olmayan kaynaklar	160
Ek 2: Görev Tanımları.....	161

Sorumluluk reddi

Bu rapor EASO MÜB Rapor Metodolojisine (2012) göre yazılmıştır ⁽¹⁾. Rapor dikkatle seçilmiş bilgi kaynaklarına dayanmaktadır. Kullanılan kaynakların tümüne referans verilmiştir. Mümkün olan ölçüde ve aksi belirtilmedikçe, verilen bilgi tartışmasız veya açıkça bir gerçeği belirtmiyorsa bu bilgilerin tümüne çapraz bilgi kontrolü yapılmıştır.

Bu raporda yer alan bilgi büyük bir özenle araştırılmış, değerlendirilmiş ve analiz edilmiştir. Ancak, bu belge kapsamlı olma iddiasında değildir. Eğer bir olay, kişi veya kuruluşun adı raporda geçmiyorsa, bu olayın gerçekleşmediğini veya kişi veya kuruluşun var olmadığını göstermez.

Dahası, bu belge herhangi bir mülteci statüsü veya iltica talebinin karara bağlanması veya haklı bulunmasına ilişkin nihai nitelik taşımamaktadır. Kullanılan terminolojinin herhangi bir yasal durumu işaret ettiği düşünülmemelidir.

"Mülteci", "risk" ve benzeri terminoloji AB iltica müktesebatında bulunan yasal tanımlara göre değil, genel terminoloji olarak kullanılmaktadır.

Bu belgede bulunan bilginin kullanımından EASO veya EASO adına hareket eden hiçbir şahıs sorumlu tutulamaz.

Kaynak belirtilmesi şartı ile eserin kopyalanmasına izin verilmiştir.

Belge düzeni sebebiyle PDF ve basılmış belge arasında sayfa numarası farklılıkları olabilir.

Belgenin hedef kitlesi iltica dava görevlileri, MÜB araştırmacıları, politika üreten kişiler ve karar verme mercileridir.

Bu raporun tasarlanma süreci Aralık 2016'da sonuçlanmıştır. Bu tarihten sonra yer alan olaylar bu rapora dahil değildir. Raporun ele aldığı zaman aralığı ile ilgili daha fazla bilgi için giriş kısmının metodoloji alt başlığına başvurabilirsiniz. Belirtilen son tarihten sonra, Şubat 2017 tarihinde onaylanan aile içi şiddet mevzuatı için istisna yapılmıştır ve bu mevzuatın ana bulguları da rapora dahil edilmiştir.

(1) EASO metodolojisi çoğunlukla Menşe Ülke Bilgisinin İşlenmesine ilişkin Ortak AB Kılavuz İlkeleri'ne (*Common EU Guidelines for processing Country of Origin Information*) dayanır ve EASO'nun internet sitesinden indirilerek temin edilebilir: <http://www.easo.europa.eu>.

Kaynakça ve Kısaltmalar

ACPC	İdari Mahkeme Usulü Kanunu
<i>Adat</i>	Yerel teamül hukuku ⁽²⁾
ADC Memorial	ADC Memorial (Engel Olma Merkezi)
AI	Uluslararası Af Örgütü
<i>Blat</i> (блат)	kişisel yollarla kamu kaynaklarına "erişim yardımı"alınıp verilmesi. <i>Blat</i> genellikle "paylaşım", "yardım", "arkadaş desteği" veya "karşılıklı yardım" olarak tarif edilmektedir. Kişisel ağlarla iç içe olan <i>blat</i> , kişisel yollarla kamu kaynaklara erişim sağlar ⁽³⁾ .
CAC	Sivil Yardım Komitesi
CAN	Çeçenistan Savunuculuk Ağı
CAT	Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite
CEDAW	BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşme
CIA	Merkezi İstihbarat Ajansı
CIS	Bağımsız Devletler Topluluğu
CoE-CCJE	Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi
CoE-CCPE	Avrupa Savcıları Danışma Konseyi
CoE-CEPEJ	Avrupa Konseyi- Avrupa Adalet Verimliliği Komisyonu
CoE-CommDH	Avrupa Konseyi- İnsan Hakları Komiseri
CoE-CPT	İşkencenin ve Gayri İnsani ve Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesine İlişkin Avrupa Komitesi

(2)Entegrasyonun Zorlukları (I), Etnik köken ve Çatışma (*The Challenges of Integration (I) Ethnicity and Conflict*), 19 Ekim 2012, sf. 35.

(3) Ledeneva, A., Rusya'nın "İyilik" Ekonomisi (*Economy of Favours*). Biat, Ağ kurma ve Resmi Olmayan İletişim, 1998, sf. 37.

CoE-ECRI	Avrupa Konseyi- Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu
CoE-PACE	Parlamenter Meclisi
Federasyon Konseyi	<i>Soviet Federatsii / Совет Федерации</i>
CPC	RF Ceza Muhakeme Usulü Kanunu
CPJ	Gazetecileri Koruma Komitesi
DIS	Danimarka Göç Servisi
DRC	Danimarka Mülteci Konseyi
EASO	Avrupa İltica Destek Ofisi
ECHR	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
EPRS	Avrupa Parlamentosu Araştırma Servisi
FCO	BK Yabancı ve Milletler Topluluğu Ofisi
Federal birim	RF kurucu birim, RF birimi
FIDH	Fédération internationale des ligues des droits de l'Homme-
FSSS	Federal Eyalet İstatistik Servisi (Federalnaya Sluzhba Gosudarstvennoy Statistiki / Федеральная служба государственной статистики), diğer adıyla Rosstat
FSB	Federal Güvenlik Servisi (<i>Federalnaya Sluzhba Bezopasnosti / Федеральная служба безопасности</i>)
FSKN	Federal Uyuşturucu Kontrol Servisi (<i>Federalnaya Sluzhba po Kontrolyu za Oborotom Narkotikov / Федеральная служба по контролю за оборотом наркотиков</i>)
GUVM	Göçmenlik İşleri Genel Müdürlüğü (<i>Glavnoye upravleniye po voprosam migratsii / Главное управление по вопросам миграции</i>)
HRC Memorial	Memorial İnsan Hakları Merkezi/HRC Memorial
HRW	İnsan Hakları İzleme Örgütü
HSS	Hanns Seidel Stiftung
UCM/ICC	İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi ile ilgili Ulusal Kuruluşlar için Uluslararası Koordinasyon Komitesi

ICJ	Uluslararası Hukukçular Komisyonu
IOM	Uluslararası Göç Organizasyonu
IRL	Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü (Institut Problem Pravoprimereniya, IPP/Институт проблем правоприменения, ИПП)
ICG	Uluslararası Kriz Grubu
IRB	Kanada Göç ve Mülteci İdaresi
KGI Sivil İnişiyatif Komitesi	(Komitet Grazhdanskikh Initsiativ / Комитет гражданских инициатив)
<i>Koordinatsionny sovet</i> (Mj совет)	Koordinasyon Konseyi
<i>Krysha</i> (крыша)	"çati" ya da "koruma haracı" olarak da bilinen yüksek kademeli polis yolsuzluğu, 1990'lı yıllarda gerçekleşen ekonomik liberalleşme esnasında organize suç gruplarının işletmelere, diğer organize suç gruplarına karşı "koruma" sağlaması ile başlamıştır (4).
KSRF	Rusya Federasyonu Anayasa Mahkemesi (Konstitutsionny sud Rossiyskoy Federatsii / Конституционный Суд Российской Федерации)
LGBT	Lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel
<i>Militsiya</i> (милиция)	2011 öncesi polisin adı <i>mirovye sudya</i>
(мировые судья)	sulh hakimleri
MVD	İçişleri Bakanlığı (<i>Ministerstvo Vnutrennikh Del / Министерство внутренних дел</i>)
<i>Nadzor</i> (надзор)	Denetim gözden geçirme usulü (adalet sistemi)
NHRI	Ulusal İnsan Hakları Kuruluşları
NPM	Ulusal Önleme Mekanizmaları

(4) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak (*Understanding the Modern Russian Police*), 2013, sf. 222.

STK	Sivil Toplum Kuruluşu
NYT	New York Times
NZZ	Neue Zürcher Zeitung
<i>Obshchestvennyy Verdikt</i> (Общественный вердикт)	Kamu Kararı Vakfı
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OHCHR	Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği
UNHCR	Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi
OMON	Polis "Özel Amaçlı Mobilize Birim" (<i>Otryad Mobilny Osobogo Naznacheniya</i> / Отряд мобильный особого назначения)
<i>Operativniki</i> (оперативники)	Saha görevlisi/araştırmacısı veya ön araştırmacı
OSAC	Deniz ötesi Güvenlik Danışmanlık Konseyi
AGİT	Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
<i>Palochnaya sistema</i> (палочная система)	Rusya polisi değerlendirme sistemi
<i>Politsiya</i> (полиция)	Polis
Pravo.gov.ru	RF yasal bilgilendirme için Resmi İnternet portalı
PRI	Uluslararası Ceza Reformu
<i>Rabochy apparat</i> (рабочий аппарат)	Yardımcı düzenek
<i>Rayon</i> (район)	Bölge
RBC	Ros İş Danışmanlığı

RBTH	Manşetlerin Ötesinde Rusya
RC	Çeçenya Cumhuriyeti
<i>reiderstvo</i> (рейдерство)	Rusya'da bir işletmenin veya işletmenin bir kısmının yasa dışı yollarla edinimi ⁽⁵⁾
RF	Rusya Federasyonu
RFE/RL	Radyo Free Europe/Radyo Liberty
RG	RF Resmi Gazetesi (Rossiyskaya Gazeta / Российская газета)
RJI (aynı zamanda SRJI)	Rus Adalet İnisyatifi (aynı zamanda: Rus Adalet İnisyatifinin İşlenmesi)
RSFSR	Rus Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti
RT	Russia Today (Bugün Rusya)
SCA	Akreditasyon Alt Komitesi
SEM	Göç Devlet Sekreterliği (İsviçre)
SFH	Schweizerische Flüchtlingshilfe
<i>Şeriat</i>	İslami hukuk; Müslüman hayatının büyük kısmını kapsayan, Kur'an-i Kerim'e, Sünnet ⁽⁶⁾ ve fıkıha ⁽⁷⁾ dayalı; İslami yasal, ahlaki, etik ve dini birtakım yönergeler.
SK	Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi (<i>Sledstvennyy Komitet Rossiyskoy Federatsii</i> /Следственный комитет Российской Федерации)
SOVA	SOVA Bilgi ve Analiz Merkezi, Rus STK
Devlet Duması	<i>Gosudarstvennaya дума Rossiyskoy Federatsii</i> / Государственная дума Российской Федерации
TI	Uluslararası Şeffaflık

(6) Sunnah 'Müslüman davranışlarının modeli ve İslam hukuku için birincil bir kaynak haline gelen, Hazreti Muhammed'in eylemleri ve söylemlerine' atıfta bulunuyor; Oxford Üniversitesi, Oxford Çevrimiçi İslam Çalışmaları, Sunnah, tarihsiz.

(7) Fıkıh 'ilahiyat ile güçlü bağları olan bir sosyal davranış normları bütünüdür', ICG, Kuzey Kafkasya; ICG, Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (I), Etnik köken ve Çatışma, 19 Ekim 2012, sf. 35- 36.

BM

Birleşmiş Milletler

UNODC

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi

ABD DoS

ABD Dışışleri Bakanlığı

WSJ

Wall Street Journal

Giriş

Bu rapor Teşekkür kısmında ortak yazarlar olarak belirtilen MÜB birimleri ve iltica ofisleri Menşe Ülke Bilgisi (MÜB) uzmanları tarafından Avrupa İltica Destek Ofisi (EASO) tasarlanmıştır.

Bu raporun amacı Rusya Federasyonu'nun Devlet koruma aktörleri olarak adalet ve güvenlik sektörlerindeki yönetim işlevselliğine bir genel bakış sunmaktır. Raporun birincil odağı bir vatandaş açısından kilit önem taşıyan devlet işlevleri, yani bireyin haklarını kullanmasını güvence altına alan resmi kuruluşlardır. Bu bağlamda sivil adalet ve güvenlik sistemleri, polis kuvvetleri, savcılık ve mahkemeler, devlet araştırma komitesi ve ombudsman kuruluşu (İnsan Hakları Komiseri) merkezi aktörler olarak tespit edilmiştir.

Rus güvenlik ve adalet sektöründe önemli rol oynayan, Federal Güvenlik Servisi, Federal Göç Servisi'nin yerine geçen Göçmenlik İşleri Genel Müdürlüğü (GUVM) ve İçişleri Bakanlığı'nın (*Ministerstvo vnutrennikh del- MVD*) Dahili Birlikleri gibi başka kuruluşlar da vardır. Bu kuruluşlar güvenliğin sağlanması ve hakların korunması açısından potansiyel devlet koruma aktörleri olmadıkları için bu raporda yer almamıştır.

Metodoloji

• Görev Tanımlarının Tanımlanması

Yukarıda belirtilen AB+ ülkeleri ve EASO MÜB uzmanları raporun Görev Tanımlarını belirlemek ve görev dağılımını yapmak için Ağustos 2015'te bir araya gelmiştir. Görev Tanımları İsveç Göçmen Dairesi'nin MÜB Birimi'nin (LIFOS) bir ülkenin devlet koruması sağlama rolünün bir parçası olan adalet ve güvenlik sektörlerindeki işlevselliğini değerlendiren kılavuz ilkeleri doğrultusunda tanımlanmıştır. Kullanılan yöntem, kapasite ve doğruluk ile ilişkili faktörleri ayrıştıran sistematik bir yaklaşımdır. İlk tasarı süreci Eylül 2015'ten Ocak 2016'ya kadar sürmüştür.

• Kalite kontrol

Ortak yazarların EASO MÜB Rapor Metodolojisini takip ettiğinden emin olmak için Teşekkür kısmında adı geçen ülkelere ait uzmanlar 2016 Ocak-Şubat ayları arasında raporu emsal değerlendirmesine tabi tutmuştur ⁽⁸⁾.

EASO MÜB Rapor Metodolojisi ve mevcut Görev Tanımları uyarınca ACCORD, 2016 yılının Eylül-Aralık ayları arasında ek değerlendirme ve içerik güncellemesi yapmıştır.

Değerlendirenlerin tüm yorumları dikkate alınmış, çoğu da raporun son taslağında yer almıştır.

(8) Emsal değerlendirmesi yapanlar arasında Danimarka (Menşe Ülke Bilgisi Bölümü, Danimarka Göçmenlik Hizmeti) ve İsviçre (Analiz ve Hizmetler Bölümü, Devlet Göçmenlik Sekreterliği).

Raporun yapısı ve kullanımı

Rusya Federasyonu'ndaki her bir koruma aktörü için, genel bilgi, kapasite ve doğruluk ile ilgili sorulara cevap niteliği taşıması için görev tanımlarında temel parametreler belirlenmiştir.

Bölüm 1 Rusya Federasyonu Anayasası ve devlet yapılanmasına dair bilgilendirme içermektedir.

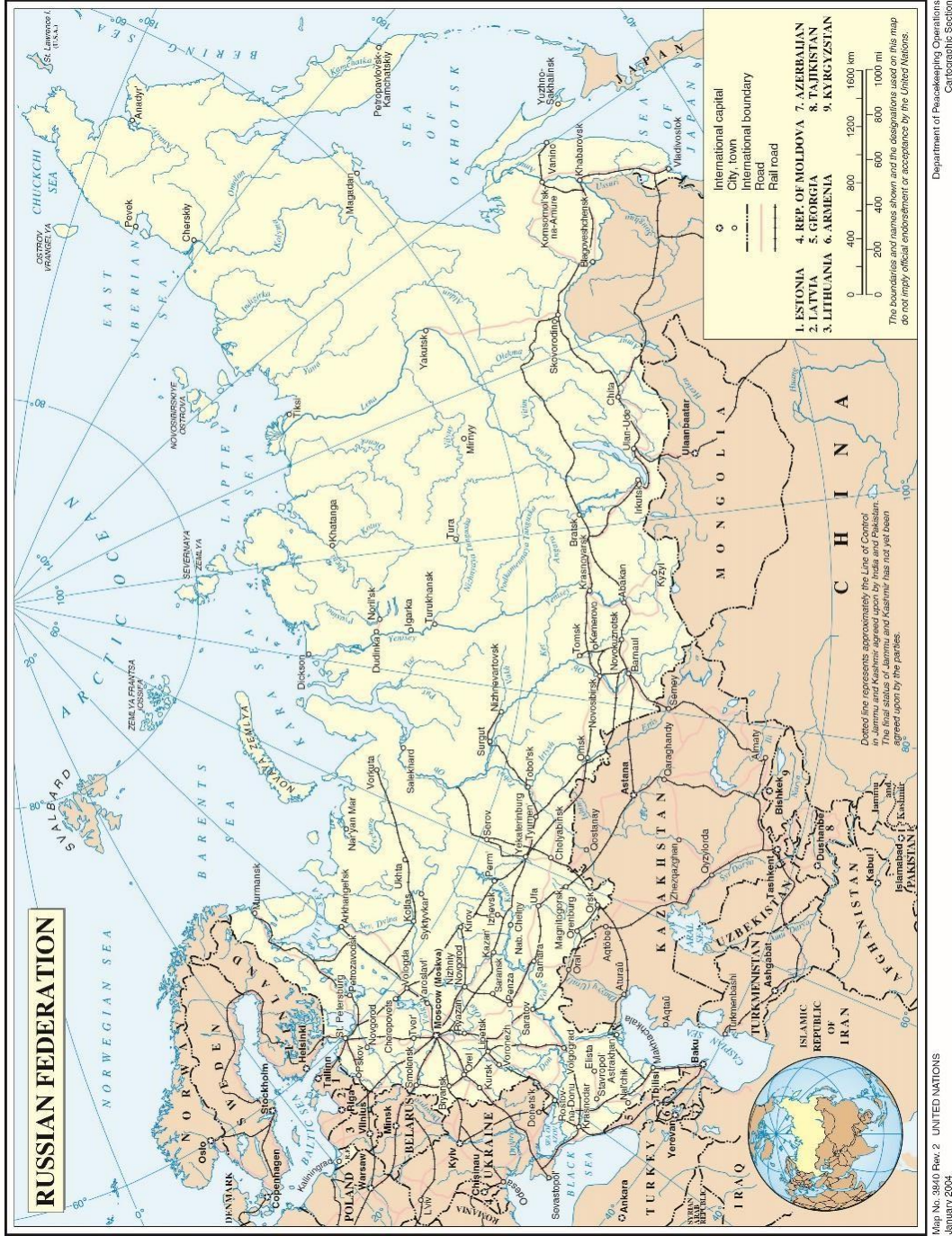
Bölüm 2 raporun belirtilen amaçları dahilinde Rusya'da bulunan ilgili devlet koruma aktörlerini tespit etmektedir.

- İçişleri Bakanlığı- MVD;
- Başsavcılık;
- Mahkemeler;
- Devlet Soruşturma Komitesi- SK;
- Rusya Federasyonu İnsan Hakları Komiseri

Çeçenistan'ın özel durumuna ilişkin ayrı bir bölüm tasarlanmıştır. Bölüm 3 Çeçen Cumhuriyeti'ne dair arka plan bilgisi, yapısı, son gelişmeler, devlet koruması, bireysel koruma aktörleri, geleneksel ve dini yasaların etkisi ve kadınların korumaya erişimine ilişkin bilgilendirme içermektedir.

Bu rapor Rusya Federasyonu'nda devlet korumasının mevcudiyetini değerlendirmesine yardımcı olabilecek unsur ve göstergelerle ilgili bilgi vermektedir.

Harita (9)

Harita 1: Rusya Federasyonu- idari bölgeler

(9) Birleşmiş Milletler, Coğrafi Veri Bilgisi Bölümü, Rusya Federasyonu, 3840 Sayılı Harita İnc. 2, Ocak 2004, (<http://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/russia.pdf>), erişim tarihi: 13 Aralık 2016.

1. Rusya Federasyonu (RF)- Anayasa ve Devlet Yapısı

Bu bölüm Rusya Federasyonu'nun (RF) Anayasasına ve devlet yapılanmasına, bunların devlet koruma aktörlerinin çalışmalarının temelini oluşturması nedeniyle, genel bakış sunmaktadır.

RF Anayasası Rusya'yı "demokratik federatif, yasalarla yönetilen ve cumhuriyetçi bir yönetime sahip bir devlet" ⁽¹⁰⁾ olarak tanımlamaktadır. 12 Aralık 1993 yılında kabul edilen Anayasa, birkaç kez tadil edilmiştir. Anayasa Rusya'nın "çok uluslu insanların" egemenliğini kabul eder ⁽¹¹⁾ ve "insani ve sivil haklar ve özgürlükleri" temin eder ⁽¹²⁾. Uluslararası hukuk ve ulusal hukuk arasında uyumsuzluk olduğu takdirde, uluslararası hukuku üstün tutar ⁽¹³⁾.

Anayasada devlet; yasama, yürütme ve yargı kollarına ayrılmıştır ⁽¹⁴⁾. Ancak, sistemin son derece merkezi yapısı ve Devlet Başkanı'nın üç kol üzerinde de sahip olduğu sıkı kontrol, kuvvetler dağılımını güçsüzleştirmiştir ⁽¹⁵⁾.

1.1 Rusya Federasyonu Devlet Başkanı

Rusya'da başkanlık sistemi 24 Nisan 1991 tarihli "RSFSR Başkanına ilişkin Kanun" ile kurulmuştur ⁽¹⁶⁾. Bu kanun kapsamında Başkan'a verilen yetkilerin çoğu 1993 Anayasası'na dahil edilmiştir ⁽¹⁷⁾. Başkan genel, eşit ve doğrudan oylama ile RF vatandaşları tarafından seçilmektedir. Anayasa'nın 81. Maddesi uyarınca bir Başkan'ın görev süresi 6 yıldır ve iki ardışık dönem için seçilebilir ⁽¹⁸⁾.

Rusya Federasyonu Başkanı Vladimir Putin'dir. Putin, 2000-2008 yılları arasında iki dönem görev yapmış, ardından Anayasa başkanlığı iki ardışık dönemle sınırladığı için başkanlığı Dmitry Medvedev'e devretmiştir. 2012 yılında görev süresini altı yıla yükselten bir anayasal değişikliğin ardından Putin yeniden aday olmuş ve seçilmiştir ⁽¹⁹⁾. Medvedev ise Başbakan olarak görev almaya başlamıştır ⁽²⁰⁾.

Anayasa Başkan'a geniş yetkiler vermektedir. Başkan; Anayasa'yı, RF toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını korumakla görevlendirilmiştir ⁽²¹⁾. Devlet Başkanı olarak Rusya'nın dış politikasını belirler ⁽²²⁾ ve Başkomutan olarak orduyu yönetir ⁽²³⁾. Devlet Duma'sının rızasıyla Başbakanı görevlendirir, Federasyon Konseyi Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay hakimleri ve Başsavcılık makamına aday gösterir. Bunun yanı sıra daha düşük seviyeli mahkemeler için de hakim ataması yapar ⁽²⁴⁾.

(10) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 1.

(11) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 3 (1).

(12) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 17 ve 18.

(13) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 15(4).

(14) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 10.

(15) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu (*Country Report on Human Rights Practices*), Rusya, 13 Nisan 2016; Bertelsmann Stiftung, BTI 2016 - Rusya raporu, 2016, sf. 11.

(16) Pravo.gov.ru, RSFSR Başkanına ilişkin Kanun, 24 Nisan 1991; Boris Yeltsin'in adını taşıyan Başkanlık Kütüphanesi, "RSFSR Başkanına ilişkin" RSFSR kanunu (*RSFSR law "On the President of RSFSR"*), kabul edilmiş, 24 Nisan 1991.

(17) Boris Yeltsin'in adını taşıyan Başkanlık Kütüphanesi, "RSFSR Başkanına ilişkin" RSFSR kanunu, kabul edilmiş, 24 Nisan 1991.

(18) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 81.

(19) Demokrasi ve Dayanışma için Avrupa Forumu, Rusya, son güncellenme tarihi: 21 Eylül 2016.

(20) BBC News, Rusya profili, Liderler, 30 Kasım 2015.

(21) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 80(2).

(22) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 80.

(23) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 87.

(24) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 83.

Başkan, tüm Rusya Federasyonu'nu federal, bölgesel ve yerel seviyelerde bağlayıcı ve tüm Rusya Federasyonu toprakları için geçerli kararname ve emirler yayınlar. Başkan'ın normatif eylemleri Anayasa ve federal yasalarla uymak zorundadır ⁽²⁵⁾.

Başkan'ın Anayasa, federal yasalar, uluslararası yükümlülükler veya sivil hak ve özgürlüklere aykırı yasa ve düzenlemeleri, mahkeme geçerlilikleri hususunda karar verene kadar askıya alma hakkı vardır ⁽²⁶⁾. Başkan'ın aynı zamanda Federal Meclis kamaralarından geçen mevzuatı veto etme hakkı vardır. Bu veto Federal Meclis'in üçte ikisi tarafından geri çevrilebilir ⁽²⁷⁾. Başkan, Federasyon Konseyi onayı ile olağanüstü hal veya sıkıyönetim ilan edebilir ⁽²⁸⁾.

Hükümetin başı resmi olarak Başbakan olsa da, Başkan'ın denetlediği bakanlık ve kurumlardan bazıları sıralanmıştır: Savunma, İçişleri, Adalet, Dışişleri, Sivil Savunma, Acil Durumlar ve Yardım, Federal Güvenlik ve Dış İstihbarat Servisi ⁽²⁹⁾. Devlet adına baskıcı güç uygulama kabiliyeti olan bu kurumlar Rusya'da 'güç bakanlıkları' olarak bilinmektedir ⁽³⁰⁾.

1.2 Rusya Federasyonu Hükümeti

Rusya'da yürütme yetkisi Hükümet'te bulunur. Hükümet, hükümet başkanı (Başbakan), yardımcı başkanlar (Başbakan Yardımcısı, Başbakan Vekilleri) ve federal bakanlıklardan oluşur ⁽³¹⁾. Hükümet Başkanı, Devlet Duma'sının rızasıyla Başkan tarafından görevlendirilir ⁽³²⁾. Hükümet'in hangi kılavuz ilkelere göre çalışacağına karar verir ve bu çalışmalarını düzenler ⁽³³⁾.

Nisan 2016 itibarıyla 21 federal bakanlık bulunmaktadır ⁽³⁴⁾. Daha önce de belirtildiği gibi [\(1.1 Rusya Federasyonu Devlet Başkanı\)](#), hükümetin resmi başı Başbakan olsa da; iç güvenlik, dış ilişkiler ve adalet ile ilişkili bakanlık ve kurumlar Devlet Başkanı tarafından denetlenmektedir ⁽³⁵⁾.

(25) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 90.

(26) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 85(2).

(27) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 107.

(28) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 102.

(29) Pravo.gov.ru, "İdari Gücün Federal Organlarının Yapısına İlişkin" 636 Sayılı RF Başkanlık Kararnamesi (*Decree of the President of the RF No. 636 "On the Structure of the Federal Organs of the Executive Power"*), 21 Mayıs 2012; ayrıca bakınız: RF Hükümeti altında bakanlıkların ve kuruluşların yayınları, Hükümet Hakkında - Bakanlıklar ve Kuruluşlar, son güncellenme tarihi: 5 Nisan 2016; Renz, B., Sivil-Asker-İlişkileri ve Güvenlik Teşkilatı, 2010, sf. 57; de Andrés Sanz and J. and Ruiz Ramas, R., Putin Rusya'sında kuruluşlar ve siyasi rejim: analizi (*Institutions and political regime in Putin's Russia: an analysis*), 2008, sf. 40, not 10.

(30) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı (*State-Building in Putin's Russia. Policing and Coercion after Communism*), 2011, sf. 36-37.

(31) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 110; RF Hükümeti, Hükümet Hakkında - Yüksek Düzey Rusya Devlet Yetkilileri, tarihsiz.

(32) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 111.

(33) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 113.

(34) RF Hükümeti, Hükümet Hakkında - Bakanlıklar ve Kuruluşlar, son güncellenme tarihi: 5 Nisan 2016.

(35) Pravo.gov.ru, "İdari Gücün Federal Organlarının Yapısına İlişkin" 636 Sayılı RF Başkanlık Kararnamesi (*Decree of the President of the RF No. 636 "On the Structure of the Federal Organs of the Executive Power"*), 21 Mayıs 2012; ayrıca bakınız: RF Hükümeti altında bakanlıkların ve kuruluşların yayınları, Hükümet Hakkında - Bakanlıklar ve Kuruluşlar, son güncellenme tarihi: 5 Nisan 2016; Renz, B., Sivil-Asker-İlişkileri ve Güvenlik Teşkilatı, 2010, sf. 57; de Andrés Sanz and J. and Ruiz Ramas, R., Putin Rusya'sında kuruluşlar ve siyasi rejim: analizi (*Institutions and political regime in Putin's Russia: an analysis*), 2008, sf. 40, not 10.

Vladimir Kolokoltsev başkanlığındaki İçişleri Bakanlığı⁽³⁶⁾ iç güvenlik kuvvetleri ve polis tarafından yönetilen ceza soruşturmaları dahil olmak üzere kolluk kuvvetlerini denetler. Bu bakanlık aynı zamanda aşırılıkla savaşmak, uyuşturucu ticareti ve göçü kontrol etmekle yükümlüdür⁽³⁷⁾. Alexander Kononov başkanlığındaki Adalet Bakanlığı ceza sistemi, baro ve noter sistemi, mahkemelerin mevcut usullere uyumu, mahkeme kararlarının uygulanması ve diğer kurum ve adli yardım programlarının uygulanmasından sorumludur⁽³⁸⁾. 1998'den bu yana Adalet Bakanlığı aynı zamanda ceza infaz kurumlarından da sorumludur⁽³⁹⁾.

Mayıs 2016'da İçişlerinde yapılan değişikliklerde Devlet Başkanı Putin Federal Ulusal Muhafız'ları kurmuştur. Bu kurum Başkana bildirimde bulunur ve terör ve organize suç ile mücadele eder⁽⁴⁰⁾. Ulusal Muhafız başı olarak Putin'in eski korumalarından Viktor Zolov aday gösterilmiştir⁽⁴¹⁾.

1.3 Federal Meclis

Federal Meclis Rusya Federasyonu'nun Parlamentosudur ve Federasyon'un temsil ve yasama organlarını oluşturur⁽⁴²⁾. Federasyon Konseyi ve Devlet Duma'sı olmak üzere iki kamaradan oluşur⁽⁴³⁾. Federal Meclis daimi bir kurumdur⁽⁴⁴⁾.

Federasyon Konseyi 1994 Anayasası ile oluşturulmuştur ve Rus Parlamentosunun üst kanadadır⁽⁴⁵⁾. Konsey her federal birimden, biri yasama öteki yürütme koluna ait iki temsilciden oluşur⁽⁴⁶⁾.

Federasyon Konseyi yasama inisiyatifine sahiptir⁽⁴⁷⁾. Devlet Başkanı tarafından ilan edilen sıkıyönetimin ve olağanüstü hali onaylamak, bunun yanı sıra Devlet Başkanı'nı görevden almak bu kurumun yetki alanının kapsamındadır. Konsey aynı zamanda Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Başsavcı görevlendirmelerini de onaylar⁽⁴⁸⁾. Konsey, Devlet Duma'sı tarafından kabul edilen federal yasaları da onaylar⁽⁴⁹⁾.

(36) RF İçişleri Bakanlığı, Bakan, tarihsiz.

(37) RF İçişleri Bakanlığı, Yapı, tarihsiz.

(38) RF Hükümeti, Hükümet Hakkında - Rusya Federasyonu Adalet Bakanlığı, tarihsiz.

(39) Taylor, B. D., Rusya'da Tarihi Miraslar ve Kolluk Kuvvetleri (*Historical Legacies and Law Enforcement in Russia*), Mayıs 2011, sf. 2

(40) BBC News, Putin Rusya'nın 'terörle mücadele etmesi için' yeni bir Ulusal Savunma Birliği kuruyor (Putin creates new National Guard in Russia 'to fight terrorism'); Eurasianet, Rusya:

(41) BBC News, Putin Rusya'nın 'terörle mücadele etmesi için' yeni bir Ulusal Savunma Birliği kuruyor, 6 Nisan 2016.

(42) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 94.

(43) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 95.

(44) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 99.

(45) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 95.

(46) Rusya 83 Federal kurucu tarafı bünyesinde barındırır (vatandaşlar), bakınız: Resmi Rusya, RF Vatandaşları, tarihsiz.; Federasyon Konseyinin resmi internet sitesi; KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 95.

(47) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 104(1).

(48) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 102(1).

(49) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 105(3-4).

Devlet Duma'sı 5 yıllık görev süresi ile seçilen ⁽⁵¹⁾ 450 milletvekilinden oluşur ⁽⁵⁰⁾. 21 yaşından büyük ve seçimlere katılmaya hakkı olan her vatandaş Devlet Duma'sı milletvekili olarak seçilebilir. Bir kişi aynı zamanda Federasyon Konseyi üyesi ve Devlet Duma'sı milletvekili olamaz ⁽⁵²⁾.

Şubat 2014'te Devlet Başkanı, Duma üyelerinin yarısının orantılı temsil, diğer yarısının da tek üyeli bölgelerden seçilmesini sağlayan bir sistemi yeniden devreye sokan bir yasa imzalamıştır ⁽⁵³⁾.

Sovyet sonrası rejim analizi konusunda uzman İspanyol politik bilimciler Jesús de Andrés Sanz ve Rubén Ruiz Ramas'a göre Devlet Duma'sı üzerinde hakimiyet devlet başkanının yasama gündemi üzerindeki nüfuzunu kesinleştirmiş ve seçim koalisyonu oluşturulması veya devlet başkanının veto gücünü kullanması ihtiyacını ortadan kaldırmıştır ⁽⁵⁴⁾.

Ekim 2015 itibarıyla Adalet Bakanlığı'na kayıtlı 78 politik partiden yalnızca altısı temsil edilmektedir ⁽⁵⁵⁾ ve 2011 yılında yalnızca iki muhalefet adayı koltuk kazanmıştır ⁽⁵⁶⁾. 2011 seçimlerinden sonra Birleşik Rusya'nın oy çoğunluğunu alamamasının ardından birçok kişi hükümetin seçimlerde usulsüzlük yaptığına inandığı için kitlesel protestolar görülmüştür ⁽⁵⁷⁾. 2016 seçimlerinde bağımsız adayların katılmasına izin veren daha liberal parti kayıt kurallarına rağmen seçimlerde yer alan 14 partiden yalnızca dördü Devlet Duma'sında koltuk kazanırken, bağımsız adayların hiçbiri Duma'da yer almamıştır ⁽⁵⁸⁾. AGİT seçim gözlem görevi seçim kampanyasının Devlet Başkanı Putin'e sadık olan partilere öncelik verdiği sonucuna ulaşmıştır ⁽⁵⁹⁾. Birleşik Rusya Devlet Duma'sının dörtte üçünü kazanmıştır ⁽⁶⁰⁾.

Devlet Duma'sı Federasyon Konseyi'nin onayı ya da 14 günlük tepkisizliği ile federal yasaları kabul eder ⁽⁶¹⁾. Federal anayasa kanunları Federasyon Konseyi'nin dörtte üçlük, Devlet Duma'sının üçte ikilik nitelikli çoğunluğu ile kabul edilir ⁽⁶²⁾. Herhangi bir yasanın yürürlüğe girmesi için Devlet Başkanı tarafından imzalanması ve 14 gün içinde yayımlanması gerekir ⁽⁶³⁾. Devlet Duma'sı aynı zamanda Rusya Federasyonu İnsan Hakları Komiserini görevlendirir ⁽⁶⁴⁾.

(50) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 95.

(51) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 96.

(52) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 97.

(53) Freedom House, Dünya'da Özgürlük 2015 (*Freedom in the World 2015*), Rusya, 28 Ocak 2016.

(54) Andrés Sanz, J. and Ruiz Ramas, R., Putin Rusya'sında kuruluşlar ve siyasi rejim: analizi, 2008, sf. 43-44.

(55) CIA, Küresel Olgular Kitabı (*World Factbook*), son güncellenme tarihi: 10 Kasım 2016.

(56) NYT, Putin Partileri Rusya Meclis Seçimlerinde Güçlü Duruyor (*Putin Parties Show Strength in Russian Parliament Elections*), 18 Eylül 2016.

(57) Guardian (The), Rusya'da Putin-karşıtı gösteriler büyüyor (*Russia's anti-Putin protests grow*), 7 Aralık 2011.

(58) BBC News, Rusya seçimleri: Putin-yanlısı Birleşmiş Rusya partisinin büyük zaferi (Big victory for Putin-backed party United Russia), 19 Eylül 2016; Jamestown Vakfı, Duma Seçimleri ve Putin sonrası Rusya Siyasetinin Geleceği (Duma Elections and the Future of Russian Politics After Putin), 19 Eylül 2016.

(59) OSCE, Rusya Federasyonu, Devlet Duma Seçimleri, 18 Eylül 2016: Ön Bulguların ve Sonuçların Beyannamesi (Statement of Preliminary Findings and Conclusions), 19 Eylül 2016; ayrıca bakınız: Ecomonist, Birleşmiş Rusya, ayrı Putin (United Russia, divided Putin), 4 Haziran 2016.

(60) BBC News, Rusya seçimleri: Putin-yanlısı Birleşmiş Rusya partisinin büyük zaferi, 19 Eylül 2016; Jamestown Vakfı, Duma Seçimleri ve Putin sonrası Rusya Siyasetinin Geleceği, 19 Eylül 2016.

(61) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 105 – 107.

(62) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 108.

(63) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 107 and 108.

(64) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 103.

1.4 Yargı sistemi ve savcılık

Rusya Federasyonu'nda adalet mahkemeler tarafından anayasal, sivil, idari ve adli süreçlerle uygulanır (65). Anayasa'nın "Yargı Yetkisi ve Savcılık" isimli 7. Bölümü RF Anayasa Mahkemesini (66), RF Yüksek Mahkemesi'ni (67), diğer federal mahkemeleri (68) ve RF savcılığını (69) kurar. RF Yüksek Mahkemesinin federal ve bölgesel yasalar, uluslararası anlaşmalar, federal ve bölgesel devlet organları arasındaki anlaşmazlıklar ile ilgili yetkileri vardır ve Anayasal hakların ihlali ile ilgili bireysel şikayetleri dinler (70). RF Yüksek Mahkemesi aynı zamanda sivil, ekonomik, idari ve adli hukuk konusunda en yüksek yargı otoritesidir (71). Bir Yargıtay'ın yanı sıra her kurucu birimin de bir anayasal veya tüzük mahkemesi bulunur (72). Bunların altında çoğu sivil, adli ve idari davayı ele alan bölge mahkemeleri ve sulh hakimleri vardır (73).

2006 yılından beri Yuri Chaika tarafından doldurulan Başsavcılık makamı (74) en güçlü kurumlardan biridir. Devlet memurlarının yasalara uygun davrandığının takip edilmesi ve adli kovuşturmasından sorumludur (75). 2007'den bu yana adli soruşturmalar Soruşturma Komitesi tarafından ele alınmaktadır. Komite 2011 yılından beri ayrı bir federal kurum olarak çalışıyor ve Alexander Bastrykin tarafından yönetilmektedir (76).

(65) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 118.

(66) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 125.

(67) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 126.

(68) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 128.

(69) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 129.

(70) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 125.

(71) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 126.

(72) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nun Yargı sistemine ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Yasası (*Federal Constitutional law No. 1-FKZ "On the judicial system of the Russian Federation"*), 31 Aralık 1996, Madde 4.

(73) RF Yüksek Mahkemesi, RF Yargı Sistemine Genel Bakış (*Overview of the Judicial System of the RF*), tarihsiz.

(74) RF Başsavcılık, Başsavcı, tarihsiz.

(75) Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Hukuk ve Rusya Federasyonu Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 188-193; Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 50; Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 2202-I "On the Prosecutor's Office of the Russian Federation"*), 17 Ocak 1992, Madde 1(2).

(76) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 12-13; dekodeer, Ermittlungskomitee, 17 Ağustos 2015.

1.5 Federalizmden merkezileşmeye

Rusya Federasyon Konseyi'nde eşit temsile sahip, çeşitli otonomi seviyelerindeki 83 federal birimden oluşmaktadır. Bu birimler 46 *oblast* (bölge veya vilayet), 21 cumhuriyet, 9 *krais* (kenar bölge), 4 özerk *okrug* (ilçe), bir özerk oblast ve Moskova ve Sankt-Petersburg olmak üzere iki federal şehirden oluşmaktadır (77). Ek olarak Putin idari bölgeleri bir başkanlık elçisi vesilesi ile bir araya getirerek sekiz federal bölge oluşturmuştur (78). 18 Mart 2014 tarihinde Kırım Cumhuriyeti ve Sivastopol'ün katılımı ile Kırım toprakları Kırım Cumhuriyeti adı altında dahil edilmiştir. Sivastopol şehri Rusya Federal Şehri olarak dahil edilmiştir (79). Temmuz 2016'da Kırım Federal Bölgesi Güney federal bölgesine dahil edilmiştir (80). Kırım ve Sivastopol'ün RF'ye dahil edilmesi çoğu devlet tarafından tanınmamıştır (81).

Varşova Doğu Bilimleri Merkezi'nden Jadwiga Rogoza'ya göre Rusya Federasyonu'nun topraklarını genişletmesi coğrafya, ekonomi ve bölgelerin etnik ve kültürel yapıları açısından muazzam bir çeşitlilik ve "bölge gelişmişlik seviyeleri arasında ciddi tutarsızlık" oluşturmuştur (82). Rogoza'ya göre bu çeşitliliğe rağmen federal hükümetin bölgelerde siyasi, ekonomik ve idari konulardaki kontrolünün bu denli detaylı olması, RF'de hükümetin resmi federal yapısını bozmaktadır (83).

(77) Resmi Rusya, RF vatandaşları, tarihsiz; Kalıcı Coğrafi İsimler Komitesi, Rusya'nın İdari Bölümleri, Mayıs 2015.

(78) RBTH, Putin Kırım Bölgesini ortadan kaldırır (Putin abolishes the Crimean District), 3 Ağustos 2016; Kalıcı Coğrafi İsimler Komitesi, Rusya'nın İdari Bölümleri, Mayıs 2015.

(79) RG, Kırım Cumhuriyeti'nin Rusya Federasyonu'na Katılmasına ve Rusya Federasyonu bünyesinde yeni Kurucu Tarafların Oluşturulmasına ilişkin, Rusya Federasyonu ve Kırım Cumhuriyeti arasında gerçekleşen Anlaşma (*Agreement between the Russian Federation and the Republic of Crimea on the Accession of the Republic of Crimea in the Russian Federation and on Forming New Constituent Entities within the Russian Federation*), 19 Mart 2014.

(80) RFE/RL, Putin Seçimden Önce Bölge Liderlerini Yeniden Düzenliyor (Putin Reshuffles Regional Leaders Ahead Of Vote); Rusya Gümrük Müdürü, 28 Temmuz 2016.

(81) BM Haber Merkezi, Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne destek (*Backing Ukraine's territorial integrity*), BM Toplantısında Kırım referandumunun geçersiz olduğunu belirtir, 27 Mart 2014.

(82) Rogoza, J., Federalizm olmadan Federasyon. Moskova ve Bölgeler arasındaki ilişkiler (*Federation without federalism. Relations between Moscow and the Regions*), Nisan 2014, sf. 5.

(83) Rogoza, J., Federalizm olmadan Federasyon. Moskova ve Bölgeler arasındaki ilişkiler, Nisan 2014, sf. 5.

Anayasa'nın 72. Maddesine göre yasaların uygulanması prensip olarak federal ve bölgesel hükümetlerin ortak sorumluluğudur⁽⁸⁴⁾. Bunun tek istisnası savcılıktır ve tamamen federal yetki alanına dahildir⁽⁸⁵⁾. Brian D. Taylor, Syracuse'ta Rus siyaseti uzmanıdır⁽⁸⁶⁾. Başka akademisyenler de 2000'li yıllarda başlayan reformlar dizisinin özellikle federal bölgeler ve Tam Yetkililer gibi yeni kurumlar sayesinde Putin'in bölgeler üzerindeki sıkı kontrolünü oluşturmaya hizmet etmiş ve bölgelerin Federasyonlar Konseyi, Devlet Konseyi, Güvenlik Konseyi ve Devlet Başkanlığı Yönetimindeki temsil edilmesini değiştirmiştir⁽⁸⁷⁾. Devlet Başkanı sekiz federal bölge aracılığı ile bölgesel hükümetler üzerinde kontrol sahibidir⁽⁸⁸⁾. Federal bölgeler Anayasa'da belirtilmeyen, Putin'in 2000 yılına ait merkezileşme reformunun bir parçası olarak sunulmuştur⁽⁸⁹⁾. Federal bölgelerin başında Tam Yetkili Temsilciler vardır. Bu temsilciler Devlet Başkanı Yönetimi tarafından görevlendirilir ve bölge durumlarını bildirmek, Başkan'ın anayasa yetkilerini uygulamak ve bölgesel yasaların federal mevzuat uygun olmasını temin etmekle sorumludur⁽⁹⁰⁾.

Taylor'a göre Putin Başsavcılık ve Adalet Bakanlığı'nı da bölgesel ve federal yasaları uyumlulaştırma kampanyasına dahil etmiştir⁽⁹¹⁾. Bunun sonucunda "federal bölgeler bu tür uygulamalarla mücadele etme aracı olmak yerine kolluk kuvvetlerini manipüle etmek için yeni bir araca dönüşmüştür"⁽⁹²⁾. Aynı yazara göre siyasi amaçlara odaklanması federal kolluk kuvvetlerinin yasal bir şekilde bölgelerdeki suçu engellemesine köstek olmuştur⁽⁹³⁾.

(84) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 72.

(85) KSRF, RF Anayasası 12 Aralık 1993, Madde 129.

(86) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 128.

(87) Stratejiler Tehlikeli mi? Putin'in Federal Reformları ve Rusya'da Farklılığa Gösterilen Müsamaha (*Risky Strategies? Putin's Federal Reforms and the Accommodation of Difference in Russia*), 2003, sf. 8-9; Ross, C., Putin Yönetiminde Federalizm ve Otoriter Seçim Süreçleri, 2005, sf. 355-360.

(88) RFE/RL, Putin Seçimden Önce Bölge Liderlerini Yeniden Düzenliyor; Rusya Gümrük Müdürü, 28 Temmuz 2016.

(89) Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Makamlar Kongresi, 2007-2015 senelerinde Avrupa ülkelerinde Bölgeselleşme eğilimleri (*Regionalisation trends in European countries 2007-2015*). Haziran 2016, sf. 15; Rogoza, J., Federalizm olmadan Federasyon. Moskova ve Bölgeler arasındaki ilişkiler, Nisan 2014, sf. 13-14.

(90) Rogoza, J., Federalizm olmadan Federasyon. Moskova ve Bölgeler arasındaki ilişkiler, Nisan 2014, sf. 13-14.

(91) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı (*State-Building in Putin's Russia. Policing and Coercion after Communism*), 2011, sf. 138-141.

(92) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 142.

(93) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 144.

Rogoza'ya göre ise reformların hedefi valilerin gücünü azaltmak olmuştur. 2004 ile 2012 arasında valiler Devlet Başkanı tarafından görevlendirilmiştir. Mayıs 2012 tarihli bir yasa değişikliği ile bölge düzeyinde valilik seçimlerine izin verilmiştir. Ancak, federal ve bölge yetkililerin adaylık sürecinde sıkı kontrolü devam etmektedir. Bu kontrolün yasa değişikliğinden her valilik seçiminde Birleşik Rusya partisinin lehine olduğu düşünülmektedir⁽⁹⁴⁾. 2015 bölge seçimleri ve yerel seçimlerde Freedom House neredeyse bütün muhalefet adaylarının oy pusulasından kaldırıldığını ve aday tarafların sadece %61'inin kayıt olmasına izin verildiğini bildirmiştir⁽⁹⁵⁾. Bölgesel liderlerin yukarıda bahsedilen reformlar yüzünden yetki kaybetmesinin altını çizenler arasında her ikisi de eski Carnegie Moscow Center öğrencisi olan yazar ve Rus siyaseti konusunda jurnal editörü olan Maria Lipman ve Moskova Ekonomi Yüksek Okulu öğretim üyesi Nikolay Petrov da bulunmaktadır⁽⁹⁶⁾.

Hükümet 2015'te yeni bir bölgesel kalkınma politikası geliştirmeye başlamıştır ve bu çalışmalar Eylül 2016 itibarıyla hala görüşülmektedir⁽⁹⁷⁾.

2. Rusya Federasyonu'nda Devlet Koruma Aktörleri ve hassas durumdaki gruplar

Adli soruşturmalarda yer alan birden fazla devlet aktörü vardır: [polis \(MVD\)](#), [Soruşturma Komitesi \(SK\)](#), [savcılık](#) ve [mahkemeler](#). Devlet aktörlerinin işbirliği ve soruşturma aşamaları çok karmaşıktır. Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü (IRL)⁽⁹⁸⁾ ve Sivil İnisiyatif Komitesi (KGI) isimli STK tarafından 2016 yılında yayımlanan bir şema ilgili taraflar ve aşamalarla ilgili iyi bir genel bakış sunmaktadır⁽⁹⁹⁾.

Soruşturma organları Rusya Ceza Muhakeme Usulü Kanunu (CPC) tarafından düzenlenmektedir⁽¹⁰⁰⁾. Davaların MVD ve SK arasında paylaşılması CPC'nin 151. Maddesine göre yapılmaktadır⁽¹⁰¹⁾. Genel olarak SK cinayet, tecavüz, reşit olmayan kimseler, bir şahsın anayasal hakları, resmi görevlilerin yolsuzluğu veya hatalı davranışları gibi ağır ve özellikle ağır suçları soruşturur. MVD ise bu yetki alanına girmeyen, idari suçlar, bir şahsın sağlığına veya malına kast eden ve ekonomik konuları ilgilendiren adi suçları soruşturur⁽¹⁰²⁾.

(94) Rogoza, J., Federalizm olmadan Federasyon. Moskova ve Bölgeler arasındaki ilişkiler, Nisan 2014, sf. 13-14.

(95) Freedom House, 2016 Geçişte Olan Ülkeler - Rusya (*Nations in Transit 2016 - Russia*), 12 Nisan 2016

(96) Lipman, M. ve Petrov, N., İç Siyasetin Geleceği (*The Future of Domestic Politics*), sf. 18.

(97) Rusya Başkanı, Güvenlik Konseyi toplantısı, 22 Eylül 2016.

(98) Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü, (*Institut Problem Pravoprimeneniya, IRL*) Saint Petersburg'da bulunan bağımsız Avrupa Üniversitesinin bir bölümüdür.

(99) IRL ve KGI, Açıkça bakıldığında polis departmanı (*IRL and KGI, Police department in clear terms*), 2016. Çizime

(http://www.enforce.spb.ru/images/infographics/otdelenie_english.pdf sayfası üzerinden ulaşabilirsiniz

(100) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001.

(101) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 151.

(102) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, işlevi, reform aşamaları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 27-28; OHCHR, hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu (*Report of the Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers*), Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu Görevi, 30 Nisan 2014, sf. 15; Galeotti, M., Purges, güç ve amaç: Medvedev'in 2011 polis reformları (*power and purpose: Medvedev's 2011 police reforms*), 2012; KGI, 18 Kasım 2013; Rus İşkenceye Engel Olma STK Komitesi'nden gelen Bilirkişi, eposta yanıtı, 2 Kasım 2015.

CPC'ye göre soruşturma ve ön araştırma olmak üzere iki soruşturma tipi vardır ⁽¹⁰³⁾. Soruşturma aşaması hafif suç iddiaları ile ilgilidir ⁽¹⁰⁴⁾ ve 30 gün içinde tamamlanması gerekir ⁽¹⁰⁵⁾. Soruşturma davasında ⁽¹⁰⁶⁾ sanık mahkemeye çağrılmaz, dava tamamlandığında soruşturmacı şüpheliye bir iddianame takdim eder ve savcıya iletir ⁽¹⁰⁷⁾. Savcı, iki gün içinde sıralanan seçeneklerden birisini seçmek zorundadır: 1) İddianameyi onaylamak ve davayı mahkemeye iletmek; 2) Davayı ek soruşturma için geri göndermek; 3) Davayı feshetmek; 4) Davayı ön araştırmaya yönlendirmek ⁽¹⁰⁸⁾.

Ön araştırma ağır suçlar için zorunlu bir aşamadır ⁽¹⁰⁹⁾ ve iki ay içinde bitirilmesi gerekir ⁽¹¹⁰⁾. Araştırmacının yetki alanı oldukça geniştir. Savunma avukatının sunduğu kanıtlar dahil, hangi kanıtların adli vaka dosyasında yer alacağına bu araştırmacı karar verir. Araştırmacı, bir şüphelinin tutuklanmasına ve en önemlisi, bir şüphelinin ilk önce mahkemeye çağrılması ve daha sonra suçlama yapılması/iddianame hazırlanması yoluyla tahliye edilip edilmeyeceğine karar verebilir ⁽¹¹¹⁾. Suçlama/iddianame mahkemeye gönderilmeden önce denetleyici savcı tarafından onaylanmak zorundadır ⁽¹¹²⁾. IRL'ye göre, Rusya'da şahsın suçluluğu konusundaki nihai kararı araştırmacı verir ⁽¹¹³⁾.

İlerideki bölümler adli soruşturmalarda yer alan devlet aktörleri (MVD, SK, savcı, mahkemeler) ve Soruşturmacı (Ombudsman) olarak görev yapan İnsan Hakları Komiseri ile ilgili olacaktır. Bu bölümden sonra hassas durumdaki gruplar bölümü, yetkililer ve yargı sisteminin azınlık ve kadınlardan gelen şikayetlere yaklaşımı ile ilgilidir.

(103) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu (*Criminal Procedure Code of the Russian Federation No. 174-FZ*), 18 Aralık 2001, Madde 150.

(104) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 150(3).

(105) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 223(3).

(106) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 223-226.

(107) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 225.

(108) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 226.

(109) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 150(2).

(110) Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 162.

(111) Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 171-172, Madde 220-221; Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması (*Faking performance together: systems of performance evaluation in Russian enforcement agencies and production of bias and privilege*), 2014, sf. 122; Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 139.

(112) Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 122-123.

(113) Titaev, K. ve Shkliaruk, M., Rusya'da Soruşturmacılar (*Investigators in Russia*), 2016, sf. 115.

2.1 İçişleri Bakanlığı (MVD) ve Polis

Rus polisi İçişleri Bakanlığı'nın (Ministerstvo Vnutrennykh Del—MVD) bir kolu ve gözetimi altındaki bir birimdir. MVD, RF'deki Federal içişleri yürütme merciidir. Yazarlar Rus polisinden sıklıkla MVD olarak bahsetmektedir.

Bu kısım yalnızca MVD'nin koruma elde etmek isteyen bir vatandaş tarafından erişilebilir olan kısmı ile ilgilidir. Bu nedenle, Mayıs 2016'dan bu yana Federal Ulusal Koruma altında olan OMON gibi özel polis kuvvetleri bu raporda yer almamaktadır.

A. Genel

2.1.1 Tarihi arka plan

2011 yılına kadar *Militsiya* olarak anılan Rus polisini anlamak için Sovyet mirasını ve 1990'larda Rus toplumunun geçirdiği değişimi anlamak gerekir. Matthew Light ve eş-yazarların siyasi ve sosyal geçişlerden sonra polis eylemleri ile ilgili yaptığı karşılaştırmalı çalışmaya göre Sovyetler Birliği komünist rejiminde polis eylemlerinin "müdahaleci, eylemsel ve ideolojik" bir emniyet aracı olduğunu ve siyasi doktrinleştirmeye dayalı olduğu açıklamasında bulunur ⁽¹¹⁴⁾.

Sovyet rejiminde kolluk kuvvetlerinin olağan eylemleri dışında, MVD aynı zamanda baskıcı hükümet politikalarını uygulamak ve vatandaşları geniş kapsamlı bir şekilde gözlem altında tutmakla görevlendirilmiştir. Polislerin çoğu ayrıcalıklı olmayan sosyal çevrelerden seçilmektedir ve aldıkları eğitim kötüdür ⁽¹¹⁵⁾. Bu polisler sahte rapor hazırlanmasını teşvik eden ⁽¹¹⁷⁾ üç aylık hedefler doğrultusunda sıkı bir performans değerlendirme sistemine tabi tutulmaktadır ⁽¹¹⁶⁾. Birçok açıdan Sovyet polisi, polis kuvvetinden çok paramiliter bir kuruluşun özelliklerine sahiptir ⁽¹¹⁸⁾, isimleri de ancak 2011 yılında *militsiyadan* polise değiştirilmiştir ⁽¹¹⁹⁾.

(114) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması (*Policing following political and social transitions: Russia, Brazil, and China compared*), 2015, sf. 220-221; ayrıca bakınız: Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 93

(115) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, 2015, sf. 220-221.

(116) McCarthy, L. A., Bölgesel-düzeyde kolluk kuvvetleri: Moskovalılar ve Uchastkovları (*Local-level law enforcement: Muscovites and their uchastkovyy*), 5 Aralık 2013.

(117) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, 2015, sf. 221.

(118) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, sf. 221.

(119) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, 2015, sf. 220-221; Semukhina, O. B., *Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları (From Militia to Police: The Path of Russian Law Enforcement Reforms)*, 30 Haziran 2014, sf. 2.

1990'larda gerçekleşen komünizmden geçiş dönemi ve derin ekonomik kriz MVD kültürü ve çalışanlarını çok etkilemiştir ⁽¹²⁰⁾. Maaş ve faydaların azalması ve yüksek enflasyon oranları birçok polisi yasadışı ek işler ve zorbalık yaparak maaşlarına ilave gelir elde etmeye mecbur bırakmıştır ⁽¹²¹⁾. MVD'nin birçok hizmeti bölgeselleştirilmiştir. Polisler artık federal devlete değil, polisi siyasi veya iş alanındaki rakiplerine karşı kullanan bölge valilerine hizmet etmeye başlamıştır ⁽¹²²⁾.

St. Petersburg'daki Bağımsız Sosyal Araştırma Merkezi ile ilişkisi bulunan, yüksek rütbeli eski bir polis olan Boris Gladarev demokratik, doğru çalışan bir polis kuvvetine geçiş konusundaki zorluğun hiyerarşinin hukukun üstünlüğünden daha önde olması, baskıcı polis eylemlerinin yaygın olması ve iç performans değerlendirme sistemi olduğuna inanmaktadır ⁽¹²³⁾.

Marquette Üniversitesi kriminoloji ve hukuk alanında Asistan Profesör Olga Semukhina ve Central Florida Üniversitesi öğretim üyesi ve eski kolluk kuvvetleri üyesi K. Michael Reynolds Sovyet sonrası Rus polisinin 2008 yılına kadar gelişimine dair aynı karamsar bakış açısına sahiptir. Bu kişilere göre 2008 yılına kadar yapılan reformlar demokratik bir polis kuvvetinin oluşturmamıştır. Yapılan değişiklikler MVD'nin iç ve dış denetimden ve takip edilebilirlikten yoksun, hiyerarşik, merkezi ve militer yapısını etkilememiştir ⁽¹²⁴⁾.

2.1.2 2011 Reformu

2009 yılında, o sıralar Devlet Başkanı olan Dmitry Medvedev kapsamlı polis reformu planlarını duyurmuş ve 1 Mart 2011'de yeni Polis Yasası yürürlüğe girmiştir. Reformlar dört ana konuya odaklı olmuştur: (1) *Militsiya* isminin uluslararası seviyede daha uyumlu olan *politsiya* olarak değiştirilmesi (2) personel sayısının uygun olmayan personelin işten çıkarılması ile azaltılması ve maaşlara zam yapılması (3) 1991 sonrasında bölgesel gözetim altında bulunan hizmetler ve bütçenin yeniden merkezileştirilmesi (4) sıklıkla eleştirilen katı performans değerlendirme sisteminin değiştirilmesi ⁽¹²⁵⁾. Semukhina reformun kayda değer yapısal değişiklikler getirmediğini ve polis yolsuzluğuyla mücadele konusunda somut yaptırımlar içermediğinin altını çizmiştir ⁽¹²⁶⁾. 2011 yılında Polis Yasası kolluk kuvvetleri eylemlerine insan hakları çerçevesi getirmeyi ve polisin önceden sahip olduğu güçleri sınırlamayı hedeflemiştir ⁽¹²⁷⁾.

(120) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, 2015, sf. 221; Gladarev, B., 2010-2011 Reformundan Önce Rus Polisi: Bir Polisin Bakış Açısı (*Russian Police before the 2010-2011 Reform: A Police Officer's Perspective*), 2012.

(121) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, 2015, sf. 221; Gladarev, B., 2010-2011 Reformundan Önce Rus Polisi: Bir Polisin Bakış Açısı, 2012.

(122) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, 2015, sf. 221-222.

(123) Light, M., Prado, M. M. ve Wang, Y., Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması, 2015, sf. 221; Gladarev, B., 2010-2011 Reformundan Önce Rus Polisi: Bir Polisin Bakış Açısı, 2012.

(124) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak (*Understanding the Modern Russian Police*), 2013, sf. 107.

(125) Semukhina, O. B., Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, 30 Haziran 2014, sf. 2, not 3.

(126) Semukhina, O. B., Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, 30 Haziran 2014, sf. 2.

(127) Robertson, A., Rusya'da Polis Reformları ve Adalet İnşası: Sorunlar ve olasılıklar, 2013, sf. 168.

2012 yılında yeni İçişleri Bakanı polis kuvvetlerinde ek değişiklikler getirmiştir. Bu değişikliklere göre tüm yüksek kıdemli polis memurları altlarında çalışan memurların suçlarından sorumlu tutulacaktır. Polis memurları tarafından işlenen suçların araştırılması ve kovuşturulması için özel emirle Soruşturma Komitesi'ndeki bağımsız bir birim oluşturulmuştur. Bağımsız birim oluşturulmasının sebebi sorumluluğun Savcılık, Federal Güvenlik Servisi ve Devlet Soruşturma Komitesi arasında dağılması sebebiyle oluşan verimsizlikten uzaklaşma arzusu olmuştur ⁽¹²⁸⁾.

Bazıları, 2008 sonrası reformları halkın polise güvenmemesi karşısında "MVD'yi daha geçerli ve verimli kılmak için ciddi bir girişim" olarak görmektedir ⁽¹²⁹⁾ ancak eleştirenler MVD içinde polisin değişmesine yönelik açık bir yol ve destek olmadığını altını çizmektedir ⁽¹³⁰⁾. Polis memurlarının %90'ından fazlası ilk taramanın ardından işten çıkarılmamıştır ⁽¹³¹⁾, maaş zammı enflasyon oranını dengelememiştir ⁽¹³²⁾ ve yeni performans değerlendirme sistemi de hala tepeden inme katı hedefler içermektedir ⁽¹³³⁾. Semukhina'ya göre Devlet Başkanı'nın polis üzerindeki sıkı kontrolü de ciddi bir biçimde takip edilebilirliğin önüne geçmiştir ⁽¹³⁴⁾.

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) 2011 Polis Yasası'nı "kolluk kuvvetleri yetkilileri tarafından gerçekleştirilen insan hakları ihlallerini en iyi şekilde engellemekte ve polis eylemlerine sivil denetimi güvence altına almakta yetersiz kaldığı" gerekçesiyle eleştirmiştir ⁽¹³⁵⁾. Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH) ve Ayrımcılık Karşıtlığı Merkezi (ADC Memorial) yasanın azınlıklar konusunda polisin koruma rolünün altını çizmesine rağmen Romanlar, yabancılar, Lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel (LGBT) aktivistler ve savunucularına yönelik istismarlar 2011 ve 2012, bu tür ihlaller ile ilgili yok denecek kadar az soruşturma ve takip edilebilirlik isteği olduğunu göstermiştir ⁽¹³⁶⁾.

(128) Semukhina, O. B., Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, 30 Haziran 2014, sf. 3.

(129) Cheloukhine, S. et al., Rusya'da polisin bütünlüğü (*Police integrity in Russia*), 2015, sf. 157.

(130) Galeotti, M., Tasfiyeler, güç ve amaç: Medvedev'in 2011 Polis Reformları, (*Purges, power and purpose: Medvedev's 2011 police reforms*), 2012; Semukhina, O. B., Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, 30 Haziran 2014, sf. 4.

(131) Semukhina, O. B., Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, 30 Haziran 2014, sf. 2.

(132) Semukhina, O. B., Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, 30 Haziran 2014, sf. 2.

(133) McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları (*The Day-to-Day Work of the Russian Police*), 30 Haziran 2014, sf. 6.

(134) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 244.

(135) HRW Dünya Raporu 2011, 24 Ocak 2011; ayrıca bakınız: AI, Uluslararası Af Örgütü Raporu 2012 - Dünya'da İnsan Hakları Durumu (*The State of the World's Human Rights*), 24 Mayıs 2012.

(136) FIDH ve ADC Anıtı, Roma, Göçmenler, Aktivistler: Polis İstismarı Mağdurları (*Migrants, Activists: Victims of Police Abuse*), 2012, sf. 3, 26/27, 43, 46/27.

2.1.3 Güncel yasal çerçeve, yapı ve yetki

2011'den bu yana MVD'nin çalışmaları Federal Yasa No. 3-FZ "Polis ile ilgili" ⁽¹³⁷⁾ tarafından yönetilmektedir. Suçun engellenmesi, tespit edilmesi, araştırılması; kamu düzeninin sağlanması; bireylerin, toplumun ve devletin, yasadışı zarardan, tanık koruması dahil olmak üzere korunması polisin ana hedefleri arasındadır ⁽¹³⁸⁾. [2.1.2 2011 reformunda](#) da bahsedildiği gibi, yasa polisin vatandaşları korumak ve insan haklarına saygı duymaktaki rolünün altını çizmektedir.

Polis İçişleri Bakanlığı'nın (Ministerstvo vnutrennikh del –MVD) bir parçasıdır. MVD ulusal, federal bölge, bölgesel ve yerel seviyelerde tekrarlanan bir takım yapısal alt birimler aracılığı ile çalışmalarını sürdürmektedir ⁽¹³⁹⁾. Aşağıdakiler bu raporu en çok ilgilendiren ve MVD'nin her seviyesinde bulunan birimlerdir:

- Araştırma birimi- adli ön araştırmalarla ilgilenir;
- Adli arama birimi- muhbirler, telekulak vb. ile ilgilenir;
- Soruşturma birimi- hafif suçların soruşturulmasıyla ilgilenir;
- Operasyonel arama bilgisi birimi- şüpheliler, kayıp ilanları vb. veri tabanları ile ilgilenir
- Aşırılık yanlılığıyla mücadele birimi;
- İç güvenlik birimi- polis memurları ve MVD personelinin hatalı davranışlarını araştırmakla ilgilenir ⁽¹⁴⁰⁾.

Diğer bakanlıkların birçoğunda olduğu gibi MVD ve birim isimleri de son on yılda kolluk kuvvetlerinde gerçekleşen değişiklikler kapsamında değişmiştir ⁽¹⁴¹⁾.

MVD'nin "operasyonel arama işlevleri" MVD içinde ve dışında çalışan, ağır suçları araştıran yetkililere yasal olarak geçerli olan kanıt elde etmek ve savcılığa sunulmak üzere adli dosya oluşturmak konusunda destek vermektedir. 30 gün içinde tamamlanması gereken soruşturma ⁽¹⁴²⁾, hafif suçların araştırılması için daha kısa süreli bir uygulama sunmaktadır ⁽¹⁴³⁾.

(137) Pravo.gov.ru, "Polise ilişkin" 3-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 3-FZ "On the Police"*), 7 Şubat 2011.

(138) Pravo.gov.ru, "Polise ilişkin" 3-FZ Sayılı Federal Yasa, 7 Şubat 2011, Madde 2.

(139) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 119-131.

(140) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 119-131.

(141) Galeotti, M., *Tasfiyeler, güç ve amaç: Mehedev'in 2011 Polis Reformları*, 2012.

(142) Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 223(3).

(143) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 136-141; Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 150(3).

MVD aynı zamanda İdari İhlaller Kanunu'na göre de yetkilere sahiptir ⁽¹⁴⁴⁾. Bu yetkiler genel olarak yasalara ihlal eden ancak Rus mevzuatına göre suç teşkil etmeyen ihlallerin araştırılması ve bu ihlaller konusunda hükme varılması ile ilgilidir ⁽¹⁴⁵⁾. Sokak seviyesinde devriye görevinden MVD'nin polis karakolları ve devriye hizmetleri sorumludur. Karakol ve devriye hizmetlerinin ana görevleri, can ve mal güvenliğinin sağlanması, halkın şikayetlerinin kaydedilmesi, suçun ve idari ihlallerin engellenmesi ve suç mahallinin korunmasını kapsar. Özel kayıt gereklilikleri uygulayan iki şehir, Moskova ve St. Petersburg'da devriye ve karakol hizmeti aynı zamanda vatandaşların kayıt gerekliliklerine uymasından da sorumludur ⁽¹⁴⁶⁾.

Reşit olmayan suçlular ile polis kuvvetleri bünyesinde, yerel seviyedeki özel birimler sorumludur. Trafik polisi birimleri, sürücü ehliyeti verilmesi, araç kaydı ve genel anlamda trafik kurallarının uygulanmasından sorumludur. Polis aynı zamanda özel dedektifler, özel güvenlik uygulamaları ve ateşli silahların lisanslanmasından da sorumludur. 2011 reformundan beri polis artık pasaport ve vatandaşların veya yabancıların kaydı ile ilgili yetkiye sahip değildir. Bu sorumluluklar o zamanki Federal Göç Servisine ⁽¹⁴⁷⁾, şimdiki adı GUVM ⁽¹⁴⁸⁾ olan birime aktarılmıştır.

(144) Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 195-FZ Sayılı İdari Suçlar Kanunu (*Code of Administrative Offences of the Russian Federation No 195-FZ*), 30 Aralık 2001.

(145) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 141-142.

(146) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 142; Eurasianet, Rusya: İçişleri Bakanlığı Reformunun Göçmenlik ve Uyuşturucuyla Mücadele Hizmetleri için anlamı, 9 Mayıs 2016.

(147) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 143-146.

(148) Göçmenlik İşleri Genel Müdürlüğü resmi internet sayfası, tarihsiz.

Bu birim, 2016 yılından itibaren İçişleri Bakanı'nın yönetimi altında çalışmaktadır (149).

B. Polis kapasitesi

2.1.4 Kaynaklar

2012 itibarıyla İçişleri Bakanı ve vekilleri tarafından yönetilen MVD yaklaşık 1,2 milyon çalışandan oluşan bir polis kuvveti bulundurmaktadır (150). Uygulamada polis çalışmalarının çoğu yerel seviyede gerçekleşmektedir. Rusya'da yaklaşık 2.000 polis departmanı vardır ve her biri 50.000-100.000 arası mukimi kapsamaktadır (151). 2014'ün başında federal hükümet 2014-2020 yılları için \$225 milyar ayıran yeni bir polis bütçesi programı yayımlamıştır (152).

Resmi rakamlara göre 1.2 milyon çalışandan iç birlikler hariç 870.000'i polis memurudur. Kişi başı olarak bakarsak bu rakamlara göre 100.000 Rusya vatandaşına 611 polis memuru düşmektedir. Bu rakam ABD, Almanya, Fransa ve Polonya'nın neredeyse iki katıdır (153). Rus kolluk kuvveti analiz uzmanlarına göre resmi istatistikler gerçek polis kapasitesini yansıtmamaktadır. Örnek olarak, operasyonel işler yapan polis memuru sayısını saptamak oldukça zordur (154). Prag Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nde Rus güvenlik güçlerini araştıran Mark Galeotti, toplam sayının %40-45'inin "gerçek polis" olduğunu tahmin etmektedir (155). [2.1.2 2011 reformu](#) bölümünde de açıklandığı gibi 2011 reformu bu konuları üstünkörü cevaplandırmış ve kötü bir şekilde uygulanmıştır.

(149) Eurasianet, Rusya: İçişleri Bakanlığı Reformunun Göçmenlik ve Uyuşturucuyla Mücadele Hizmetleri için anlamı, 9 Mayıs 2016.

(150) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 46.

(151) McCarthy, L., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, Russian Analytical Digest (Rus Analiz Dergisi), Sayı 151, 30 Haziran 2014, sf. 5.

(152) Semukhina, O. B., Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, 30 Haziran 2014, sf. 3.

(153) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 47.

(154) Galeotti, M., Tasfiyeler, güç ve amaç: Mehede'v'in 2011 Polis Reformları, 2012; Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 47; Galeotti, M., Rusya gerçekten dünyada sulhun en ağır olduğu yer mi? Hayır (*Is Russia really the world's most heavily policed state? No*), 12 Ekim 2013; McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014.

(155) Galeotti, M., Tasfiyeler, güç ve amaç: Mehede'v'in 2011 Polis Reformları, 2012; Ayrıca bakınız: Le Huérou, A. ve Sieca- Kozłowski, E., «[...]Bölgedeki polis memurları şiddet göstermekle suçlanıyor [...] fakat kontrol subayları cezadan muaf bir biçimde şiddet gösterme fırsatına sahip» («[...] *Local police officers are accused of violence [...] but case officers have an opportunity to commit acts of violence with impunity*») - Kazan Devlet Teknik Üniversitesinde Sosyoloji üzerine Yardımcı Doçent Ekaterina Khozhdaeva ile yapılan mülakat, Paris'te gerçekleşmiş, 3 Nisan 2012, 2012.

2.1.5 Eğitim ve istihdam

MVD ülke çapında yaklaşık 23 eğitim kurumunu yönetmektedir ve bu kurumlar lisans seviyesinde hukuk ve ekonomi, finans ve sosyal hizmetler gibi farklı alanlarda da eğitim vermektedir ⁽¹⁵⁶⁾. Müfredatta hukuk eğitiminin eksik kalması pahasına ⁽¹⁵⁷⁾, askeri beceriler konusunda eğitim, uygulamalı kolluk kuvvetleri araçları eğitimi, insan hakları açısından güç kullanımı konusunda eğitim verilmektedir ve bu, yeni başlayan polisler için bir polis departmanında işe başladığı zaman işlerini yapmaya yeterince iyi hazırlanmamış oldukları hissini vermektedir ⁽¹⁵⁸⁾. MVD yüksek okullarına kabul edilmek için öğrencilerin belirli bir polis departmanından tavsiye alması ve tavsiyeyi sağlayan departmanda mezun olduktan sonra çalışmayı kabul etmeleri gerekmektedir ⁽¹⁵⁹⁾.

Polis memuru olarak istihdam edilme kriterleri MVD birimlerinin çalışmasına ilişkin Yasa'ya göre belirlenmektedir. Polis memuru olarak istihdam edilmek başvuranın 18-35 yaşları arasında, beden ve ruh sağlığı tam ve sicil kaydı bulunmayan bir kişi olması gerekmektedir ⁽¹⁶⁰⁾. Denetleyici mevkiler ve çoğu araştırma mevki için yüksek hukuk eğitimi koşulu da vardır. Başvuranın MVD akademisi eğitimi almış olması tercih edilse de başka bir üniversiteden eğitim almış olanlar da kabul edilmektedir. Devriye memuru, trafik polisi veya ilçe polis memuru olarak çalışmak için başvuranın akademik bir geçmişi bulunması gerekmektedir, bu kişilerin yalnızca MVD eğitim merkezinden eğitim alması yeterlidir ⁽¹⁶¹⁾.

Semukhina ve Reynolds'a göre polis kuvvetlerinde düzenli bir kalifiye personel eksikliği vardır. Resmi olarak MVD akademisi mezunlarının, kendilerini akademiye tavsiye eden MVD biriminde çalışması gerekir. Aynı kaynağa göre ise uygulamada çoğu öğrencinin MVD'de çalışmaya niyeti yoktur ve akademiye kaydolma sebepleri ücretsiz hukuk eğitimi almak ve askerlikten kaçınmaktır ⁽¹⁶²⁾. Bu nedenle resmîyette yüksek eğitim şartı bulunan MVD mevkileri gerekli eğitim şartlarını karşılamayan MVD çalışanlarından karşılanmaktadır. Kıdemli memurlar ve araştırmacıların yarısından fazlası yüksek eğitim konusunda eksiktir ⁽¹⁶³⁾. MVD akademisinde eğitim almış olanların MVD'de çalışmasını sağlamak adına mevzuat, mezunların eğitim ücretlerini karşılaması adına MVD'de beş yıl çalışmasını şart koşmuştur ⁽¹⁶⁴⁾.

(156) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 147.

(157) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 148.

(158) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 148.

(159) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 147.

(160) Pravo.gov.ru, "RF'nin İçişleri Birimlerinde Hizmetlere ve RF'nin birden fazla yasasına yapılan değişikliklere ilişkin" 342-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 342-FZ "On the service in the Internal Affairs units of the RF and on amendments to a number of legislative acts of the RF"*), 30 Kasım 2011, Madde 17.

(161) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 147-148.

(162) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 149.

(163) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 148.

(164) Pravo.gov.ru, "RF'nin İçişleri Birimlerinde Hizmetlere ve RF'nin birden fazla yasasına yapılan değişikliklere ilişkin" 342-FZ Sayılı Federal Yasa, 30 Kasım 2011, Madde 23.

2.1.6 Performans değerlendirme sistemi (Verimlilik)

Rus polis sisteminin önemli özelliklerinden biri *Palochnaya Sistema* (palet ya da onay sistemi) olarak anılan performans değerlendirme sistemidir ⁽¹⁶⁵⁾. 2011 polis reformunda getirilen değişikliklere rağmen, önceden var olan sistem ile genel olarak aynıdır. Sistem performansı birey ve birim seviyesinde üç nicel göstereye göre değerlendirmektedir: sonuçlandırılan dava sayısı, yani şüphelinin resmi olarak suçlandığı dava sayısı; soruşturulan dava sayısı ve önceki raporlama dönemine kıyasla dava sayısındaki artış ⁽¹⁶⁶⁾. Sadece kaydolmakla kalmayıp çözülen davaları göstermenin önemi, şikayetlerin kaydedilmemesindeki önemli bir faktördür çünkü kaydolan ancak iddianame ile sonuçlanmayan davalar polis ve polisin dahil olduğu birimi kötü gösterir ⁽¹⁶⁷⁾.

McCarthy'e göre katı hiyerarşik yapılar ve *Palochnaya Sistema* bir araya gelince yoğun evrak işi teşkil ettiği için polisin suça etkili bir şekilde karşı çıkmasına köstek olmaktadır. Her önemli eylemin, çoğu zaman MVD yönetimi içindeki farklı seviyelerde kaydedilmesi ve raporlanması gerekmektedir. Moskova polis sendikası başkanı kamu iletişimi ve genel polis işlerinden sorumlu polis memurlarının, zamanlarının %80'e kadarını evrak işi yaparak geçirdiğini tahmin etmektedir ⁽¹⁶⁸⁾.

Bkz. [2.1.10 Performans Değerlendirme Sistemi \(Doğruluk\)](#)

2.1.7 Suç istatistikleri

MVD suç istatistikleri son beş yılda cinayet, tecavüz, soygun gibi birden fazla suç tipinde azalma göstermektedir ⁽¹⁶⁹⁾. Resmi Rus suç istatistiklerine temkinli bir şekilde yaklaşılması gerekir. Gerçek suç sayısının kaydedilenden çok daha yüksek olduğu, gerçekten çözülen davaların da gösterilenin çok altında olduğuna inanılmaktadır ⁽¹⁷⁰⁾.

Davaların çözülme oranları 2003-2010 döneminde %45-55 arasında kalmıştır ⁽¹⁷¹⁾. Taylor, Vadim Volkov'un "Rusya devletinin zayıflıkları (...) personel veya kaynak eksikliğinden değil, devlet kolluk organlarının genel veya toplumsal çıkarları değil, kişisel çıkarları denetme eğilimindedir" değerlendirmesine atıfta bulunmuştur ⁽¹⁷²⁾.

(165) McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6.

(166) McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6; Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 149-150.

(167) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 220-221.

(168) McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6.

(169) FSSS, Kayıtlı Suçlar (*Recorded Crimes*), 2016.

(170) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 177-178; Bakınız: [2.1.10 Suç istatistiklerinin güvenilir olmamasının olası sebeplerine ilişkin performans değerlendirme sistemi](#).

(171) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 176.

(172) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 201.

C. Polis Doğruluğu

2.1.8 Polis Faaliyetleri

Analiz uzmanları polis kuvvetlerindeki yolsuzluğun gerçek kapsamı ne olursa olsun, Rus halkı, polisi saldırgan davranışlarla ilişkilendirmektedir. Analiz uzmanları bu algıyı sık gerçekleşen polis istismarı ve yolsuzluğuna bağlamaktadır ⁽¹⁷³⁾.

Akademisyen Brian Taylor bu durumu birkaç faktörle açıklamıştır. Birincisi, Rus bürokrasisinde himaye çok sık görülen bir durumdur. Himayeden kasıt bürokraside "tanıdık" vasıtasıyla işe alım ve işte ilerlemedir. İkincisi, hükümetin denetim stratejisi noksanlığıdır. Denetim için dış denetime başvurmakansa iç mekanizmalara fazla dayanmaktadır. Üçüncüsü, polisi mesleki olarak eski Sovyet kişiliğinden ayıracak bütünlüklü, örgütlenmiş bir misyon bulunmamaktadır ⁽¹⁷⁴⁾.

2.1.9 İstihdam ve kariyerde ilerleme

Asistan Profesör Semukhina devletin doğruluk eksikliklerin MVD akademileri ve polis eğitim merkezlerine başvuru ve kabul süreçlerini tanımladığını belirtmiştir. Başvuru ve kabul süreci şeffaf bir rekabet sistemi ile değil, MVD birimlerinin tek tavsiyede bulunduğu şeffaf olmayan bir şekilde yürütülmektedir ⁽¹⁷⁵⁾.

McCarthy'e göre ön saflardaki polis memurları ve üstleri arasındaki ilişki MVD'nin dikey yapılanması ve katı hiyerarşik itaat uygulamasını yansıtmaktadır. Bu ilişki sayesinde çalışma çizelgeleri, düşük kıdemli memurların terfi etmesi ve primler konusunda karar verme yetkisi kıdemli polis memurların elindedir ⁽¹⁷⁶⁾. Semukhina'ya göre terfi ve prim sistemlerinin şeffaf olmayışı polis memurlarında gerginlik hissi oluşturmaktadır ve polis memurlarını üstlerine bağımlı hale getirmektedir ⁽¹⁷⁷⁾.

Polis memurlarının asgari ücreti mevzuatta belirtilmiştir ancak düzgün miktarda para kazanılması için karmaşık bir prim sistemi de gerekmektedir. Bu primler çalışma yılı, kıdem gibi nesnel göstergelerle hesaplanırsa da üstlerin daha fazla prim verme, bir polis memurunun işinden memnun olmaması durumunda da bir süreliğine primlerini askıya almak, terfi olmasına engel olmak konusunda geniş yetkileri vardır ⁽¹⁷⁸⁾.

(173) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 216-217; Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri (*Disciplinary Issues of Russian Police and Police Reform of 2010-2011*); Zernova, M., Rus Polisi ve Geçiş Dönemi Demokrasisi: Bir Ampirik Çalışmadan Çıkarılan Dersler (*Russian Police and Transition to Democracy: Lessons from One Empirical Study*), 2013, sf. 5.

(174) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 26-33, 157.

(175) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 153.

(176) McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6.

(177) Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri, 2012.

(178) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, 149-150; McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6.

2.1.10 Performans değerlendirme sistemi (Doğruluk)

Performans değerlendirme sistemi bireysel olarak polis memurlarına ağır idari yük oluşturmanın yanı sıra polis faaliyetlerinde doğruluğun altını kazıyan teşvikler oluşturmaktadır. McCarthy'e göre iyi istişme baskısının yüksek olması polis memurlarına yalnızca çözebileceklerini bildikleri davaları açma eğilimiyle sonuçlanmıştır. Bu en çok adli soruşturma alanında görülmektedir. Adli dava kaydedildiğinde, resmi soruşturma açılması yalnızca sanığı bulup gözaltına almaya değil, davanın polis memuruna göre resmi suç beyanıyla sonuçlanıp sonuçlanmayacağına da bağlıdır. Eğer bir dava resmi suçlama olmadan iletilirse, ilk soruşturmada bulunan, ön saflardaki polis memurunun o davada geçirdiği vakit ne kendisi ne de birimi için itibar sağlamaz⁽¹⁷⁹⁾.

Semukhina ve Reynolds'un açıklamasına göre, performans değerlendirmesi, şikayet sayısının azalmasını ödüllendirirken, bir davanın şüphelinin rehabilitasyonu veya salıverilmesi ile sonuçlanmasını cezalandırmaktadır⁽¹⁸⁰⁾. Semukhina ve Reynolds'un atıfta bulunduğu bir çalışmanın sonuçlarına göre polis memurlarının adli soruşturma başlatmayı reddettiği davaların %90'a varan kısmı, çözülmesi zor olan davalardan oluşmuştur. Bir dava suç mağdurunun suçu bildirmekten vazgeçirilmesi veya polisin resmi olarak adli soruşturma yapmayı reddetmesi durumunda reddedilebilir. Polisin adli soruşturma başlatmayı reddetmesi durumunda şikayetçi redde dair bilgi sahibi olduğunda temyiz etmek için gereken süreye sahip olmaz⁽¹⁸¹⁾. (Bkz [2.3.1 Başsavcılık Yetki Alanı, Denetim Yetkileri](#), [2.3.3 Başsavcılık – Savcılığın denetim işlevi: birey şikayetlerinin idaresi ve 2.3.12 Başsavcılık, Güven](#))

Semukhina'ya göre, hükümet performans değerlendirme sisteminin suç engelleme konusundaki yıpratıcı etkisinin farkında olsa da 2011-2012 polis reformunda bu sistemi değiştirme çabaları "yüzeysel" kalmıştır ve "polis memurları hala önceden belirlenmiş suç istatistiği göstergelerini karşılamadıkları için cezalandırılmaktadır"⁽¹⁸²⁾. Yazar takip edilebilirlik konusunda üstlerin astları tarafından işlenen suçlardan sorumlu olması gibi ilerlemeler bile hatalı davranışların raporlanmamasını teşvik etmektedir⁽¹⁸³⁾.

McCarthy ve Rus kolluk kuvvetleri uzmanı Ella Paneyakh performans değerlendirme sisteminin negatif etkileri ile ilgili bu bulguları desteklemektedir ve bu etkilerin kapsama alanını genişleterek, savcılar ve hakimler dahil olmak üzere, ceza adalet sisteminin genelinde hissedildiğini belirtmiştir⁽¹⁸⁴⁾. İki yazar da bu tür bir sistemin zorla itiraf ettirme, sahte kanıt düzme ve "elverişli şüphelilere" odaklanma gibi uygulamaları teşvik ettiğini söylemiştir⁽¹⁸⁵⁾.

(179) McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6-7.

(180) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 228.

(181) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 178, sf. 221.

(182) Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri, 2012

(183) Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri, 2012

(184) Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 116-117; McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 7.

(185) Paneyakh, E. Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 116-117; McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 7; ayrıca bakınız: Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 221.

2.1.11 Polis yolsuzluğu

Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığı Rus yönetiminde yolsuzluğu tarif ederken, yolsuzluğun tüm kollar ve seviyelerde görüldüğünü belirtmiştir ⁽¹⁸⁶⁾. Taylor'a göre yolsuzluk o kadar sistemattir ki yapılanmaların içinde bulunan hiç kimse bu yolsuzlukla mücadele etmekle ilgilenmemektedir. Yolsuzluk hiyerarşi içinde hem yukarı hem aşağı yönünde görülmektedir ⁽¹⁸⁷⁾. Serguei Cheloukhine ve eş yazarlar polis doğruluğu analizlerini daha geniş kapsamlı "Rusya'da yolsuzluk siyasi, ekonomik, adli ve sosyal sistemleri o kadar kapsamlı bir şekilde nüfuz etmiştir ki beklenmedik bir durum olmaktan çıkmış, beklendik olan haline gelmiştir" yorumu bağlamında değerlendirmiştir ⁽¹⁸⁸⁾.

Bu aynı zamanda halkın polise bakış açısını da yansıtmaktadır. Vatandaşlar polisi en çok yolsuzluk yapan devlet kurumlarından biri olarak görmektedir ⁽¹⁸⁹⁾. Levada-Center tarafından 2014 yılında gerçekleştirilen bir ankete göre Rusya nüfusunun %39'u polis çalışanlarını "en üst düzeyde yolsuz", %38'i "ortalama düzeyde yolsuz", %9'u da "en az düzeyde yolsuz" olarak görmektedir ⁽¹⁹⁰⁾.

Semukhina ve Reynolds yolsuzluğun bu kadar yaygın olmasının altında yatan sebeplerden bahsetmiştir. Semukhina ve Reynolds'a göre bunlar Sovyet öncesi ve Sovyet uygulamaları, özellikle de Sovyetler Birliğinin yıkılışının ardından devam eden blat sistemi ⁽¹⁹¹⁾; polisin kendi içindeki oldukça militer yapısı, takip edilebilirlik eksikliği ve benzeri kurumsal sebepler; sivil toplumun zayıf olması, azami gelir asgari risk uygulaması gibi ekonomik sebepler ve "yasalara saygısızlık" kültürüdür ⁽¹⁹²⁾.

Rusya'da polis yolsuzluğu ufak çaplı rüşvetten organize suçta kolaylaştırmaya kadar çeşitli şekillerde görülmektedir ⁽¹⁹³⁾. Rüşvet en çok trafik polislerinde görülmektedir ancak, trafik polisinin aldığı rüşvet genelde oldukça az miktarlarda yaşanmaktadır.

(186) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(187) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 169-170.

(188) Cheloukhine, S. et al., Rusya'da polisin bütünlüğü, 2015, sf. 179.

(189) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 201-202.

(190) Levada-Merkezi, Devlet makamları sistemleri bünyesinde yolsuzluk (*Corruption in the system of state authorities*), 18 Kasım 2014.

(191) İyilik karşılığında, kişisel kanallar üzerinden kamu kaynaklarına erişim (Exchange of favours of access to public resources through personal channels); daha ayrıntılı bilgi için bakınız: terimler sözlüğü.

(192) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 206-210.

(193) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 162-169.

Adli soruşturmacıların, soruşturma başlatmak ya da feshetmek, gözaltında bulunanları salıvermek veya kişileri mahkeme öncesi gözaltına almak için rüşvet kabul ettikleri söylenmiştir ⁽¹⁹⁴⁾. Bölgeler-arası İnsan Hakları Örgütleri Agora'nın başına göre, davaların, özellikle adli davaların, soruşturmacı ve savcı ile dava mahkemeye ulaşmadan rüşvetle "çözümlenebilir" ⁽¹⁹⁵⁾. (Bkz. [2.3.11 Başsavcılık, Yolsuzluk](#)).

Semukhina ve Reynolds'a göre Rusya'da görülen en tehlikeli polis yolsuzluğu tipi polisin organize suç gruplarına sunduğu, görünmez, koordine hizmetlerle ilişkili "yüksek düzey faaliyetler" ve haraç uygulamalarıdır ⁽¹⁹⁶⁾. Taylor dolandırıcılık, zorla devir, varlık satımı ve "çatı" olarak bilinen uygulamaları tespit etmiştir ⁽¹⁹⁷⁾.

"Çatı", *Krysha* veya "koruma haracı, 1990'lı yıllarda gerçekleşen ekonomik liberalleşme esnasında organize suç gruplarının işletmelere, diğer organize suç gruplarına karşı "koruma" sağlama ile başlamıştır. 2000'li yılların başında git gide artan sayıda polis birimi "koruma" sağlama rolünde organize suç gruplarının yerine geçmeye başlamıştır. Bu korumaya suçlulara yasal dokunulmazlık sağlamak, devam etmekte olan adli soruşturmalardan bilgi sızdırmak ve rakip iş aktörlerini yargılamak yer almaktadır. Polis "çatı" uygulaması genelde yasal veya yarı yasal özel güvenlik şirketleri ile ilişkili oluyor. Rusya kamu konseyi 2011 yılında Rus iş yerlerinin %90'a varan miktarının "çatı" parası verdiğini bildirmiştir ⁽¹⁹⁸⁾.

Chistyakova ve Robertson isimli akademisyenler de benzer bir tablodan bahsetmektedir. Zorbalık davalarının çoğu ufak çaplı olarak nitelendirilebilecekken, polisin suçlu gruplar ve şirketlere hizmet verdiğini öne süren literatür çalışmaları da vardır. Chistyakova ve Robertson'a göre erlerin kıdemli memurlar için "kira toplaması" beklendiğini öne süren anlatı kanıtları olduğunu söylemektedir ⁽¹⁹⁹⁾.

Polis kuvvetleri içinde yolsuzluk karşıtı önlemler arasında kıdemli memurların gelir ve varlıklarını beyan etmesi zorunluluğu vardır. Semukhina ve Reynolds bazı memurların sahip olduğu pahalı mülkleri ilgilendiren şüpheli durumlarla ilgili halktan gelen ilginin herhangi bir kayda değer sonucu olmadığını belirtir. Başsavcılık 2010 yılına ait 9.000 gelir beyanı ihlali tespit etmiştir ancak bunun sonucunda yalnızca 1.700 polis memuru disiplin cezası görmüştür ⁽²⁰⁰⁾.

Yolsuzluk meselesiyle yakından ilgili de olsa ⁽²⁰¹⁾ insan hakları ihlaller kapsamında gücün kötüye kullanılması meselesi ayrı bir analiz gerektirmektedir.

(194) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 219.

(195) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015.

(196) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 222.

(197) Taylor, B. D., *Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı*, 2011, sf. 162-169.

(198) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 222-223.

(199) Chistyakova, Y. and Robertson, A., *YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması (Youtube Cops and Power Without Limits: Understanding Police Violence in 21st Century Russia)*, 2012.

(200) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 226.

(201) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, 2013, sf. 201.

2.1.12 Gücün kötüye kullanılması, kötü muamele ve orantısız güç kullanımı

Akademik literatür ve insan hakları raporları polis şiddeti ve işkencenin Rusya'da yaygın olduğu konusunda hemfikir olsa da ⁽²⁰²⁾, Chistyakova ve Robertson polis şiddetinin boyutu konusunda güvenilir bilgiye erişmenin zorluğunun altını çizmiştir. Bu zorluğun sebepleri polisin şüphelileri sıklıkla geç kaydetmesi ve polis şiddeti mağdurlarının hatalı bir adalet sistemi sebebiyle ve şiddetli misilleme korkusuyla şiddeti bildirmemeleridir. Ek olarak, Rus polisinin "yukarıdan gelen" resmi olmayan taleplerle suç ve yolsuzluğun örtbas edilmesinin yaygın olduğu, şeffaf olmayan doğası polis şiddetinin saklı doğasını körüklemektedir ⁽²⁰³⁾.

2007 yılında yapılan bir çalışmaya göre herhangi bir yılda Rusların %4 kolluk kuvvetleri yetkililerinin fiziksel veya psikolojik istismarına uğramaktadır. Aynı çalışma hapis cezası alan bireylerin %40-60'ının itiraf etmesi için fiziksel ya da psikolojik istismarına uğramıştır ⁽²⁰⁴⁾. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri polis denetiminde işkence ve kötü muamelenin uzun süredir var olan, çeşitli raporlar ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihat hukukunda da belgelenmiş olan bir problem olduğunu belirtir ⁽²⁰⁵⁾.

Avrupalı İşkenceyi Önleme Komitesi'ne (CPT) göre delegasyonun 2012 ziyareti sırasında duyduğu iddiaların tutarlılığı ve sıklığı Rusya'da, özellikle Moskova ve St. Petersburg haricindeki bölgelerinde, polisin ağır kötü muamele/işkence uyguladığını göstermektedir. Bildirilen davaların çoğu çeşitli beyanlar alınması veya gözaltında bulunanların muhbir olması için ilk görüşmeler sırasında kötü muamele/işkence uygulanması ile ilgilidir ⁽²⁰⁶⁾. Bu olaylar zinciri ABD Dışişleri Bakanlığı ⁽²⁰⁷⁾ ve Chistyakova ve Robertson ⁽²⁰⁸⁾ tarafından da tespit edilmiştir. CPT'ye görüşme sırasında kötü muamele görmediğini söyleyenlerin çoğu suçüstünde yakalandıklarını veya kendilerinden istenen beyanları hızlıca imzaladıklarını açıklamıştır. CPT'nin ziyaret ettiği bütün bölgelerde gözaltında bulunanlara farklı tehditler yöneltilmiştir. Bu tehditlerden bazıları fiziksel kötü muamele veya idam, onlara zarar verecek suçlularla aynı hücreye atılmak ve aile fertlerine karşı tehditlerdir ⁽²⁰⁹⁾. CPT tarafından görüşülen bazı polis yetkililerine göre gözaltında bulunanlara kötü muamele yapılmasının kökeni soruşturmada itirafa çok önem verilmesi, kötü muamele ve işkencenin yasak olması ile ilgili açık talimat eksikliği, polis hiyerarşisinde şüphelilere nasıl davranılması gerektiğine dair bir belirsizlikten kaynaklanmaktadır ⁽²¹⁰⁾.

(202) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016. (2015) CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 15.

(203) Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012

(204) Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012

(205) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor (*Report by Nils Muižnieks Commissioner for Human Rights of the Council of Europe Following his visit to the Russian Federation from 3 to 12 April 2013*), 12 Kasım 2013, sf. 37.

(206) CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 17-19.

(207) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporları, Rusya, 13 Nisan 2016.

(208) Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012

(209) CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 17-19.

CPT tarafından görüşülen bazı polis yetkililerine göre gözaltında bulunanlara kötü muamele yapılmasının kökeni soruşturmada itirafa çok önem verilmesi, kötü muamele ve işkencenin yasak olması ile ilgili açık talimat eksikliği, polis hiyerarşisinde şüphelilere nasıl davranılması gerektiğine dair bir belirsizlikten kaynaklanmaktadır ⁽²¹⁰⁾. Chistyakova ve Robertson aynı zamanda performans değerlendirme sistemini de kötü muamelenin sebeplerinden biri olarak göstermektedir. Adli tıp araçları ve diğer teknolojik araçlar konusundaki eksiklik ve modern sorgu yöntemlerinde eğitim eksikliği olduğu için resmi suçlamaya ulaştıracak kanıt elde etmenin tek yolu itiraf olmaktadır. Şiddet ya da şiddet tehdidi de bazen hızlıca itiraf etmesini sağlamanın tek yolu oluyor. Daha çok dava çözülmesi sorumlu memur ve birimini iyi göstereceği için de bu tür uygulamalara başvurulması teşvik edilmektedir ⁽²¹¹⁾. 2011 Polis Yasası'nda açıkça yasaklanmasına rağmen polis siyasal muhalefetin yaptığı eylemleri dağıtırken de orantısız güç kullanmıştır. Yorum yapanlar, bu şiddetli yaklaşımın siyasal hiyerarşinin en üst düzeyinden itibaren hoş görüldüğü izlenimi olduğunu bildirmiştir ⁽²¹²⁾.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları ile tutarlı bir şekilde Semukhina ve Reynolds işkence ve kötü muamele konusundaki soruşturmaların büyük oranda etkisiz olduğu sonucuna varmıştır ⁽²¹³⁾. Bkz. [2.4.2 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi \(ECHR\)](#).

2.1.13 Polis istismarına karşı yasal önlemler ve denetim

Cheloukhine ve ark. büyük bir organizasyon olarak polisin çalışanlarının uygunsuz davranışlarını tespit edebilecek kapasiteye sahip olabileceğini belirtmiştir ⁽²¹⁴⁾. Anayasa, Ceza Muhakeme Usulü Kanunu ve Polis Yasası'nda işkence ve kötü muamele yasağı yer almaktadır ⁽²¹⁵⁾.

CPT'nin 2012 Rusya ziyareti, polis gözaltı süre sınırlarına genellikle uyulduğunu gösteriyor. Ancak polis, gözaltı protokolü gerektiği gibi çizilmeden önce birkaç saat ile birkaç gün arasında şahısları "tanık" olarak ya da "idari suç sanığı" olarak tutmuştur. CPT'ye göre bu uygulamalar yasal önlemlerin etkinliğini azaltmaktadır ve kötü muamele riskini artırmaktadır ⁽²¹⁶⁾. ABD Dışişleri Bakanlığı da benzer uygulamalar tespit etmiştir ⁽²¹⁷⁾. Semukhina ve Reynolds 2011 yılında Ceza Muhakeme Usulü Kanunu'nun (CPC) gözden geçirilmesinden sonra bile mahkeme öncesi gözaltı uygulanması konusunda oldukça geniş karar verme yetisi olduğunun ve hakimlerin, polisin uzatma talebini onaylamasının yaygın olduğunu söylemektedir. Bu yüzden CPC nedensiz gözaltı uygulamalarına karşı önlem oluşturmamaktadır ⁽²¹⁸⁾.

(210) CoE-CPT, CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 19.

(211) Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012.

(212) Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012; ayrıca bakınız: AI, Adaletsizlik Anatomisi: Bolotnaya meydanı mahkemesi (*Anatomy of injustice: The Bolotnaya square trial*), 10 Aralık 2013.

(213) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 214.

(214) Cheloukhine, S. et al., Rusya'da polisin bütünlüğü, 2015, sf. 159.

(215) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 213.

(216) CoE-CPT, CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 16.

(217) ABD DoS, İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporları, Rusya, 13 Nisan 2016.

(218) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 216.

Başta gözaltı bildirim ve avukata veya doktora erişim olmak üzere resmi kötü muamele karşıtı önlemler yalnızca ilk resmi görüşme anından itibaren bulunmaktadır. Bu da yakalanma ve ilk sorgudan birkaç saat ve bazen de birkaç saatten çok daha uzun bir süre teşkil ediyor. CPT'nin görüştüğü kişilerin bir kısmı avukat bulunmadan itiraf veya başka beyanları imzalamak zorunda bırakılmıştır⁽²¹⁹⁾. ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre polis soruşturmacıları kişinin avukatını seçme hakkını tasdik eden federal yasaya genelde uymamaktadır. Bunun yerine savcılıkla arası iyi olan, "cepte" savunma avukatları sağlamaktadır ve bu avukatlar müvekkillerinin yasal haklarını savunmak için hiç çaba göstermemektedir⁽²²⁰⁾. CPT "resen atanan avukatların soruşturmacılar tarafından seçilmiş olduğu ve baro dernekleri tarafından atanmadıklarını" belirtir⁽²²¹⁾. Özellikle uzak bölgelerdeki birçok davada yardıma muhtaç davalılar için savunma avukatı bulunmamaktadır⁽²²²⁾.

CPT, gözaltına alınan bir şahsın tıbbi personel olmayan bir çalışan tarafından sağlık problemleri ve yaralanmalar için yüzeysel bir şekilde tarandığını belirtmiştir. Bunun yanında gözaltına alınan bir şahsın tıbbi personel tarafından muayene edildiği durumlarda da tıbbi personel olmayan bir çalışanın muayenede bulunması kuralı olduğunu da söylemiştir. Delegasyon yaralanma kayıtlarının da genel olarak yetersiz olduğunu belirtmiştir. Kötü muamele gördüğünü iddia eden kişilerin detaylı tıbbi muayenesi sıklıkla aradan kayda değer bir zaman geçtikten sonra gerçekleşmektedir. Gözaltındaki şahısların muayene edilmesinin soruşturma veya yargı yetkilileri tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu süreç uzun soluklu bir usul gerektirir ve bir ay hatta daha uzun bir süre alabilmektedir. Bu da muayenelerin fiziksel kötü muamele ile ilgili güvenilir tıbbi kanıt sağlanmak konusunda geçerliliğini azaltmaktadır. 2012 CPT raporu Tataristan Cumhuriyeti'nde adli tıp doktorlarının gözaltındaki şahısları muayene etmeyi ve yaralanmalarını raporlamayı reddettiğini göstermektedir⁽²²³⁾. Chistyakova ve Robertson da polis şiddeti mağdurlarının sınırlı tıbbi yardım verildiğini gözlemlemiştir⁽²²⁴⁾.

Polis istismarını engelleyecek yeterli önlemlerin başarısız olması daha geniş kapsamlı olarak aşağıda bahsedilen polis faaliyetlerinin dahili ve harici denetiminin eksik kaldığına işaret eder.

Dahili denetim mekanizmaları

Semukhina'ya göre polis nicel dahili kontrollere çok önem vermektedir ve sivil toplum ve insan hakları örgütleri tarafından haricen denetlenmeye karşı koymaktadır. MVD'nin İç Güvenlik Birimi disiplin ihlalleri olması durumunda soruşturma yürütür ve ceza uygular. Uygulamada ufak ihlaller ceza hukukunu ihlal etmez. Polis personelinin konu alan adli davalar sadece Soruşturma Komitesinin özel alt birimi tarafından araştırılır⁽²²⁵⁾.

(219) CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 22-23.

(220) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016; ABD DoS, 2014 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 25 Haziran 2015.

(221) CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 23.

(222) ABD DoS, İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016; ABD DoS, 2014 İnsan Hakları Uygulamaları Ülke Raporu, Rusya, 25 Haziran 2015.

(223) CoE-CPT, Avrupa İşkence ve Gayri İnsani Veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin Rus Hükümetine Rapor, 17 Aralık 2013, sf. 24-25.

(224) Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012.

(225) Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri, 2012.

Birkaç kaynağa göre devlet, Putin'in ilk iki başkanlık döneminde fiilen kamu takip edilebilirliği mekanizmalarını etkisiz hale getirmiş ve iç kontrol mekanizmalarını yeğlemiştir ⁽²²⁶⁾. Kısacası polisler yalnızca kendi hiyerarşik yapıları, katı çalışma modelleri ve şeffaf olmayan raporlama düzenleri içinde takip edilebilmektedir ⁽²²⁷⁾. Russia Today (RT) 2011 uzman raporunda Devlet Başkanlığı İnsan Hakları Konseyi iç düzenleme ve emirler yayınlamadan polisin ne derecede yasal sınırlar içerisinde kaldığını görölmesinin zor olduğu konusunda ısrarcı olmuştur ⁽²²⁸⁾.

Cheloukhine ve ark. polis bütünlüğü/doğruluğunun toplumun uygunsuz davranışları ne ölçüde hoşgörü ile karşıladığına bağlı olduğunu söylemiştir. Yazarlar 2012-2013 yıllarında polis memurları ile yapılan bir çalışmanın sonuçlarını analiz etmiştir. Bu çalışmaya göre cevap verenlerin çoğu polisin uygunsuz davranışlarının resmi kuralları ihlal ettiğini tespit edebilmiş, ancak çok önemli bulmamıştır. Tek istisna orantısız güç kullanımı örnekleri olmuştur. Çalışmaya katılanlar bu tür örnekleri ciddi olarak sınıflandırmıştır ancak resmi kuralları ihlal edip etmediği konusunda emin olamamıştır. Ciddi olarak görülen örnekler dahil, sunulan vakaların neredeyse hepsinde çalışmaya katılanlardan hiçbirisi uygunsuz davranışı üstleri veya denetim birimine bildireceklerini söylememiştir ⁽²²⁹⁾.

Bunun yanında Cheloukhine ve ark. da resmi politikanın polis memurlarının bu tür durumları bildirmesini teşvik etmediğini söylemiştir. 2009 yılına ait bir örnekte bir polis memuru video yoluyla "var olmayan suçları çözmekten" bıktığını belirterek polis uygulamalarını kınamıştır ⁽²³⁰⁾. Bu memur polis kuvvetlerinden atılmış ve kendisine dava açılmıştır.

Bunun sonucunda Rus Ceza Kanunu Madde No. 286.1 ast konumundaki polis memurunun üstünün kararını eleştirmesini suç haline getirmiştir ⁽²³¹⁾.

Semukhina MVD istatistiklerine bakarak polisin yaptığı kural ihlallerinin son yirmi yılda arttığını söylemiştir. 1993 yılında polis memurlarına karşı 2.204 disiplin önlemi alınmışken 2012 yılında bu rakam 54.000'den fazladır. 2012 yılında 2.719 davada ceza davası açılmıştır. Bu davaların 482'si rüşvet talebi veya alınması ile ilgilidir. Bu bilgilere rağmen MVD yetkilileri reformun etkili olduğunu savunmaktadır. Semukhina'ya göre birçok uzman bu öz değerlendirmeye katılmamaktadır. Örneğin 2012 yılında polis kuvvetlerinin yalnızca %0,04'ü rüşvet ile suçlanmıştır. Toplumun beşte birinin polis istismarına maruz kaldığını iddia ettiği, yarısından fazlasının rüşvet olayı yaşadığını söylediği bir ülkede bu sayı oldukça küçük kalmaktadır ⁽²³²⁾. (Bkz. [2.1.11 Polis yolsuzluğu](#))

(226) Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 204-206; McCarthy, L.A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6. Ayrıca bakınız: Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri, 2012, şeffaflığı ve polis gücüne edilen itibarı arttırmak için yapılan ve başarısızlığa uğrayan STK çabalarına ilişkin.

(227) McCarthy, L. A., Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, 30 Haziran 2014, sf. 6.

(228) RT, Polisin Gitgide Artan bir Yolsuzluk Tehdidi Yaratmasına ilişkin Kanun - Bilirkişi Raporu, 7 Haziran 2011.

(229) Cheloukhine, S. et al., Rusya'da polisin bütünlüğü, 2015, sf. 176-177.

(230) Cheloukhine, S. et al., Rusya'da polisin bütünlüğü, 2015, sf. 176-177; Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012.

(231) Cheloukhine, S. et al., Rusya'da polisin bütünlüğü (Police integrity in Russia), 2015, sf. 161.

(232) Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri, 2012.

Rus ve uluslararası medya görev dışında suç işlediğini bildirmiştir. Bu tip olaylar ve özellikle görevde olmayan bir polis memurunun üç kişiyi öldürdüğü, altı kişiyi ağır yaraladığı 2009 Moskova süpermarket silahlı saldırısı vakası sonucunda ⁽²³³⁾ MVD polisin daha sıkı denetimi için birkaç önlem almıştır ⁽²³⁴⁾.

2012 yılında MVD Bakanı polis amirlerinin astları tarafından görev dahilinde işlenen ağır suçlar için bireysel olarak sorumlu tutulacakları politikasını duyurmuştur. Bu politika uygulanmaya başladığından beri astlarının yaptığı ihlaller için işten çıkarılan birkaç kıdemli polis memuru olmuştur. Bakan aynı zamanda istatistiklerde çıkmaması için suçlu bulunan polis memurunun işten çıkarılma tarihinin öne alınması uygulamasını da yasadışı hale getirmiştir. Dahası, polis memurlarının alkol ve uyuşturucu istismarının önüne geçecek önlemler de başlatmıştır ⁽²³⁵⁾.

Adli soruşturmacılarla ilgili 115.700 şikayetten yalnızca %13,1'i çözümlenmiştir ⁽²³⁶⁾.

Başsavcı Yuri Chaika'ya göre 2016 yılında yolsuzluk hükmü verilen 9.932 şahıstan 984'ü kolluk kuvvetleri görevlilerindedir ⁽²³⁷⁾.

Harici denetim mekanizmaları

2011'den beri kolluk kuvvetleri üyeleri tarafından işlenen suçlar SK'nın münhasır yargısı altında bulunmaktadır (bkz. [2.2.2 SK, Yetki Alanı](#)). Başsavcılık da kolluk kuvvetleri personelini ilgilendiren soruşturmanın yasallığı ile ilgili denetim yetkilerini muhafaza etmiştir ve bu sayede polisle ilgili davaların mahkemeye ulaşmasının önüne geçebilir ⁽²³⁸⁾. (Bkz. [2.3.1 Başsavcılık, Yetki Alanı, Denetim güçleri](#)). Eylem veya eylemsizlik yoluyla polis istismarı mağdurlar Soruşturma Komitesi veya Başsavcılığa ⁽²³⁹⁾ başvurabilirler. Bu şikayetler hem sivil hem adli davalarla ilgili olabilir ⁽²⁴⁰⁾. Bu durumlarda verilen kararlar mahkemede temyiz edilebilir (bkz. [2.4.1 Ulusal mahkemeler](#)). Devam etmekte olan bir davada şüpheli ya da sanık, polis istismarı raporunu doğrudan mahkemeye sunabilir ⁽²⁴¹⁾.

(233) Reuters, Rus polis memuru doğum günü sırasında sonra 3 kişi öldürdü (*Russian policeman kills 3 after birthday party row*), 27 Nisan 2009.

(234) Chistyakova, Y. and Robertson, A., YouTube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetinin Anlaşılması, 2012

(235) Semukhina, O. B., 2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine İlişkin Disiplin Meseleleri, 2012.

(236) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 214; Ayrıca bakınız: PRI, Doğu Avrupa'da işkenceye engel olunması için geliştirilen ulusal sistemler: Belarus, Rusya ve Ukrayna (*National mechanisms for the prevention of torture in Eastern Europe: Belarus, Russia and Ukraine*), 2013, sf. 18-20.

(237) CoE, Yolsuzluk-Karşıtı Dergi, s.d.

(238) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 33-34.

(239) Semukhina O.B., Reynolds K.M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 214.

(240) Nederlands Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Russische Federatie, 06 Ağustos 2014, sf. 23, 26; Pravozashchitnik, Конституционно-правовой статус органов прокуратуры и их деятельность в сфере защиты прав человека и гражданина (Savcılık organlarının anayasal statüsü ve insan hakları ve bireylerin korunması alanında eylemleri) (*Constitutional status of the organs of the prosecutor and their actions in the sphere of the protection of human rights and citizens*), 2014; Antikorruptsiyonñ Zhurnal', Как составить и подать заявление о преступлении (Bir suçun ihbarının nasıl hazırlanması ve teslim edilmesi gerektiği) (*How to prepare and submit a declaration about a crime*), 12 Kasım 2012; Avrupa Konseyi, Adaletin Verimine İlişkin Avrupa Komisyonu, Yargı Sistemlerinin Değerlendirme Şeması 2013, Rusya Federasyonu, 10 Eylül 2014, sf. 13-14, 36.

(241) Semukhina, O. B. ve Reynolds, K. M., Modern Rus Polisini Anlamak, 2013, sf. 214.

2.2 Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi (SK)

A. Genel

2.2.1 Arka plan

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi (Sledstvennyy Komitet Rossiyskoy Federatsii, SK) 2007 hukuk reformu sırasında oluşturulmuştur ve başta Savcılık bünyesindeki bağımsız bir birimdir. Oluşturulması Savcılık'ın sahip olduğu yetkiyi sınırlamıştır çünkü SK'nın başındaki Yardımcı Başsavcı, Başsavcı'nın altında çalışmamaktadır. Sonraki 2011 reformunda SK Savcılık'tan ayrılmıştır. Bunun karşılığında Başsavcılık SK'nın yaptığı çalışmaların yasallığını denetleyebilmekte ve ceza davası açılması, iddianame hazırlanması ile ilgili kararlarını reddedebilmektedir ⁽²⁴²⁾.

Başsavcılık'ın SK üzerindeki yetkisi bu iki kuruluş arasında gerginlik yaratmaya devam etmektedir (Bkz. [2.3.1 Savcılık, Yetki alanı, denetim güçleri](#)). Başsavcı SK çalışmalarını kontrol edecek araçlara sahipken, SK da bu tür engelleri engelleyebilmektedir ⁽²⁴³⁾. Devlet Başkanı Putin, SK ve savcılık arasındaki denetim yetkisi tartışmasını sonlandırmak için savcılık yasasını 2014 Aralık'ta tadil etmiştir. Yeni yasa bu gücü açık bir şekilde Savcılık'a vermektedir ⁽²⁴⁴⁾. Ceza Muhakeme Usulü Kanunu'na göre soruşturmacı denetleyen savcının aldığı herhangi bir önleme itiraz edebilir ⁽²⁴⁵⁾.

2.2 Yetki Alanı

SK, cinayet, tecavüz, reşit olmayan kimseler, bir şahsın anayasal hakları, resmi görevlilerin yolsuzluğu veya hatalı davranışları gibi ağır ve özellikle ağır suçları soruşturur ⁽²⁴⁶⁾.

(242) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 12-14; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 15; Popova, T. Yu., Savcılık ve araştırmacı organ liderleri arasındaki güç dengesinin değişmesi (*The Change of power balance of the Prosecutor and the leadership of the investigative organ*), 2015, sf. 200-201; Korshunov, I. G., Savcının bugünkü hatasının reformuna ilişkin meseleler hakkında (*About problems of the reform of the Prosecutor's oversight today*), sf. 293-294.

(243) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 12-14; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 15; Popova, T. Yu., Savcılık ve araştırmacı organ liderleri arasındaki güç dengesinin değişmesi, 2015, sf. 202; Korshunov, I. G., Savcının bugünkü hatasının reformuna ilişkin meseleler hakkında, 2013, sf. 294-295.

(244) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Yasa, 17 Ocak 1992, Madde 1(2); Pravo.ru, Putin savcılar için geçerli olan gereklilikleri arttırdı ve onlara SKR'yi denetleme görevi verdi (*Putin increased the requirements for prosecutors and instructed them to supervise the SKR*), 23 Aralık 2014.

(245) Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 221(4) uyarınca okunan Madde 38(2)(5).

(246) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 15.

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi'nin faaliyetleri Rusya Ceza Muhakeme Usulü Kanunu (CPC) ve "Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi Üzerine" yasası tarafından belirlenmektedir ⁽²⁴⁷⁾.

SK'nın ana görevleri aşağıdaki gibidir:

- CPC'de belirtilen şekilde suçları araştırmak ve davanın feshedilmesi veya suçlama/iddianame oluşturulması ve adli dava dosyasının hazırlanması
- şikayet kabulü ve kaydının, soruşturma sürecinin yasallığının korunması
- soruşturma sürecinde bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunması
- suçun sebeplerinin tespit edilmesi ve ortadan kaldırılması
- adli süreçte uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi
- SK yetki alanı ile ilgili mevzuatın desteklenmesi ⁽²⁴⁸⁾

2011'den bu yana kolluk kuvvetleri mensupları tarafından işlenen suçlar SK'nın münhasır yargısı altına konmuştur. Başsavcılık aynı zamanda kolluk kuvveti personeline karşı açılan soruşturmalarda yasallığını denetlemeye devam edecek ve böylece polise karşı açılan davaların mahkemeye gitmesini engelleyebilecektir ⁽²⁴⁹⁾.

Rus STK Public Verdict Foundation'a göre SK'nın bu çifte sorumluluğu SK soruşturmacılarının, adi suçları araştırması için güvendiği yerel polisin aynı zamanda SK soruşturmasına tabi olmasına sebep olmuştur. Bu durum SK'nın bağımsızlığını, işkence ve diğer polis istismarı vakalarını araştırmadaki verimliliğini olumsuz etkilemiştir ⁽²⁵⁰⁾. Kamu Kararı Vakfı 2011 yılında adli soruşturma altındaki şahıslara karşı kolluk kuvvetleri tarafından şiddet uygulandığına dair 17 binden fazla iddia incelendiğini söyleyen Başsavcı'ya atıfta bulunmuştur. Yalnızca 250 adli dava açılmıştır. Bu rakam toplam iddiaların %1,5'idir. Aynı STK polis işkencesi şikayetlerinin yalnızca ortalama %1 oranında SK tarafından incelendiğinden bahseder. Bu durum 2012 yılında STK ve vatandaşların eylem yapmasına yol açmıştır ⁽²⁵¹⁾.

Bu eylemler karşısında SK yalnızca kolluk kuvvetleri personelinin, özellikle gözaltındaki şahıslara kötü muamele gösterdiği iddialarının araştırılması için ayrı bir soruşturma birimi açmıştır ⁽²⁵²⁾. Bu uygulama çıkar çatışmalarını azaltmıştır çünkü yeni birimde görev alan soruşturmacılar adi suçların çözülmesiyle ilgilenmiyor ve yerel polisle arasını iyi tutmak zorunda değildir ⁽²⁵³⁾.

(247) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. (*Law enforcement in Russia: structure, functioning, ways of reforming*) Kısım 1, Bölüm 1, 2, 3, Ekim 2012; Lapitsky, Yu. A., Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesinin faaliyetlerinin hukuki ve kurumsal temelleri , 2010; Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesine ilişkin" 403 FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 403 FZ "On the the Investigative Committee of the Russian Federation"*), 28 Aralık 2010; Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001.

(248) "Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesine ilişkin" 403 FZ Sayılı Federal Yasa, 28 Aralık 2010.

(249) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 33-34.

(250) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 34; Kamu Kararı Vakfı, Arama üzerine çalışan özel araştırmacılar, 25 Ağustos 2012.

(251) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 16, 34; Kamu Kararı Vakfı, Arama üzerine çalışan özel araştırmacılar, 25 Ağustos 2012.

(252) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 5, 34-35; Kamu Kararı Vakfı, Arama üzerine çalışan özel araştırmacılar, 25 Ağustos 2012.

(253) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 5, 34-35; Kamu Kararı Vakfı, Arama üzerine çalışan özel araştırmacılar, 25 Ağustos 2012.

2.2.3 Yapı

SK'nın doğrudan üstü Rusya Federasyonu Devlet Başkanlığıdır (254). SK üç kademeli bir sistem olarak yapılandırılmıştır. Bu kademeler (1) merkez ofis ve RF'nin sekiz federal bölgesine ait alt birimleri, (2) RF federal birimlerine ait SK birimleri, (3) bölge ve şehirler için yerel SK birimleridir. En ciddi adli davalar merkez ofis tarafından araştırılmaktadır ve aşağıya inildikçe bölgesel düzeyde "olağan" SK davalarına bakar (255).

SK merkez ofisindeki ana soruşturma birimi özellikle önemli olan kişiler ve kamu güvenliğine karşı suçları araştırma birimi, özellikle önemli olan devlet otoritesine karşı ve ekonomi suçlarını araştırma birimi, usul kontrolü ve metodolojik ve analitik destek birimi ve belgeleme desteği birimini içermektedir (256).

SK'nın RF federal birimlerinde yapılanması merkez ofisine benzerdir. Yerel düzeyde SK birimleri genelde birim başkanı ve yardımcısı, soruşturmacılar, müfettişler, adli araştırmacılar, yardımcı soruşturmacılar ve uzmanlardan oluşur. Bölgesel birimlerde 3-10 arası soruşturmacı bulunmaktadır. Adli soruşturmaların büyük kısmıyla bölgesel düzeyde ilgilenilmektedir (257).

2.2.4 Şikayette bulunma

Bireyler, temsilcileri, kamu kuruluşları veya sendikalar, savcı ile ilgili bölümde açıklanan usul gerekliliklerini takip ederek bölgesel SK birimine şikayette bulunabilir (bkz. [2.3.3 Savcılık, Savcılığın denetim işlevi, Şikayette bulunma](#)). Şikayetin kaydolması ile beraber, şikayetçiye kayıt belgesi verilmesi gerekir. Hakaret ya da kaba bir dil içeren şikayetler reddedilebilir. Şikayette bilgi eksikliği olması durumunda soruşturma memuru 7 gün içinde şikayetin düzeltilmesini talep etmelidir (258). Bir şikayet kaydedildikten sonra soruşturmacı davanın kendi ofisinde mi başka bir SK birimi veya kurumunda mı araştırılacağına (bu işlemin resmi süresi 7 gündür), şikayetin mevcut bir şikayete eklenip eklenmeyeceğine ve davanın feshedilip edilmeyeceğine karar verir (259).

(254) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım 1, Bölüm 1, 2, 3, Ekim 2012, sf. 30; Paneyakh, E. Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 123-124; "Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesine ilişkin" 403 FZ Sayılı Federal Yasa, 228 Aralık 2010.

(255) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım 1, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 29-30.

(256) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım 1, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 30.

(257) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım 1, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 33-34.

(258) Murmansk Bölgesi SK Soruşturma Müdürlüğü, Temyizlerin değerlendirmesi ve vatandaş kabulü (*Consideration of appeals and reception of citizens*), tarihsiz, SK'nın Moskova Şehrinde Ana Soruşturma Birimi, tarihsiz; SK Tambov Bölgesi Soruşturma Müdürlüğü, "Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Komitesinin temyiz değerlendirme ve vatandaş kabulü usullerinin talimatlarının uygulanmasına ilişkin" Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Komitesinin 17 Sayılı Emri (*Order of the Investigative Committee of the Prosecutor's Office of the Russian Federation No. 17 "On the implementation of the instruction on the procedure of consideration of appeals and reception of citizens at the system of the Investigative Committee of the Prosecutor's Office of the Russian Federation"*), 19 Eylül 2007; RG, "Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesinin soruşturma organlarının (soruşturma birimlerinin) suçlara ilişkin raporları kabul etmesi, kayıt altına alması ve değerlendirmesine ilişkin 72 Sayılı Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi Emri (*Order of the Investigative Committee of the Russian Federation No. 72 "On the organisation of the receipt, registration and review of reports on crimes at the investigative bodies (investigative units) of the Investigative Committee of the Russian Federation"*), 11 Ekim 2012; Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2015.

(259) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım 1, Bölüm 1, 2, 3, Ekim 2012, sf. 34-35; SK Tambov Bölgesi Soruşturma Müdürlüğü, "Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Komitesinin temyiz değerlendirme ve vatandaş kabulü usullerinin talimatlarının uygulanmasına ilişkin" Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Komitesinin 17 Sayılı Emri, 19 Eylül 2007; RG, "Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesinin soruşturma organlarının (soruşturma birimlerinin) suçlara ilişkin raporları kabul etmesi, kayıt altına alması ve değerlendirmesine ilişkin 72 Sayılı Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi Emri, 11 Ekim 2012.

Rus STK İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) vatandaşların büyük ölçüde özgürce SK'ya şikayette bulunabildiğini, ancak söylenene göre SK personelinin olumsuz istatistiklerden kaçınmak için olabildiğince az şikayeti kaydettiğini, hatta yerel memurun resmi gerekliliklerin tamamlandığı durumlarda bile şikayeti reddedebileceği görülmektedir ⁽²⁶⁰⁾. Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü'ne (IRL) göre SK "şikayetleri büyük çoğunlukla kabul eder ve uyumluluğu engellemiyor, uyumluluğun önüne geçmiyor ve uyumluluğu engellemiyor". Ancak, şikayetler hükümet eylemlerini veya seçim haklarını ilgilendirdiği zaman SK'nın soruşturma açma kararlılığı zayıf olabilmektedir. IRL SK'nın şahıslara sosyoekonomik seviyeleri sebebiyle de farklı davranabileceğine dair tahmin yürütmektedir. IRL bu konuda kesin kanıtı bulunmadığını da eklemektedir ⁽²⁶¹⁾.

CPT'ye göre bazı davalarda şikayeti kaydeden görevlinin şikayetçiye kayıt belgesi vermemektedir, ancak eğer şikayetçi belgeyi talep ederse genellikle reddedilmemektedir ⁽²⁶²⁾. IRL aynı zamanda şikayette bulunmak için doğrudan SK'ya gidilebileceğini de söylemiştir. Ancak, şikayetler genelde MVD veya Savcılık'a yapılmaktadır. Şikayetlerin, bu ofislerin yetki alanına göre SK'ya iletilmesi gerekmektedir ⁽²⁶³⁾. IRL aynı zamanda kişilerin SK yerine bu kuruluşlara şikayette bulunması yüzünden şikayet hakkındaki ilk, devam etme iletme veya reddetme kararının sıklıkla SK tarafından değil, polis veya Savcılık tarafından verildiğini söylemektedir. MVD veya Savcılık'ın bu aşamada bir kişiyi geri çevirme olasılığı SK'nın geri çevirme olasılığından çok daha yüksektir ⁽²⁶⁴⁾.

2.2.5 Reform planları

2000'lerin başından bu yana SK, MVD ve Federal Uyuşturucu Kontrol Servisi'ni (FSKN) tek çatı altında birleştiren bir soruşturma komitesi planından bahsedilmektedir. Şu ana kadar bu konuda çok gelişme olmamıştır. 2014'ün yazında Rus hükümetine yakın medya kaynakları Birleşmiş Soruşturma Komitesinin 2017 yılında devreye gireceğini belirtti ⁽²⁶⁵⁾. 25 ile 30 bin arası MVD soruşturmacısı, 2.000 ile 2.500 arası FSKN soruşturmacısı bu yeni soruşturma komitesine aktarılacaktı. 2014 Temmuz ayında FSKN yetkilerinin bir kısmını aktarmış olduğunu ve uyuşturucu ticaretine bağlı organize suçu artık araştırmayacağını belirtmiştir. Kaynaklara göre MVD yetkilerinin bazılarında vazgeçmek konusunda daha çekimser görünmektedir ⁽²⁶⁶⁾. Şu anda SK tüm soruşturmacıların doğrudan Birleşmiş Soruşturma Komitesi'ne aktarılmasına karşı durmaktadır. Yeni personelin sıkı değerlendirmelerden geçmesi talep edilmektedir ⁽²⁶⁷⁾.

(260) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2015.

(261) European Üniversitesi'nde IRL bilirkişisi, St.-Petersburg, e-posta yanıtı, 6 Kasım 2015.

(262) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2015.

(263) European Üniversitesi'nde IRL bilirkişisi, St.-Petersburg, e-posta yanıtı, 6 Kasım 2015.

(264) European Üniversitesi'nde IRL bilirkişisi, St.-Petersburg, e-posta yanıtı, 6 Kasım 2015.

(265) RBC, Birleşik Soruşturma Komitesi oluşumu Uyuşturucu Denetleme Servisi ile başlamıştır (*The establishment of a unified Investigative Committee started with the Drug Control Service*), 29 Haziran 2014; Petrakova, L. V. ve Gaag, I. A., Rusya Federasyonu bünyesinde tekli soruşturma komitesi meselesi (*The question of the single investigative committee in the Russian Federation*), 2015, sf. 196-198; Izvestia, Halihazırda, sonbaharda, birleşmiş bir soruşturma komitesi ortaya çıkacaktır (*A unified investigative committee will appear already in autumn*), 4 Temmuz 2014.

(266) RBC, Birleşik Soruşturma Komitesi oluşumu Uyuşturucu Denetleme Servisi ile başlamıştır, 29 Haziran 2014; Izvestia, Halihazırda, sonbaharda, birleşmiş bir soruşturma komitesi ortaya çıkacaktır, 4 Temmuz 2014.

(267) Petrakova, L. V. ve Gaag, I. A., Rusya Federasyonu bünyesinde tekli soruşturma komitesi meselesi, 2015, sf. 197.

SK liderleri Mayıs 2016'da birleşmenin öncelik olmadığını belirtmiştir ⁽²⁶⁸⁾. Eylül 2016'da SK'yı ortadan kaldırma ve Savcılık ile birleştirme planları olduğuna dair söylentiler gün yüzüne çıkmıştır. Kremlin böyle bir planın varlığını reddetmiştir ⁽²⁶⁹⁾.

B. Kapasite

2.2.6 Kaynaklar

SK personeli sayısı 2010 ve 2011 tarihli iki başkanlık kararnamesi ile 21,156 ve SK'nın askeri soruşturma organları için ek 2.034 personel olarak belirlenmiştir. Bunun gerçek personel sayısını yansıtmadığı açık değildir. 2010 yılında SK bordrosunda 19.156 personel bulunduğunu ilan etmiştir ancak başka bir kaynağa göre 2012'de bu rakam 19.000'dir. 2010 yılında personel oldukça gençtir, soruşturmacılar çoğunlukla 30 yaşının altındadır ve yaklaşık yarısının SK'da üç yıldan az deneyimi vardır ⁽²⁷⁰⁾.

SK aynı zamanda polisten soruşturma yürütmek, tanıkların sorgulanması ve benzeri konularda yararlanabilir ⁽²⁷¹⁾. Cinayet gibi daha karmaşık davalarda SK ve MVD soruşturmacıları eş zamanlı olarak ve yakın işbirliği içinde çalışmaktadır ⁽²⁷²⁾.

(268) Interfax, Markin Rusya'nın öngörülebilir gelecekte birleşmiş bir soruşturma makamı oluşturabileceğini söylüyor (*Markin says Russia may create unified investigative body in foreseeable future*), 13 Mayıs 2016; Interfax, Tekli soruşturma makamı soruşturma sürecinin tamamını etkin bir şekilde sağlamayacaktır - Bastrykin (*Single investigative body in Russia not to provide efficient of entire investigative process – Bastrykin*) (Bölüm 2), 19 Mayıs 2016.

(269) Sputnik News, Kremlin Temsilcisi Rusya Soruşturma Komitesinin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Raporları Yalanlıyor (*Kremlin Spokesman Denies Reports on Abolition of Russian Investigative Committee*), 27 Eylül 2016; Sputnik News; Rusya Devlet Güvenliği Bakanlığı ve Yakın Acil Durumlar Bakanlığı Kurabilir (*Russia May Create Ministry for State Security and Close Emergencies Ministry*), 19 Eylül 2016.

(270) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölümler 1,2,3 Ekim 2012, sf. 28; Galeotti, M., Tasfiyeler, güç ve amaç: Mehede'v'in 2011 Polis Reformları, 2012; Dolzhenko, V. G., Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Komitesi sistemi bünyesinde personel meseleleri ve bu meselelerin çözümüne giden yol (*Problems of staff management and the path to their solution in the system of the Investigative Committee of the Prosecutor's Office of the Russian Federation*), 2010, sf. 32-34.

(271) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2015.

(272) European Üniversitesi'nden gelen IRL bilirkişisi, Saint Petersburg, e-posta yanıtı, 6 Kasım 2015; IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 27.

Kolluk kuvvetlerine karşı suçlamaları araştıran birimde tüm RF için 60 personel vardır. Bu personele 12 birim başkanı ve 4 yardımcı başkan da dahildir. Moskova, Moskova oblastı ve St. Petersburg'un 10'ar kişilik birer birimi vardır (273). Sibirya bölgesinden sorumlu üç soruşturmacı vardı. 2012 tarihli bir Public Verdict Foundation makalesine göre yılda binlerce iddia incelemeleri gerekmektedir (274). 2012'de BM İşkenceye Karşı Komite SK'nın bu biriminin etkili soruşturmalar yürütecek yeterli personele sahip olmadığına dair endişelerini bildirmiştir (275). Hakim Bağımsızlığı Üzerine BM Özel Raportörü 2014 yılında birimin personel eksiği olduğunu yazmıştır. Personel aşırı iş yükü altında ve birkaç dava dışında birimin herhangi bir olumlu etkisi olmamıştır (276).

2014 yılında Kamu Kararı Vakfı aşağıdaki faktörlerin birimin verimliliğini olumsuz etkilediğini belirtmiştir:

- Birimde personel eksiği bulunmaktadır ve şikayetlerin hepsi araştırılmamaktadır. 2011 yılında kolluk kuvvetleri mensuplarına karşı 60 bin şikayette bulunulmuştur. 2012 yılında SK kolluk kuvvetleri mensupları tarafından işlenen 343 suç saptanmış, 174 polis memurunu mahkemeye vermiştir;
- İç mevzuat özel birim ve bölgesel SK birimleri arasındaki çizgiyi yeterince net çekmemekte ve davanın ne zaman özel birime yönlendirileceğini belirtmemektedir. Bu yüzden mevzuat özel birime kolluk kuvvetlerinin işlediği suçları incelemek için münhasır yetki vermemektedir;
- Mağdurlar birime şikayette bulunma usulü ve şikayetin yerel SK biriminden özel birime aktarılmasını sağlamak için yapılması gerekenler hakkında yeterli bilgiye sahip değildir (277). Bu eksiklikler sonucunda yerel kolluk kuvvetleri mensuplarının işlediği suçları özel birim yerine yerel SK birimleri araştırmaktadır (278).

(273) SK, "Kolluk kuvvetleri görevlileri tarafından işlenen suçlara ilişkin soruşturmaları düzenlemek için ilaveten alınan önlemlere ilişkin" 20 Sayılı SK Kararnamesi (*Decree of SK No. 20 "On additional measures to organise the investigation of crimes committed by law enforcement officials"*), 18 Nisan 2012; bu kararnameye getirilen herhangi bir değişiklik bulunmamıştır.

(274) Kamu Kararı Vakfı, Talep üzerine çalışan özel soruşturma memurları (*Special investigators on call*), 25 Ağustos 2012.

(275) CAT, Rusya Federasyonu'nun beşinci dönem raporuna ilişkin son gözlemler (*Concluding observations on the fifth periodic report of the Russian Federation*), 11 Aralık 2012, sf. 3.

(276) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev (*Addendum, Mission to the Russian Federation*), 30 Nisan 2014, sf. 15.

(277) Public Verdict Foundation, Soruşturma Komitesi'nin bir işkenceyi araştırma makamı olarak verimliliğine etki eden sorunlara ilişkin (*About the problems that influence the efficiency of the Investigative Committee as an organ investigating torture*), 20 Ocak 2014; Kamu Kararı Vakfı, SK polisin özellikle ciddi olan suçlarına değindi (*SK talked about the particularly serious crimes of the police*), 19 Şubat 2013.

(278) Kamu Kararı Vakfı, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 35-37; Kamu Kararı Vakfı, Soruşturma Komitesi'nin bir işkenceyi araştırma makamı olarak verimliliğine etki eden sorunlara ilişkin, 20 Ocak 2014.

2.2.7 Eğitim

2010'dan itibaren işlevde bulunan bir SK eğitim kurumunu takiben 2014 yılında SK Akademisi kurulmuştur ⁽²⁷⁹⁾. Akademi SK personelinin başında bulunanlar ve soruşturmacılar için hukuk ve araştırma becerileri eğitimi vermektedir. Akademinin ana bölümü Moskova'dadır ve altı branşı Rostov-on-Don, Ekaterinburg, Novosibirsk, Nizhny Novgorod, Khabarovsk ve St. Petersburg'da bulunmaktadır ⁽²⁸⁰⁾. Mayıs 2016'da St. Petersburg'da ikinci bir akademi açılmıştır. Bu akademi diğer hizmetlerin yanı sıra terörizm ve aşırıcılık soruşturmaları ile ilgili eğitim de vermektedir ⁽²⁸¹⁾. SK aynı zamanda kendi Kadet Birliği okuluna da sahiptir. Moskova'da bulunan enstitü ikinci öğretim ve SK hizmeti için erken mesleki oryantasyon da sağlamaktadır ⁽²⁸²⁾.

SK eğitim kuruluşlarındaki eğitim kalitesi ile ilgili başvuru kaynaklarıyla ilgili bilgi yoktur.

C. Doğruluk

2.2.8 Sadakat sorunları, politik bağımsızlık

[2.2.3 SK Yapı](#) bölümünde de belirtildiği gibi SK'nın doğrudan üstü RF Devlet Başkanlığıdır ⁽²⁸³⁾. Bunun dışında herhangi bir sivil otorite veya kamuya karşı sorumlu değildir ⁽²⁸⁴⁾. SK görünüşte Savcılık soruşturmalarındaki yaygın yolsuzluğa son vermek için kurulmuş olsa da araştırmacı Mark Galeotti SK'nın "genelde dokunulmazlık sahibi olan parlamenterler ve kıdemli devlet görevlilerine karşı dava açma" yetkisinin SK'yı "ulusal düzeyde ve yerel siyaset düzeyinde kullanışlı bir silah" haline getirdiğini öne sürmüştür ⁽²⁸⁵⁾.

Yasalarda SK başkanı ve yardımcılarının işten çıkarılmasına mahal verebilecek sebepler açıkça belirtilmemiştir. Bu yüzden Devlet Başkanı istediği zaman bu görevlileri işten çıkarabilir. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) raporlarına göre bu durum bir soruşturma organından beklenen bağımsızlığı kısıtlamaktadır ⁽²⁸⁶⁾.

(279) Bagmet, A. M., Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi Akademisi, Nisan 2016, İngilizce açıklama.

(280) SK Akademisi, Eğitim, tarihsiz; SK Akademisi, Eğitim kurumuna ilişkin bilgiler (*Information about the educational organisation*), tarihsiz, SK Akademisi, Eğitim kurumunun yapısı ve yönetim makamları (*Structure and management bodies of the educational organisation*), tarihsiz.

(281) SK, Saint Petersburg'da Soruşturma Komitesi Akademisi açılıyor (*Investigative Committee Academy opens in Saint Petersburg.*), 1 Eylül 2016.

(282) Alexander Nevsky SK Öğrenci Birlikleri, Genel Bilgi (*Cadet Corps of the SK, General information*), tarihsiz.

(283) "Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesine ilişkin" 403 FZ Sayılı Federal Yasa, 28 Aralık 2010.

(284) Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 123-124; SK, Tarihi, tarihsiz.

(285) Galeotti, M., Soruşturma Komitesi - Rusya'nın FBI'si değil, Kremlin bekçi köpeği (*The Investigations Committee – not so much Russia's FBI, more a Kremlin watchdog*), 5 Ekim 2010.

(286) Radziwill, A. ve Vaziakova, Y., Rusya'da İş ortamını geliştirmek (*Improving the Business Climate in Russia*), 25 Mart 2015, sf. 10.

SK Ocak 2011'de SK kurulduğundan bu yana başkanlığını Aleksandr Bastrykin yapmaktadır. 2007'den 2010'a kadar Başsavcılık Soruşturma Komitesi başkanlığı yapmıştır. Analiz uzmanlarına göre Bastrykin Putin'i üniversite yıllarından beri tanır ve Putin'in "himayesinde" bulunanlardan olarak görülmektedir⁽²⁸⁷⁾. Galeotti Atlantic dergisine Bastrykin'in kendine ait bir güç kaynağı bulunmadığını, tamamen Putin'e bağımlı olduğunu ve bu yüzden gözden çıkarılabilir ve savunmasız hale getirdiğini söylemiştir⁽²⁸⁸⁾.

En üst kademedekiler dışındaki SK personelinin işe alımı ve işten çıkarılması usulüne SK başkanının karar vermesini öngören bir başkanlık kararnamesi bulunmaktadır⁽²⁸⁹⁾.

RF'deki diğer kolluk kuvvetleri kuruluşları gibi SK da muhalifler veya sivil toplum mensuplarına karşı siyasileştirilmiş davalara karışmasıyla ilgili eleştirilmiştir⁽²⁹⁰⁾. SK'nın Pussy Riot şarkıcılarını, muhalefet siyasetçisi Alexander Navalny'yi ve Bolotnaja davalılarının mahkemeye çıkarılmasında önemli rol oynadığı söylenmektedir⁽²⁹¹⁾. İçişleri Bakanlığı Yolsuzlukla Mücadele biriminin yardımcı direktörünün SK tarafından sorgulandığı sırada ölmesi, SK'nın yöntemleri ile ilgili endişelere sebep olmuştur⁽²⁹²⁾. ABD Dışişleri Bakanlığı'na muhalefet siyasetçisi Boris Nemtsov'un cinayeti soruşturmasında⁽²⁹³⁾ mağdurun akrabaları ve insan hakları örgütleri SK'yı suikast emrini veren şahısları tespit etmekteki başarısızlığını eleştirmiştir⁽²⁹⁴⁾. İddialara göre suikast emri Çeçen devlet başkanı veya Çeçen devlet başkanına yakın bir şahıs tarafından verilmiştir⁽²⁹⁵⁾. ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre mahkeme sırasında davalılardan biri itiraf etmeye zorlandığını söylemiştir⁽²⁹⁶⁾. Yine ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre buna karşılık olarak SK, davalıların işkence gördüğünü doğrulayan Kamu Denetleme Komisyonu ve Sivil Toplum ve İnsan Hakları Devlet Başkanlığı Konseyi'ni karalama davası açma tehdidinde bulunmuştur⁽²⁹⁷⁾.

BM İşkenceye Karşı Komite 2012 Rusya Federasyonu üzerine Son Gözlemler isimli belgede gazetecilerin akrabalarının, iddialara göre SK başkanı Bastrykin'in emriyle kaçırıldığı bildirileriyle ilgili endişelerinden ve bu iddiaların soruşturulmadığından bahsetmiştir⁽²⁹⁸⁾.

(286) Radziwill, A. ve Vaziakova, Y., Rusya'da İş ortamını geliştirmek (*Improving the Business Climate in Russia*), 25 Mart 2015, sf. 10.

(287) Rogoza J., Yeni bir Oprichina (*A new Oprichina*), 2013; Bowring, B., Rusya'da Adalet ve Güç Politikaları (*Justice and Power Politics in Russia*), 7 Haziran 2011; Sakwa, R., Bastrykin isimli soruşturma memuru ve düşmanların aranması (*Investigator Bastrykin and the search for enemies*), 10 Nisan 2013.

(288) The Atlantic, Putin'in Uygulayıcısının Yükselişi ve Muhtemel Düşüşü (*The Rise and Probable Fall of Putin's Enforcer*), 12 Ağustos 2013.

(289)"Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesine ilişkin" 403 FZ Sayılı Federal Yasa, 28 Aralık 2010;"Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi faaliyetlerine ilişkin hususlar" başlıklı, 38 Sayılı Rusya Federasyonu Başkanı Kararnamesi (*Decree of the President of the Russian Federation No. 38 "Issues concerning the activities of the Investigative Committee of the Russian Federation*), 14 Ocak 2011.

(290) Polit.ru; Yasal tehdit (Yasal topluluk temsilcilerinin açık mektubu (*Open letter of representatives of the legal community*)), 22 Temmuz 2013, sf. 19-21.

(291) dekoeder, Ermittlungskomitee, 17 Ağustos 2015.

(292) Medvedev, S., Aus russischen Blogs: Der Tod des Generals Kolesnikow im Ermittlungskomitee. Ein Selbstmord? 4 Temmuz 2014, sf. 19-21.

(293) FCO, İnsan Hakları ve Demokrasi Raporu 2015 (*Human Rights and Democracy Report 2015*) - İnsan Hakları Öncelikli Ülke Güncellemesi Raporu: Ocak ila Haziran 2016-RF (*Human Rights Priority Country update report: January to June 2016- RF*), 21 Temmuz 2016; RFE/RL, Rusya Nemtsov Cinayet Soruşturmasının Bittiğini Söylüyor (*Russia Says Nemtsov Murder Probe Completed*), 29 Ocak 2016.

(294) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016; RFE/RL, Rusya Nemtsov Cinayet Soruşturmasının Bittiğini Söylüyor, 29 Ocak 2016.

(295) The Guardian, Çeçen liderin güç gösterisi Putin'e olan bağlılığı sarsmıştır (*Chechen leader's show of strength muddies loyalty to Putin*), 3 Haziran 2015.

(296) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(297) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(298) CAT, Rusya Federasyonu'nun beşinci dönem raporuna ilişkin son gözlemler (*Concluding observations on the fifth periodic report of the Russian Federation*), 11 Aralık 2012, sf. 3.

2.2.9 Dahili denetim

SK çalışmalarının dahili denetiminde yer alan birden fazla aktör vardır. Bu aktörler merkezi usul kontrol birimi, birim başkanları ve düzenleme ve inceleme birimidir. Ek olarak, RF birimlerinin SK birimleri de yerel SK birimlerine denetim yapmaktadır ⁽²⁹⁹⁾. Usul kontrol birimi soruşturmacıların kararlarının yasallığını ve haklı nedenlere dayandığını gözden geçirmektedir. Ancak, yalnızca soruşturma organı başkanları bu birimin önerilerini uygulama yetkisine sahiptir ⁽³⁰⁰⁾. Soruşturmacılar ve birim başkanları yasal olmayan ya da haklı sebeplere dayanmayan kararlarının veya davaları sonuçlandırmada olağanüstü gecikme yaşanmasının sonucunda disiplin cezası ya da prim kesintisiyle karşı karşıya kalabilir. Merkez ofis düzenleme ve inceleme birimi SK başkanının verdiği kararların uygulanışını denetler ⁽³⁰¹⁾.

Yerel düzeyde, yani bölge ve şehir düzeyinde ofisin çalışmaları konusunda nihai sorumluluk yerel SK birimi başkanına aittir. Bunun yanında personel değerlendirmelerini de yerel SK birim başkanı yapar. Yerel birimin bir bütün olarak çalışması başkanın performansı üzerinden değerlendirilir ⁽³⁰²⁾.

SK personelinin değerlendirmesi çoğunlukla nicel göstergelere dayalıdır. Bunun dışında değerlendirme, soruşturmacıların verdiği usul kararlarının CPC'ye göre yasallığı ve haklı nedenlere dayanması esaslarını da ölçmektedir ⁽³⁰³⁾. Bir soruşturmacı Savcılık davayı mahkemeye havale edene kadar davayı çözmüş sayılmamaktadır ⁽³⁰⁴⁾.

Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü (IRL) SK mensuplarının çalışmalarını değerlendirme göstergelerinin üç kategoriye bölünebileceğini söylemiştir. Bu üç kategori aşağıdaki gibidir:

- Verimlilik- soruşturmacının kabul ettiği dava sayısı ve kapanan dava sayısı. Dava paylaşımı da hesaba katılmaktadır;
- Kalite- SK başkanı, savcı ya da mahkemeden ek araştırma talebiyle geri dönen adli dava sayısı ve yasalarda belirtilen süreden daha uzun zaman alan dava oranı;
- Yasallık- Savcılık tarafından iptal edilen dava miktarı, suç tespit edilemediği için kapanan dava miktarı ve 48 saatten sonra salıverilen tutuklu şahıs sayısı ⁽³⁰⁵⁾.

IRL'ye göre bu sistem SK üyelerinin sistemden kolay geçecek olan davaları kabul etmesini teşvik ederken, karmaşık davaların SK tarafından kaydedilmemesi olasılığını artırmaktadır. Kaydedilse bile adli dava açılmaması ve şikayetin araştırılmama riski daha yüksektir ⁽³⁰⁶⁾.

(299) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 31, 35

(300) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 31.

(301) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 35

(302) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 34-35; KGI, Güncel kolluk kuvvetleri reformunun kimin faydasına olacağı ve makamların tamamının buna karşı çıkacak olmasının sebepleri (*Who needs the current reform of the law enforcement organs and why all instances will be against*), 18 Kasım 2013; IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 16.

(303) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 34-35; KGI, Güncel kolluk kuvvetleri reformunun kimin faydasına olacağı ve makamların tamamının buna karşı çıkacak olmasının sebepleri, 18 Kasım 2013; IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 16, sf. 16.

(304) Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014.

(305) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 16.

(306) RL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 16-17, 21.

IRL'ye göre faili meçhul olduğu için vakası çözülmeyen ya da davası denetleyen savcıdan geri dönen bir soruşturmacı disiplin işlemi görme ihtimali ile karşı karşıya kalmaktadır (307). IRL yerel SK'ların olumsuz performans değerlendirmelerinden kaçınmak adına iki aylık soruşturma yürütme eğilimi olduğunu bildirmiştir. Bu durum, çalışmalarının kalitesini düşürmektedir (308).

IRL'ye göre olumsuz değerlendirme sonuçları korkusu MVD de olsa SK da olsa tüm soruşturmacıların yalnızca mahkemeye çıkma ihtimali yüksek olan davaları kabul etmesiyle sonuçlanmaktadır. Polis dedektifleri önce suçlu tarafı tespit etme ihtimalini tartıp, sonra da failin uygun bir zaman zarfında ve ikna edici kanıtlarla bulunması olasılığını değerlendirecektir. Eğer bu ihtimaller düşükse, polis memuru çözülemeyen davaların değerlendirmeye olan olumsuz etkisinden kaçınmak için dava açmayı reddedebilir (309). Savcılar ise iddianamelerin başarılı hükümlere ulaşmasını sağlamaya teşvik edilmektedir. St. Petersburg'daki Avrupa Üniversitesi Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü'nde araştırmacı olan Kirill Titaev ve Maria Shkliaruk'a göre savcı "aklama ya da rehabilitasyon sebebiyle davanın durdurulması sonucunun en ufak ihtimali olmayan davaları mahkemeye göndermeye çalışmaktadır" (310). Sıklıkla zorla alınan itirafların adli vaka dosyasında sıkça görülmesini açıklamaktadır (311). Başarılı soruşturmalar ve kovuşturmaların önemi aynı zamanda soruşturmacı ve savcılarının ortaklaşarak hakimlere suçlu hükmü vermek konusunda baskı yapmalarına da yol açmıştır (312).

Titaev ve Shkliaruk "eğer bir soruşturmacı, vatandaşa suç duyurusunda bulduysa, vatandaşın soruşturma veya mahkemedeki sonraki bir aşamada rehabilitasyon hükmü alması ihtimali %1'den düşüktür. Soruşturma çalışmaları çelişkili olsa da soruşturmacı Rusya'nın adli sürecinde çok önemli bir figürdür" (313). IRL'ye göre 2011'de SK RF'de soruşturma altında olan adli soruşturmaların yalnızca %6'sıyla ilgilenmiştir ve mahkemeye gönderilen adli davaların %9'undan sorumludur. SK tarafından yürütülen 10 bin adli soruşturmada yalnızca 66'sı şüphelinin rehabilitasyonu kararıyla sonuçlanmıştır (314).

(307) IRL ve KGI, Açık ve net olarak soruşturma memuru (*Investigation officer in clear terms*), 2016.

(308) RL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Özet, Ekim 2012, sf.

(309) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 22-23.

(310) Titaev, K. ve Shkliaruk, M., Rusya'da soruşturma memurları (*Investigators in Russia*), 2016, sf. 114.

(311) Bakanız: Bölüm 2.1.12 MVD özelinde güç suiistimali, kötü muamele ve aşırı güç kullanma.

(312) Pozdniakov, M., Mahkemeler ve Kolluk Kuvvetleri Sistemi (*The Courts and the Law Enforcement System*), 2016, sf. 1; ayrıca bakınız: 2.4 Mahkemeler

(313) Titaev, K. ve Shkliaruk, M. Rusya'da soruşturma memurları, 2016, sf. 114-115.

(314) IRL, Kolluk kuvvetlerinin genel verilerinin oluşturduğu örnekten yola çıkarak resmi istatistik özelinde suç vakalarının izlediği yol (*Path of criminal cases in official statistics, by the example of general data of the law enforcement agencies*), 26 Şubat 2014, sf. 18-21.

2.2.10 Harici denetim

Başsavcılık'ın SK üzerinde denetim yetkileri vardır (bkz. [2.3.1 Savcılık, Yetki Alanı, Denetim Yetkileri](#)). Bu yetkiler en son Aralık 2014'te tadil edilen savcılık üzerine federal yasa dahilinde sağlanmıştır ⁽³¹⁵⁾.

Başsavcılık 2014 yılında 2013'te SK'nın soruşturma ve/veya adli dava açması gereken ancak açmayı reddettiği 1.400 dava tespit ettiğini bildirmiştir ⁽³¹⁶⁾. IRL'ye göre SK'nın geçerli bir açıklama olmaksızın şikayetleri ne sıklıkla geri çevirdiğine dair güvenilir veri bulunmamaktadır ⁽³¹⁷⁾.

SK ile ilgili savcı denetimine gelince, IRL SK tarafından Savcılık'a 2011 yılında adli dava açılma onayı için gönderilen davaların %3,56'sının ek araştırma için geri gönderildiğini ve reddedildiğini gösteren resmi verilerden bahsetmektedir ⁽³¹⁸⁾. Başsavcı 2013 yılına ait raporunda SK'nın araştırdığı davaların %46'sının yasal olarak belirtilen çözülme süresini aştığını bildirmiştir ⁽³¹⁹⁾. 2015 raporunda ise Başsavcı SK'ya doğrudan gönderme yapmamıştır ancak verilen süreyi aşan soruşturma oranının hala yüksek olduğunu belirtmiştir ⁽³²⁰⁾.

Kamu Kararı Vakfı isimli STK, Savcılık ve SK arasında belirgin gerginlik olduğunu, bunun kanıtının da Başsavcı'nın halka açık konuşmalarda soruşturma sürecini eleştiren sözleri olduğundan bahsetmiştir ⁽³²¹⁾.

SK savcılıkta yolsuzlukla mücadele için kurulmuştur ancak kendisi de yolsuzluktan muaf değildir. Temmuz 2016'da SK bünyesindeki birden fazla kıdemli görevli yolsuzluk iddiasıyla tutuklanmıştır. İddiaya göre bu şahıslar organize suç gruplarından rüşvet almaktaydı ⁽³²²⁾.

(315) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun, 17 Ocak 1992, Madde 1(2); Pravo.ru, Putin savcılar için geçerli olan gereklilikleri arttırdı ve onlara SKR'yi denetleme görevi verdi, 23 Aralık 2014.

(316) RF Başsavcılık, 2013 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin oturumunda yapılan konuşma (*About the state of law and order in 2013 and the work done to strengthen it. Speech at the session of the Council of the Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation*), 29 Nisan 2014.

(317) European Üniversitesi'nden gelen Hukukun Üstünlüğü üzerine uzmanlaşmış bilirkişi, St.-Petersburg, e-posta yanıtı, 6 Kasım 2015.

(318) IRL, Kolluk kuvvetlerinin genel verilerinin oluşturduğu örnekten yola çıkarak resmi istatistik özelinde suç vakalarının izlediği yol, 26 Şubat 2014, sf. 21.

(319) RF Başsavcılık, 2013 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin oturumunda yapılan konuşma, 29 Nisan 2014.

(320) RF Başsavcılık, 2015 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin oturumunda yapılan konuşma, 27 Nisan 2016.

(321) Public Verdict Foundation, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 16-17, 25; ayrıca bakınız: dekoeder, Ermittlungskomitee, 17 Ağustos 2015.

(322) TASS, Yolsuzluk-karşıtı seferberliğin bir parçası olarak Rus yüksek-mevkii sahibi soruşturma memurlarının gözaltına alınması -Kremlin; 20 Temmuz 2016; Galeotti, M., Hoşçakal Bastrykin? (*Goodbye, Bastrykin?*), 15 Eylül 2016.

2.2.11 SK eylemlerini şikayet etme imkanı

İşkenceyi Önleme STK Komitesi'ne göre bir SK yetkilisinin performansı konusunda daha yüksek rütbeli bir SK yetkilisine, savcıya veya mahkemeye şikayette bulunulabilmektedir. Genelde insanlar ihmal bulunması durumunda daha yüksek rütbeli bir yetkiliye veya savcıya, yasadışı bir eylem konusunda ise mahkemeye şikayette bulunur. Aynı kaynağa göre hakimler soruşturma kalitesini ilgilendiren usul konularında hüküm vermekte oldukça özgürdür. Bu tür durumlarda SK'yı yasadışı eylem veya ihmal konusunda suçlu bulurlar ⁽³²³⁾.

Buna karşın FIDH ve ADC Memorial 2012 yılına ait bir raporda CPC düzenlemelerinin yasal olmayan hükümet eylemi veya eylemsizliğine itiraz için kullanılması ihtimalinden bahseder. Ancak, bu itirazlar mahkemelerin neredeyse her zaman soruşturma sonuçlarıyla hemfikir olması veya yetersiz kanıt olduğunu ileri sürdüğü için çoğunlukla başarısızlıkla sonuçlanmaktadır ⁽³²⁴⁾.

2014 yılında Başsavcı SK'nın kendi personelini yargılamak konusunda yeterli dikkati göstermediğini bildirmiştir ⁽³²⁵⁾. ABD Dışişleri Bakanlığı SK'nın başında bulunan Alexander Bastrykin'in 2014 yılında SK memurlarına karşı 42 adli dava açılmış olduğu söylemine atıfta bulunmaktadır ⁽³²⁶⁾.

2.2.12 İtibar / güven

Rus STK İşkenceyi Önleme Komitesi Kasım 2015'te vatandaşların hala SK'nın rolü ve işlevi hakkında açık bir fikre sahip olmadığını belirtmiştir. Bu yüzden vatandaşların MVD veya Savcılık'a şikayette bulunması daha olasıdır. Ancak, şikayetleri SK'ya iletdikten sonra şikayetçilerin SK ile birlikte çalışmaları gerekmektedir ⁽³²⁷⁾. 2014 yılında Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Üzerine BM Özel Raportörü, halkın, n soruşturmacıların yolsuzluk yaptığını düşündüğünü belirtmiştir ⁽³²⁸⁾.

(323) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2015.

(324) FIDH ve ADC Anıtı, Roma, Göçmenler, Aktivistler: Polis istismanı mağdurları (*Migrants, Activists: Victims of Police Abuse*), 2012, sf. 26.

(325) RF Başsavcılık, 2013 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin oturumunda yapılan konuşma, 29 Nisan 2014.

(326) ABD DoS, 2014 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 25 Haziran 2015.

(327) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2015.

(328) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 7.

2.3 Savcılık

A. Genel

2.3.1 Yetki Alanı

Savcılık (prokuratura) oldukça kendine has bir Rus kurumudur. Kökleri tüm devlet departmanlarının, yetkililerinin ve mahkemelerinin hukukun üstünlüğüne uyup uymadığını, sözde bağımsız bir şekilde denetlediği emperyalist döneme uzanmaktadır. Günümüzde Savcılık'ın yetkileri daha sınırlı olsa da yine de geniştir (329). Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Üzerine BM Özel Raportörü 2014 raporunda "Savcılık'ın adli davalar ve genel denetim işlevlerinde aşırı imtiyaz sahibi olduğu söylenmektedir" diye belirtmiştir (330).

RF Anayasası savcılığı Anayasa'nın 129. Maddesinde tanımlamıştır (331). Başsavcılık'ın yetkileri ve düzenlenmesi de "Rusya Federasyonu Savcılık'ı Üzerine" isimli yasada tanımlanmıştır. Bu yasaya göre savcılık tüm Rusya Federasyonu topraklarında yasaların takip edilmesinin denetlenmesinden sorumlu federal organlardan oluşan merkezi bir sistemdir (332). Yetkileri üç ana kategoriye ayrılabilir:

- Çeşitli devlet organlarının ve yetkililerin, ticari ve ticari olmayan kurumların yasalara uymasının denetlenmesi;
- adli kovuşturma;
- hukuk davalarına katılım (333).

Denetim yetkileri

Savcılık'ın yürütme ve yasama kolları, soruşturma organları ve idari oluşumlar üzerindeki denetim yetkileri çok geniştir. Savcı devlet ve ticari oluşumların yasallığı konusunda herhangi bir eylemini gözden geçirebilir. Bu oluşumların denetim için gerekli bilgileri Savcılık'a teslim etmesi gerekmektedir. Savcılık aynı zamanda kişileri sorgu için çağırabilir. Özel şahıslar savcılığın denetim yetkisini kullanması için başvurabilir (334).

(329) Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi (*Law and Legal System of the Russian Federation*) 14 Ocak 2015, sf. 188- 190; Taylor, B. D., Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, 2011, sf. 50; kuruluşun tarihine genel bir bakış için bakınız: RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevleri, işlevleri ve temel faaliyetleri (*Prosecutor General's Office of the RF, The Prosecutor General's Office of the Russian Federation. Tasks, functions and key activities*), 2015, sf. 4-8.

(330) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 14.

(331) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 129.

(332) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun, 17 Ocak 1992, Madde 1(1); RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevleri, işlevleri ve temel faaliyetleri, 2015, sf. 14; Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 188-190.

(333) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun, 17 Ocak 1992, Madde 1(2); RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevleri, işlevleri ve temel faaliyetleri, 2015, sf. 14-15; ayrıca bakınız: Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 192-193; UNODC, Rusya Federasyonu Bünyesinde Yolsuzluk-Karşıtı Makamlar (*Anti-Corruption Authorities of the Russian Federation*), 2013, sf. 9-10.

(334) Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 193; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 14.

2007 yılına kadar Savcılık aynı zamanda spesifik soruşturma yetkilerine de sahiptir ve birimlerinin bir kısmı fiilen soruşturma da yapmaktadır ancak, bu tarihten sonra gerçekleşen yasa değişiklikleri bu yetkileri birkaç kez değiştirmiştir. Aralık 2010 tarihli, Ocak 2011'de uygulamaya geçen yasa değişikliği Savcılık Soruşturma Komitesi'ni Savcılık'tan ayırmış ve tamamen ayrı bir [Soruşturma Komitesi \(SK\)](#) ⁽³³⁵⁾ kurmuştur. Aynı zamanda Savcılık tüm soruşturmaları yasal olarak denetleme yetkisini geri kazanmıştır. Savcı bu yüzden SK, MVD ve benzeri soruşturma kurumlarının yasal olmayan veya mesnetsiz adli dava açma/kapama, ön araştırmayı askıya alma kararlarını iptal edebilmektedir ⁽³³⁶⁾.

Savcılık ve SK arasında kimin soruşturma sürecini yönettiği konusunda gerginlik olduğu bildirilmiştir ⁽³³⁷⁾ (bkz. [2.2.1 SK, Arka plan](#)). Uygulamada SK hala savcı birkaç tip savcı kararını engellemek için yasal dayanağa sahiptir ve zaman zaman savcı kararlarını engellemektedir ⁽³³⁸⁾. Devlet Başkanı Putin SK ve Savcılık arasındaki denetim yetkisi tartışmasını sonlandırmak için savcılık yasasını 2014 Aralık'ta tadil etmiştir. Yeni yasa bu yetkiyi özel olarak Savcılık'a vermiştir ⁽³³⁹⁾.

Ceza davası

Ceza davaları konusunda Savcılık iki işleve sahiptir: ceza davasını denetler ve mahkemede savcılık yapar. Adli soruşturma sırasında soruşturmanın yasallığını denetler. Soruşturmacı soruşturmayı iddianame ile sonuçlandığında, devlet adına mahkemede suçların dava edilmesinden Savcılık sorumludur. Bu aşamada tüm soruşturma faaliyetleri sonlanmıştır ve mahkeme savcısı kanıtları ya da suçlamaları değiştiremez ⁽³⁴⁰⁾. Savcılık'ın aynı zamanda ceza indrimi karşılığı itiraf kabul etme yetkisi de vardır ⁽³⁴¹⁾. Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü'ne (IRL) göre, Savcılık'ta denetim ve mahkemeden sorumlu personel ayrıdır ⁽³⁴²⁾.

(335) Public Verdict Foundation, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 12-13; Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 618; bakınız: 2.2 Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi (SK).

(336) Public Verdict Foundation, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 14.

(337) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 15.

(338) Popova, T. Yu., Savcılık ve araştırmacı organ liderleri arasındaki güç dengesinin değişmesi, 2015, sf. 202.

(339) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun, 17 Ocak 1992, Madde 1(2); Pravo.ru, Putin savcılar için geçerli olan gereklilikleri arttırdı ve onlara SKR'yi denetleme görevi verdi, 23 Aralık 2014.

(340) Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001, Madde 37; IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 47-49; Rubleva, K. A., Cumhuriyet savcısı ve savcı kavramlarının arasındaki bağlantıya ilişkin (*On the relation of the concepts of the prosecutor and the public prosecutor*), 2013, sf. 60-61; RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevler, işlevler ve temel faaliyetler (*The Prosecutor General's Office of the Russian Federation. Tasks, functions and key activities*), 2015, sf. 12.

(341) CoE-CCPE, "Ceza Soruşturma Bağlamında Savcıların Faaliyetlerine İlişkin" 10 CCEP sayılı Görüşün hazırlığı için yapılan Ankete Cevaplar (*Answers to the Questionnaire for preparation of Opinion #10 CCEP "On Activities of the Prosecutors within the Framework of Criminal Investigation"*), Nisan 2015, sf. 4-5.

(342) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 46-47.

Kamu davası

Kamu davalarında Savcılık bazı devlet oluşumu ve yetkililerinin yaptığı faaliyetlerin yasallığını sorgulayabilir. Bunun yanı sıra devlet ve kamu çıkarlarını koruma, kendi hakkını yaş veya sağlık durumu yüzünden koruyamayanların adına veya büyük sayıdaki şikayetçiler adına müdahalede bulunma haklarına da sahiptir. Savcı mahkeme düzeyinde dahil olurken Savcılık makamı mahkeme hükümleri ve kararlarını gözden geçirmek için başvuruda bulunabilir. Son olarak Başsavcı'nın Anayasa Mahkemesi yasalarının anayasal oluşumu sorgulama hakkına sahiptir ⁽³⁴³⁾.

2.3.2 Yapı

Savcılık sistemi üç kademeli hiyerarşik bir yapıdan oluşur: (1) Başsavcılık (2) RF birimleri Savcılık'ı (3) Bölge ve Şehir Savcılıkları. Başsavcı sistemin başında olduğu açık dikey yönlü bir komuta zinciri vardır. Yerel savcılar kıdemli savcılara ve Başsavcı'ya karşı doğrudan sorumludur. Sistem aynı zamanda askeri savcı gibi özel Savcılıklar da içermektedir ⁽³⁴⁴⁾.

Başsavcı yardımcıları ve diğer yöneticilerle önemli talimat ve emirleri tasarlayan ve personel görevlendirmelerini inceleyen bir komisyon oluşturur ⁽³⁴⁵⁾. Savcılıklar dört uzmanlığa göre birimlere ayrılmıştır: federal mevzuatın genel denetimi; adli soruşturmalar, savcılık ve kamu ve hakemlik süreçlerinin denetlenmesi. Bu yapı her hiyerarşik kademe de bulunmaktadır ve her çalışanın hem bölge ofisindeki üstleri hem de uzmanlığındaki üstlerine hesap vermesi gerektiği anlamına gelmektedir ⁽³⁴⁶⁾.

Yerel düzeyde Savcılık genelde savcı, birinci savcı yardımcısı, birkaç yardımcı ve kıdemli ve kıdemsiz asistanlardan oluşmaktadır. Üst düzeyde Savcılık genelde birden fazla birime ayrılmaktadır ⁽³⁴⁷⁾.

Şikayetlerin araştırılması her branşın başsavcısı tarafından düzenlenmekte ve denetlenmektedir. Başsavcı şikayetlerin uygun zamanda ve doğru şekilde araştırılacağını güvence altına almakla yükümlüdür. Ek olarak bu şikayetlere ilişkin ofisinin çalışmalarını da sistematik olarak kontrol etmelidir.

(343) Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 194-195.

(344) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 9; Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W. Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 90-191; Rusya Federasyonu Başsavcılık, Yapısı, tarihsiz; RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevler, işlevler ve temel faaliyetler, 2015, sf. 9; Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun, 17 Ocak 1992, Madde 11.

(345) Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 191.

(346) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 9-10.

(347) Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 190-191.

RF birimleri Başsavcılık ve Savcılıklarında vatandaş şikayetlerinin idaresi için özel birimler vardır ⁽³⁴⁸⁾.

Sonraki bölümlerde savcılığın yukarıda belirtilen üç işlevinden ikisi daha detaylı bir şekilde açıklanmaktadır. Bu işlevler, hükümet oluşumlarının faaliyetlerini yasallık açısından gözden geçirme konusundaki denetim işlevi ve ceza davalarını denetleme işlevidir.

2.3.3 Savcılık'ın denetim işlevi: birey şikayetlerinin idaresi

Şikayette bulunma

Bireyin Savcılığa şikayette bulunması süreci Başsavcı'nın 2013 tarihli ""Temyizlerin değerlendirilmesi ve vatandaşların kabulü usulü hakkında talimat(ı)" tarafından tanımlanmıştır ⁽³⁴⁹⁾. Bir vatandaş, yabancı veya vatansız kişi dahil bir birey ya da bir tüzel kişilik kendi hakları veya üçüncü bir şahsın haklarının iadesi ya da korunması ile ilgili Savcılık'a şikayette bulunabilir. Eğer polis şikayeti kabul etmeyi reddederse veya başvuran polisin haklarını savunmak için gereken adımları atmadığını düşünürse, savcıya yetersiz polis veya diğer soruşturmacı kurum müdahalesi şikayetinde bulunabilir ⁽³⁵⁰⁾.

Aşağıdaki kurallara uygun olduğu sürece Savcılık'a şikayette bulunulabilir:

- Şikayet sözlü olarak, el yazısı ile ya da e-posta yoluyla iletilebilir. Savcılık'a şahsi olarak yapılan bir şikayet önce kayıt altına alınır. Savcı okunabilir olmayan bir şikayeti reddedebilir ancak bu reddi şikayetçiye bildirmek zorundadır;
- Anonim şikayetler kabul edilemez. Şikayetçinin adı, adresi ve telefon numarasının açık bir şekilde belirtilmesi gerekir. Ek olarak şikayetin bildirildiği savcı ya da savcılığın adı da belirtilmelidir;
- Şikayet açık bir dille yazılmış olmalıdır. Kaba dil kullanılması ya da tehdit içermesi, şikayetin savcı tarafından reddedilmesine dayanak oluşturmaktadır;
- Soruşturma için gerekli unsurlar şikayette belirtilmemişse savcı şikayetçiye ulaşım eksik unsurları tamamlamak zorundadır;
- Eğer bir kişi halihazırda savcılıktan şikayeti ile ilgili cevap aldıysa, aynı konudaki ikinci bir şikayeti kabul edilmeyecektir ⁽³⁵¹⁾.

(348) Nikova, I. I., Savcılık makamlarının anayasal ve yasal statüleri ve bu makamların insan haklarının ve vatandaşların korunması alanında eylemleri (*Constitutional and legal status of the organs of the prosecutor and their actions in the sphere of the protection of human rights and citizens*), 2014.

(349) RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu savcılık makamlarına yapılan temyizlere ve Rusya Federasyonu savcılık makamlarınca vatandaşların kabulüne ilişkin Talimat (*Instruction on the procedure of consideration of appeals and reception of citizens at the organs of the prosecutor of the Russian Federation*), 30 Ocak 2013.

(350) RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu savcılık makamlarına yapılan temyizlere ve Rusya Federasyonu savcılık makamlarınca vatandaşların kabulüne ilişkin Talimat, 30 Ocak 2013; TI Rusya, Bir suç ihbarı raporu nasıl hazırlanır ve nasıl teslim edilir (*How to prepare and submit a crime report*), 19 Kasım 2012; TI Rusya, Savcılık'a bir şikayette bulunmak için ne yapılır (*How to file a complaint with the Prosecutor's Office*)

(351) TI Rusya, Savcılık'a bir şikayette bulunmak için ne yapılır, 13 Kasım 2013; Nikova, I. I., Savcılık makamlarının anayasal ve yasal statüleri ve bu makamların insan haklarının ve bireylerin korunması alanında eylemleri, 2014.

Şikayet ön araştırması

Savcılık bir şikayeti kabul ettikten sonra aşağıdaki uygulamalardan birini seçmek zorundadır:

- Şikayeti soruşturulmak üzere kabul etmek ve spesifik bir çalışana iletmek;
- İncelemeyi feshetmek;
- Şikayeti soruşturulmak üzere başka bir savcılık düzeyine göndermek;
- Gerekli durumlarda şikayet ile ilgilenecek yetkili merciye göndermek;
- Daha erken tarihli bir şikayete eklemek;
- Bir mahkeme dosyasının materyallerine eklemek ⁽³⁵²⁾.

Savcılık'ın 30 günlük cevap verme süresi vardır ⁽³⁵³⁾. İşkenceyi Önleme Komitesi isimli Rus STK savcının yasalarda belirtilen bu sürele uyduğunu ve genelde cevapta gecikme yaşanmadığını yazmıştır ⁽³⁵⁴⁾.

Soruşturma sonrasında savcı şikayetin mesnetsiz olduğu kararına varırsa, şikayetçiye ret sebepleri ve üst Savcılıklara itiraz etme imkanı ile ilgili yazılı bir açıklama vermelidir ⁽³⁵⁵⁾.

Şikayetin 7 gün içinde başka bir Savcılık düzeyine veya yetkili merciye aktarılması ve bu durumun bildirilmesi gerekir. Savcı herhangi bir şikayeti, şikayetin konusu olan yetkili merciye gönderemez ⁽³⁵⁶⁾.

Savcı spesifik bir davayı bir soruşturma organına iletirse, bu durum resmi olarak kayıt altına alınır ve doğrudan bir soruşturmacıya atanır ⁽³⁵⁷⁾.

Şikayetçinin şikayet materyaline erişmeye, bu erişim başka bir bireyin haklarını ya da devlet çıkarlarını ihlal etmediği sürece, hakkı vardır ⁽³⁵⁸⁾.

(352) TI Rusya, Savcılık'a bir şikayette bulunmak için ne yapılır, 13 Kasım 2013, Nikova, I. I., Savcılık makamlarının anayasal ve yasal statüleri ve bu makamların insan haklarının ve bireylerin korunması alanında eylemleri, 2014.

(353) TI Rusya, Savcılık'a bir şikayette bulunmak için ne yapılır, 13 Kasım 2013; RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu savcılık makamlarına yapılan temyizlere ve Rusya Federasyonu savcılık makamlarınca vatandaşların kabulüne ilişkin Talimat, 30 Ocak 2013; TI Rusya, Bir suç ihbarı raporu nasıl hazırlanır ve nasıl teslim edilir, 19 Kasım 2012.

(354) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 12 Ekim 2015.

(355) TI Rusya, Savcılık'a bir şikayette bulunmak için ne yapılır, 13 Kasım 2013; RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu savcılık makamlarına yapılan temyizlere ve Rusya Federasyonu savcılık makamlarınca vatandaşların kabulüne ilişkin Talimat, 30 Ocak 2013.

(356) TI Rusya, Savcılık'a bir şikayette bulunmak için ne yapılır, 13 Kasım 2013; RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu savcılık makamlarına yapılan temyizlere ve Rusya Federasyonu savcılık makamlarınca vatandaşların kabulüne ilişkin Talimat, 30 Ocak 2013.

(357) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 116.

(358) Nikova, I. I., Savcılık makamlarının anayasal ve yasal statüleri ve bu makamların insan haklarının ve bireylerin korunması alanında eylemleri, 2014.

Olası Savcılık eylemleri

Savcılık bir şikayeti geçerli bulursa ihlalin sonlandırılması için adımlar atar ve şikayetçiyi yazılı olarak bilgilendirir. Yasa ihlali tespit etmesi durumunda, savcılığın verebileceği birkaç farklı tepki vardır. Savcılık böyle bir durumda yasadışı bir hukuk eylemi aleyhinde protesto yayınlayabilir, yasa ihlalinin ortadan kaldırılmasını talep edebilir ya da yasadışı bir eylemin engellenmesi için bir uyarı yayınlayabilir ⁽³⁵⁹⁾. Dahası, savcı "idari işlem başlatmaya yönelik gerekçelendirilmiş bir karar verebilir ve denetim materyallerini soruşturma organlarına iletebilir" ⁽³⁶⁰⁾. Savcı aynı zamanda davayı mahkemeye çıkartabilir ve yasadışı bir eylemi geçersiz ilan etmeyi talep edebilir ⁽³⁶¹⁾.

Savcının yasadışı bir eyleme karşı protestosu yasa ihlalinde bulunan devlet yetkililerine veya tüzel kişiliğe iletilir. Protesto yasadışı eylemi ortaya çıkartan merci veya şahsa, üstüne ya da mahkemeye gönderilebilir. Devlet yetkilisi veya görevlisi bu protestoyu 10 gün içinde değerlendirip, savcıyı atılan adımlar ve sonuçları ile ilgili bilgilendirmek zorundadır ⁽³⁶²⁾.

Savcının yasa ihlalinin ortadan kaldırılması talebi ihlali ortadan kaldırma yetkisi bulunan mercieye gönderilir. Teslim alan merci bir ay içinde gerekli adımları atıp, savcıyı yazılı olarak bilgilendirmek zorundadır ⁽³⁶³⁾.

Savcının uyarısının amacı Savcılık'ın kendisine bildirilen adli veya idari suçları engellemektir. Bu uyarı ilgili suçu engellemekle sorumlu mercieye, aşırıcılıkla ilgili suçlar olması durumunda ise sorumlu dini veya siyasi kuruma gönderilir. Eğer kişi veya kurum uyarıya ilişkin bir eylemde bulunmazsa adli veya idari dava açılabilir ⁽³⁶⁴⁾.

Savcının idari dava açma hakkı bulunmasının amacı savcılığın yasal sınırlar dahilinde bulunan bir talebine veya tedbir önerisine cevap vermeyen devlet kurumu veya yetkilisinin sorumlu tutulabilmesidir. Dava açma kararının gerekçelendirilmiş olması gerekmektedir ⁽³⁶⁵⁾.

(359) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, makale 23, 24 ve 25,1; RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevler, işlevler ve temel faaliyetler, 2015, sf. 10; Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 193.

(360) RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevler, işlevler ve temel faaliyetler, 2015, sf. 10; Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 25.

(361) Nikova, I. I., Savcılık makamlarının anayasal ve yasal statüleri ve bu makamların insan haklarının ve bireylerin korunması alanında eylemleri, 2014; Spravochnik Kadrovika, Savcılık sizi sorguluyor: belgelenmesi, 27 Ekim 2011 (*The Prosecutor's Office examines you: documentation of, 27 October 2011*) ; Lawtoday.ru, Yasaların bilinen ihlali durumunda savcının verebileceği yasal tepkiler (*Legal means of reaction of the prosecutor on established violations of law*), tarihsiz

(362) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun, 17 Ocak 1992, Madde 23; Spravochnik Kadrovika, Savcılık sizi sorguluyor: belgelenmesi, 27 Ekim 2011.

(363) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 24; Spravochnik Kadrovika, Savcılık sizi sorguluyor: belgelenmesi, 27 Ekim 2011.

(364) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 25,1; Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 193; Spravochnik Kadrovika, Savcılık sizi sorguluyor: belgelenmesi, 27 Ekim 2011.

(365) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 25; Pravo.gov.ru; Spravochnik Kadrovika, Savcılık sizi sorguluyor: belgelenmesi, 27 Ekim 2011.

2.3.4 Başsavcılık adli soruşturması denetimi

Her adli soruşturma bir Savcılık çalışanı tarafından gözetilir. 2007'den bu yana adli dava açılması Soruşturma Komitesi (SK) yetkisi altındadır. Bu uygulama Savcılık'ın soruşturma üzerindeki etkisini azaltmıştır. Savcılık yine de bir iddianameyi mahkemeye sunmayı reddedebilir ⁽³⁶⁶⁾. IRL'ye göre uygulamada soruşturmacı ve savcı adli davaların iddianame ve kovuşturma ile bitmesini garanti altına almak için beraber çalışırlar ⁽³⁶⁷⁾.

Adli dava açma reddi, yasalara göre mahkemede, Savcılıkta veya bir soruşturma merciinde temyiz edilebilir ⁽³⁶⁸⁾. Transparency International'ın Rusya kolu adli dava açma reddinin yaygın olduğunu, sebebinin de her kabulün soruşturma mercilerinin iş yükünde artışa neden olduğunu belirtmektedir. Buna ek olarak yasal destek olmadan redde itiraz etmenin zor olduğunu da söylemiştir ⁽³⁶⁹⁾.

IRL'ye göre 2011 verilerine göre Savcılık'a adli dava açılmasının onaylanması için gönderilen MVD davalarının %4,88'i, SK davalarının %3,56'sı reddedilmiş ve ek araştırma için geri gönderilmiştir ⁽³⁷⁰⁾. 2011'de tüm soruşturma mercileri tarafından gönderilen davalardan %3,9'u reddedilmiştir. Bu rakam 2012'de %4,1, 2013'te ise %3,7'dir ⁽³⁷¹⁾.

2006-2013 aralığında soruşturma mercilerinin adli dava açmayı ret kararlarının feshedildiği durumların sayısı yılda 1,5 milyondan yılda 2,5 milyona çıkmıştır. 2012 ve 2013'te sayı sabit kalmıştır. Kamu Kararı Vakfı bu rakamların fesih sayısını açıklamadığı uyarısında bulunmuştur. Başsavcı'nın yıllık konuşmalarında soruşturma mercilerini sert eleştirdiğini, yasa ihlalleri ve başka konulara değinmiş olduğu belirtilmiştir ⁽³⁷²⁾.

(366) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 89; Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 122-123.

(367) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 89.

(368) TI Rusya, Bir suç davası açma talebinin reddedilmesi durumunda nasıl itiraz edilir (*How to appeal against the refusal to open a criminal case*), 13 Kasım 2013.

(369) TI Rusya, Bir suç davası açma talebinin reddedilmesi durumunda nasıl itiraz edilir , 13 Kasım 2013.

(370) IRL, Kolluk kuvvetlerinin genel verilerinin oluşturduğu örnekten yola çıkarak resmi istatistik özelinde suç vakalarının izlediği yol, 26 Şubat 2014, sf. 21.

(371) IRL, Kolluk kuvvetlerinin genel verilerinin oluşturduğu örnekten yola çıkarak resmi istatistik özelinde suç vakalarının izlediği yol, 26 Şubat 2014, sf. 24, 74-76.

(372) Public Verdict Foundation, Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2), 30 Kasım 2013, sf. 13-17; RF Başsavcılık, 2013 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin oturumunda yapılan konuşma, 29 Nisan 2014;

RF Başsavcılık, 2014 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin oturumunda yapılan konuşma, 29 Nisan 2015.

B. Kapasite

2.3.5 Kaynaklar

Rus hükümetinin 2016'da Avrupa Konseyi'ne sunduğu resmi 2014 istatistiklerine göre RF'de fiilen 34.294 savcı bulunmaktadır⁽³⁷³⁾. Yerel bir Savcılık ortalama 25-30 yardımcı savcı ve idari personelden oluşur⁽³⁷⁴⁾.

Savcılık bütçesi Başsavcılık altında bildirilir⁽³⁷⁵⁾. Yasama organı her yıl Savcılık bütçesi ayırır⁽³⁷⁶⁾. 2010 yılında onaylanmış toplam Savcılık bütçesi 934 milyon Euro, 2014'te ise bu rakam 1.3 milyar Euro'dur⁽³⁷⁷⁾. Bu rakamın ortalama %75-80'i maaş ödemesi giderinden oluşur. Savcı maaşları hakim maaşlarına bağlıdır. Hakim maaşları artırıldığında savcı maaşları da artırılmaktadır⁽³⁷⁸⁾.

2.3.6 Yeterlik ve Eğitim

RF birimi savcıları hukuk diploması almış, 30 yaşından büyük ve Savcılık'ta en az yedi yıl çalışmış olmalıdır. Yerel savcıların ise devlet akreditasyonlu bir eğitim programından hukuk diploması almış, 27 yaşından büyük ve Savcılık'ta en az beş yıl çalışmış olmalıdır⁽³⁷⁹⁾.

Savcılık yeni başlayanlar için bir başlangıç eğitimi verdikten sonra bu kişileri genel hizmet içi eğitime tabi tutmaktadır⁽³⁸⁰⁾. Savcılık'ın Başsavcılık yetkisi altında bulunan bir eğitim akademisi de vardır⁽³⁸¹⁾. RF Başsavcılık Akademisi'nin ana bölümleri Moskova'da ve branşları da diğer bölgelerde bulunmaktadır. Akademinin ana amacı Savcılık mensuplarının yeterliğini artırmak ve onları Savcılık'ta yapacakları işlere hazırlamaktır. Akademi Savcılık'a bilimsel ve metodolojik destek de sağlar⁽³⁸²⁾.

(373) CoE-CEPEJ, Avrupalı Yargı Sistemleri Adaletin etkinliği ve kalite düzeyi Basımı (2014 verileri) (*European judicial systems Efficiency and quality of justice- Edition 2016 (2014 data)*), 6 Ekim 2016, sf. 134.

(374) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 88.

(375) Cooper, J., Rus Devleti Güç Kuruluşlarının Finansmanı (*The Funding of the Power Agencies of the Russian State*), 2007.

(376) CoE-CCPE, Savcılık hizmetleri imkanlarının yönetimine ilişkin 7 Sayılı Görüşün hazırlanmasını göz önünde bulundurarak yapılan anket (*Questionnaire with a view of the preparation of Opinion No. 7 on the management of the means of the prosecution services*), 7 Şubat 2012, sf. 5.

(377) CoE-CEPEJ, Avrupalı Yargı Sistemleri Adaletin etkinliği ve kalite düzeyi Basımı (2014 verileri), 6 Ekim 2016, sf. 58.

(378) CoE-CCPE, Savcılık hizmetleri imkanlarının yönetimine ilişkin 7 Sayılı Görüşün hazırlanmasını göz önünde bulundurarak yapılan anket, 7 Şubat 2012, sf. 6.

(379) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 15.1, 16.1, 40.1.

(380) CoE-CEPEJ, "Avrupalı Yargı Sistemleri - 2014 Basımı (2012 verileri): Adaletin etkinliği ve kalite düzeyi" (*European judicial systems – Edition 2014 (2012 data): efficiency and quality of justice*), 17 Eylül 2014, sf. 294.

(381) RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevler, işlevler ve temel faaliyetler, 2015, sf. 62-63; CoE-CEPEJ, raporları üzerine "Avrupalı Yargı Sistemleri - 2014 Basımı (2012 verileri): Adaletin etkinliği ve kalite düzeyi", 17 Eylül 2014, sf. 295.

(382) Rusya Federasyonu Başsavcılık Akademisi, Akademi Şartnamesi (*Устав Академии*), 15 Eylül 2015; RF Başsavcılık, Rusya Federasyonu Başsavcılık. Görevler, işlevler ve temel faaliyetler, 2015, sf. 62-63.

C. Doğruluk

2.3.7 Siyasi bağımsızlık / görevlendirme

Federal yasalara göre Savcılık bağımsız bir devlet organıdır ⁽³⁸³⁾. Uluslararası Ceza Reformu (PRI) isimli STK "savcılarının görevlendirilmesinin yöneticiler kontrol edildiğini ve dolayısıyla bunun savcılar tarafından alınan kararları etkileyebilecek konumda olduğunu" belirtmiştir ⁽³⁸⁴⁾.

Başsavcı beş yıllığına görevlendirilir ⁽³⁸⁵⁾. Bu görevlendirme Devlet Başkanı'nın aday göstermesinden sonra Federasyon Konseyi tarafından yapılır ve Başsavcı'nın işten çıkarılması için de aynı süreç geçerlidir ⁽³⁸⁶⁾. Başsavcı geniş yetkilere sahip olduğu için görevlendirilmesi oldukça politiktir ⁽³⁸⁷⁾. Resmi olarak Başsavcı Devlet Başkanı ve Federasyon Konseyi'ne karşı sorumludur ⁽³⁸⁸⁾. Başsavcı Devlet Başkanı'na yardımcı adaylarını aktarır ve Başsavcı yardımcılarını da aynı usullerle görevlendirilir ⁽³⁸⁹⁾.

2014'ten bu yana RF birimi savcılarını RF Devlet Başkanı tarafından Başsavcı'nın tavsiyesi ve ilgili RF biriminin rızasıyla görevlendirilmektedir ⁽³⁹⁰⁾. Devlet başkanı RF birimi savcılarını Başsavcı ve RF birimine başvurmaksızın işten çıkarabilir ⁽³⁹¹⁾.

RF birimi savcılarını dışındaki düşük kademeli savcılar Başsavcı tarafından yerel danışma olmaksızın görevlendirilir ve işten çıkarılır ⁽³⁹²⁾.

(383) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I Sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 4(2) ve 5.

(384) PRI, Doğu Avrupa'da işkenceye engel olunması için geliştirilen ulusal sistemler: Belarus, Rusya ve Ukrayna, 2013, sf. 18.

(385) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I Sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 12(5).

(386) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 129(2); Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I Sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 12(1).

(387) Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 191

(388) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I Sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 12(1).

(389) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I Sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 12,1.

(390) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I Sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 15.1(1).

(391) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I Sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 15.1(2); Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi, 14 Ocak 2015, sf. 191.

(392) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-I sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 16,1, Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 12 Ekim 2015.

2014'ten bu yana her düzeydeki savcılar beş yıllığına görevlendirilmektedir. Bu görev süresi beş yıl daha uzatılabilir ⁽³⁹³⁾. 2014'ten önce belirsiz süreli olarak görevlendirilmiş olan savcılar da şimdi beş yıllığına görevlendirilmiş durumdadır ⁽³⁹⁴⁾. Zorunlu emeklilik yaşı 70'tir ⁽³⁹⁵⁾.

RF'de daha düşük düzeyli savcılar istihdamı için ayrı bir yetki merci bulunmaktadır. Savcı adayları arasından mülakat, psikolojik değerlendirmeler ve adaylar tarafından sunulan belgelere dayalı bir ön eleme yapılır. Altı aylık deneme süresinden sonra, yeni işe alınan savcılar ilk tasdikten geçer ⁽³⁹⁶⁾.

2.3.8 Sadakat sorunları

Savcılık faaliyetleri resmi olarak Başsavcı tarafından yönetilmektedir ve başka hiçbir devlet kurumu faaliyetlerini idare edemez ve bu faaliyetlere karışamaz ⁽³⁹⁷⁾.

Bazı kaynaklar Savcılık'ın uygulamada devlet başkanlığının yetkisinin bir parçası olduğundan bahseder. Akademisyen Irina Dzhidzalova Devlet Başkanı'nın Başsavcı'ya doğrudan talimat verebildiğini yazmıştır ⁽³⁹⁸⁾. Bunun yanı sıra Hollanda Dışişleri Bakanlığı'na göre Rusya'da Savcılık yürütmeden ayrı olarak düşünülemez ⁽³⁹⁹⁾.

Rusya'da Savcılık'ın finansal, materyal/teknik kaynaklarına federal hükümet karar vermektedir ⁽⁴⁰⁰⁾. Bu durum, hükümete Savcılık üzerinde bir miktar nüfuz vermektedir ⁽⁴⁰¹⁾. Dahası Devlet Başkanı'nın yetkisi altındaki SK, savcılar aleyhindeki suç iddialarını araştırma ve bir savcıya karşı dava açma yetkisine sahiptir ⁽⁴⁰²⁾.

Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Üzerine BM Özel Raportörü yasalarda savcıların işten çıkarılması ile ilgili yeterli maddenin olmamasının "yürütme kolunun savcılar üzerinde uygunsuz baskı ve etki" ile sonuçlanabileceğinin altını çizmiştir ⁽⁴⁰³⁾.

Uluslararası Ceza Reformu (PRI) isimli STK 2013'te savcılarının bağımsızlığının yetersiz olması aynı zamanda Savcılık'ın adli kovuşturma ve soruşturmaların uygun yürütüldüğünün denetlenmesi sorumluluklarının ikisini de taşıdığından da kaynaklandığını belirtmiştir. Aynı kaynağa göre savcılığın hem soruşturmaların yasallığı hem de başarılı adli kovuşturmadan sorumlu olması soruşturmacının kanıt toplama yöntemleri, özellikle de itiraf alınmasını sorgulanmasını teşvik etmemektedir. "Bu durum işkence veya kötü muamele iddialarının çabuk, tarafsız ve etkili bir şekilde başlatılması ve sürdürülmesini engellemektedir" ⁽⁴⁰⁴⁾.

(393) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-1 sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 12, 15.1, 16.1

(394) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-1 sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 19-1.

(395) CoE-CEPEJ "Avrupalı yargı sistemleri - Basım 2014 (2012 verileri): adaletin etkinliği ve kalite düzeyi", 17 Eylül 2014, sf. 324.

(396) CoE-CEPEJ, Yargı Sistemlerini Değerlendirme Şeması, 10 Eylül 2014, sf. 40-41; Avrupa Konseyi, CoE-CEPEJ, raporları üzerine "Avrupalı Yargı Sistemleri - 2014 Basımı (2012 verileri): Adaletin etkinliği ve kalite düzeyi", 17 Eylül 2014, sf. 290.

(397) CoE-CCPE, Savcılık hizmetleri imkanlarının yönetimine ilişkin 7 Sayılı Görüşün hazırlanmasını göz önünde bulundurarak yapılan anket, 7 Şubat 2012, sf. 2-3.

(398) (398) Dzhidzalova, I.T, Rusya'nın mevcut devlet yapılandırması bağlamında Savcılık (*The Prosecutor's Office in the present state structure of Russia*), 2014.

(399) Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Russische Federatie, Temmuz 2014, sf. 26.

(400) Dzhidzalova, I.T, Rusya'nın mevcut devlet yapılandırması özelinde Başsavcılık, 2014; CoE-CCPE, Savcılık hizmetleri imkanlarının yönetimine ilişkin 7 Sayılı Görüşün hazırlanmasını göz önünde bulundurarak yapılan anket, 7 Şubat 2012, sf. 5.

(401) Dzhidzalova, I.T, Rusya'nın mevcut devlet yapılandırması özelinde Başsavcılık, 2014.

(402) Dzhidzalova, I.T, Rusya'nın mevcut devlet yapılandırması özelinde Başsavcılık, 2014.

(403) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 15.

(404) PRI, Doğu Avrupa'da işkenceye engel olunması için geliştirilen ulusal sistemler: Belarus, Rusya ve Ukrayna, 2013, sf. 19.

IRL'ye göre bir adli davayı sunmakla yükümlü olan savcı üstünden tamamlanmış bir dosya alır ve soruşturmaya ek yapması, soruşturmadan bir şey eksilmesi mümkün değildir (405). Uygulamada ise Savcılık çalışanları aynı hakimlerle çalışarak hakim ve savcı arasında işbirliği kültürünü teşvik etmiştir (406). Bunun yanı sıra birçok hakim de eski savcı veya kolluk kuvvetleri çalışanı olmaktadır (407). IRL'ye göre yolsuzluğun çok görüldüğü bölgelerde hakimler ve savcılar birbirlerine danışarak dava sonucuna beraber karar verir. Savcılık aynı zamanda hatalı polis soruşturmalarını maruz görmesi için mahkemeye baskı yapmaktadır. Bu Rus ceza sisteminin suçlamalardaki yanlılığını desteklemekte ve Savcılık'ın adli davalarda vatandaşın hakkını koruma rolünü azaltmaktadır (408).

Farklı kaynaklara göre Savcılık'ın adli davaların sonucu üzerinde orantısız etkisi vardır. Hakimler genellikle Savcılık'ın bakış açısını doğrudan benimsemektedir ve savunmanın söylediklerine savcının söylediklerine verdikleri önemi vermemektedir (409). Bu durum hakim ve savcılarının sık iletişim içinde bulunması yapısıyla da desteklenmektedir. Bu yapı hakimlerin savcılara savunmaya olduklarından daha yakın olması anlamına gelir (410). Uluslararası Hukukçular Komisyonu (ICJ) "hakimlerin savcılık taleplerine yeterince 'ilgili' olarak görülmediği durumlarda işten çıkarılma dahil bazı sonuçlarla karşı karşıya kalabilir" (411). Üst mahkemelerden geri dönen karar oranı yüksek olan hakimler olumsuz değerlendirmeler almaktadır ve savcılar tatmin olmadıkları kararları sistematik olarak geri çevirmektedir (412).

(405) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 10.

(406) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 10-11.

(407) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6-7.

(408) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 10-11.

(409) Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Russische Federatie, July 2014, p. 26; ICJ, Rusya Federasyonu - ICJ, Hakimler ve Avukatların Bağımsızlığı Merkezi'nin hazırladığı Profil, 6 Haziran 2014, sf. 16; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 11; IRL ve KGI, Rus Soruşturma Memuru - 12 ampirik unsur, 15 Haziran 2015, sf. 7.

(410) Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 130; IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 11.

(411) ICJ, Rusya Federasyonu- ülke ICJ, Hakimler ve Avukatların Bağımsızlığı Merkezi'nin hazırladığı Profil, 6 Haziran 2014, sf. 16.

(412) Paneyakh, E., Beraber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması, 2014, sf. 130.

Rus STK İşkenceyi Önleme Komitesi yasalara göre savcının vatandaş haklarını savunma yetkisi olduğunu raporlamıştır. Savcının ne kadar dahil olduğu şikayetin konusuna bağlıdır. Savcılık dava kolluk kuvvetleri faaliyetlerini ya da yüksek rütbeli görevlileri ilgilendirmiyorsa kıyaslandığında etkili bir şekilde çalışmaktadır. Savcılığın etkili çalıştığı dava örneği olarak okulların veya okul öncesi kurumların gıda, ısınma vb. şartları; belediye yapıları tarafından vatandaş haklarının ihlali verilebilir (413).

2.3.9 Davranış Tüzüğü

Savcılığa dair yasa uyarınca, görevlerini hiç veya düzgün bir şekilde yerine getirmeyen çalışanlar, üst düzey yetkilileri tarafından bir açıklama, kınama, şiddetli kınama, derece düşürme, onur derecesi kaybı, hizmet notu (hizmet niteliğine eksik uyumu uyarısı) ve işten çıkarma gibi disiplin önlemlerine tabi tutulabilirler (414).

IRL, Savcılık'ın iç düzenlemelerini ve çalışanları ve alt birimleri ile ilgili değerlendirmelere ilişkin emirleri yayınlamadığından bahsetmektedir. Bu yüzden bu bilgilere sadece ikincil kaynaklardan ulaşılabilmektedir. IRL'ye göre çalışanların dahili değerlendirmesi, poliste olduğu kadar katı olmasa da yine nicel değerlendirmelere dayanmaktadır. Örneğin, denetim savcılarının dava açma kararı sayısı, soruşturmanın iddianame ile sonuçlandığı ve mahkemeye gönderildiği dava sayısı ve mahkeme öncesi usullere ilişkin karar sayısı gibi ana göstergeler üzerinden değerlendirilmektedir. IRL'ye göre bu nicel değerlendirme Savcılık çalışmalarına ek baskı yapmaktadır ve değiştirilmesi için az adım atılmıştır (415).

IRL yerel seviyede Savcılıkların polis faaliyetlerini ve soruşturma mercilerini denetlerken belli bir sürede belirli sayıda kontrol ve inceleme yapmasını gerektiren hedefleri vardır. IRL Savcılıkların diğer ceza yargısı aktörleri ile birlikte kaydedilen suç oranı ve çözülen dava oranından sorumlu olduğunu eklemektedir. Bu nedenle Savcılık "çözümeyen" davalardan kaçınmak ve bazı davaların kaydedilmemesi çıkarlarını paylaşmaktadır. Bu durum herhangi bir ihlalin savcı kontrolünde ortaya çıkması ihtimalini azaltmaktadır. Yine IRL'ye göre soruşturmaların savcılar tarafından yüzeysel olarak denetlenmesi düşük kaliteli iddianamelerin dava savcılarına sunulması ile sonuçlanmıştır (416). Savcılar da başarılı kovuşturma sayısına göre değerlendirildiği için kalitesiz iddianamelerin suç kararı ile sonuçlanmasını desteklemeye teşvik edilmektedir (417).

2.3.10 Savcı eylemlerini şikayet etme imkanı

İşkenceyi Önleme Komitesi isimli Rus STK'ya göre vatandaşlar, savcı faaliyetlerini üst rütbeli bir savcıya, bölge savcısına ya da Başsavcı'ya şikayet edebilir. Savcı tarafından yapılan bir eylem veya verilen bir belgeye mahkemede itiraz edilebilir. Siyasi çıkarlar söz konusu olmadığında mahkemeler savcılık faaliyetlerini değerlendirirken oldukça bağımsız davranma eğilimindedir ve haklı nedenlere dayanan hükümler vermektedir (418).

(413) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 12 Ekim 2015.

(414) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" 2202-1 sayılı Federal Kanun", 17 Ocak 1992, Madde 41.7

(415) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 10, 17-18; IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 88.

(416) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 10.

(417) IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet, 2013, sf. 17-19; IRL ve KGI, Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3, Ekim 2012, sf. 89.

(418) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 12 Ekim 2015.

Akademisyen Mariya Shklyaruk ⁽⁴¹⁹⁾ adli süreçte bulunduğu spesifik konum sayesinde Savcılık'ın kendi üyelerine karşı açılan adli davaları kolayca engelleyebileceğinden söz eder. Savcılık, çalışanlarına karşı açılan adli davalarda hatalar bularak bu davaların mahkemeye gönderilmesinin önüne geçebilir ⁽⁴²⁰⁾.

2.3.11 Yolsuzluk

Rus analiz merkezi Levada-Center 2014 yılının Eylül ayında devlet kurumlarında yolsuzluk algısıyla ilgili bir anket yapmıştır. Savcılık'ta yolsuzluk konusunda anketi cevaplayanların %25'i Savcılık çalışanların "en üst düzeyde yolsuz", %37'si ortalama düzeyde yolsuz", %18'i de "en az düzeyde yolsuz" olarak görmektedir ⁽⁴²¹⁾.

[2.2.1 SK, Arka plan](#) isimli bölümde de belirtildiği gibi Agora başkanına göre davaların, özellikle adli davaların, soruşturmacı ve savcı ile dava mahkemeye ulaşmadan rüşvetle "çözümenebilir" ⁽⁴²²⁾.

1 Kasım 2016'da Soruşturma Komitesi Leningrad bölgesi eski savcısına karşı rüşvet soruşturması başlatıldığını duyurmuştur ⁽⁴²³⁾.

2.3.12 İtibar / güven

Levada-Center 2016 yılının Eylül ayında kişilerin birkaç devlet güç kurumuna olan güveni ile ilgili bir anket yapmıştır. Ankete cevap verenlerin %24'ü Savcılık'ı tamamen güvenilir, %38'i tamamen güvenilir değil %19'u da güvenilmez olarak tanımlamıştır. %19'u cevap vermekte zorlanmıştır ⁽⁴²⁴⁾. Önceki yıllara ait Levada anketlerindeki veriler daha çok güvenildiğine işaret etmektedir ⁽⁴²⁵⁾.

Kasım 2014'te Levada-Center, Kamu Kararı Vakfı ve kendi merkezlerinden çıkan, toplum ve kolluk kuvvetleri arasındaki ilişki hakkında 10 yıl süren bir araştırmanın sonuçlarını yayınlamıştır. Bu çalışmadaki sorulardan biri budur: "Nedensiz polis istismarına maruz kalırsanız Savcılık'ın sizi koruyacağına inanıyor musunuz?" %32, mahkemelerin ve savcılarının kendilerini koruyacaklarına güvendiklerini, %30 ise güvenmediklerini belirtmiştir. %6,2 iki kurumda da kesinlikle güvendiklerini belirtmiştir ⁽⁴²⁶⁾.

Rus STK İşkenceyi Önleme Komitesi toplumda savcılara olan güvenin yüksek olduğunu tahmin etmektedir. Kişiler sıklıkla savcılara başvuruda bulunur. Savcılık'a dilekçe yazma ve başvuruda bulunma sınırı yoktur ⁽⁴²⁷⁾.

(419) Mariya Shklyaruk'un kariyeri polis ve Savcılık bünyesinde başlamıştır. Rusya ve Almanya'da başka çalışmalar yapmanın ardından, IRL'de görevli bir araştırmacı olmuştur.

(420) KGI, Güncel kolluk kuvvetleri reformunun kimin faydasına olacağı ve makamların tamamının buna karşı çıkacak olmasının sebepleri, 18 Kasım 2013.

(421) Levada-Center, Devlet makamları sistemleri bünyesinde yolsuzluk, 18 Kasım 2014.

(422) Agora, Landinfo'nun yöneticisiyle yaptığı mülakat , Oslo, 6 Ekim 2015.

(423) SK, Leningrad Bölgesi'nin eski savcısı hakkında açılan soruşturma, 1 Kasım 2016.

(424) Levada-Center, Kurumsal güven, 13 Ekim 2016.

(425) Levada-Center, Kurum fonu, 16 Ekim 2015; Levada-Center, Güç kuruluşlarında güven (*Trust in the power institutions*), 13 Kasım 2014.

(426) Levada-Center, Rusya'da polis neden sevilmeye başladı? (*Why did they start to like the police in Russia?*), 7 Kasım 2014.

(427) Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir birliği, e-posta yanıtı, 12 Ekim 2015.

2014 yılında Başsavcılık Akademisi idarecisi Irina Nikova Savcılık'ın iş yükünün büyük bir kısmını vatandaş şikayet ve isteklerinin oluşturduğunu söylemiştir. Nikova'ya göre devlet kurumlarına başvuru son yıllarda artmıştır ve bu durum insanların Savcılık'a şikayette bulunma hakkı dahil olmak üzere haklarını savunmak için mevcut olan araçları kullandığını göstermektedir (428).

2.4 Mahkemeler

2.4.1 Ulusal Mahkemeler

A. Genel

Rusya Federasyonu yargı sistemi RF Anayasası ve "Rusya Federasyonu yargı sistemi üzerine" isimli 31 Aralık 1996 tarihli Federal Anayasa Hukukunda oluşturulmuştur (429).

Rus hukuk sistemi, Medeni Kanun'a bağlı olmayan yasal talimatların tanınması ve savcılığın önemli konumu ve benzeri özellikler gibi bazı önemli farklılıklar dışında medeni hukuk geleneğini takip etmektedir (430).

1990'lı yıllarda adalet sistemi reformu gerçekleşmiştir. Bu reformun amacı hakimlerin yürütme kolu ve siyasi etkilerden bağımsızlığını artırmaktır (431). Birçok reforma rağmen yargının bağımsızlık konusunda eksik kalması hala Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri (432) ve Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Üzerine BM Özel Raportörü (433) gibi insan hakları gözlemcileri için en çok endişe uyandıran konulardan biridir.

2.4.1.1 Yapı

Rus mahkeme sistemi merkezi ve bölgesel düzeyde anayasa mahkemeleri ve genel yargı mahkemeleri olarak ayrılır. En yüksek mahkemesi ise RF Yüksek Mahkemesi'dir. Ticari meseleler için ayrı bir tahkim sistemi vardır (434). 2014'te Yüksek Tahkim Mahkemesi feshedilmiş, yetki alanı da Yargıtay'a dahil edilmiştir (435).

(428) Nikova, I. I., Savcılık makamlarının anayasal ve yasal statüleri ve bu makamların insan haklarının ve bireylerin korunması alanında eylemleri, 2014.

(429) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Bölüm 7; Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu yargı sistemine ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu, 31 Aralık 1996.

(430) ICJ, Rusya Federasyonu: Hukuk geleneği (*Legal tradition*), 16 Haziran 2014; Savcılığın işleviyle ilgili bilgi için bu raporun bir önceki bölümüne bakınız.

(431) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 4.

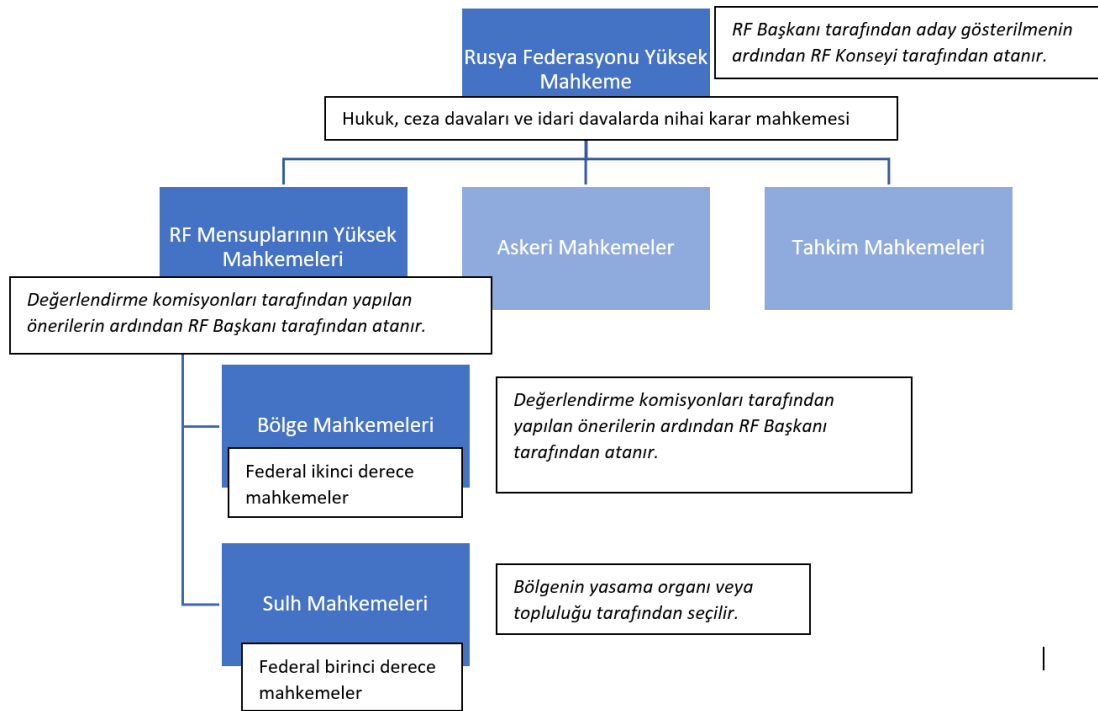
(432) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 17.

(433) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6.

(434) RF Yargıtayı, RF Yargı Sistemine Genel Bakış (*Overview of the Judicial System of the RF*), tarihsiz; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 8.

(435) RF Yargıtayı, RF Yargı Sistemine Genel Bakış, tarihsiz.

Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi hukuk davaları, adli ve idari davalar için en yüksek yargı mercidir. RF Devlet Başkanı dahil yüksek rütbeli yetkililere karşı açılan davalar için ilk derece mahkemesidir. Federal kamu yetkilileri ve RF federal birim yetkilileri arasındaki ekonomik anlaşmazlıklar konusunda da karar mercidir. İkinci derece mahkemesi olarak Yargıtay RF birimlerinin en üst federal mahkemelerinin ve askeri mahkemelerin kararlarına ilişkin itirazlara bakar. Üçüncü derece mahkemesi (temyiz mahkemesi) olarak RF Yüksek Mahkeme en üst kademeli RF birimi mahkemeleri ve askeri mahkemelerin hükümlerini inceler. RF'nin en yüksek yargı organı olarak daha düşük seviyeli mahkemelerin yasaları ortak şekilde yorumladığını ve uyguladığını güvence altına alır (438).

Şekil 2: Rusya Federasyonu Mahkeme yapısı (439)

Tahkim (ticaret) mahkemeleri mülk ve ticaret davalarına bakan özel yetkili mahkemelerdir (440). Yüksek Tahkim Mahkemesi'nin RF Yüksek Mahkemesi ile 2014 yılında birleştirilmesi Tahkim mahkemesinin etkili, şeffaf ve siyasi olarak bağımsız bir mahkeme olarak bilinmesi sebebiyle eleştirilmiştir (441).

Askeri mahkemeler askerleri ve periyodik askerlik görevini yapan vatandaşlara ilişkin davalarla ilgilenmekte ve sivil, idari ve adli davalara bakar. RF Yüksek Mahkemesi askeri mahkemelerde görülmüş olan davaların son mercidir (442).

B. Kapasite

2.4.1.2 Kaynaklar

31 Aralık 2015 itibarıyla Rusya'da 2.505 federal mahkeme bulunmaktadır. Bu mahkemelerin 2.390'ı (119 askeri mahkeme dahil) genel yargı mahkemesi, 115'i ise tahkim mahkemesidir. 2.390 genel yargı mahkemesinin içinde yeni federal birimler Sivastopol ve Kırım dahil 85 yüksek mahkeme ve 2.186 bölge mahkemesi yer almaktadır. Federal genel yargı mahkemelerinde çalışan hakim sayısı 16.329, yüksek mahkemelerde çalışan hakim sayısı 5.770'tir (443).

Avrupa Konseyi (CoE) bünyesinde kurulmuş olan Avrupa Adalet Verimliliği Komisyonu'na göre, Rusya Federasyonu'ndaki ilk derece mahkeme oranı 2014 yılında 100.000 mukim başına 6,5 mahkemedir ve bu oran Avrupa Konseyi bölgesinde oldukça yükündür. Buna kıyasla hesaba katılan 48 Devlet veya birimin 100.000 mukim başına 1,4 ilk derece mahkemesi vardır ⁽⁴⁴⁴⁾.

(436) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 8-9; ICJ, Rusya Federasyonu: Mahkeme yap, 16 Haziran 2014; RF Yargıtayı, RF Yargı Sistemine Genel Bakış, tarihsiz.

(437) Kongre Kütüphanesi, Rusya'nın Hukuk Sistemine Giriş (*Introduction to Russia's Legal System*), 29 Nisan 2016; RF Yargıtayı, RF Yargı Sistemine Genel Bakış, tarihsiz.

(438) RF Yargıtayı Yargıtay ile ilgili Bilgiler, tarihsiz.

(439) CoE-CommDH'den alınan bilgilere dayanarak oluşturulan tablo, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 8-9; ICJ, Rusya Federasyonu: Mahkeme yapısı, 16 Haziran 2014, RF Yargıtayı, RF Yargı Sistemine Genel Bakış, tarihsiz.

(440) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 9; RF Yargıtayı, RF Yargı Sistemine Genel Bakış, tarihsiz.

(441) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 5; Modern Rus Enstitüsü (*Institute of Modern Russia*), Yargıyı Kim Yapmalı? (*Who Shall Judge?*), 30 Eylül 2014; Freedom House, Dünya'da Özgürlük 2014, Rusya, 23 Ocak 2014.

(442) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 9.

(443) RF Yargıtayı Yargı Birimi, 2015 Senesi dahilinde Rusya Federasyonu Yargıtayı'nın Yargı biriminin faaliyetlerine ilişkin rapor (*Report on the activities of the Judicial department of the Supreme Court of the Russian Federation for the year 2015*), 29 Mart 2016, sf. 88-91.

(444) CoE-CEPEJ, Avrupalı Yargı Sistemleri Adaletin etkinliği ve kalite düzeyi Basımı (2014 verileri), 6 Ekim 2016, sf. 171-172.

2.4.1.3 Hakim görevlendirme usulü ve görev süreleri

Hakim adayı olmak için genel gereklilikler kişinin Rus vatandaşı olması ve hukuk diploması bulunmasıdır. RF Anayasa Mahkemesi hakimleri en az 40 yaşında olmalıdır ve en az 15 yıllık mesleki hukuk deneyimi bulunmalıdır. RF Yüksek Mahkemesi hakimleri en az 35 yaşında olmalıdır ve en az 10 yıllık mesleki hukuk deneyimi bulunmalıdır. Yüksek Mahkeme (Yargıtay) hakimleri en az 30 yaşında olmalıdır ve en az 7 yıllık mesleki hukuk deneyimi bulunmalıdır. Bölge mahkemesi hakimleri ve Sulh Hakimleri en az 25 yaşında olmalıdır ve en az 5 yıllık mesleki hukuk deneyimi bulunmalıdır ⁽⁴⁴⁵⁾. Hakimlerin görevlendirmesi ve seçilmesi süreci 1992 hakimlerin statüsü üzerine federal yasada belirtilmiştir ⁽⁴⁴⁶⁾. Hakimler için azami yaş sınırı 70'tir ⁽⁴⁴⁷⁾.

Yargıtay hakimleri RF Devlet Başkanı'nın gösterdiği adaylar arasından Federasyon Konseyi tarafından görevlendirilir. RF birimi yüksek mahkeme hakimi, bölge mahkemesi hakimi gibi diğer federal hakimler, RF Devlet Başkanı tarafından yeterli komisyonunun önerisi ile görevlendirilir. Sulh Hakimleri yerel mevzuata göre yerel yasama organı veya halk tarafından seçilir ⁽⁴⁴⁸⁾.

Mahkeme başkanları RF Devlet Başkanı tarafından 6 yıllığına görevlendirilir. Bu dönem bir kere yenilenebilir. Mahkeme başkanları, hakimlerin işe alınması, terfi alması ve hakimlere karşı disiplin önlemi alınması konularında önemli rol oynar ⁽⁴⁴⁹⁾. Hakimlerin statüsü üzerine federal yasaya göre mahkeme başkanı yeterli komisyonu/kurulu tarafından mahkeme içinde bir görev için önerilmiş olan bir hakimi onaylamak zorundadır. Yeterlik kurulu bir hakimi kabul etme reddini geçersiz kılabilir ⁽⁴⁵⁰⁾.

2014 raporunda Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Üzerine BM Özel Raportörü hakimlerin RF Devlet Başkanı tarafından görevlendirmesi ve aday gösterilmesinin hakimleri siyasi baskıya maruz bırakarak davranış ve tutumlarını etkileyebileceğini belirtmiştir. Özel Raportör Devlet Başkanı temsilcilerinin varlığı ve yeterlik komisyonunun yasama gücünü de eleştirmiştir ⁽⁴⁵¹⁾. Hem Özel Raportör hem de Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri mahkeme başkanlarının yürütme tarafından değil, yargı tarafından seçilmesini önermiştir ⁽⁴⁵²⁾.

(445) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin statüsüne ilişkin" 3132-1 Sayılı Rusya Federasyonu Kanunu (*Law of the Russian Federation No. 3132-1 "On the status of Judges in the Russian Federation"*), 26 Haziran 1992, Madde 4.

(446) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin statüsüne ilişkin" 3132-1 Sayılı Rusya Federasyonu Kanunu", 26 Haziran 1992.

(447) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin statüsüne ilişkin" 3132-1 Sayılı Rusya Federasyonu Kanunu", 26 Haziran 1992, Madde 11.

(448) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6; RF Yargıtayı, RF Yargı Sistemine Genel Bakış, tarihsiz.

(449) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 16.

(450) CoE-CCJE, Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi'nin (CCEJ) 19 (2016) Sayılı Yönetmeliğine Hazırlık için Yapılan Anket: "Mahkeme Başkanlarının Görevi" (*Questionnaire for the Preparation of Regulation No. 19 (2016) of the Consultative Council of European Judges (CCEJ): "Role of Presidents of the Court"*), 2016.

(451) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6; Yeterlilik komisyonları/kolozyumları bölgesel ve ulusal düzeyde mevcut olmak üzere; deneyimli hakimler, hukukçu bilirkişiler ve RF Başkanı'nın bir temsilcisini bünyesinde barındırır. Komisyonlar, hakimlerin atanması, terfi edilmesi ve görevden alınması hususlarında önemli bir rol oynar.

(452) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 18; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 16.

BM Özel Raportörü, BM İnsan Hakları Komitesi ve Uluslararası Hukukçular Komisyonu (ICJ) ⁽⁴⁵³⁾ isimli STK, hakimlerin seçilme sürecini, değerlendirme sürecinin sıklıkla hakim arayan mahkemenin başkanı tarafından etkilenmesi sebebiyle de eleştirilmiştir. Bu etki yeni hakimın mahkeme başkanına sadakat hissetmesi riskini ortaya çıkarır. Seçilme sürecinin şeffaf olmayışı da halkın şüphelenmesine sebep olmaktadır. İddialara göre, sistem eski savcı, mahkeme asistanları ve kolluk kuvveti çalışanların lehine olduğunu için, hakim olmak isteyen avukatlar genelde işe alınmamaktadır ⁽⁴⁵⁴⁾. 2015 yılına ait hakimlerin seçilme usulü tadil taslağı ICJ'ye göre değerlendirme sürecindeki eksiklikleri tamamlamak için yeterli değildir ⁽⁴⁵⁵⁾. ICJ adayların yasaları ve yargı etiğini konusunda test edilmelerini, adayların resmi olmayan yollarla önerilmesi ve görevlendirme sürecindeki diğer uygunsuz etkilere karşı önlemler oluşturulmasını tavsiye etmektedir ⁽⁴⁵⁶⁾.

Hakimlerin görev süresinin stabil ve güvenli olması hakimlerin bağımsızlığını sağlamak için önemlidir ⁽⁴⁵⁷⁾. Federal hakimler için görev süresi sınırı yoktur, sulh hakimleri bir kere yenilenebilen 5 yıllık süreyle göreve alınmaktadır ⁽⁴⁵⁸⁾. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri ve BM Özel Raportör federal hakimlerin 3 yıllık deneme süresinin 2009 yılında kaldırılmasını desteklemiştir ⁽⁴⁵⁹⁾.

(453) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek; Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6-7; BM İnsan Hakları Komitesi, Rusya Federasyonu'nun yedinci dönemlik raporuna ilişkin son gözlemler (*Concluding observations on the seventh periodic report of the Russian Federation*), 28 Nisan 2015, sf. 7; ICJ, Rusya Federasyonu'nun yedinci dönemlik raporunun, Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 40. Maddesi uyarınca, incelenmesinden evvel İnsan Hakları Komitesi'ne teslimi (*Concluding observations on the seventh periodic report of the Russian Federation, 28 Apr 2015, p. 7; ICJ, Submission to the Human Rights Committee in advance of the examination of the Russian Federation's seventh periodic report under Article 40 of the International Covenant on Civil and Political Rights*), Şubat 2015, sf. 3-6.

(454) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek; Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6-7.

(455) ICJ, Hakimlerin seçilmesinin usulüne belirli değişiklikler getiren Federal Yasa Tasarısı'na ilişkin Öneriler (*Recommendations on the Draft Federal Law introducing certain amendments to the procedure of selection of judges*), 14 Nisan 2015, sf. 3.

(456) ICJ, Hakimlerin seçilmesinin usulüne belirli değişiklikler getiren Federal Yasa Tasarısı'na ilişkin Öneriler, 14 Nisan 2015, sf. 3, 5.

(457) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek; Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 7; ICJ, Rusya Federasyonu: Hakimlerin atanması ve terfi edilmesi; Süreklilik hakkının sağladığı güvenlik (*Russian Federation: Appointment and promotion of judges; Security of tenure*), 16 Haziran 2014.

(458) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin statüsüne ilişkin" 3132-1 Sayılı Rusya Federasyonu Kanunu", 26 Haziran 1992, Madde 11.

(459) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 17; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek; Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 7.

2.4.1.4. Hakimlerin Eğitimi

Rus mahkemelerinde hakim olarak veya başka bir görev yaparak çalışanlara düzenli dersler ve eğitim, Rus Adalet Akademisi'nde (Russian Academy of Justice) verilmektedir. Akademi, bünyesinde, bölge departmanları ve yaklaşık 80,000 öğrenciye eğitim vermekte olan bir hukuk fakültesi barındırmaktadır. Yeni hakimlerin tatbiki eğitim formasyonu alması ve sonrasındaki her üç senede bir, zorunlu bir eğitime tabi tutulması gerekmektedir. Akademi devlet tarafından finanse edilmektedir ve yeterli bütçeye sahip değildir. Video-konferans ve benzeri teknolojilere olan erişim de kısıtlıdır ve bu eğitimin kapsamına zarar vermektedir ⁽⁴⁶⁰⁾. BM Özel Raportörü, raporunda, muhatapların bazılarında göre, Akademi eğitim aldıktan sonra bile hakimlerin; göçmenlik ve mültecilere, insan haklarına ve ECHR mevzuatına ilişkin yasalara dair bilgi sahibi olmadığı söylenmektedir ⁽⁴⁶¹⁾. Bununla beraber, yargı sistemi ve sivil toplumun bir parçası olan ve 2013'te Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ile konuşan kaynaklar, hakimler arasında ECHR mevzuatına ilişkin bilginin giderek arttığını ve 2009-2012 yılları arasında en az 376 hakimin bu tür konularla ilgili eğitimlere ve ECHR'ye giden çalışma turlarına katıldığını bildirmiştir ⁽⁴⁶²⁾.

2.4.1.5 Bilişim teknolojisinin kullanımı

Rus yargı sisteminde, son zamanlarda, bilişim teknolojisinin kullanım alanını genişletme üzerine bir odaklanma olmuştur. 2008 ve 2010 yılları arasında bilişim teknolojisi kullanımı için ayrılan bütçe büyük oranda artırılmıştır ⁽⁴⁶³⁾. 2010'dan beri yürürlükte olan bir federal yasa ⁽⁴⁶⁴⁾ gereğince mahkemelerin kararlarını çevrimiçi ortamda yayımlaması ve başka faaliyetlerine ilişkin bilgileri kamuya açması gerekmektedir. ABD Dışişleri Bakanlığı 2016 Çevre Yatırım Raporu'na (*US DoS Investment Climate Report 2016*) göre, Rus mahkemelerin tamamının ileri tarihteki davaların, hakim isimlerinin, mahkeme yerlerinin ve tarafların kullanabileceği belgelerin birer listesini yayımlayabilecek bir teknolojiye sahip olması gerekmektedir ⁽⁴⁶⁵⁾. Yargı sisteminin gelişimi için an itibarıyla geçerli olan (2013-2020) federal program mahkeme kayıtlarının yönetimi ve mahkemelerin elektronik veri tabanlarını birbirine bağlamak üzerine yoğunlaşmaktadır ⁽⁴⁶⁶⁾.

(460) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 16-17; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 20.

(461) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 16-17.

(462) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 20.

(463) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, 13.

(464) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Mahkemelerinin Faaliyetleri hakkında Bilgilere Erişim Sağlanmasına ilişkin" 262-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 262-FZ "On Providing Access to Information about the Activities of Courts in the Russian Federation"*), 22 Aralık 2008.

(465) ABD DoS, 2016 Yatırım Ortamı Beyannamesi (*Investment Climate Statement*), Rusya, 5 Temmuz 2016.

(466) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 13.

Kaynaklar bu alanda birtakım eksiklikler olduğunu belirtmiştir. 2014 raporunda, hakimler ve avukatların bağımsızlığı Özel Raportörü, "üzülerek, ulusal boyutta, mahkeme sisteminin her seviyesindeki mahkeme usullerine ilişkin bilgilerin, İnternet üzerinden, kamuya tamamen açık olmadığını" bildirmiştir ⁽⁴⁶⁷⁾. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri, 2013 yılında otomatik dava atama usullerinin, tüm asliye hukuk mahkemeleri tarafından "sıkı ve sistemli" olarak uyulmak üzere sisteme eklenmesi gerektiğini bildirmiştir. Komiser ayrıca, yargı sisteminin şeffaflığını, başka meselelerin yanı sıra, mahkeme kararları ve mahkeme oturumlarını kamu erişimine açık hale getirerek artırma önerisinde bulunmuştur ⁽⁴⁶⁸⁾.

2.4.1.6 Dava atanması ve birikim

Asliye hukuk mahkemelerinde, mahkeme başkanı, hakimlere dava atar. Uzmanlar, sistemin manipülasyon, bozulma ve iç ve dış etkenlerden gelecek baskı ve müdahaleler gibi suiistimal türlerine karşı savunmasız olmasından ötürü, uygun usul eksikliğine dikkat çekmiştir. Örneğin, bir hakime kasti olarak fazla dava atanabilir ve bunun sonucunda gecikmeler sebebiyle bir disiplin cezasına tabi tutulabilir ⁽⁴⁶⁹⁾.

2.4.1.7 Hakimlerin disiplin sistemi

Hakimlerin statüsüne ilişkin federal yasa gereğince, hakimler üç türden disiplin işlemiyle karşılaşabilir: bildirim, ikaz ve görevden alınma ⁽⁴⁷⁰⁾. Görevden alınma veya işten çıkarılma, işin ve maaşın sona erdirilmesinin yanı sıra emekli aylığı ve başka sosyal yardımların da sonlandırılması anlamına gelmektedir ⁽⁴⁷¹⁾.

Uluslararası ortamda, hakimlerin işten çıkarılması için açık ve net bir kriterler bütünü olmamasının sorunlara yol açacağı ve bunun da yargı sisteminin bağımsızlığına zarar verdiği gözlemlenmiştir ⁽⁴⁷²⁾. Hakimler aslında verdikleri hükümlerden ötürü işten çıkarılmıştır. Örneğin, hakimler, üst düzey davalarda hükümlerinin kendilerine verilen talimatların dışına çıkması durumunda, beraat oranlarının yüksek olması durumunda veya şüphelileri gözaltından çıkarmaları durumunda işten çıkarılmıştır ⁽⁴⁷³⁾.

(467) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 9.

(468) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 14.

(469) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 8; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 14, 16.

(470) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin statüsüne ilişkin" 3132-1 Sayılı Rusya Federasyonu Kanunu", 26 Haziran 1992, Madde 12.1.

(471) ICJ, Rusya Federasyonu- ülke ICJ, Hakimler ve Avukatların Bağımsızlığı Merkezi'nin hazırladığı Profil, 6 Haziran 2014, sf. 16.

(472) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 18; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 18- 19; ICJ, Rusya Federasyonu- ülke ICJ, Hakimler ve Avukatların Bağımsızlığı Merkezi'nin hazırladığı Profil, 6 Haziran 2014, sf. 16-17.

(473) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 10, BM İnsan Hakları Komitesi, Rusya Federasyonu'nun yedinci dönemlik raporuna ilişkin son gözlemler, 28 Apr 2015, sf. 7; ICJ, Rusya Federasyonu - ülke ICJ, Hakimler ve Avukatların Bağımsızlığı Merkezi'nin hazırladığı Profil, 6 Haziran 2014, sf. 16.

Uluslararası Hukukçular Komisyonu'na (ICJ) göre (2012 verilerine dayalı olarak) Rusya'da her yıl, ortalama olmak üzere, 40 ila 50 hakim işten çıkarılmaktadır. İşten çıkarılan hakimlerin sayısı; diğer Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığı zaman, ülkenin büyüklüğü ve çok sayıda hakim olduğu düşünülse bile, çok yüksektir. Buna ek olmak üzere, hakimlerin sıklıkla istifa etmeleri için baskı gördüğüne dair kanıtlar mevcuttur (474). ICJ'ye göre, hakimlerin işten çıkarılma oranının bu denli yüksek olmasının sebebi; bir süre sonra disiplin cezaları sonucunda işten çıkarılan, niteliksiz hakimlerin göreve atanmasına müsaade eden seçme sürecinde mevcut olan kusurlardan geçmektedir (475).

2013'te hakimlerin statüsüne ilişkin yasaya bir değişiklik getirilmiştir. Bu değişiklik, hakime karşı bir kötü yönetim iddiası ile disiplin süreçlerinin başlatılması arasına iki yıllık bir sınır koymuştur. Bunun gibi bir sınırın daha önce olmaması hakimlerde güvensizlik hissine sebep olmuştur çünkü bu durum, makamların manipüle etmeye devam ettiği materyali daha sonra hakimler üzerinde baskı yaratmak için kullanılmasına müsaade etmiştir (476).

2.4.1.8 Reformlar/yeni yasalar

2002-2011 yılları arasında, iki federal yargı sistemi reform planı (2002-2006 ve 2007-2011) sunulmuştur. Reformlar; hakimlerin maaşlarının artırılması, çalışma koşullarının geliştirilmesi ve yönetim, mahkeme binaları ve teknik ekipman sistemlerinin modernize edilmesi üzerinde durmuştur. Mahkemelerin daha şeffaf olmasını sağlamak için uğraşlara da imza atılmıştır. Reformun hayata geçirilmesi aşamasında birtakım yasalar ve yasa değişiklikleri kabul edilmiştir (477). An itibarıyla yargı sisteminin gelişimi için uygulanan federal programın odağı, (2013-2020), hükümlerin uygulanması ile adli yardımın ve adalete erişimin gelişimidir (478).

Rusya Federasyonu, 2015 İdari Mahkeme Usulleri Kanunu'na ilişkin federal yasa (ACPC) (479) 15 Eylül 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir (480). ACPC Yüksek Mahkeme ve hukuk mahkemelerinde idari davaların değerlendirilmesi için gerekli usulleri belirler. ACPC'nin bünyesinde barındırdığı pek çok kural, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'ndan alınmıştır. Yapılan temel değişiklikler şunlardır: hızlandırılmış usullerde dava açma olasılığı, mahkeme belgelerinin elektronik ortamda sunumu, icra emirlerinin elektronik ortamda olması ve basit mahkeme usullerinde duruşma olmaması (481).

(474) ICJ, Adaletin korunması: Rusya Federasyonu hakimlerinin disiplini sistemi (*Securing justice: the disciplinary system for judges in the Russian Federation*), Aralık 2012, sf. 8-9; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek; Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 10; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 18; İnsan Hakları Komitesi, 28 Nisan 2015, sf. 7.

(475) ICJ, Hakimlerin seçilmesinin usulüne belirli değişiklikler getiren Federal Yasa Tasarısı'na ilişkin Öneriler, 14 Nisan 2015, sf. 2.

(476) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 10; ICJ, Rusya Federasyonu - ülke ICJ, Hakimler ve Avukatların Bağımsızlığı Merkezi'nin hazırladığı Profil, 6 Haziran 2014, sf. 18.

(477) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 5.

(478) CoE-CEPEJ, Rusya Federasyonu'nda, Yargı Alanında Son Zamanlarda Yaşanan, Önemli Gelişmeler (*Recent Significant Developments in the Judicial Field in the Russian Federation*), Temmuz 2015, sf. 1.

(479) Pravo.gov.ru, RF İdari Mahkeme Usullerine ilişkin 21-FZ Sayılı Kanun (*Administrative Court Proceedings Code of the RF No. 21-FZ*), 8 Mart 2015.

(480) Sirota & Partners, Yeni İdari Usul Kanunu, Toplu Tazminat getirmekte ve Mahkeme Usulünü Hızlandırmaktadır (*New Administrative Procedure Code Introduces Collective Redress and Accelerates Court Procedure*), 17 Eylül 2015.

(481) Lexology, Rusya Federasyonu İdari Mahkeme Usulleri Kanunu yürürlüğe girmiştir (*The Administrative Court Proceedings Code of the Russian Federation is signed into law*), 18 Mart 2015, Sirota & Partners, Yeni İdari Usul Kanunu, Toplu Tazminat getirmekte ve Mahkeme Usulünü Hızlandırmaktadır, 17 Eylül 2015.

2.4.1.9 Dava yükü

2012 senesinde, Wisconsin Üniversitesi'nde Kathryn Hendley tarafından yapılan bir çalışmaya göre Rusya yargı sistemi davalarla dolup taşmaktadır ve bu davaların sayısı son senelerde artmaya devam etmiştir. Her yetki alanından hakimler, fazla çalıştırılmaktan şikayet etmektedir.

Hukuk mahkemeleri verileri, bu mahkemelerde karara bağlanan davaların sayısının 2000 ila 2010 seneleri arasında iki katına çıktığını göstermektedir. En büyük artış, ceza davaları dışındaki davalarda yaşanmıştır. Veriler, ortalama bir sulh hakiminin bir ayda 200'ü aşkın davanın hükmünü verdiğini göstermektedir. Hakim başına düşen dava yükünün en az olduğu yer Moskova'yı da içinde barındıran Merkezi Bölge iken bu oranın en yüksek olduğu yer Uzak Doğu'dur. Hendley (%43'ü sulh mahkemelerinden gelen) 759 hakim ile 2012 senesinde yapılan bir ankete atıfta bulunarak, bu ankete katılan hakimlerin haftada 30 yeni dava aldıklarını belirtmiştir ⁽⁴⁸²⁾.

2013'te Rusya görevinde, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği, hakimlerin her davayı karara bağlamak için 45-80 dakikalık bir zamanı olduğunu duymuştur. Hakimler, ayrıca zaman sınırları dahilinde işlemleri sonlandırmak için de baskı altındadır ⁽⁴⁸³⁾. 2010 yılında, zamanın Başkanı olan Dmitry Medvedev hakimlerin dava yükünü azaltmaya yönelik atılması gereken adımları tanımlamak için bir emir çıkarmıştır ⁽⁴⁸⁴⁾.

Bununla beraber, Hendley yukarıda değinilen verilerin, basit ve kompleks mahkeme usulleri arasında bir ayrım yapmaması sebebiyle tam anlamıyla güvenilir olmadığını öne sürmüştür. Hendley, hukuk mahkemelerinin, yalnızca savunmalara dayanan acele mahkeme usulü formatında pek çok davayı, bu davaların ciddi bir tartışmaya sebep olmaması sebebiyle, kabul ettiğini belirtmiştir ⁽⁴⁸⁵⁾. Hakimin 'yargı kararını' gözden geçirmesi ve imzalaması gerekmektedir ama asıl iş, mahkeme personeli tarafından yapılabilmektedir ⁽⁴⁸⁶⁾. 2008 ve 2011 seneleri arasında hukuk mahkemelerinde bulunan hukuk davalarının yarısından fazlası ve sulh mahkemelerin %70'inden fazlası sözde basit bir usul uygulamıştır. Yargı kararlarının sadece %7'si temyize gitmiştir ⁽⁴⁸⁷⁾.

Basın tarihinde, dava yüküne dair daha güncel bilgi bulunamamıştır.

(482) Hendley, K., Fazlası Zarar mı? Rusya'da Cezai Adalet Erişimin Değerlendirmesi (*Too Much of a Good Thing? Assessing Access to Civil Justice in Russia*), 19 Eylül 2012, sf. 4-8.

(483) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 19-20.

(484) Hendley, K., Fazlası Zarar mı?? Rusya'da Cezai Adalet Erişimin Değerlendirmesi, 19 Eylül 2012, sf. 8.

(485) Hendley, K., Fazlası Zarar mı?? Rusya'da Cezai Adalet Erişimin Değerlendirmesi, 19 Eylül 2012, sf. 10-11.

(486) Hendley, K., Fazlası Zarar mı?? Rusya'da Cezai Adalet Erişimin Değerlendirmesi, 19 Eylül 2012, sf. 10-11.

(487) Hendley, K., Fazlası Zarar mı?? Rusya'da Cezai Adalet Erişimin Değerlendirmesi, 19 Eylül 2012, sf. 11-12.

C. Doğruluk

2.4.1.10 Adil Yargılama

BM Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Üzerine Birleşmiş Milletler Özel Raportörü Rus mahkemelerinde masumiyet karinesindeki eksiklikle ilgili endişeli olduğunu belirtmiştir. İlk olarak, davalılar, davanın diğer katılımcılarından, bir metal kafese veya tahta kutulara oturmaları sağlanarak ayrı tutulmaktadır. İkinci olarak, ceza davalarında beraat oranı yalnızca %1'dir. Savcılar ve soruşturma memurlarından baskı gören hakimler, beraatin olumsuz etkileriyle karşılaşmaktansa soruşturmaların düşük kalitesini görmezden gelmeyi seçmektedir⁽⁴⁸⁸⁾.

BM Özel Raportörü de bilirkişi seçiminde kullanılmak üzere açık ve net bir kriterler bütünü olmadığıyla ilgili kaygılarını dile getirmiştir. Bazı durumlar özelinde, sözde geleneksel dini gruplardan temsilcilerin, geleneksel olmayan dini grupların yazınlarına ilişkin davalarda ifade vermesi istenmiştir⁽⁴⁸⁹⁾. Buna ek olarak, Rus STK Agora'nın yöneticisine göre, Rusya'daki hakimler; kendi özgür iradelerine itimat etmektense bir davanın sorumluluğunu başkaları arasında 'paylaşmayı' sıklıkla tercih etmektedir. Bir bilirkişi ifadesi genellikle 'doğru' kabul edilir. Bu durum, savcı veya hapisane yönetimi tarafından verilen bir mahkumun erken tahliyesinin aleyhine ifadeler için de geçerlidir⁽⁴⁹⁰⁾.

Ender görülmekle beraber, basında, 2016 senesinde Rus mahkemelerinin bir hükmü geçersiz kıldığı ve davanın başka bir soruşturma beklemek üzere geri gönderildiği birkaç olay yer etmiştir⁽⁴⁹¹⁾. Muhalefet siyasetçisi Alexandr Navalny davasında mahkeme, tecil edilmiş bir mahkeme kararı hapis cezası kararı haline getirmeyi reddetmiştir⁽⁴⁹²⁾.

Hakim ve Avukatların Bağımsızlığı Üzerine Birleşmiş Milletler Özel Raportörü ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi soruşturma süresince ve mahkemede tarafların eşit olmadığını belirtmiştir. Örneğin, avukatların, materyal ve kanıtlara, kovuşturma üzerinde çalışanlar kadar erişimi olmadığı; avukatlara, kovuşturma tarafından verilen kanıtları incelemeleri için sınırlı bir süre verildiği ve savunma tanıklarının güvenliğini sağlamak konusunda birtakım zorluklar yaşandığı yönünde şikayetler mevcuttur⁽⁴⁹³⁾.

(488) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 11.

(489) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 25-26.

(490) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015.

(491) Kafkas Düğümü, Kurman-Ali Baichorov kayıplara karışmıştır (*Kurman-Ali Baichorov is at large*), 15 Şubat 2016; RFE/RL, Rusya'da İfade-i Mahkemede 'Primorsky Partizanları Cinayet Suçundan Beraat Etmiştir (*Russia Acquits 'Primorsky Partisans' Of Murder In Retrial*), 20 Temmuz 2016.

(492) RFE/RL, Moskova Mahkemesi Tecil Edilmiş Kararı Onamaktadır (*Moscow Court Upholds Navalny's Suspended Sentence*), 1 Ağustos 2016.

(493) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 11. CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 23.

2.4.1.11 Yargı Bağımsızlığı

Yargı Bağımsızlığı Hakimlerin statüsüne ilişkin federal yasa ile düzenlenmiştir (494). ABD Dışişleri Bakanlığı Sivil Toplum ve İnsan Hakları Geliştirme Başkanlık Konseyi'nin 2013'te bulunmuş olduğu bir beyandan alıntı yapmıştır: 'Esasen, [hakimler] izhariden ziyade hakiki bağımsızlığa sahip değildir. Kendisinden istenenleri yapmaya rıza göstermeyen bir hakimin güçlerine zamanından önce son verilebilir. Böyle bir durumda, vicdan sahibi hakim, yargı sisteminin içinden baskı görmektedir ve kendi haklarını savunma şansı yoktur' (495).

[2.4.1.3 Hakim görevlendirme usulü ve görev süreleri](#) bölümünde de üzerinde durulduğu gibi, mahkeme çalışanları yargı bağımsızlığına bir engeldir çünkü mahkeme başkanlarının hakimlerin üzerinde fazlasıyla bir etkisi vardır. Mahkeme başkanları ise neredeyse kendilerini seçen yürütme organından bağımsız değildir (496).

Bazı bölgelerde, özellikle ufak veya ıssız yerlerde, bölgenin yürütme yetkisi, savcı ve hakimler arasında yakın bir ilişki vardır. Pek çok kaynağa göre mahkeme başkanları, hakimlere ne yönde hüküm vereceklerine ilişkin talimatlarda bulunur (497). Özellikle yerel seviyede, pek çok mahkeme başkanının siyasi makamlar ile güçlü bağları mevcuttur. Hakimlerin kendilerini, mahkeme başkanları tarafından gerçekleştirilen bu müdahaleye karşı korumaları düşük bir olasılıktır (498). ICJ hakimlerine göre, pek çok durumda hakimlere talimat verilmesine bile gerek olmaz. Hakimler deneyimlerine dayanarak hangi sonucun çıkması gerektiğini anlayabilir (499). "Telefon adalet" (500) olarak bilinen bu uygulama en yaygın olarak teröre, ifade özgürlüğüne ve barışçıl protestoya ilişkin davalarda kullanılmaktadır (501).

(494) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin statüsüne ilişkin" 3132-1 Sayılı Rusya Federasyonu Kanunu", 26 Haziran 1992, Madde 9.

(495) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(496) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 7-8; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 16-17.

(497) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6.

(498) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 7-8; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 16-18; Rusya Federasyonu: Bağımsızlık ve Tarafsızlık (*Russian Federation: Independence and impartiality*); ICJ, Yargı bütünlüğü ve mesuliyeti (*Judicial integrity and accountability*), 16 Haziran 2014.

(499) ICJ, Yargı bütünlüğü ve mesuliyeti, 16 Haziran 2014.

(500) ICJ, mahkeme başkanlarından, nasıl karar vereceklerine ilişkin talimat almakta olan hakimler için kullanılan bir kısaltmadır. Ayrıca, aynı terim, "hem Devlet yetkililerinin hem de özel aktörlerin; ihbar edilen, yargı sistemini kontrol etme çabaları"ni ifade etmek için kullanılır; bakınız: OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 6.

(501) ICJ, Rusya Federasyonu: Bağımsızlık ve Tarafsızlık; Yargı bütünlüğü ve mesuliyeti, 16 Haziran 2014.

Hukuk gereğince, mahkeme emirleri, aramalar ve el koymalar ve tevkifin yargının onayından geçmesi gerekmektedir. ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre, bu vakalarda yargı kararları siyasi baskı ve rüşvet ile karşı karşıyadır ⁽⁵⁰²⁾. Rusya'nın yargı sistemi uzmanları pek çok Rus davasının hukuk uyarınca çözüme bağlandığı ve dışarıdan herhangi bir müdahaleye tabi tutulmadığı görüşündedir. Müdahale, siyasi ve ekonomik elit kesimin önemli çıkarları söz konusu olduğunda yaşanmaktadır ⁽⁵⁰³⁾.

Uluslararası ortamda gözlemciler hakimlerin kendi düşünce yapılarının da bağımsız karar vermelerine engel olabileceğini belirtmiştir. Pek çok hakim Sovyet sisteminden etkilenmiştir ve işlerinin hala devletin çıkarlarını korumak olduğunu düşünmektedir ⁽⁵⁰⁴⁾.

Moskova asıllı bir TV ve yazılı medyada muhabirlik yapan Andrei Loshak'a göre, Rus yargı sistemi aklama korkusu ile tanımlanmaktadır: işten çıkarılmış bir Rus hakim, yüksek mahkemeler tarafından reddedilen hükümlerinin sayısının bir hakimnin etkinliğinin iyi bir göstergesi olduğunu öne sürmektedir. %90 oranında verilen mahkumiyet kararlarından yalnızca %1'i geri çevrilmiştir. Fakat %10 oranında verilmiş olan aklama kararlarının en az yarısı geri çevrilmiştir ⁽⁵⁰⁵⁾. [2.4.1.7 Hakimlerin disiplin sistemi](#) bölümünde de değinildiği üzere, hakimler davalıları aklamaları sebebiyle de disiplin işlemlerine tabi tutulabilmektedir ⁽⁵⁰⁶⁾.

Kaynaklar, hakimlerin savcı ve soruşturmadan, mahkumiyet kararı vermesi yönünde baskı gördüğü vakalar ile ilgili bilgi vermiştir. Buna ek olarak, [2.3 Savcılık](#) bölümünde de bahsi geçtiği üzere, savunmaya, eldeki kanıtları ve materyalleri incelemesi için aynı miktarda zaman ve erişim sağlanmamaktadır ⁽⁵⁰⁷⁾.

Buna ek olarak, Bölgelerarası İnsan Hakları Örgütleri Birliği Agora'ya ⁽⁵⁰⁸⁾ göre, Rusya'nın yargı sisteminde kurumsal kültür baskındır. Yeni hakimler, kendilerinden yaşça büyük ve daha deneyimli olan hakimlerin etkisinde kalmaktadır. Hakimleri değiştirmek için bu kurumsal kültürün değiştirilmesi gerekmektedir ⁽⁵⁰⁹⁾.

(502) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(503) Bowring, B., Rusya'da Adalet ve Güç Politikaları, 7 Haziran 2011; Ledeneva, A., Rusya'da Telefon Adaleti: güncelleme (*Telephone Justice in Russia: an update*), Mayıs 2011, sf. 18-19.

(504) ICJ, Rusya Federasyonu: Bağımsızlık ve Tarafsızlık; Yargı bütünlüğü ve mesuliyeti, 16 Haziran 2014; CoECommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 15.

(505) Loshak, A., Yolsuzluk, suç Ortaklığı, mesleki başarıyı ön planda tutma: Rus adaletinin çok başlı yılanı (*Corruption, complicity, careerism: the hydra of Russian justice*), 18 Mart 2011.

(506) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 10; ICJ, Yargı bütünlüğü ve mesuliyeti, 16 Haziran 2014.

(507) Transitions Online, Rus Hakimler neden öyle davranıyor? (*Why do Russian judges act that way?*), 6 Şubat 2013; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 11.

(508) Agora; gazeteci, siyasi aktivistler, blog yazarları ve STK mensupları başta olmak üzere; polis, askerler ve hapisane görevlileri tarafından insan hakları ihlaliyle karşılaştığı düşünülen mağdurlara adli savunma sağlamaktadır.

(509) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015.

2.4.1.12 Yolsuzluk

ABD Dışişleri Bakanlığı Çevre Yatırım Raporu'na göre, yargı sistemi dahilindeki yolsuzluk, hakimlere ve savcılara rüşvet vermekten sahte kanıt hazırlamaya uzanmaktadır ⁽⁵¹⁰⁾. 2013 Dünya Yolsuzluk Barometresi'ne göre, ankete cevap verenlerin %84'ü yargı sisteminin yozlaşmış veya aşırı yozlaşmış olduğu değerlemede bulunmuştur.

Bertelsmann Stiftung, girişimcilerin ve şirketler arasındaki anlaşmazlıkların adalet dahilinde ele alındığını, ancak devlet dairelerine karşı açılan davaların adaletsiz bir biçimde ele alındığını söylemiştir ⁽⁵¹¹⁾. Özellikle alt mahkemeler yolsuzluk ve siyasi baskının etkisi altındadır ⁽⁵¹²⁾. Akın etme fenomeni, yani bir iş yerinin veya bir iş yerinin bir bölümünün yasadışı yollardan elde edilmesi, Rusya'da yaygındır ⁽⁵¹³⁾.

2008'de, o zamanki Başkan Medvedev, mahkemelerde olan yolsuzlukla mücadele etmeyi hedefleyen pek çok yasal düzenlemede bulunmuştur. Hakimlerin gelirlerini ve mülkiyetlerini açığa çıkarmasını gerektiren bir yasa bunların arasında olmuştur. ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre, reformların toplam uygulamaları karışıktır ⁽⁵¹⁴⁾.

(510) ABD DoS, 2016 Yatırım Ortamı Beyannamesi, Rusya, Haziran 2016

(511) TI, Küresel Yolsuzluk Barometresi, 2013.

(512) Bertelsmann Stiftung, Dönüşüm Endeksi BTI 2016 Rusya Ülke Raporu (*Transformation Index BTI 2016 Russia Country Report*), sf. 11. Bertelsmann Stiftung, Almanya'nın özel sektörü dahilinde bulunan en büyük, kar amacı gütmeyen vakıftır. Siyasi, sosyal, ekonomik, eğitimsel, kültürel ve sağlıkla alakalı meselelerde faaliyet göstermektedir. Dönüşüm Endeksi BTI, gelişmekte olan ve geçiş döneminde olan 128 ülkenin gösterdiği performansın kantitatif değerlerini sıraladığı bir liste sağlamaktadır. Endekste güncel piyasa ekonomisi ve son iki senede piyasa ekonomisinde yaşanan gelişmeler, yönetimin kalite düzeyi ve demokrasinin durumu ölçülmektedir.

(513) Bir reiderstvo 'yaygın olarak hedef alınan şirketin bir (iş) rakibi tarafından, kolluk görevlileri ve mahkemelerin yolsuzluk içeren davranışları yardımıyla', çoğunlukla 'sahte suçlamalar ve suçlamaların son derece dar olan işlevi' aracılığıyla başlatılır. Chatham House, Reiderstvo: Rusya'da Varlık-Kapma, Mart 2014, sf. 2, 7.

(514) ABD DoS, 2014 Yatırım Ortamı Beyannamesi, Rusya, Haziran 2014.

2.4.1.13 Jüri usulüyle yargılama

Rus Ceza Mahkemesi Usulü Kodu gereğince bir ceza davasında savunmacı olan kişi bir hakim ve 12 jüri üyesi ile yargılanmayı talep edebilir ⁽⁵¹⁵⁾. Jüri ile yargılama usulünün kullanımı, yüksek, bölgesel mahkemelerde değerlendirilen sınırlı çeşitte suçlar ile kısıtlanmıştır ⁽⁵¹⁶⁾. Jüri yargılama usulüyle işleme alınan davaların içerikleri arasında ağırlaştırılmış suçlar, haraç kesme, nitelikli rüşvet ve yalancı şahitlik ve polise mukavemet gibi adalete karşı suçlar yer almaktadır ⁽⁵¹⁷⁾. Terörizm, casusluk, rehin alma, toplu kaos gibi suçlar jüriler önünde değerlendirilmemektedir, üçer hakim içeren panellere sunulmaktadır ⁽⁵¹⁸⁾. Jüri usulüyle yargılamanın aklama oranları çok daha fazladır; hakimler davalıların %1'inden az bir oranını aklarken jürilerde bu oran %20'ye çıkmaktadır ⁽⁵¹⁹⁾.

Son yıllarda, jüri usulüyle yargılamanın kullanımı azalmıştır. 2015 ABD Dışişleri Bakanlığı raporunda, bunun sebebinin, makamların ceza davalarındaki aklama oranını azaltma yönündeki çabaları olduğu belirtilmiştir ⁽⁵²⁰⁾. Buna ek olarak, Özgürlük Evi'ne göre, davalının lehine verilen kararlar yüksek mahkemeler tarafından sıklıkla geri çevrilmektedir. Yüksek mahkemeler, istedikleri sonucu alana kadar yeniden yargılama talebinde bulunabilmektedir ⁽⁵²¹⁾. Hukukçular, jüri usulüyle yargılama yönteminin, yargı sistemini geliştirmenin çeşitli yollarından biri olduğunu düşünmektedir ⁽⁵²²⁾.

(515) Pravo.gov.ru, Rusya Federasyonu 174-FZ Sayılı Ceza Mahkemesi Usulü Kodu, 18 Aralık 2001.

(516) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(517) Çatışma, İdeoloji ve Politika Çalışmaları Enstitüsü (*Institute for the Study of Conflict, Ideology and Policy*), Modern Rusya'da Jürili Duruşmalar (*Jury trials in Modern Russia*), 28 Ocak 2010.

(518) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(519) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016; Çatışma, İdeoloji ve Politika Çalışmaları Enstitüsü, Modern Rusya'da Jürili Duruşmalar, 28 Ocak 2010; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek; Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 12.

(520) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(521) Freedom House, Dünya'da Özgürlük 2014, Rusya, 23 Ocak 2014.

(522) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 11.

Rusya'da jüri üyelerinin seçim süreci eleştiriye tabi tutulmuştur. Özel Raportörüne göre, seçim sürecinin, tesir sahibi jüri üyelerinin seçiminin engellenmesi bakımından rastgele olması gerekmektedir. Potansiyel jüri üyeleri listelerinin dolaşımı da jüri üyelerinin rastgele seçilmesi ilkesine ters düşmektedir (523). BM Özel Raportörü ayrıca, eğitilmiş ve iş sahibi vatandaşların ellerine geçen mahkeme celplerini, jüri görevini zaman kaybı olarak görmelerinden ve bu görevin yeterli karşılığı olmadığını düşünmelerinden ötürü, görmezden geldiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, yolsuzluk ve manipülasyona daha yatkın kişiler jürilerde fazlasıyla temsil edilmektedir. Jüri kararlarının oybirliğiyle alınmasının gerekmemesi de rüşvetçiliğin kolaylaşmasını sağlayabilmektedir (524).

2.4.1.14 İtibar / güven

Levada-Center (525) Eylül 2016 tarihinde, insanların çeşitli hükümet güç kuruluşlarına duyduğu güvene ilişkin bir anket yürütmüştür. Katılımcıların %22'si yargı sisteminin tamamen güvenilir olduğunu, %39'u tamamen güvenilir olmadığını ve %23'ü güvenilir olmadığını düşündüğünü söylemiştir. Katılanların %16'sı bunun cevaplandırması zor bir soru olduğunu düşünmüştür (526). Bir başka Levada-Center anketine değinmek gerekirse, Moscow Times 2013'te, kamuoyunun, sıradan bir Rus vatandaşının, sorunlarını çözmeleri için Rus mahkemelere başvurması sonucunda adil bir şekilde yargılanmayacağı yönünde olduğunu belirtmiştir. Ruslar, aynı zamanda jüriye de şüpheyle yaklaşmaktadır: Rusların yalnızca %23'ü bu tür bir duruşmanın bir kürsü duruşmasından daha adil olduğu kanısındadır (527).

University College of London'da Slav ve Doğu Avrupa Araştırmaları bölümünde profesör olan Anna Ledeneva, kendi çalışmaları ve 2007 ve 2010 senelerinde Levada-Center'in yürütmüş olduğu anketlerden topladığı bilgilerle, Rusya'da 'telefon adaletine' ilişkin olmak üzere, mahkemelerle ilgili kişisel deneyim sahibi kişilerin, yargı sistemine ilişkin doğrudan olmayan bilgi sahibi kişilere nazaran daha eleştirel olduğu çıkarımına varmıştır (bakınız: [2.4.1.11 Yargı bağımsızlığı](#) (528)).

İnsan Hakları Komiserine göre, muhatapların birçoğu, insanların hakimlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin algısının; hakimlerin zihniyeti ve tavırlarından süregeldiğini belirtmiştir. Hakimlerin odağı kişisel haklardan ziyade devlet çıkarları (529) üzerindedir ve Mikhail Khodorkovsky ve Alexei Navalny gibi yüksek profilli davaların yapısı son derece siyasi (530).

(523) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 12.

(524) Çatışma, İdeoloji ve Politika Çalışmaları Enstitüsü, Modern Rusya'da Jürili Duruşmalar, 28 Ocak 2010.

(525) Levada Analiz Merkezi (Levada-Center) Rus bir hükümet-dışı araştırma kuruluşudur. Merkez, sosyoloji alanında düzenli araştırmalar yürütmektedir.

(526) Levada-Center, Kurum fonu, 13 Ekim 2016.

(527) Moscow (Moskova) Times, Ruslar Yargı Sistemine Güvenmiyor, Ankete Göre (*Russians Distrustful of Judicial System, Poll Says*), 31 Temmuz 2013.

(528) Ledeneva, A., Rusya'da Telefon Adaleti: güncelleme, Mayıs 2011, sf. 3.

(529) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 15.

(530) Moscow Times, Ruslar Yargı Sistemine Güvenmiyor, Ankete Göre, 31 Temmuz 2013.

2.4.1.15 Mahkeme hükümlerinin uygulanması

2014 OHCHR bulgularına göre Rusya Federasyonu'ndaki mahkeme kararlarından yalnızca %50 ila %60'ı uygulanmaktadır ⁽⁵³¹⁾. Mahkeme kararlarının uygulanmaması Rusya Federasyonu'ndan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (ECHR) dava gitmesinin en büyük sebebidir ⁽⁵³²⁾ [bakınız: [2.4.2 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi \(ECHR\)](#)]. Mahkeme kararlarının uygulanması Adalet Bakanlığı'nın sorumluluğu kapsamındadır. Kararların uygulanmaması iş yükünün ağırlığı ve ciddi kurumsal zorluklar ve yolsuzluklardan süregelmektedir ⁽⁵³³⁾.

2.4.2 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)

Rusya 1996 senesinde Avrupa Konseyi üyesi olmuş ve Mayıs 1998 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni tasdik etmiştir ⁽⁵³⁴⁾. Sözleşme, Rusya'da yerel kanun statüsüne sahiptir ⁽⁵³⁵⁾. Kişiler, Sözleşme'deki hakların ihlali ile ilgili, çözüm teşkil edebilecek tüm iç hukuk yollarının denenmelerinin ardından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurabilmektedir ⁽⁵³⁶⁾.

1998'den beri, bireyler Rusya Federasyonu'na karşı on binlerce talepte bulunmuştur. Bunların çoğu, kabul edilemez olmaları sebebiyle AİHM'ye ulaşmaz. AİHM tarafından yayımlanan istatistiklere göre, Mahkeme'ye Rusya vatandaşlarından 135,152 şikayet gelmiştir ve Mahkeme bunlardan toplam 2,748'i ile ilgili hüküm vermiştir ⁽⁵³⁷⁾. Aynı kaynaktan, hükümlerin yapılan ihlallere göre otomatik olarak düzenlendiği bir liste de mevcuttur ve bu listede RF ile ilgili verilen 1,720 hükümden 1,612 hüküm içinde en az bir insan hakları ihlaline rastlandığı görülmektedir ⁽⁵³⁸⁾.

Yalnızca 2015 senesinde bile, AİHM, RF ile ilgili 6,712 başvuru almış, bunlardan 6,552'sinin kabul edilemez olduğu karara varmıştır. 160 davadan 116'sı ile ilgili hüküm vermiştir. 109 hüküm dahilinde bir veya birden fazla ihlal ile karşılaşmıştır ⁽⁵³⁹⁾.

Rusya ile ilgili davalar ve bu davaların sonuçlarına aşağıda değinilmiştir. Bu gözden geçirme, "Rusya Federasyonu davaları" ve "Kuzey Kafkasya davaları" olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

(531) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 12.

(532) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, Aralık 2016, sf. 14.

(533) OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 12.

(534) CoE Meclis Toplantısı, Rusya Federasyonu tarafından yükümlülüklerin ve taahhütlerin yerine getirilmesi, 26 Mart 2002.

(535) Jordan, P. A., Rusya'nın Avrupa Konseyi'ne Katılması (*Russia's Accession to the Council of Europe*), Mart 2003, sf. 283.

(536) ECHR, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 1950, Madde 34 ve 35.

(537) ECHR, Genel Bakış 1959-2015, Mart 2016, sf. 5.

(538) ECHR, Genel Bakış 1959-2015, Mart 2016, sf. 9.

(539) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, son güncelleme tarihi: Kasım 2016, sf. 1.

2.4.2.1 Mahkeme içtihadı üzerindeki genel etkisi

2012 ve 2015 seneleri arasında Memorial'da çalışan bir avukat, Yüksek Mahkeme'nin idari davalarda, ancak bireylerin hukuki bir yoldan temyize gitmesi durumunda uluslararası hukuka başvurduğunu belirtmiştir. Bu durum ceza davaları ve idari suçlara ilişkin davalar için geçerli değildir ⁽⁵⁴⁰⁾.

Temmuz 2015'te, Rus Anayasa Mahkemesi'nin aldığı bir karar gereğince, istisnai durumlarda, Rusya'nın ulusal hukuku, AİHM'nin Rusya Federasyonu'nun anayasal değerlerine ters düşen kararların önüne geçebilmektedir ⁽⁵⁴¹⁾. Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı; 'Rus Anayasa Mahkemesi'nin Rusya'nın, Rusların veya Rus kuruluşların uluslararası bir mahkeme kararına uyup uymayacağına karar verirken "Rus Anayasası'nın üstünlüğü ve hukuki üstünlüğünü" göz önünde bulundurması gerektiğini' belirten bir yasa tasarısının, 15 Aralık 2015 tarihinde kabul edilmesine sebep olmuştur ⁽⁵⁴²⁾.

Memorial'da çalışan bir avukata göre, 15 Temmuz 2015 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı, resmi olarak itaatsizliği haklı çıkarmak için kullanılmamış olsa bile, sıradan hakimler AİHM'ye yapılan başvurulara karşı etkin bir direnç göstermiştir ⁽⁵⁴³⁾.

Rus Anayasa Mahkemesi'nin 19 Ocak 2017 tarihli, ECHR'nin bir hükmünü görmezden gelme kararına ilişkin olarak, bir AB Delegasyonu beyanında, AB'nin bu durumdan ötürü büyük bir üzüntü duyduğu ve "Sözleşme Taraflarının Mahkeme'nin hangi kararına uyacağını veya uymayacağını seçmesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile kurulan özgün insan hakları koruma sistemine ciddi bir biçimde zarar vereceği belirtilmiştir" ⁽⁵⁴⁴⁾.

2.4.2.2 Dava türleri ve sonuçlar

Rusya ile ilgili davaların tamamında, en sık karşılaşılan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ihlali türleri Madde 2 ile ilgilidir. 259 ihlal yaşama hakkı ile ilgiliyken; 285 ihlal, bu vakalarla ilgili etkin bir soruşturma yürütme sorumluluğu ile ilgili olmuştur. Özgürlük ve güvenlik hakkına ilişkin 663 (Madde 5); Madde 6'ya ilişkin (adil yargılanma) 674; mahkeme kararlarının uygulanmamasına ilişkin 72; Madde 3'e, 50'si işkenceye, 548'i zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muameleye ilişkin, 152'si ise kötü muamele suçlamalarına dair yeterli düzeyde bir soruşturma yürütülmemesine ilişkin olmak üzere 750; etkili bir hukuk yoluna başvuru hakkına ilişkin (Madde 13) 390 ihlal tespit edilmiştir. Madde 14 gereğince olan ayrımcılık yasağına ilişkin on, dini veya vicdani özgürlüğe ilişkin 8 ihlal gözlemlenmiştir ⁽⁵⁴⁵⁾.

(540) Memorial, avukat ile yazışma, e-posta yanıtı, 3 Kasım 2015.

(541) EurActiv, Rusya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin hükmünü geçersiz kılar, 14 Temmuz 2015; BBC, Rusya yasalarını Avrupa mahkemesi hükümlerinin önüne koyuyor (*Russia put its laws above European court rulings*)

(542) RFE/RL, Rus Hukuku, Yüksek Mahkeme'nin Uluslararası Mahkeme Kararlarını Reddetmesine Müsaade Ediyor (*Russian Law Allows High Court To Reject International Court Verdicts*), 15 Aralık 2015.

(543) Memorial, e-posta yanıtı, 3 Kasım 2015.

(544) AB, Rus Anayasa Mahkemesi'nin son zamanlarda aldığı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bir hükmünü dikkate almama kararına ilişkin EUDEL beyanı, 1 Şubat 2017.

(545) ECHR, Genel Bakış 1959-2015, Mart 2016, sf. 9.

2015'te AİHM bulguları arasında; yaşama hakkına ilişkin 15, bu ihlallere ilişkin etkili bir soruşturma yürütmeye ilişkin 20; işkence yasağına ilişkin 4 ve zalimce, insanlık dışı, aşağılayıcı muamele yasağına ilişkin 44; adil yargılanma hakkına ilişkin 19, mahkeme kararlarının uygulamasında olan eksikliklere ilişkin 8 ihlal bulunmuştur. Etkili bir hukuk yoluna başvuru hakkı ise 22 durumda ihlal edilmiştir⁽⁵⁴⁶⁾.

2.4.2.3 Rusya Federasyonu davaları (Kuzey Kafkasya dışında)

(Kuzey Kafkasya dışında) Rusya'dan AİHM'ye giden davalar, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki pek çok maddeyle ilgilidir.

AİHM, özellikle Rus mahkeme kararlarının uygulanmaması sebebiyle, Madde 8'e (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ve Madde 6'ya ilişkin (Adil yargılanma hakkı, mahkemeye erişim hakkı, makul bir süre dahilinde adil yargılanma hakkı, hak arama özgürlüğü), ihlaller tespit etmiştir. Madde 3 (işkence veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya ceza yasağı) ihlalleri arasında, polis gözetiminde işkence ve kötü muamele ve bu duruma ilişkin soruşturmanın eksikliği, ilgili makamlar tarafından aranan kişilerin, işkence ve kötü muameleyle tabi tutulma olasılıkları olan ülkelere iadesi ve insanların hapisanelerde veya mahkemelerde (metal kafes) tutulduğu koşullar bulunmaktadır. Mahkeme, özellikle Devlet'in bir kişinin ölüm sebebini yeterli düzeyde araştırmaması sebebiyle Madde 2'ye (yaşama hakkı) ilişkin ve kanuna aykırı gözaltı koşulları ile aşırı uzun olan bir gözaltı süresi sebebiyle Madde 5'e (özgürlük ve güvenlik hakkı) ilişkin ihlaller tespit etmiştir. Madde 10'a (ifade özgürlüğü) ve Madde 11'e (toplantı ve dernek kurma özgürlüğü) ilişkin ihlaller bulunmuştur. Çeşitli gösterilerden sonra yaşanan tutuklanmalar, Moskova'da gay pride (LGBT onur yürüyüşü) gösterilerinin yasaklanması ve bir dini kuruluşun kaydının reddedilmesi gibi durumlar; Madde 11'e ilişkin ihlaller arasındadır. Mahkeme ayrıca Madde 13'e (etkili bir hukuk yoluna başvuru hakkı) ilişkin ihlallerle de karşılaşmıştır⁽⁵⁴⁷⁾. 2016'da AİHM, Mahkeme'nin aldığı bir geçici önleme uyulmaması sebebiyle AİHM'ye bireysel olarak başvurma hakkının ihlal edildiğini görmüştür⁽⁵⁴⁸⁾.

2004'te AİHM pilot bir yargı usulü tanıtmıştır. Bu usul Mahkeme'nin, belirli bir ülkedeki sistemik sorunlardan süregelen çok sayıda başvuruyu değerlendirmesine yardımcı olmaktadır. RF'ye karşı başvurularda en sık (başvuruların yaklaşık üçte birinde) rastlanılan mesele, ülkenin mahkeme kararlarının uygulanmasında olan eksikliklerdir. Bir 2009 pilot kararında (2 Sayılı Burdov davası) Mahkeme, ülkenin mahkeme kararlarının uygulanmaması durumunda etkili bir iç-hukuk yolu tanıtılması emrini vermiştir. Rusya, bir hukuk davasında galip gelen tarafın lehine verilen bir hükmün yerine getirilmemesi halinde tazminat alması için bir sistem kurmuştur. 2012'de tutuklu yargılanmaya ilişkin bir başka pilot usul başlatılmıştır (Ananyev / Rusya)⁽⁵⁴⁹⁾.

(545) ECHR, Genel Bakış 1959-2015, Mart 2016, sf. 9.

(546) ECHR, Olgular ve Rakamlarla ECHR (*The ECHR in Facts and Figures*), Mart 2016, sf. 11.

(547) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, Aralık 2016, sf. 2-14.

(548) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, Aralık 2016, sf. 1-5.

(549) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, Aralık 2016, sf. 13-14.

2.4.2.4 Kuzey Kafkasya davaları

Eylül 2015 itibarıyla AİHM, Çeçenistan ile ilgili 225'e yakın hüküm yayımlamıştır ve bu hükümlerde Mahkeme, bir veya birden fazla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ihlali bulmuştur. Buna benzer olarak, Mahkeme'de; Dağıstan, İnguşetya ve Kuzey Kafkasya'nın başka bölgelerinden davalar da beklemektedir ⁽⁵⁵⁰⁾.

(Çeçenistan'dan ama aynı zamanda Dağıstan ve İnguşetya'dan gelen) Kuzey Kafkasya davaları arasında; işkence vakaları, ortadan kaybolma vakaları, adil yargılanmaya ilişkin vakalar, yargısız infazlar ve rastgele bombardımanlar yer alır. Mahkeme, 1999'dan beri Kuzey Kafkasya'da ortadan kaybolma vakalarının 120'sinden fazlasında düzenli olarak aynı hakların ihlaliyle karşılaşmıştır: Madde 2 (yaşama hakkı), Madde 3 (insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele yasağı) ve Madde 5 (özgürlük ve güvenlik hakkı) ⁽⁵⁵¹⁾. Mahkeme ayrıca, 'bu ve benzeri suçların soruşturulmaması yönündeki sistemik sorunu ve bu sorunu çözmek için etkin bir iç-hukuk yolu olmadığını' not etmiştir ⁽⁵⁵²⁾.

ECHR'ye başvuruların hazırlanması ve teslim edilmesi sürecinde yardımcı bir işlevi olan STK Memorial, 2014'te davaların çoğunluğunun işkence ve kötü muameleye ilişkin olduğunu belirtmiştir ⁽⁵⁵³⁾. 1993'ten 2003'e kadar sıklıkla yaşanan ortadan kaybolma vakaları, Memorial'a göre, eskisine nazaran daha azdır. Rus bir insan hakları örgütü olan İşkenceyi Önleme Komitesi'ne teslim edilen davalar da işkence ve adam kaçırmaya ilişkin, eşit bir biçimde ikiye ayrılmıştır ⁽⁵⁵⁴⁾.

2.4.2.5 AİHM'nin hükümlerinin uygulanması (devlet tepkisi)

Avrupa Konseyi üye devletleri AİHM'nin nihai kararlarını uygulamakla yükümlüdür. Bakanlar Komitesi ⁽⁵⁵⁵⁾ Mahkeme kararının ardından uygun önlemlerin alınmasını gözetir. Devletler kendi ülkeleri bağlamında hangi önlemlerin en uygun olduğuna karar verme özgürlüğüne sahiptir fakat etkili bir hukuk yolu sağlamak zorundadır ⁽⁵⁵⁶⁾. Mahkeme, üç tür hukuk yolunu birbirinden ayırır: 1) maddi tazminat, 2) mağdurların özel durumlarına uygun olmak üzere alınan (soruşturma, istirdat ve özür gibi) münferit önlemler ve 3) aynı türden bir ihlalin yaşanmasını engellemek için alınan genel önlemler ⁽⁵⁵⁷⁾.

(550) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek? (*Human rights in the North Caucasus: what follow-up to Resolution 1738 (2010)?* [Doc. 14083]), 8 Haziran 2016, sf. 14.

(551) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, Aralık 2016, sf. 12-13; Memorial, avukat ile yazışma, e-posta yanıtı, 3 Kasım 2015.

(552) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, Aralık 2016, sf. 12-13.

(553) Memorial, Landinfo'nun avukat ile yaptığı mülakat, Moskova, 18 Kasım 2014.

(554) İşkenceyi Önleme Komitesi, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Nizhnyj Novgorod, 17 Kasım 2015.

(555) Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu, 47 Üye Devletin hükümet temsilcilerinden oluşur ve Mahkeme Kararlarının Uygulanması Birimi'nden (İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Genel Müdürlüğü) yardım alır.

(556) CoE - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması birimi, Denetim süreci, tarihsiz.

(557) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 16-17.

Pek çok kaynağa göre, Rusya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde galip gelen mağdurlara sistematik olarak tazminat ödemektedir (558). Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu, Mart 2016'da 'Kuzey Kafkasya'da yaşanan ortadan kaybolma davalarının mesuliyetlerine baktığı müddetçe, Mahkeme kararlarının, hala hiç uygulanmamakla çok az miktarda uygulanmak arasında olduğunu' not etmiştir (559).

Rusya Federasyonu'na ilişkin AİHM içtihatları üzerine çalışmalar yapan, ABD'de yaşayan bir avukat olan Julia Lapitskaya, Rusya'nın Mahkeme kararıyla talep edilen tazminatları hızla ödeme alışkanlığının, 'Rus hükümetinin AİHM hedeflerini görmezden gelmesini ve hatta etkin bir biçimde AİHM hedeflerine zarar vermesini görünmez kıldığı' sonucuna varmıştır (560). 2012'de bir Open Democracy yazarı, 'AİHM davalarından sonra, suçların düzgün belgelendiği ve bireylerin tanımlandığı durumlarda bile, kimseye karşı bir suçlama yöneltilmediğini veya dava açılmadığını' gözlemlemiştir (561). Yine Lapitskaya'ya göre; mağdurlar, mağdurların avukatları ve AİHM'ye davalarını sunmaları konusunda yardım aldıkları insan hakları örgütleri Rus hükümeti tarafından tehdit ve taciz edilmekte ve sindirmeye tabi tutulmaktadır (562).

AİHM, adalet sisteminin işleyişine dair çeşitli sorunlara ilişkin münferit ve genel önlemler almıştır. Bu önlemler ise aşağıdakilere ilişkindir: denetleme-inceleme usulü reformu (nadzor (563)); tutuklu olarak yargılanmanın ölçüsüzce kullanılması ve gözaltı koşulları; nezaret altında tıbbi tedavi erişimi, güvenlik güçlerinin eylemleri, iade vakaları ve ülke yargısının vardığı kararların uygulanmaması (564).

Yasal katiyet ve mahkeme kararlarının gözden geçirilmesi

Rus hükümeti AİHM kararlarından sonra 2002 senesinde yeni Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda nadzor kullanımına kısıtlar getirmiştir. 2007 ve 2010 senelerinde bu soruna ilişkin başka reformlar yapılmıştır (565).

(558) Washington Post, Rusya ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi arasındaki çalkantılı ilişki (*The rocky relationship between Russia and the European Court of Human Rights*), 23 Nisan 2014; Memorial, Landinfo'nun avukat ile yaptığı mülakat, Moskova, 18 Kasım 2014; İşkenceyi Önleme Komitesi, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Nizhnyj Novgorod 17 Kasım 2014; SRJI, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014.

(559) CoE-CommDH, Avrupa'da kayıp kişiler ve ortadan kaybolmaya zorlanan mağdurlar (*Missing persons and victims of enforced disappearance in Europe*); Mart 2016, sf. 21; ayrıca bakınız: AI, Rusya uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmelidir ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne karşı çıkmamalıdır (*Russia must respect its international obligations, not defy the European Court of Human Rights*), 28 Nisan 2016.

(560) Lapitskaya, J., ECHR, Rusya ve Çeçenistan: İki Çok az, Üç Kesinlikle Çok Fazla (*Russia, and Chechnya: Two Is Not Company, and Three Is Definitely a Crowd*), 2011, sf. 490.

(561) Avetisyan, G., Strazburg: Kuzey Kafkasya'nın Yüksek Mahkemesi (*Strasbourg: Supreme Court of the North Caucasus*), 24 Ağustos 2012.

(562) Lapitskaya, J., ECHR, Rusya ve Çeçenistan: İki Çok az, Üç Kesinlikle Çok Fazla, 2011, sf. 503-519.

(563) Nadzor veya denetim raporu sebebiyle, bir takım savcılık ve yargı sistemi görevlilerinin başvurusu durumunda, kişi leyhine olan ilahi ve bağlayıcı kararların üst mahkemece bozulabilir. Bu durum Bakanlar Komitesi tarafından hukuki güvenlik ilkesini tehlikeye attığı söylenerek eleştirilmiştir.

(564) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muiznieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf.. 28.

(565) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muiznieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 28-29.

Tutuklu Yargılanma

2012'de Rusya, tutuklu yargılanma tesislerindeki şartları geliştirmeyi amaçlayan bir eylem planı öne sürmüştür. Bu koşullardan muzdarip olan tutuklular tazminat alacağı (söylenmiştir) ve planlanan reformlar kabul edilmiştir (566). Reform yapılan spesifik alanlardan biri tutuklu yargılanma sırasında tıbbi tedaviye erişim olmuştur. Bu reformu tetikleyen, Nisan 2010'da Sergey Magnitsky'nin ölümü olmuştur. Avrupa Konseyi Raportörü, 2012 senesi dahilinde, Başsavcılık tarafından, 4000 kişinin tutuklu yargılama esnasında öldüğüne ilişkin ihbarlara dikkat çekmiştir (567). Olumlu bir gelişme yaşanmaktadır; Rusya Federasyonu yargılanma öncesi süreçte tutukluluğa alternatifler aramaya başlamıştır. Buna karşın, tutuklu yargılanan kişi sayısının yüksekliği bağlamında buna benzer vakalar 'göz ardı edilebilir' kalmaktadır. Tutuklu yargılama uygulamasının kullanımına ilişkin olmak üzere, 2013 itibariyle Rus mahkemeleri, tutuklu yargılama taleplerinin %90'ını, gözaltında kalarak yargılanma taleplerinin ise neredeyse hepsini kabul etmiştir (568).

Eylül 2016'da Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 'memnuniyetle', tutuklu yargılanmanın yapısına ilişkin reform özelinde kaydedilen gelişmeleri ve yeterli çözüm üretilmeyen yalnızca iki vaka kaldığını not etmiştir (569).

Ülkenin mahkeme kararlarının uygulanması

Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu 2013'te ülkenin mahkeme kararlarının uygulanmamasının 'köklü bir sorun' olduğunu söylemiştir. AİHM'nin ülke mahkeme kararlarının uygulanmamasına karşı etkin bir iç hukuk yolu talep etmesinin ardından Rusya, 2010'da ülkenin mahkeme kararlarının uygulanmasındaki eksikliğe ve duruşmaların uzunluğuna çare olabilecek bir ülke-içi ödeme sistemi kurmuştur. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu 2013'te bu sistemin yalnızca maddi yükümlülükler için geçerli olduğunu, hizmet veya iade öngören mahkeme kararları için geçerli olmadığını belirtmiştir. AİHM, bu türden, daha az başvuru elde etmektedir çünkü başvuru sahiplerinin Mahkeme'ye başvurmadan önce iç hukuk yollarını tüketmiş olmaları gerekmektedir. Duruşmaların uzunluğuna ilişkin davaların sayısı da azalmıştır (570).

(566) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 31.

(567) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 32.

(568) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 30.

(569) CoE - Bakanlar Komitesi, Klyakhin grubu/ Rusya Federasyonu (46082/99 Sayılı Başvuru) (*Klyakhin group v. the Russian Federation* (Application No. 46082/99)), Avrupa Mahkemelerinin hükümlerinin uygulanmasının denetimi 20-21 Eylül 2016.

(570) CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 35.

Kuzey Kafkasya davaları: cinayet davalarında soruşturma ve kovuşturma eksikliği, kötü muamele ve ortadan kaybolma

Kuzey Kafkasya davalarında Rusya, mağdurlara, vermekle yükümlü olduğu tazminatı ödemektedir. STK olan Russian Justice Initiative (RJI) ve Memorial, AİHM hükmünün ardından bir davaya ilişkin yeni bir etkin soruşturma açılmadığını ve sorumlu olanların cezalandırılmadığını belirtmiştir. 2014'te Memorial, dava dosyalarına erişimlerinin AİHM kararından sonra sağlanabileceğini raporlarına eklemiştir. Kuruluş, Çeçenistan'da bulunan sıra dışı bir yerel mahkeme kararından haberdar olmuştur. Bu mahkeme kararının ilgili olduğu, kara mayınlarına ilişkin olan dava özelinde AİHM Rusya'nın Sözleşme ihlalinde bulunduğu kararına varmıştır. Hakim, dava esnasında yürütülen soruşturmayı eleştirmiştir. Bununla beraber, bu karar kovuşturmanın temyiz talebi üzerine Çeçenistan Yüksek Mahkemesi tarafından reddedilmiştir. Memorial, ayrıca ECHR'nin Rusya'nın Sözleşme'yi ihlal ettiği kararı almasının ardından 2013'te Çeçenistan Yüksek Mahkemesi'nde temyize giden iki sözde federal davaya değinmiştir. Çeçenistan Yüksek Mahkemesi, ordunun olaya dahil olduğunun kesin olmaması sebebiyle bu davalara bakmama kararı almıştır, AİHM ise Rus ordusunun ortadan kaybolmadan sorumlu olduğu kanısına varmıştır ⁽⁵⁷¹⁾.

2013'te bir Çeçen köyüne düzenlenen bir askeri saldırıya ilişkin olan Abdulkhanov ve Diğerleri / Rusya ECHR davasında alınan karardan sonra Rusya Federasyonu Madde 2'nin ihlalini ve soruşturma ihtiyacı mecburiyetini kabul etmiştir. Bununla beraber ilk kez, Çeçen çatışmalarına ilişkin ikrar niteliğindeki bir beyanda bulunulmuştur ⁽⁵⁷²⁾.

Ortadan kaybolmalara ilişkin gelişmeler, konuya ilişkin sunulan çeşitli eylem planlarına, sunulan, Çeçen çatışmalarında ve kontrgerilla hareketinde kaybolan kişilere ne olduğuna ilişkin bir soruşturma açmak üzere 'tek ve üst düzey bir makam' kurma planı hayata geçirilmemiştir ⁽⁵⁷³⁾. DNA laboratuvarları gibi başka projeler, Mahkeme kararı itibarıyla halihazırda kimliği bilinmeyen kayıpların kimliklerini açığa çıkaramamıştır ⁽⁵⁷⁴⁾.

(571) SRJI, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014; Memorial, Landinfo'nun avukat ile yaptığı mülakat, Moskova, 18 Kasım 2014.

(572) ECHR, Rusya. Basın ülke profili, Kasım 2016, sf. 12.

(573) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 19-20.

(574) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 18.

Avrupa Konseyi, özellikle, AİHM'ye, dava oturumu esnasında, failerin kimliğine ilişkin 'güçlü kanıtların' sunulduğu davalarda, etkin soruşturma ve kovuşturma eksikliğini eleştirmiştir⁽⁵⁷⁵⁾. SK bünyesinde bir 'özel soruşturma birimi' kurulması, kolluk kuvvetlerine atfedilen suç soruşturmalarında başarı artışını sağlamamıştır⁽⁵⁷⁶⁾. Davaların çoğu, Rus soruşturma makamlarının görevlinin eylemlerinin bir suç veya ağır bir suç teşkil etmediği kararına varması sebebiyle askıya alınmış veya kapanmıştır. Bir AİHM hükmünün ardından şüphelilerin tutuklandığı tek davada (Sadykov / Rusya), davalılara af hakkı tanınmıştır ve dolayısıyla suçlamalar hafifletilmiştir⁽⁵⁷⁷⁾.

Bakanlar Komitesi, Çeçenistan ve başka Kuzey Kafkasya davalarında zaman aşımı kanunlarının kullanımını eleştirmiştir. Zaman aşımı kanunlarının, Rus makamlar tarafından, güvenlik hizmetleri veya kolluk kuvveti mensuplarına karşı olan cezai suçlamaları düşürmek için kullanıldığı görülmüştür. Çeçenistan davalarının çoğu 2000-2003 seneleri arasındaki dönem ile ilgilidir ve zaman aşımı kanunları, münferit faileri suçlarından sorumlu tutma olasılığını yakında ortadan kaldıracaktır. Avrupa Konseyi bunun yanı sıra savaş suçu ve başka ağır insan hakları ihlallerinin mevcut olduğu durumlarda zaman aşımı kanunlarının uygulanmasının bir 'dokunulmazlık kabulü' anlamına geldiği kanısındadır⁽⁵⁷⁸⁾.

2.5 Rusya Federasyonu İnsan Hakları Komiseri

A. Genel

Rusya Federasyonu İnsan Hakları Komiseri (*upolnomochenny po pravam cheloveka v Rossiyskoy Federatsii*)⁽⁵⁷⁹⁾ komünizmden demokratik sisteme geçiş esnasında oluşturulmuştur. Bölgede tarihi, siyasi veya kültürel kökleri yoktur ancak Batı Avrupa'daki kuruluşları (Ombudsperson) taklit etmiştir⁽⁵⁸⁰⁾. Rusya Federasyonu'nun 1996 yılında Avrupa Konseyi'ne katılması böyle bir ofisin oluşturulmasını hızlandırmıştır⁽⁵⁸¹⁾. "Rusya Federasyonu İnsan Hakları Komiseri üzerine" isimli N 1-FKZ Federal Anayasa Kanunu 4 Mart 1997 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yasa, en yakın 2016'da olmak üzere birkaç defa tadil edilmiştir⁽⁵⁸²⁾.

(575) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 19.

(576) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 17.

(577) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 19; Avetisyan, G., Strazburg: Kuzey Kafkasya'nın Yüksek Mahkemesi, 24 Ağustos 2012.

(578) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 19.

(579) Aynı zamanda Komiserlik olarak da anılan, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği veya Ombudsperson.

(580) Carver, R. ve Korotaev, A., Ulusal İnsan Hakları Kuruluşlarının Etkinliğinin değerlendirilmesi (*Assessing the effectiveness of National Human Rights Institutions*), Ekim 2007. sf. 4; Cardenas, S., Adalet Zincirleri: İnsan Hakları için Çalışan Devlet Kuruluşlarında Küresel Boyutta Görülen Artış (*Chains of Justice: The Global Rise of State Institutions for Human Rights*), 2014, sf. 266.

(581) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, İnsan Hakları için Bölgesel Komiserlikler, tarihsiz. CoE-PACE, Görüş 193. Rusya'nın Avrupa Konseyi üyeliği için Başvurusu, 1996

(582) Pravo.gov.ru "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu, 26 Şubat 1997; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Tarihçe.

2.5.1 İnsan Hakları Komiseri'nin görevlendirilmesi

Komiserin görevlendirilmesinin yasal dayanağı 1993 Anayasasında belirtilmiştir. Bu Anayasa'ya göre İnsan Hakları Komiserini görevlendirme ve görevden alma yetkisi Devlet Duma'sına aittir⁽⁵⁸³⁾. Devlet Başkanı, Federasyon Konseyi, Duma milletvekilleri ve Duma yardımcı kuruluşları Komiser için Devlet Duma'sına aday gösterebilir⁽⁵⁸⁴⁾.

Bu görev 35 yaşından büyük, insan hakları alanında bilgili ve insan hakları savunmasında deneyimli bir Rus vatandaşı tarafından yapılmaktadır⁽⁵⁸⁵⁾.

2014 yılında Ulusal İnsan Haklarını Korunma ve Geliştirilme Kurumları Uluslararası Koordinasyon Komitesi (ICC) RF Komiserinin görevlendirme usulünün şeffaf olmayışı ve "şikayete dayalı" seçime dayanmaması sebebiyle eleştirmiştir⁽⁵⁸⁶⁾. Ancak ICC o zamanki Komiser Ella Pamfilova'nın sivil toplumla geniş kapsamlı görüşmelerin ardından görevlendirildiğini de tasdik etmiştir⁽⁵⁸⁷⁾.

22 Nisan 2016'da Devlet Duması Tatiana Moskalkova'yı yeni RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiseri olarak seçmiştir⁽⁵⁸⁸⁾. Medyada belirtildiği gibi, bu görevlendirme Moskalkova emekli polis olduğu için ve insan hakları deneyimi bulunmadığı için eleştirilmiştir⁽⁵⁸⁹⁾. (Bkz.[2.5.9 Yasa uyarınca kısıtlı yetki](#)).

(581) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, İnsan Hakları için Bölgesel Komiserlikler, tarihsiz. CoE-PACE, Görüş 193. Rusya'nın Avrupa Konseyi üyeliği için Başvurusu, 1996

(582) Pravo.gov.ru "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu, 26 Şubat 1997; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Tarihçe.

(583) KSRF, RF Anayasası, 12 Aralık 1993, Madde 103(f).

(584) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 7.

(585) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 6.

(586) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 8.

(587) ICC, Cenevre Akreditasyon Alt-Komitesi'nin Oturum Raporu ve Tavsiyeleri (Report and Recommendations of the Session of the Sub-Committee on Accreditation (SCA) Geneva), 27-31 Ekim 2014, Ekim 2014, sf. 30-31.

(588) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Tarihçe, tarihsiz.; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Biyografi Tatiana Moskalkova, tarihsiz.

(589) NYT, Rusy'da Eski Emniyet Genel Müdürü Yeni İnsan Hakları Ombudsmanı (oldu) (*Russia's New Human Rights Ombudsman Is Former Police General*), 22 Nisan 2016; RBTH, Tatjana Moskalkowa wird Russlands Menschenrechts-Ombudsfrau, 2 Mayıs 2016; Tagesanzeiger, Vom Vorkämpfer zur Reaktionärin, 1 Mayıs 2016.

2.5.2 Yetki alanı

Yasalara göre Komiser federal ve bölgesel yürütme organları ve yetkililerinin insan haklarına saygı gösterdiğini güvence altına almakla yükümlüdür⁽⁵⁹⁰⁾. Bu kurum federal ve RF birimi düzeyinde yasama organları ile ilgili şikayetlerle ilgilenmez⁽⁵⁹¹⁾. Özel şahısların ve kurumların davranışları bu yetki alanında belirtilmemektedir.

Komiserin doğrudan uygulama yetkisi⁽⁵⁹²⁾ ve yasama inisiyatifi bulunmamaktadır. Bu durum Komiserin yasa yapma sürecine müdahalesini sınırlamaktadır. Komiser, yasaların insan hakları ile uyumlu hale getirilmesi için bağlayıcı olmayan tavsiyelerde bulunabilir⁽⁵⁹³⁾. Komiser, Anayasa Mahkemesi'nin bir yasama faaliyetinin Rusya Anayasası ile uyumluluğunu incelemesini talep etme hakkına sahip değildir; ancak anayasal hak ve özgürlüklerin ihlali ile ilgili şikayette bulunabilir⁽⁵⁹⁴⁾.

Wroclaw Üniversitesi Uluslararası Araştırma Enstitüsü Asistan Profesörü Larysa Leszczenko, Sovyet sonrası ülkelerde bulunan Ombudsperson'ların uygulama gücünden çok "yumuşak güce" sahip olduğunu açıklar. Bu durumda insan hakları ihlallerini engellemeleri veya yeterli tazminatta bulunmaları beklenmemektedir. Dolayısıyla, mağdurlar AİHM'ye başvurmaya devam etmektedir⁽⁵⁹⁵⁾.

İnsan Hakları Komiseri kendi inisiyatifiyle, talep veya şikayet sonucunda harekete geçebilir. Komiser "kitlesele ve ağır insan hak ve özgürlüklerinin ihlalleri" durumunda ya da hukuk yollarını tek başına kullanamayan, engelli bireyler, yaşlılar, reşit olmayanlar ve suçlular adına inisiyatif alır⁽⁵⁹⁶⁾. Komiser genelde medya ve çevrimiçi yayınlar ile sivil toplum kuruluşlarının geri bildirimini sonucunda inisiyatif alır⁽⁵⁹⁷⁾.

(590) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 1.

(591) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 16.

(592) Carver. R., Korotaev, A., Ulusal İnsan Hakları Kuruluşlarının Etkinliğinin değerlendirilmesi, Ekim 2007, sf. 15; Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 26, 27, 35.

(593) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 31(1); CoE-ECRI, Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü) (*ECRI Report On The Russian Federation (fourth monitoring cycle)*), 15 Ekim 2013, sf. 17.

(594) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 29(5).

(595) Leszczenko, L., Eski Sovyet ülkelerinde Ombudsman kuruluşu. Kökeni - yasal statüsü - gelişimi (*The Ombudsman institution in post-Soviet countries. Genesis - legal status – development*), 2011, sf. 236.

(596) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 21; Rusya'da İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Sıkça Sorulan Sorular, tarihsiz.

(597) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu, 26 Şubat 1997, Madde 20; Saint Petersburg Beşeri Bilimler ve Siyaset Bilimi Strateji Merkezi, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Delegatesi organı dahilinde vatandaşlardan alınan şikayetlerin değerlendirilmesi (Dealing with complaints from citizens in the apparatus of the Human Rights Commissioner in the Russian Federation), 13 Mart 2004.

2.5.3 Şikayette bulunma

Her birey Komisere devlet kurumları, yerel veya özerk hükümet kurumları ve yetkilileri tarafından ihlal edilen haklarının iadesine ilişkin şikayette bulunabilir ⁽⁵⁹⁸⁾. Şikayet, Komisere yazıyla, yüz yüze veya Komiserin resmi internet sayfasından sunulabilir ⁽⁵⁹⁹⁾. Şikayette bulunmak için verilen süre, ihlalin üstünden bir yıl geçmesiyle veya kişinin ihlalin farkına varmasının üstünden bir yıl geçmesiyle sınırlıdır ⁽⁶⁰⁰⁾. Komiser, bireysel şikayetleri diğer yargı ve idari hukuk yollarının tamamı tüketildikten sonra ele alabilir ⁽⁶⁰¹⁾. Şikayetçilerin kişisel bilgileri, 2006 Kişisel Bilgi üzerine Federal Yasa ile korunmaktadır ⁽⁶⁰²⁾.

Dava açılması kararı veya reddi Komisere bağlıdır. Ofis şikayetçiyi formlar ve ihlal ile ilgili bulunan yardımlar hakkında bilgilendirebilir ya da şikayetçiyi yetkili devlet veya özerk yönetim organlarına yönlendirebilir. Şikayetin reddi haklı nedenlere dayalı olmak zorundadır ve ret kararına itiraz edilemez ⁽⁶⁰³⁾.

2.5.4 Hak ve özgürlüklerin iade edilmesi için önlemler

Şikayetin incelenmesi ve ihlal saptanmasından sonra, Komiserin idari davalar dahil mahkeme süreci başlatmak için başvuruda bulunma, idari ve disiplin önlemler veya adli davalar başlatma, mahkeme veya savcının mahkeme kararını doğrulaması talebinde bulunma, Anayasa Mahkemesi'ne anayasal hak ve özgürlüklerin ihlaline ilişkin şikayet başvurusunda bulunma yetkisi vardır ⁽⁶⁰⁴⁾.

Bir şikayeti araştırırken Komiserin, daha fazlası bulunmakla beraber askeri ve kamu kurumları ve diğer kuruluşlarla birlikte, federal ve bölgesel devlet organları ve ofislerine erişme ve araştırma; kapatılmış ya da hiç açılmamış hukuk davaları, adli ve idari davalara ait belgeler dahil olmak üzere soruşturmaya ilişkin belgeleri teslim alma; hakimler hariç yetkililer ve diğer devlet memurlarından açıklama alma yetkisi vardır ⁽⁶⁰⁵⁾. Komiser şikayetçiye soruşturma sonuçları ile ilgili bilgilendirmede bulunmak zorundadır ⁽⁶⁰⁶⁾.

(598) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 15.

(599) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Başvuru nasıl yapılır? (*How to apply?*) tarihsiz.

(600) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Şikayette bulunmak için gerekli olanlar, tarihsiz.

(601) PRI, Doğu Avrupa'da işkenceye engel olunması için geliştirilen ulusal sistemler: Belarus, Rusya ve Ukrayna, 2013, sf. 20; Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 16.

(602) Pravo.gov.ru, "Kişisel Verilere İlişkin" 152-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 152-FZ "On Personal Data"*), 27 Temmuz 2006.

(603) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu, 26 Şubat 1997, Madde 20; Saint Petersburg Beşeri Bilimler ve Siyaset Bilimi Strateji Merkezi, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Delegatesi organı dahilinde vatandaşlardan alınan şikayetlerin değerlendirilmesi (*Dealing with complaints from citizens in the apparatus of the Human Rights Commissioner in the Russian Federation*), 13 Mart 2004.

(604) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 29; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesindeki İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2014 Yıllık Raporu, 6 Mayıs 2015, sf. 26.

(605) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 23.

(606) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 26.

2.5.5 Hapishane ziyareti

Komiser hapishanelere hiçbir engel olmaksızın ziyarette bulunma ve hapishane yönetiminden gerekli belgeleri ve açıklamaları talep etme ve teslim alma hakkına sahiptir (607). 2015 yılına ait federal bir yasaya göre cezaevi idaresinin görüşmeyi gözlemlemesi ama dinlememe şartı ile Komiser özgürlüklerinden mahrum edilmiş kişilerle şahsen konuşma hakkına sahiptir (608).

Komiser Kamu Gözetleme Komisyonları ile işbirliği içinde çalışır (609). Kamu Gözetleme Komisyonları nezarethane ve hapishanelerde insan hakları denetimi yapar. Bu komisyonlar 81 RF biriminde çalışır ve "Yüksek Komiseri faaliyetlerinin sonuçları ile bilgilendirmek zorundadır" (610). Uluslararası Ceza Reformu (PRI) isimli STK Federal Komiser ofisinin dışında bazı bölgesel komiser ofislerinin de hapishanelere erişim hakkı olduğunu belirtmiştir (611).

2015 yılında Komisere sunulan bireysel şikayetlerin %29'u hapishane şartları dahil, tutuklular tarafından yapılmıştır (612).

Trinity College Connecticut insan hakları programı eski direktörü ve Siyaset Bilimcisi Profesörü Sonia Cardenas, 2014 tarihli yazısında hapishane idarecilerinin bazı durumlarda Komiser ziyareti öncesinde tutukluların yerini değiştirdiği ya da sıklıkla tutukların Komisere şikayet etmekten vazgeçtiğini söylemiştir (613). ABD Dışişleri Bakanlığı 2015 yılı için tutukluların Komiser veya Kamu Gözetimi Komisyonlarına şikayetle başvurmalarının bazı sonuçlar doğuracağından korktuklarını ve hapishane reformu aktivistlerine göre yalnızca "başka seçenekleri kalmadığına inandıklarında" şikayette bulduklarını bildirmiştir. ABD Dışişleri Bakanlığı Kamu Gözetimi Kuruluşlarının genellikle ufak kişisel taleplerle ilgili talepler aldığını da belirtmiştir (614).

(607) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu, 26 Şubat 1997, Madde 23; PRI, 9 BDT (Bağımsız Devletler Topluluğu, *Commonwealth of Independent States*, CIS) ülkesinde işkenceyi önleme mekanizması: Sentez Raporu, 2012, sf. 15.

(608) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nun İnsan Hakları Komiserliklerinin Faaliyetlerini geliştirmek için getirmiş olduğu Belirli Yasama İşlemlerine Değişiklik getirmeye ilişkin" 76-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 76-FZ "On Introducing Amendments to Certain Legislative Acts of the Russian Federation for the Improvement of the Activities of Commissioners for Human Rights"*), 6 Nisan 2015; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2015 Yıllık Raporu, 22 Mart 2016, sf. 70.

(609) Pravo.gov.ru, "Gözetli Yerlerinde İnsan Haklarının İzlenmesine ve Tutuklulara Yardıma İlişkin" 76-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law of No. 76-FZ "On Public Monitoring of Human Rights in Places of Detention and on Assistance to Detainees"*), 10 Haziran 2008.

(610) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Yıllık Rapor 2015 of the İnsan Hakları Yüksek Komiserliği in the Rusya Federasyonu, 22 Mart 2016, sf. 70; ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(611) PRI, Doğu Avrupa'da işkenceye engel olunması için geliştirilen ulusal sistemler: Belarus, Rusya ve Ukrayna, 2013, sf. 20-21.

(612) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2015 Yıllık Raporu, 22 Mart 2016, sf. 25.

(613) Cardenas, S., Adalet Zincirleri: İnsan Hakları için Çalışan Devlet Kuruluşlarında Küresel Boyutta Görülen Artış, 2014, sf. 324.

(614) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

2.5.6 Yıllık ve özel rapor

Yılın sonunda Komiser faaliyet raporu hazırlar (615). Komiser aynı zamanda Devlet Duma'sına seçilmiş insan hakları sorunları ile ilgili özel raporlar da sunabilir. Raporun halka açık olması hususuna Komiser karar verir (616).

B. Kapasite

2.5.7 Yapı ve istihdam

İnsan Hakları Komiseri bir yardımcı organ tarafından desteklenmektedir (617). Komiser danışmanlık desteğinde bulunması için insan hakları/özgürlükleri ve medeni haklar/özgürlükler konusunda uzman kişilerden oluşan Uzmanlar Konseyini görevlendirebilir (618). Komiserin ve yardımcı organın faaliyetleri için gerek fon federal bütçeden ayrılır (619).

Bireylerin aynı zamanda bölgesel insan hakları komiserlerine erişimi vardır (620). Bölgesel komiserler ve federal komiser arasında ast-üst ilişkisi yoktur (621). Bölgesel komiserlerin fonları kendi bölgesel yönetim merciinden sağlanır (622).

ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre bu tür bölgesel ofisler 2015 itibarıyla RF'nin altısı hariç tüm bölgelerinde bulunmaktadır (623). Bölgesel komiserler şikayetçinin halihazırda bu kararlara mahkemede veya idari davalarda itiraz etmiş olması kaidesiyle bölgesel ve yerel hükümet ve yetkililere yönelik şikayetleri araştırır (624).

2013'te Avrupa Konseyi İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu, bölgesel komiserlerin çalışmalarını düzenleyen yasalar arasındaki tutarsızlıkları ve bu tutarsızlıkların bazı ofisleri diğerlerine kıyasla daha az etkin yaptığını göstermiştir (625). ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre 2015 yılında yerel yetkililer bazen bölgesel komiserlerin işine karışmaktadır. Örneğin St. Petersburg komiseri LGBT aktivistlerinin hakları konusundaki duruşu yüzünden tehdit edilmiştir (626).

(615) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu, 26 Şubat 1997, Madde 33; 2015 Yıllık Raporu 22 Mart 2016 tarihinde yayımlanmıştır.

(616) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 33.

(617) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Bürosunun Yapısı (*Structure of the Office of the High Commissioner for Human Rights in the Russian Federation*), tarihsiz.

(618) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Bilirkişi Konseyi, tarihsiz; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Konseye ilişkin, tarihsiz.

(619) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 38.

(620) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, İnsan Hakları için Bölgesel Komiserlikler, tarihsiz.; CoE-ECRI, Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü), 15 Ekim 2013, sf. 18.

(621) CoE-ECRI, Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü), 15 Ekim 2013, sf. 18.

(622) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nun İnsan Hakları Komiserliklerinin Faaliyetlerini geliştirmek için getirmiş olduğu Belirli Yasama İşlemlerine Değişiklik getirmeye ilişkin" 76-FZ Sayılı Federal Yasa, 6 Nisan 2015; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Duma Devleti tarafından kabul edilen insan hakları komiserliğine ilişkin Yasa (*Law on human rights commissioner adopted by State Duma*)

(623) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016; ayrıca bakınız: CoE-ECRI, Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü), 15 Ekim 2013, sf. 18.

(624) CoE-ECRI, Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü), 15 Ekim 2013, sf. 18; Gradszkova, Y., Bölgesel Kamu Deneticisi, İnsan Hakları ve Kadınlar - Rusya'nın Kuzey Batısında yaşanan Sosyal ve Yasal Dönüşümün Toplumsal Cinsiyet Yönünden Ele Alınması (*Gender Aspects of the Social and Legal Transformation in North-West Russia*)

(625) Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü), 15 Ekim 2013, sf. 18.

(626) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016; CoE-CommDH, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor, 12 Kasım 2013, sf. 41.

2015'ten beri yasalar bölgesel komiserlerin görevlendirilmesi veya görevden alınmasının federal komiserlere danışıldıktan sonra gerçekleşmesini öngörmektedir (627). Tüm bölgesel komiserler, komiserler arası işbirliği platformu olan Rusya İnsan Hakları Komiserlikleri İşbirliği Konseyi (628) üyesidir (629).

2.5.8 Gerçek etki

Rusya Federasyonu İnsan Hakları Komiseri 2015 yılında 64.189 talep almıştır. Bu taleplerin 38.093'ü bireysel şikayetlerden oluşmaktadır (630). Sayılar 2013 yılından beri düzenli artış göstermektedir (631). Taleplerin büyük kısmı davalıların adli ve idari davalardaki hakları ve tutuklu haklarından oluşmaktadır (632). Komiser aynı zamanda etnik azınlıklar ve göçmenlere karşı ayrımcılık yapan kamu politikalarıyla da ilgilenmektedir (633).

Komiser her yıl çok sayıda şikayetle ilgilenirse de "belgelenen ve olumlu sonuçlanan" davaların sayısı çok daha azdır. 2015 Faaliyet raporuna göre "38.093 şikayetin 36.845'inde harekete geçilmiştir." Komiser bakanlıklar ve kurumlardan öneri ve sonuçları ile ilgili "227 olumlu yanıt" almıştır ve "5.000 şikayette Yüksek Komiserin hareketleri sonucunda olumlu sonuçlara ulaşılmış ve vatandaşların alınan hakkının iade edilmesiyle sonuçlanmıştır" (634). Komiser müdahalesinin maddi sonuçları ile ilgili bilgi eksikliği yüzünden ofis çalışmalarının tam etkilerini değerlendirmek şu anda zordur.

2.5.9 Yasa uyarınca kısıtlı yetki

Uluslararası Ceza Reformu (PRI) isimli STK, 2013 yılında, bireyin Komiserlere şikayet edebilmek için tüm diğer yolları tüketmesi şartının, bir şikayeti halihazırda reddetmiş bir karar merciinin Komiser kararından sonra fikrini değiştirmesi ihtimali düşük olduğu için Komiserin etkili bir şekilde müdahale etmesini engellediğini belirtmiştir (635).

(627) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu'nun İnsan Hakları Komiserliklerinin Faaliyetlerini geliştirmek için getirmiş olduğu Belirli Yasama İşlemlerine Değişiklik getirmeye ilişkin" 76-FZ Sayılı Federal Yasa", 6 Nisan 2015; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Duma Devleti tarafından kabul edilen insan hakları komiserliğine ilişkin Yasa, 27 Mart 2015.

(628) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, İnsan Hakları için Bölgesel Komiserlikler, tarihsiz.

(629) Örneğin, bakınız, RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Dagestan'da yer alan toplantıda Kuzey Kafkasya Federal Bölgesinin İnsan Hakları Komiserliği Koordinasyon Konseyi bir karar kabul etti (*Coordination Council of Commissioners for Human Rights in North Caucasian Federal District adopted resolution at meeting in Dagestan*), 24 Kasım 2016; RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Makamların ve kamu kuruluşlarının arasındaki ilişkiye dair İnsan Hakları Komiserliği Koordinasyon Konseyi toplantısı (*Meeting of Human Rights Commissioners Coordination Council devoted to interaction between authorities and public institutions*), 17 Haziran 2016.

(630) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2015 Yıllık Raporu, 22 Mart 2016, sf. 165.

(631) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2014 Yıllık Raporu, 6 Mayıs 2015, sf. 33 -34.

(632) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2015 Yıllık Raporu, 22 Mart 2016, sf. 24-25.

(633) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2015 Yıllık Raporu, 22 Mart 2016, sf. 101-107.

(634) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2015 Yıllık Raporu, 22 Mart 2016, sf. 166.

(635) PRI, Doğu Avrupa'da işkenceye engel olunması için geliştirilen ulusal sistemler: Belarus, Rusya ve Ukrayna, 2013, sf. 20-21.

Avrupa Konseyi Avrupa İrkçılık ve Hoşgörüsüzlük Karşıtı Komisyon federal Komiserin mevzuat üzerindeki sınırlı etkisini eleştirmiştir. Özel sektördeki ihlallere müdahale konusunda yetkisinin eksik olması da Komiserin irka dayalı ayrımcılığa karşı çıkma kabiliyetini sınırlamaktadır (636).

Genel savunuculuk bazında ABD Dışişleri Bakanlığı, Rus insan hakları aktivistlerinin eski İnsan Hakları Komiseri Pamfilova'yı "sınırlı yetkileri ve ele aldığı konularda seçici yaklaşımına rağmen birçok sorunlarında genel olarak etkili bir yetkili savunucu" olduğu gördüklerine atıfta bulunmuştur (637).

C. Doğruluk

1993 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen Paris Prensipleri ulusal insan hakları kuruluşlarının (NHRI) rolü, yapısı, statüsü ve işlevleriyle ilgili bir "uluslararası standartlar bütünüdür" (638). Paris Prensipleri'nde NHRI'lar için altı ana kategori belirlemiştir: evrensel insan hakları normları ve standartlarına dayalı geniş bir yetki bulunması, hükümetten bağımsız çalışması, bağımsızlığının kanun veya anayasa ile güvence altına alınmış olması, çoğulcu olması, yeterli kaynaklara ve soruşturma yetkilerine sahip olması (639). 2008'den beri Rusya Federasyonu Komiseri, Ulusal İnsan Haklarını Koruma ve Geliştirilme Kuruluşları Uluslararası Koordinasyon Komitesi (ICC) tarafından verilen Paris Prensipleriyle tam uyumluluğu gösteren "A" düzeyi akreditasyon almıştır (640).

İnsan Hakları Komiserinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı Federal Yasa tarafından korunmaktadır. Komiser, olağanüstü hal veya sıkıyönetim durumunda dahil (642), ofis çalışmalarını sürdürmekte ciddi başarısızlıklar olmadıkça görev süresi bitene kadar görevden alınamaz (641). Komiser Devlet Duması onayı olmadan mahkeme sürecinden adli veya idari olarak sorumlu tutulamaz (643).

İnsan Hakları Komiseri yasalar uyarınca yetkilerini kullanmakta devlet kurumları ve yetkililerinden bağımsızdır (644). Komiser Anayasa'yı ve diğer RF yasalarını, genel olarak kabul edilen uluslararası hukuk ilkeleri ve normlarını, RF'nin sonuçlandırdığı uluslararası sözleşmeleri takip eder (645).

(636) CoE-ECRI, Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü), 15 Ekim 2013, sf. 17; bakın aynı zamanda White, S.; anlayış Rusya Politics, 2011, sf. 348.

(637) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(638) OHCHR, Paris Prensipleri: 20 Sene, Ulusal İnsan Hakları Kuruluşlarını Düzenlemeleri (*Paris Principles: 20 years guiding the work of National Human Rights Institutions*), 30 Mayıs 2013.

(639) UCM, UCM Akreditasyon Alt-Komitesi (SCA), tarihsiz.

(640) UCM, Ulusal Kuruluşların Statüsü Tablosu. 5 Ağustos 2016 itibarıyla akreditasyon statüsü (*Chart of the Status of National Institutions. Accreditation status as of 5 August 2016*)

(641) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 2, 13.

(642) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 4.

(643) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 12.

(644) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 2.

(645) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 2.

Komiserin siyasi bir görevde bulunması, hükümet işlevi gerçekleştirilmesi, araştırma ve eğitim durumları haricinde herhangi başka bir eylemde bulunması yasaktır. Dahası, Komiser siyasi faaliyetlere katılamaz, siyasi parti üyesi olamaz ve siyasi amaçlarla herhangi bir ilişkisi olamaz⁽⁶⁴⁶⁾. Siyasi faaliyet kısıtlamalarına rağmen iki tane eski Komiserin siyasi parti üyesi olduğu iddia edilmiştir⁽⁶⁴⁷⁾. Yukarıda belirtildiği gibi, medya kaynaklarına göre 2016'da göreve getirilen İnsan Hakları Komiserinin insan hakları deneyimi olmayan emekli bir polistir⁽⁶⁴⁸⁾. Bu Komiser, Adil Rusya Partisi Devlet Duması milletvekili olarak⁽⁶⁴⁹⁾ STK'ları "yabancı ajan" oldukları gerçeği ile yasaklanması ve kamu ahlakına karşı davranışların yasaklanması ile ilgili bir yasa sunmuştur⁽⁶⁵⁰⁾. Komiser, ilk göreve alındığında, ofisin, insan haklarının Batı propagandası yapmak amacıyla kötüye kullanılmasının "önüne geçmek" için gereken araçlara sahip olacağını duyurmuştur⁽⁶⁵¹⁾.

Komiser Ofisi çalışanları devlet memuru Davranış Tüzüğü'ne uygun davranmak zorundadır, aksi takdirde görevden alınma dahil olmak üzere disiplin yaptırımlarıyla karşı karşıya kalabilirler⁽⁶⁵²⁾. "Yolsuzlukla Mücadele Üzerine" Federal yasa uyarınca tüm devlet memurları gelir, mal varlığı ve mülk yükümlülüğü konusunda beyanda bulunmak zorundadır⁽⁶⁵³⁾. Yetkililerin bilgileri Komiserin internet sitesinde mevcuttur⁽⁶⁵⁴⁾. Komiser Ofisi çalışanlarının ortalama geliri, devlet maaşı ortalamasına yakındır⁽⁶⁵⁵⁾ ve RF genel ortalama gelirin çok üstündedir⁽⁶⁵⁶⁾.

(646) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu", 26 Şubat 1997, Madde 11.

(647) White, S.; Rus Siyasetini Anlamak (*Understanding Russian Politics*), 2011, sf. 347.

(648) NYT, Rusya'da Eski Emniyet Genel Müdürü Yeni İnsan Hakları Ombudsmanı (oldu), 22 Nisan 2016; RBTH, Tatjana Moskalkowa wird Russlands Menschenrechts-Ombudsfrau, 2 Mayıs 2016; Tagesanzeiger, Vom Vorkämpfer zur Reaktionärin, 1 Mayıs 2016.

(649) EPRS, Rusya'da İnsan Hakları: Tünelin sonunda ışık yok (*Human rights in Russia No light at the end of the tunnel*), Eylül 2016, sf. 3; Rusya Direkt, Rusya'nın insan haklarını savunma yönündeki yeni, garip seçimine anlam vermek (*Making sense of Russia's strange new choice to defend human rights*), Rusya Direkt, 27 Nisan 2016.

(650) Rusya Direkt, Rusya'nın insan haklarını savunma yönündeki yeni, garip seçimine anlam vermek, Rusya Direkt, 27 Nisan 2016.

(651) Rusya Direkt, Rusya'nın insan haklarını savunma yönündeki yeni, garip seçimine anlam vermek, Rusya Direkt, 27 Nisan 2016.

(652) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Devlet memuru olmak için gerekli prosedürler (*Procedures for entry into the civil service*), tarihsiz; Pravo.gov.ru "Rusya Federasyonu'nda Devlet Memurluğuna ilişkin" 79-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 79-FZ "On the State Civil Service in the Russian Federation"*), 27 Temmuz 2004.

(653) Pravo.gov.ru, "Yozlaşmayla mücadeleye ilişkin" 273-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 273-FZ "On Countering Corruption"*), 25 Aralık 2008, Madde 8.

(654) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Gelirler, giderler ve maddi kıymetler ve taahhütlere ilişkin bilgi (*Information about income, expenses, assets and liabilities of material nature*), tarihsiz.

(655) RG, 2016'nın ilk yarısına kadar görevlilerin maaşları %3.5 artış göstermiştir (*The salaries of officials increased by 3,5% in the first half of 2016*), 18 Ağustos 2016.

(656) Moscow Times, Ruslar Aylık Asgari Geliri 350\$ Olarak Belirlemiştir (*Russians Require Minimum Monthly Income of \$350*), Anket Gösterileri, 12 Ağustos 2015; Moscow Times, Rusların Ortalama Geliri Kazakistan'inkine eşit (*Russians' Average Salary On Par With Kazakhstan*), 24 Mayıs 2016.

Komiserin resmi internet sayfasına göre Levada-Center 12 Şubat 2015'te bir anket yayınlamıştır ⁽⁶⁵⁷⁾. Komisere göre bu anket "Rusya İnsan Hakları Komiserine duyulan güvende kayda değer artış" olduğunu göstermektedir ⁽⁶⁵⁸⁾.

2.6 Hassas durumdaki gruplar

Bu bölümde yetkililerin ve yargı sisteminin azınlıkların ve kadınların şikayetlerine yaklaşımı hakkında kısa bir genel bakış verilmektedir.

2.6.1 Dini ve Etnik Azınlıklar ve Göçmenler

2012'de Rusya Federasyonu'nda bir aşırılık yanlılığı izleme merkezi olan SOVA, Danimarka Göç Servisi ve Danimarka Mülteci Konseyi'ni, Orta Asyalı bireylerin azınlıklar arasında, ırkçılık nedeniyle nefret suçlarına mağdur olmaya en açık grup olduğuna dair bilgilendirmiştir ⁽⁶⁵⁹⁾. SOVA bu zafiyeti, Orta Asyalıların kolay hedef olduğu algısıyla açıklamaktadır ⁽⁶⁶⁰⁾: sosyal statüleri düşüktür ve genel olarak gerekli evraklar olmadan ya polise bildirim yapmazlar veya yapsalar da birçok durumda başarısız olurlar ⁽⁶⁶¹⁾.

2015'te SOVA, 38 etnik nedenli saldırı kurbanı kaydetmiştir, 2014' ün 101 kurbanı ile karşılaştırıldığında bu bir düşüştür. SOVA bu düşüşü, kanun uygulayıcı birimlerin aşırı sağdaki gruplara karşı daha kapsamlı yaklaşımına atfetmektedir ⁽⁶⁶²⁾.

Etnik ve dini azınlıklara olan saldırıların soruşturma ve kovuşturması

Karakteristik olarak, polis etnik ve dini azınlıklara karşı işlenen suçların soruşturulmasında çekingen davranmıştır. Fakat bu eğilim son birkaç yılda bir nebze değişmiştir. SOVA, 2015'te sağ eğilimli grupların üyelerine karşı açılan ve en çok yankı yaptığını düşündüğü 12 soruşturmayı listeler. Fakat SOVA'ya göre, hükümetin bu gruplara karşı aldığı sert önlemlerin büyük ölçüde bu grupların daha fazla güçlenebilme kaygısından dolayıdır ⁽⁶⁶³⁾.

(657) RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, İnsan Hakları Komiserliği'ne duyulan güven büyük bir artış gösterdi (*Confidence in institute of human rights commissioner significantly increased*), 12 Şubat 2015. Anketin aslı için Levada-Center'a danışınız, Sosyal kuruluşların işlevi (*The role of social institutes*), 12 Şubat 2015.

(658)RF bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, İnsan Hakları Komiserliği'ne duyulan güven büyük bir artış gösterdi, 12 Şubat 2015; 2014 ve 2015 verilerinin karşılaştırması için Levada-Center'a danışınız, Kamuoyu - 2014, 2015, sf. 85.

(659) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları (*Chechens in the Russian Federation – residence registration, racially motivated violence and fabricated criminal cases*), Ağustos 2012, sf. 12.

(660) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 13.

(661) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 14.

(662) SOVA; Baskı Altında Aşırı Sağ Hareketi: Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2015 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler (*The Ultra-Right Movement under Pressure: Xenophobia and Radical Nationalism in Russia, and Efforts to Counteract Them in 2015*), 8 Nisan 2016.

(663) SOVA; Baskı Altında Aşırı Sağ Hareketi: Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2015 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler, 8 Nisan 2016.

2012'de SOVA'nın başkanı, Danimarka Göç Servisi'ne, MVD'nin altında bulunan aşırılık yanlılığı ile mücadele biriminin, özellikle neo-Nazi grupların soruşturulmasında etkili olduğunu ve bunun da neo-Nazilere verilen hükümlerin artmasıyla sonuçlandığını bildirmiştir. Geçmişte holiganlık olarak imlenen bu tarz suçlar da artık ırkçılık nedenli veya nefret suçları olarak etiketlenmiştir ⁽⁶⁶⁴⁾. Fakat aşırılık yanlısı eylemlerin hedef alınmasındaki yoğunluk MVD'nin yerel birimlerine bağlı olduğundan, siyasi muhalefet üyeleri veya barışçıl dini gruplar gibi başka grupları da aşırılık yanlısı olarak etiketlenmiştir ⁽⁶⁶⁵⁾. Bir 2015 raporunda SOVA neo-Nazi gruplar tarafından işlenen vahşi nefret suçları yerine ırkçı ifadenin kovuşturulması yönündeki eğilime dikkat çekmiştir ⁽⁶⁶⁶⁾.

SOVA'nın açıklamasına göre, internet ve sosyal medya üzerinden yapılan ırkçı propaganda ile ilgili delil toplamak, vahşi bir saldırının faillerinin belirlenmesinden daha kolaydır. Çünkü çözülmüş suçların rapor edilmesiyle ilgili bir baskı olduğundan soruşturmacılar propaganda vakalarına yönelme eğilimindedir ⁽⁶⁶⁷⁾.

Mahkemeler

ABD Dışişleri Bakanlığı raporlarına göre 2014'te mahkemeler etnik nefreti kışkırtmak için propaganda kullanımından, bazı bireylere hüküm vermiştir ⁽⁶⁶⁸⁾. 2015'te SOVA ırkçı şiddet ile ilgili hükümlerin fark edilir şekilde arttığını rapor eder. Verilen hükümler de ciddileşmiş ve çoğunlukla konuşma ve ifadeyi cezalandırır hale gelmiştir ⁽⁶⁶⁹⁾. ABD Dışişleri Bakanlığı, 2015'te, bu tarz suçlardan en az 12 hüküm rapor etmiştir. Bu sayı 2014'ün aynısıdır ve bu da hükümlerdeki düşme eğiliminin son bulduğunu göstermektedir ⁽⁶⁷⁰⁾.

Yargı sisteminin Rusya'nın Doğu Kafkasya bölgesinden olan insanlara olan muamelesine ilişkin, 2012 de Danimarka Göç Servisi'nin bazı kaynakları, etnik Rus olmayanların etnik Ruslara kıyasla aynı suç için daha fazla cezalandırıldığı görüşünü öne sürmüştür ⁽⁶⁷¹⁾. Fakat HRW ve bir batı ülkesinin elçilik temsilcisi, Kuzey Kafkasya'dan gelen sanıklara karşı bir 'hukuksal ayrımcılık' algısını oluşturmaya karşı uyarılmış ve böyle bir sonuca ancak, Çeçenlerin Ruslara göre aynı suçlardan daha ciddi cezalar aldığı bir istatistiği gibi güvenilir bir istatistiğin analizinden sonra, varılabileceğini belirtmiştir ⁽⁶⁷²⁾. HRW, Çeçenlerin denetlenmesini etnik fişleme olarak nitelendirmektedir ⁽⁶⁷³⁾. Bazı kaynaklar Doğu Kafkasyalılar için uydurma suçlamalar riskine dikkat çekmektedir ⁽⁶⁷⁴⁾. Rus Sivil toplum kuruluşu Agora'ya göre, etnik gruplara karşı önyargılı hakimler olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

(664) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 14., sf. 12-14.

(665) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 14.

(666) SOVA, Fırtınadan Önceki Sessizlik (mi)? Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalılık ve 2014 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler (*Calm Before the Storm? Xenophobia and Radical Nationalism in Russia, and Efforts to Counteract Them in 2014*), 21 Nisan 2015.

(667) SOVA, Rusya'da gerçekleşen, ultra-ulusalcılığa ilişkin Seminer (*Seminar on ultra-nationalism in Russia*), Oslo, Eylül 2013.

(668) ABD DoS, 2014 İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporu, 25 Haziran 2015.

(669) SOVA; Baskı Altında Aşırı Sağ Hareketi: Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalılık ve 2015 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler, 8 Nisan 2016.

(670) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016

(671) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 22-24, 28.

(672) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 24

(673) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 24.

(674) DIS ve DRC, Rusya Federasyonu'nda Çeçenler - ikametgah kaydı, ırkçı şiddet ve uydurma ceza davaları, Ağustos 2012, sf. 24-28.

Fakat hakimler arasında bu önyargılar yaygın değildir ⁽⁶⁷⁵⁾.

Sivil Yardım Komitesi (CAC)'nin başkanı Svetlana Gannushkina, göç ile ilgili davaların hukuk sistemi içerisinde kötü yönetildiği kanısındadır. Agora gibi Gannushkina da bu gibi davalardaki ayrımcılık unsurunun göz ardı edilemeyeceğini; fakat asıl sebebin yargının yetkililerin katı göç politikalarını uygulaması olduğunu söylemiştir. Buna örnek olarak Gannushkina CAC'nin dahil olduğu Mısırlı bir Kıpti'nin davasını göstermiştir. Davaya atanan hakim açık bir şekilde göçmenleri tanımamanın siyasi bir karar olduğunu ve yetkililerin iradesi dışında kalan bir karar alamayacağını belirtmiştir. Buna ek olarak Gannushkina hukuk sisteminin yetkililerin kararlarına karşı olan davalarda iyi çalışmadığını belirtmiştir ⁽⁶⁷⁶⁾.

2.6.2 Siyasi muhalefet, hükümeti eleştirenler

SOVA'ya göre yetkililer, Rusya Ceza Kanununda belirtilen aşırıcılık ile ilgili kanun hükümlerini (§ 280, § 280.1 ve § 282) yetkililere karşı sanal veya başka ortamlarda eleştirel olan kişilerin kanunsuzca cezalandırılması için kullanmaktadır. Bunlara: milliyetçiler, dini aktivistler, siyasi aktivistler ve bazı durumlarda işçi sendikası aktivistleri ve çevreciler gibi grupların üyeleri de dahildir ⁽⁶⁷⁷⁾.

HRW ve Rus sivil toplum kuruluşu Agora'nın açıklamasına göre, eğer bir savcı buna benzer bir davayı mahkemeye sunmada başarılı olursa bir hüküm verilme olasılığı yüksektir. Agora, hükümeti eleştirenler ve muhalefet üyelerinin genelde mahkemeleri siyasi konularından dolayı kazanamadıklarını belirtmiştir ⁽⁶⁷⁸⁾. HRW'ye göre ise bu tarz davalar genelde suç unsurunun olmaması sebebiyle düşmektedir ⁽⁶⁷⁹⁾.

Hakkında bu tarz hükümler verilen kişilerin daha yüksek bir mahkemeye başvurması yaygındır ⁽⁶⁸⁰⁾. SOVA Norveç MÜB merkezi Landinfo'ya böyle davalarda beraat kararlarının çok az olduğunu ve verilen hükümlere karşı itirazların nadiren başarılı olduğunu söylemiştir ⁽⁶⁸¹⁾. Aşırılık yanlılığı ile ilişkili suçlar polisin önceliği haline gelmiştir ve bu tarz suçların çözülmesi ile ilgili yetkililer üzerinde bir baskı vardır. SOVA'ya göre mahkemeler genellikle savcuyu desteklemekte ve temyiz mahkemelerinin alt mahkemelerin kararlarını desteklemektedir ⁽⁶⁸²⁾.

Agora bazı küçük idari davalarda muhaliflerin başarılı olduğunu, fakat bunun sadece Moskova dışındaki alanlarla sınırlı kaldığını söylemektedir. Moskova'da ise bu tarz davalar neredeyse hiçbir zaman kazanılamamaktadır. Fakat Agora, Ukrayna lehinde konuşanların veya yetkililer ile ilgili sosyal medyada eleştirel davranan kişilerin davalarının düşürülmesinin mümkün olduğunu eklemiştir. Sanıklara beraat hükmü verilmediği gibi herhangi bir ceza hükmü de verilmemektedir. Hakimler bu tarz davalarda beraat hükmü vermemektedir. Agora'ya göre, eğer beraat hükmü verilerse, kendileri de mahkeme idaresi ve bir savcı tarafından sorgulanmaktadır ⁽⁶⁸³⁾.

(675) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, 6 Ekim 2015.

(676) CAC, Landinfo'nun Svetlana Gannushkina ile yaptığı mülakat (*Landinfo's interview with Svetlana Gannushkina*), Oslo, 6 Ekim 2015.

(677) SOVA, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014.

(678) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015.

(679) HRW, Landinfo'nun temsilcilerle yaptığı mülakat (*Landinfo's interview with representatives*), Moskova, 11 Kasım 2014.

(680) SOVA, Landinfo'nun temsilci ile yaptığı mülakat (*Landinfo's interview with representative*), Moskova, 12 Kasım 2014.

(681) SOVA, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014; STK that denetle durum of gazeteci, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014.

(682) SOVA, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014; STK that denetle durum of gazeteci, Landinfo'nun temsilciyle yaptığı mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014.

(683) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015.

Agora ayrıca hükümetin, aşırıcılık karşıtı, yolsuzluk karşıtı ve uyuşturucu karşıtı kampanyalar başlatmıştıgını eklemiştir. Bu tarz davalarda sanıkların hüküm giymesi doğrultusunda ciddi siyasi baskı bulunmaktadır, bu da verilen hükümlerin bağımsızlığına olumsuz yönde etki etmektedir ⁽⁶⁸⁴⁾.

Agora'nın başkanına göre yabancı bir temsilci olarak kaydedilmeyi reddeden bir sivil toplum kuruluşunun herhangi bir davayı kazanması mümkün değildir. Şu ana kadar hukuk sistemi içerisinde 70-80 bu tarz dava görülmüş ve sivil toplum kuruluşları her zaman siyasi baskılar sonucu kaybetmişlerdir ⁽⁶⁸⁵⁾.

2.6.3 Lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel (LGBT) kişiler

2013 Haziran'da federal LGBT karşıtı 'propaganda' yasasının geçmesinden sonra LGBT kişilere karşı şiddette bir artış olmuştur ⁽⁶⁸⁶⁾. HRW'ye göre Rus yetkililer, homofobik şiddeti önleme ve kovuşturma görevlerinde başarısız olmuşlardır. HRW'nin raporuna göre yasa fiilen LGBT kişilere ayrımcılığı yasallaştırmıştır ⁽⁶⁸⁷⁾.

SOVA'ya göre yaşanan olay sayısı 2014'te dokuz yaralıya düşmüştür ve bu rakam 2015'te de aynı kalmıştır ⁽⁶⁸⁸⁾. Fakat Rus LGBT ağı 2015'te LGBT kişilere karşı 52 fiziksel saldırı bildirmiştir ⁽⁶⁸⁹⁾. Etnik nedenli şiddette olduğu gibi, SOVA LGBT kişilere karşı şiddetteki düşüşü LGBT'nin kamu davalarının azalması ve de hükümetin daha agresif tutumu yüzünde sağcı grupların zayıflaması gibi birkaç faktörün birleşmesine atfeder ⁽⁶⁹⁰⁾.

2013 mevzuatından önce de cinsel azınlıklara karşı şiddet ve cinsel taciz Rusya Federasyonu'nda bir problem olmuştur. Health and Human Rights Journal, 2012'de yayınlanan bir çalışmadan yaptığı alıntıya göre; Rusya'nın LGBT popülasyonunun yarısından fazlası psikolojik istismar, %16'sı fiziksel saldırı, %7'si ise tecavüz kurbanı olmuştur. Bazıları polis tarafından tacize uğradığını söylemiştir ⁽⁶⁹¹⁾. Rusya LGBT ağı 2015'te, 21 polis tarafından ayrımcılık vakası kaydetmiştir ⁽⁶⁹²⁾.

(684) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015.

(685) Agora, Landinfo'nun yönetici ile yaptığı mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015.

(686) HRW, Zarar Verme Ehliyeti. Rusya'da LGBT kişilere ve aktivistlere karşı Şiddet ve Taciz (*License to Harm. Violence and Harassment against LGBT People and Activists in Russia*), 15 Aralık 2014, sf. 1; SOVA, Ultra-Sağ Omuz Silkti: Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2013 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler (*Ultra-Right Shrugged: Xenophobia and Radical Nationalism in Russia, and Efforts to Counteract Them in 2013*), 31 Mart 2014.

(687) HRW, Zarar Verme Ehliyeti. Rusya'da LGBT kişilere ve aktivistlere karşı Şiddet ve Taciz, 15 Aralık 2014, sf. 2; ayrıca bakınız: Kucheryavenko, O., Guskov, K. ve Walker, M, Düşkünlüğün bedeli: Rusya'da LGBT mensubu gençlere karşı gösterilen şiddette ve LGBT gençlerin intihar oranlarının artışı (*Cost of indulgence: Rise in violence and suicides among LGBT youth in Russia*), 18 Aralık 2013.

(688) SOVA; Baskı Altında Aşırı Sağ Hareketi: Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2015 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler, 8 Nisan 2016; SOVA, Fırtınadan Önceki Sessizlik (mi)? Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2014 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler, 21 Nisan 2015.

(689) Rus LGBT Ağı: 2015'te Rusya'da SOGI temelli Şiddet ve Ayrımcılığın İzlenmesi: Genel Bilgi (*Monitoring of Discrimination and Violence Based on SOGI in Russia in 2015: General Information*), 2016, sf. 2.

(690) SOVA, Fırtınadan Önceki Sessizlik (mi)? Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2014 Yılında Bunların Etkisini Yok Etmeye Yönelik Girişimler, 21 Nisan 2015.

(691) Kucheryavenko, O., Guskov, K. ve Walker, M., Rusya'da LGBT mensubu gençlere karşı gösterilen şiddette ve LGBT gençlerin intihar oranlarının artışı, 18 Aralık 2013.

(692) Rus LGBT Ağı: 2015'te Rusya'da SOGI temelli Şiddet ve Ayrımcılığın İzlenmesi: Genel Bilgi, 2016, sf. 2-4.

LGBT Kişilere olan saldırıların olduğundan daha az rapor edilmesi

ABD Dışişleri Bakanlığı, polisin mağdurlara yardımcı olmakta isteksiz olduğunu, kurbanların bu yüzden ve tekrar saldırıya uğrama kaygılarından dolayı suçları polise bildirmediklerini belirtir ⁽⁶⁹³⁾. HRW'ye göre LGBT şahıslar kendilerine karşı işlenen suçları polise güvenlerinin olmaması, polis tarafından aşağılanma korkusu ya da polisin gereğince soruşturma yapmayacağını düşündüklerinden dolayı polise bildirmemektedir ⁽⁶⁹⁴⁾. Yukarıda alıntı yapılan 2012 anketine cevap veren LGBT şahısların %77'si polise hiç güvenmediklerini belirtmiştir ⁽⁶⁹⁵⁾.

LGBT Şahıslara yapılan saldırıların soruşturma ve kovuşturması

HRW' nin raporuna göre Rus güvenlik güçleri yeterli yasal sebep olduğu durumlarda dair LGBT şiddetini nefret suçu olarak sınıflandırmakta çekingen davranmaktadır. Aynı rapor, bazı istisnalar hariç, LGBT şahıslara karşı işlenen suçların bildirilmesine karşı polislerin genelde umursamaz bir tavrı olduğunu kaydetmiştir ⁽⁶⁹⁶⁾. FIDH ve ADC Memorial da 2012 de bölgesel ve federal olarak polisin, LGBT şahıslara karşı ilendiği iddia edilen suçları gereğince soruşturmadığını veya bir suç unsurunun bulunmadığını söylediklerini kaydetmiştir ⁽⁶⁹⁷⁾. Rus LGBT Ağı aynı zamanda polisin LGBT şahıslar tarafından yapılan şikayetleri işleme koymayı reddettikleri durumların olduğunu kaydetmiştir ⁽⁶⁹⁸⁾.

Birkaç kaynağa göre kurbanlar bu tarz vakalarda adalet ararken birçok zorlukla karşılaştıklarını kaydetmekte ve bunun sonucu, homofobik suçlar yaygın bir şekilde cezasız kalmaktadır ⁽⁶⁹⁹⁾. Fakat LGBT şahıslara karşı işlenen suçların başarılı bir şekilde soruşturulduğu ve kovuşturulduğuna dair bazı raporlar mevcuttur ⁽⁷⁰⁰⁾. HRW 2016 da St. Petersburg'da eşcinsel bir tiyatro eleştirmeninin iddia edilen katilinin tutuklanmasından bahseder ⁽⁷⁰¹⁾. HRW'den alıntı yapan Finlandiyalı göçmenlik yetkililerine göre yetkililer LGBT şahıslara yetersiz ve zoraki koruma sağlamaktadır. LGBT şahıslara karşı işlenen suçlar sıklıkla ihmal edilmiş veya vakalar zoraki bir şekilde soruşturulmuştur ⁽⁷⁰²⁾. Koruma sağlandığı durumlar genelde suç ünlü bir olaya veya kişiye bağlı olduğu için, ya da toplumsal baskı sonucu olmuştur ⁽⁷⁰³⁾.

(693) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(694) HRW, Zarar Verme Ehliyeti. Rusya'da LGBT kişilere ve aktivistlere karşı Şiddet ve Taciz, 15 Aralık 2014, sf. 4.

(695) Kucheryavenko, O., Guskov, K. ve Walker, M, Rusya'da LGBT mensubu gençlere karşı gösterilen şiddette ve LGBT gençlerin intihar oranlarının artışı, 18 Aralık 2013.

(696) HRW, Zarar Verme Ehliyeti. Rusya'da LGBT kişilere ve aktivistlere karşı Şiddet ve Taciz, 15 Aralık 2014, sf. 3.

(697) FIDH ve ADC Memorial, Roma, Göçmenler, Aktivistler: Polis İstismarı Mağdurları, 2012, sf. 43.

(698) Rus LGBT Ağı: 2015'te Rusya'da SOGI temelli Şiddet ve Ayrımcılığın İzlenmesi: Genel Bilgi, 2016, sf. 2.

(699) HRW, Zarar Verme Ehliyeti. Rusya'da LGBT kişilere ve aktivistlere karşı Şiddet ve Taciz, 15 Aralık 2014, sf.. 59; Rus LGBT Ağı: 2015'te Rusya'da SOGI temelli Şiddet ve Ayrımcılığın İzlenmesi: Genel Bilgi, 2016, sf.. 31; FIDH ve ADC Memorial, Roma, Göçmenler, Aktivistler: Polis İstismarı Mağdurları (*Migrants, Activists: Victims of Police Abuse*), 2012, sf. 43.

(700) Reuters, Son haftalarda gerçekleşen, nefret suçu olduğundan şüphelenilen ikinci saldırıda gey adam öldürüldü (*Gay man killed in Russia's second suspected hate crime in weeks*), 3 Haziran 2013; RFE/RL, Üç kişi gey olduğuna inandıkları adamı öldürmeleri sebebiyle hapse atıldı (*Three jailed in Russia for killing man they believed was gay*), 3 Şubat 2014.

(701) HRW, Yoksun bırakma: Rusya'da Gay olduğunun düşünülmesi hayatına mal olabiliyor (*Dispatches: Presumed Gay and Paying for it with Your Life in Russia*), 13 Nisan 2016.

(702) Finlandiya Göç Hizmetleri, Rusya'da toplumsal cinsiyet ve cinsel sebeplerden azınlık olan kişilerin güncel durumu (*Current situation of sexual and gender minorities in Russia*), 10 Nisan 2015, sf. 17, 18, 21-22.

(703) Finlandiya Göç Hizmetleri, Rusya'da toplumsal cinsiyet ve cinsel sebeplerden azınlık olan kişilerin güncel durumu, 10 Nisan 2015, sf. 17, 18, 21-22.

Mahkemeler

HRW'ye göre Rus güvenlik güçleri ve mahkemelerde verilen kararlar LGBT bireylere karşı yapılan saldırıların arkasındaki sebep olan LGBT şahıslara karşı nefreti (nefret suçu) göz ardı etmektedir. Bu sebeple bu vakalara holiganlık, saldırı veya darp gibi sıradan suçlar gibi yaklaşılmaktadır (704).

HRW'ye göre Rus Ceza Kanunu, LGBT bireylere karşı nefret ve önyargıyı ceza davalarında ağırlaştırıcı sebep olarak belirtmemektedir. Ceza Kanunu'nun altında, cinsel azınlıklar bir sosyal grup olarak tanımlanabilir, fakat mahkemeler bunu savcıların aşırıcılık suçlamaları getirdiğinde bile yapmamaktadır. Mahkemeler LGBT şahısların bir sosyal grup oluşturup oluşturmadığı konusunda bilirkişilerin dediklerine bakarlar. Bilirkişi beyanları farklılık göstermektedir ve cinsel azınlıkların lehine olmamaktadır (705).

Finlandiya göçmenlik yetkilileri, failerin cezalandırılma durumunda cezaların çoğunlukla hafif olduğunu belirtir (706).

Ayrıca, yargı sistemi LGBT aktivistlerine karşı eşcinsel propaganda yasasını kullanmaktadır, bu da bu azınlığın sistemin adaletine olan güvenini daha da sarsmaktadır. Haziran 2016'da aktivist Alekseenko LGBT gençliğini desteklediği için hüküm giyen beşinci kişi olmuştur. HRW'ye göre süreç boyunca polis sanığa karşı iddia edilen 28 şikayeti hiç sorgulamamıştır (707).

2.6.4 Kadınlar (aile içi şiddet)

Haziran 2016'da yabancılara karşı darp, Rusya Federasyonu Ceza Kanunu'nun 116'ncı maddesini değiştiren bir başkanlık düzeltmesiyle suç haline getirilmiştir (708). Fakat eşlere karşı işlenen darp suçları (709) (veya holiganlık, nefret ve düşmanlık nedenli), özel dava değil, kamu davası meselesi haline gelmiştir (710).

(704) HRW, Zarar Verme Ehliyeti. Rusya'da LGBT kişilere ve aktivistlere karşı Şiddet ve Taciz, 15 Aralık 2014, sf. 3.

(705) HRW, Zarar Verme Ehliyeti. Rusya'da LGBT kişilere ve aktivistlere karşı Şiddet ve Taciz, 15 Aralık 2014, sf. 64-65.

(706) Finlandiya Göç Hizmetleri, Rusya'da toplumsal cinsiyet ve cinsel sebeplerden azınlık olan kişilerin güncel durumu, 10 Nisan 2015, sf. 15, 21-22.

(707) HRW, Rusya: LGBT Aktivistinin Aleyhine Mahkeme Kararı (*Russia: Court Rules Against LGBT Activist*), 3 Şubat 2016.

(708) Pravo.gov.ru, "Rusya Federasyonu Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Kanunu'na cezai sorumluluktan muaf tutulmayla ilgili getirilen değişikliklere ilişkin" "Federal Yasa'nın kabulüne dair "Belirli Rusya Federasyonu Yasama İşlemlerine Değişiklikler Getirilmesine İlişkin", 326-FZ Sayılı ve 3 Temmuz 2016 Tarihli Federal Yasa (*Federal law of 3 July 2016 No. 326-FZ "On Amendments to Certain Legislative Acts of the Russian Federation in connection with adoption of the Federal Law" On Amendments to the Criminal Code of the Russian Federation and the Criminal Procedure Code of the Russian Federation on the improvement of the grounds and procedure for exemption criminal liability "*), 4 Temmuz 2016.

(709) Kaynağa göre, 'yakınlar' tabiri yakın akrabaları (eşler, anne-baba, çocuklar, evlatlıklar, evlat edinen anne-babalar, kardeşler, büyükanne ve büyükbabalar, torunlar), koruyucu anne-babaları ve aynı zamanda bu maddede anlatılan eylemi işleyen kişiye evlilik ile bağlanmış olanları veya kişi ile aynı evde ikamet edenleri kapsamaktadır.

(710) Russian Reader (The), Rusya'da Darpın Suç Olmaktan Çıkarılması: Ev içi şiddetle Mücadele için Ne Anlama Geliyor? (*Decriminalizing Battery in Russia: What Does It Mean for the Fight against Domestic Violence?*) güncelleme tarihi: 5 Temmuz 2016.

Bir avukat ve aile içi şiddetin önlenmesi için yeni bir yasa hazırlayan bir çalışma grubunun üyesi olan Mari Davtyana göre bu yasa değişikliğinden sonra kurbanların sadece suç duyurusunda bulunması (zorunlu) gerekmektedir, bundan sonra polis soruşturmayı başlatır ve yürütür, buna ek olarak suçlamalar mahkemede bir savcı tarafından desteklenir ve sonuçta standart bir ceza davası görülür (711). Hukukçu, darp üzerine çıkan yeni yasanın para cezası ödemeyi bir cezalandırma biçimi olarak kabul etmediğini, bunun da failin aile bütçesinden para cezası ödeyemeyeği anlamına geldiğini eklemiştir (712).

7 Şubat 2017'de Federasyon Meclisi'nin aşırı muhafazakar senatörü Yelena Mizulina'nın aile içi darbu suç kapsamından çıkarıp, idari bir kabahate çevirme teklifinin üzerine (713), Devlet Başkanı Putin, aile içinde ciddi yaralanmaya sebebiyet vermeyen ve senede bir rapor edilen şiddetin aile içi şiddet kapsamına alınmayacağına dair bir yasa imzalamıştır (714). Sadece kurbanın sağlığına tehdit oluşması veya suçun tekrarı durumlarında fail cezai kovuşturmayı tabi olacaktır (715).

Rusya Federasyonu'nun dördüncü en büyük şehri olan Yekaterinburg'da yeni yasanın geçmesinden sonra aile içi şiddet vakaları, günde 150 olaydan, 350 olaya çıkarak, iki katından fazla artmıştır. Şehrin belediye başkanına göre 'değişiklik aile içi şiddeti kabul edilebilir göstermektedir' (716).

Siyaset bilimi doçenti ve de Sivil Toplum ve İnsan Hakları Meclisi üyesi Svetlana Aivazova, İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre, şiddet içeren suçların yüzde kırkının aileler içinde gerçekleştiğini belirtmiştir. Aivazova'ya göre, 2013'te 9000'den fazla kadın öldürülmüş, 1100'den fazlası ise ağır yaralanmıştır; 2014'te ise ülkede kayıt altına alınan cinayetlerin %25'inden fazlası aile içinde gerçekleşmiştir (717).

2 Şubat 2017'de OSCE Daimi Meclisinde AB, aile içi şiddet ile ilgili yaptığı bir açıklamada teklif edilen yeni yasayı "Rus yetkililerin kadınlara ve çocuklara karşı işlenen şiddete karşı mücadelesine olan bağlılığı ile ilgili yanlış bir mesaj verecek, geriye dönük bir adım" olarak tanımlamaktadır (718).

(711) Russian Reader (The)), Rusya'da Darpın Suç Olmaktan Çıkarılması: Ev içi şiddetle Mücadele için Ne Anlama Geliyor?? update 5 Temmuz 2016.

(712) Russian Reader (The)), Rusya'da Darpın Suç Olmaktan Çıkarılması: Ev içi şiddetle Mücadele için Ne Anlama Geliyor?? update 5 Temmuz 2016.

(713) Moscow Times (The), "Seni Dövmesi Seni Sevdiğini Gösteriyor" ("If He Beats You, It Means He Loves You"), 15 Ağustos 2016.

(714) HRW, Atılan bir Tokat Sadece Başlangıçtır (A Slap is Only the Start), 14 Şubat 2017.

(715) RFE/RL, Putin Ev İçi Şiddetin Bir Kısmını Suç Olmaktan Çıkaran Yasaya İmza Atıyor (Putin Signs Law Decriminalizing Some Domestic Violence), 7 Şubat 2017.

(716) Independent, Kısmi olarak suç olmaktan çıkarılmasının ardından ev içi şiddet ihbarları hızla artış göstermiştir (Domestic violence reports soar in Russian city following partial decriminalization), 11 Şubat 2017.

(717) NYT, Rusya Ev İçi Şiddet Yasasını Yumuşatma Eğilimi Gösteriyor (Russia Moves to Soften Domestic Violence Law), 25 Ocak 2017.

(718) Avrupa Birliği, Rusya Federasyonu'nda Ev İçi Şiddete İlişkin AB Açıklaması (EU Statement on Domestic Violence in the Russian Federation), 2 Şubat 2017.

Aynı zamanda, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Thorbjørn Jagland, Rusya'da aile içi şiddeti yasallaştıran bu mevzuat ile ilgili derin kaygılarını belirtmiştir. Jagland demiştir ki; "Aile içi darbu failer için daha düşük cezalar ile cezai bir suçtan idari bir suça düşürmek, Rusya Federasyonu'nun gerilediğine dair açık bir işaret olacak ve aile içi şiddeti yok etmek üzerine yapılan küresel çalışmalara bir darbe vuracaktır (719)."

Rusya, Avrupa Konseyi üyesi 47 ülke arasında, kadınlara karşı ve aile içi şiddeti önleme ve mücadele üzerine yapılan İstanbul Sözleşmesini imzalamayan ve tasdik etmeyen dört ülkeden biridir (720).

Aile içi şiddet ve eş tarafından tecavüz ihbarlarına polisin yaklaşımı

Nisan 2015'te BM İnsan Hakları Komitesi aile içi şiddet vakalarının 2010'dan itibaren %20 artmasıyla ilgili endişelerini dile getirmiştir. Komite, güvenlik güçlerinin bu tarz vakaları gereğince kayıt altına alma ve soruşturmakta başarısız olması sebebiyle, yetkililerin yaklaşımını yetersiz kabul etmiştir (721).

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın raporuna göre, Rus Ceza Kanunu'nun tecavüzü failin mağdurun akrabası veya eşi olmasına bakmaksızın cezalandırmasına rağmen, polisin ve soruşturmacıların, 'eş veya tanıdık tarafından yapılan tecavüzleri' soruşturmakta çekingen davrandıklarını, hatta bazı durumlarda kadının hayatına direk bir tehdit unsuru olmadığına yardım çağrılarını reddettiklerini belirtmiştir (722).

Sivil toplum kuruluşu Kadına Şiddete Son'a göre, Rus polisi aile içi şiddet vakalarını ele almak üzerine bir eğitim almamaktadır (723). Aile içi şiddet konulu vakalara yanıt vermek ve kayıt almak konusunda çekingen davranmaktadır. Memurlar bunun yerine kadına karşı işlenen aile içi şiddeti özel bir mevzu veya mağdur kadının şahsi bir problemi olarak ele almaktadır. Aile içi şiddete bağlı vakalarda, polisin işi, faile müdahale edebilmesi veya gözaltına alabilmesi için alabileceği hukuki önlemlerin, memurun şahsi olarak suça şahit olmadığı takdirde kısıtlı olduğundan da zorlaşmaktadır. Resmi suçlamalar yapıldığı takdirde, mağdur Devlet tarafından koruma altına alınmaya uygun bulunabilir (724).

(719) CoE, Rusya: Genel Sekreter Jagland ev içi şiddetin suç olmaktan çıkarılmasının gerilemenin ciddi bir belirtisi olacağını söylüyor (*Russia: decriminalising domestic violence would be a clear sign of regression, says Secretary General Jagland*), Ocak 2017.

(720) İstanbul Sözleşmesi aile içinde ve evli çiftler ve eski eşler ve partnerler arasında yer alabilecek her tür fiziksel, seksüel veya psikolojik şiddeti suç saymaktadır. Rusya: Genel Sekreter Jagland ev içi şiddetin suç olmaktan çıkarılmasının gerilemenin ciddi bir belirtisi olacağını söylüyor, 16 Ocak 2017.

(721) BM İnsan Hakları Komitesi, Rusya Federasyonu'nun yedinci dönemlik raporuna ilişkin son gözlemler, 28 Nisan 2015, sf. 5.

(722) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(723) Kadınlara Karşı Şiddete Son (*Stop Violence Against Women*), Rusya Federasyonu'nda Kadına Karşı Şiddet (*Violence Against Women in the Russian Federation*), son güncellenme tarihi: Ekim 2014.

(724) Kadınlara Karşı Şiddete Son, Rusya Federasyonu'nda Kadına Karşı Şiddet, son güncelleme tarihi Ekim 2014.

Rus hukukunda, devlet koruması yasası kapsamında fiziksel koruma sağlanması, şahsın kimliği, yeri ve duruşmalar konusunda gizlilik/kısmi gizlilik şartları veya mağdurun, ülke içinde veya yabancı ülkeye yeniden yerleştirilmesi gibi önlemler bulunmaktadır (725). Fakat Kadına Karşı Şiddete Son'a göre, davanın açıldığı birkaç durumda mağdur zaten ciddi fiziksel zarara uğramış hatta hayatını kaybetmiş olduğu için, teorideki devlet korumasına uygun görülme durumu pratikte işe yaramazdır. Devlet Koruması yasasının, Rusya'daki aile içi şiddet vakalarında uygulandığı veya uygulanmadığı açık değildir (726).

BM İnsan Hakları Komitesi istismardan kaçan kadınlar için yeterli sığınma olanağının olmayışına dikkat çekmiştir (727). ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından iletildiği gibi, ANNA Merkezi'ne göre, devlet ülke çapında 23 kadın sığınma evi işletmektedir (728).

Sivil Toplum Kuruluşu ADC Memorial, 2015'te göçmen kadınlara yönelik şiddet faileri ile ilgili soruşturma ve kovuşturmaların ya hiç başlatılmadığını ya da ancak yıllar süren olaylar üzerine başlatıldığını bildirmiştir (729).

Aile içi şiddet davalarında yargıçların sergilediği tavır

Kanada Göç ve Mülteci İdaresi (IRB)'nin hazırladığı bir rapora göre, New York Üniversitesi'nde uzun dönemli kadına yönelik şiddet üzerine araştırma tecrübesi olan bir doçent, Rusya'da mahkemelerin aile içi şiddet vakalarına müdahale etmekte etkisiz olduğunu belirtmiştir. Kaynaklara göre, çoğu aile içi şiddet davası, ya teknik sebeplerden ötürü ya da tarafların barıştığı gerekçesiyle düşmektedir. Davalar, çoğunlukla bir sulh hakimi tarafından ayarlanan ve asıl hedefin, ailenin bir arada tutulması olduğu bir barışma sürecine dönüştürülmektedir (730). Aynı IRB raporunda, kadına karşı şiddet ile mücadele etmek üzerine çalışan, Rus bir sivil toplum kuruluşu olan ANNA Merkezi, yargı mensuplarının bazen aile içi şiddet mağdurlarına karşılıklı ön yargılı olduğunu belirtir (731).

Bir ABD Dışişleri Bakanlığı raporunda, sivil toplum kuruluşu Center for Women's Support'a göre, aile içi şiddet olarak sınıflandırılabilir çoğu vakanın teknik sebeplerden ötürü düştüğünü veya standart yargı sisteminden bir barışma sürecine aktarıldığını belirtmektedir. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın belirttiğine göre bu tarz davalarda odak, faili cezalandırmaktansa, aile birliğini korumaktır (732).

(725) Pravo.gov.ru, "Adli işlemlerde Şahit, Mağdur veya Başka Şekillerde Dahil olan Kişilere Devlet Koruması Sağlanmasına İlişkin" 119-FZ Sayılı Federal Yasa (*Federal Law No. 119-FZ "On State Protection of Victims, Witnesses and other Participants in Criminal Proceedings"*), 20 Ağustos 2004, BM Kadın- Dünya'da Kadına Karşı Şiddet Veri Tabanı (*Global Database on Violence against Women*), tarihsiz.

(726) Kadınlara Karşı Şiddete Son, Rusya Federasyonu'nda Kadına Karşı Şiddet, son güncelleme tarihi Ekim 2014.

(727) BM İnsan Hakları Komitesi, Rusya Federasyonu'nun yedinci dönemlik raporuna ilişkin son gözlemler, 28 Nisan 2015, sf. 5.

(728) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(729) ADC Memorial, RF'nin Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni Uygulaması (*The RF's Implementation of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*), 2015, sf. 6-7.

(730) IRB, Rusya: Aile içi şiddet; aile içi şiddet mağdurlarına sağlanan müracaat, koruma; destek servisleri ve sığınak imkanları (2010-2013) (*Russia: Domestic violence; recourse and protection available to victims of domestic violence; support services and availability of shelters (2010-2013)*), 15 Kasım 2013.

(731) Göç ve Mülteci İdaresi, Rusya: Aile içi şiddet; aile içi şiddet mağdurlarına sağlanan müracaat, koruma; destek servisleri ve sığınak imkanları (2010-2013), 15 Kasım 2013.

(732) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına İlişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

2012'de BM İşkenceye Karşı Komite, Rusya'daki aile içi şiddet konusundaki düşük kovuşturma oranı ile ilgili endişelerini bildirmektedir (733). Kadın hakları savunucuları, aile içi şiddet vakalarının sadece %3'ünün bir mahkeme hükmü ile sonuçlandığını tahmin etmektedir (734).

Olayları Bildirme Korkusu

Netice itibarıyla, ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre, birçok kadın aile içi şiddeti veya tecavüzü yetkililere bildirmemektedir çünkü hem sosyal utançtan çekinmekte hem de devletten destek almayı ummamaktadırlar (735). Sivil toplumun 2015'te bildirdiği üzere Roman ve göçmen kadınlar, polis onlara karşı ayrımcı tutumu yüzünden polis korumasından mahrum durumdadırlar (736). Bu sebepten ötürü, Roman ve göçmen kadınlar polise, daha fazla istismar edilme, ya da göçmen kayıtları ile ilgili gerçek veya uydurma suçlamalara karşılaşma ve cezalandırılma korkusu yüzünden gidememektedir (737).

3. Çeçen Cumhuriyeti

3.1 Arka plan ve giriş

Çeçen Cumhuriyeti Rusya Federasyonu'na bağlı federal cumhuriyetlerden biridir (738). Grozny ve Moskova arasındaki özel ilişki sayesinde, lider Ramazan Kadyrov, diğer bölgesel liderlere (739) nazaran daha fazla özerkliğe sahiptir (740). 1994-1996 ve 1999-2009 aralarında yaşanan iki Çeçen savaşı, on binlerce insanın canına mal olmuştur ve de birkaç yüz bin sivilin yer değiştirmesine, büyük şehirlerin ve ekonominin harab olmasına neden olmuştur (741). 1999 ve 2003 yılları arasında 3000-5000 arası kişinin zorla yok edildiği tahmin edilmektedir (742).

Bu kısım, Çeçen Cumhuriyeti'nin temel devlet yapılarını ve de özel durumundan dolayı ortaya çıkan hususları açıklamaktadır.

(733) CAT, Rusya Federasyonu'nun beşinci dönem raporuna ilişkin son gözlemler, 11 Aralık 2012, sf. 7.

(734) Reuters İnsan Hakları Özeti, Rusya'da aile içi şiddet mağdurları koruma için mücadele etmek zorunda (*Victims of domestic violence face uphill battle for protection in Russia*), 20 Ağustos 2013.

(735) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(736) ADC Memorial, RF'nin Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni Uygulaması, 2015, sf.. 6.

(737) ADC Memorial, RF'nin Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni Uygulaması, 2015, sf. 6-7.

(738) Brittanica Ansiklopedisi, Çeçenistan, son güncellenme tarihi: 8 Ocak 2012; CNNI, Çeçenistan ile ilgili Kısa ve Öz Bilgiler (*Chechnya Fast Facts*), 17 Ağustos 2016.

(739) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. i.

(740) Carnegie Moskova Merkezi, Çeçenistan'ın Kremlin ile Yaptığı Yeni Sözleşme (*Chechnya's New Contract With the Kremlin*), 27 Ekim 2016; NZZ, *Kadyrows unheimlicher Schatten*, 4 Nisan 2015.

(741) ICG, Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (I), Etnik köken ve Çatışma, 19 Ekim 2012, sf. 9-10.

(742) ICG, Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (I), Etnik köken ve Çatışma, 19 Ekim 2012, sf. 10-13.

3.1.1 Coğrafya, Nüfus, Ekonomi

Çeçen Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu'nun, Kuzey Kafkasya Federal Bölgesindeki yedi cumhuriyetinden biridir (743). Kuzeyinde Rusya, doğusunda Dağıstan, batısında İnguşetya Cumhuriyeti Rusya Federasyonu'nun cumhuriyetleri ile iç sınırları vardır. Güney batısında Gürcistan ile sınırı vardır (744).

2010 nüfus sayımına göre Çeçenistan'ın nüfusu yaklaşık 1.2 milyondur ve bu sayı 2016'da tahminen 1.4 milyondur (745). Çoğunlukla (%95'ten fazla) etnik Çeçenlerden oluşur; nüfusun içerisinde İnguş ve Rusların da bulunduğu 40'tan fazla azınlık bulunur. Çeçenler ve İnguşlar büyük ölçüde Müslümandır. (746)

Çeçen Cumhuriyeti'nin başkenti Grozny'dir ve yaklaşık 290000 nüfusu vardır. Diğer önemli şehirler Gudermes, Argun, Şali, ve Urus-Martan'dır (747).

Çeçenistan'ın ekonomisi büyük ölçüde, doğal gaz, ham petrol ve petrol ile ilgili diğer endüstrilere bağlıdır; yine de bir nebze tarım ve yerel tüketim ürünlerinin üretimi mevcuttur (748). 2002 ve 2012 arasında, Çeçen bütçesinin çoğu özel bir federal yenileme bütçesi tarafından sağlanmaktaydı. 2012'de federal hükümet, Çeçen devletinin itirazlarına rağmen bu programı sonlandırmıştır (749). Çeçenistan artık Doğu Kafkasya için standart gelişim fonlarına tabidir. (750). Uluslararası Kriz Grubu'na göre (ICG), bu değişime rağmen, Çeçen bütçesinin %85'i federal devlet fonlarından gelmektedir (751).

3.1.2 Çeçen Cumhuriyeti'nin siyasi sistemi

Çeçen Cumhuriyeti'nin kendi Anayasası, bayrağı ve arması vardır. Resmi dilleri Rusça ve Çeçencedir (752). Çeçen Cumhuriyeti'nin Anayasası 2003'te referandum ile kabul edilmiştir ve Çeçenistan'ı Rusya Federasyonu'nun ayrılmaz bir parçası olarak kabul eder (753).

(743) Almanya Uluslararası İlişkiler ve Güvenlik Enstitüsü, *Russlands inneres Ausland. Der Nordkaukasus als Notstandszone am Rande Europas*, Ekim 2010, sf. 7-8; RF Dışişleri Bakanlığı, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016.

(744) Britannica Ansiklopedisi, Çeçenistan, son güncelleme tarihi: 8 Ocak 2012; Çeçen Cumhuriyeti devletinin ve devlet başkanının resmi internet sayfasına <http://chechnya.gov.ru/> adresinden ulaşabilirsiniz (yalnızca Rusça dilinde).

(745) RF Dışişleri Bakanlığı, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016; Britannica Ansiklopedisi, Çeçenistan, son güncelleme tarihi 8 Ocak 2012; CNN, Çeçenistan ile ilgili Kısa ve Öz Bilgiler, 17 Ağustos 2016; BBC News, Çeçenistan profili, 18 Ağustos 2015.

(746) Dışişleri Bakanlığı of RF, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016; Britannica Ansiklopedisi, Çeçenistan, son güncelleme tarihi 8 Ocak 2012; CNN, Çeçenistan ile ilgili Kısa ve Öz Bilgiler, 17 Ağustos 2016; BBC News, Çeçenistan profili, 18 Ağustos 2015.

(747) RF Dışişleri Bakanlığı, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016.

(748) Britannica Ansiklopedisi, Çeçenistan, son güncelleme tarihi: 8 Ocak 2012; DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik (*Security and human rights in Chechnya and the situation of Chechens in the Russian Federation – residence registration, racism and false accusations*), Ocak 2015, sf. 139;

ICG, Kuzey Kafkasya: Entegrasyon Zorlukları (IV): Sosyal ve Ekonomik Koşullar (*North Caucasus: The Challenges of Integration (IV): Economic and Social Imperatives*), 7 Temmuz 2015, sf. 15-16.

(749) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 22.

(750) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 22.

(751) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 22.

(752) RF Dışişleri Bakanlığı, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016.

(753) BBC News, Çeçenistan profili - Kronoloji, 11 Ağustos 2015; Çeçen Parlamentosu, Çeçen Cumhuriyeti Anayasası, 23 Mart 2003.

Çeçen Cumhuriyeti bir lider ('başkan') tarafından yönetilmektedir. 2007'de Putin , Ramazan Kadyrov'u Çeçen Cumhuriyeti'nin lideri olarak atamıştır. Kadyrov il seçimine 2016'da katılmış ve 18 Eylül 2016'da seçilmiştir (754). Önemli pozisyonlar Kadyrov'un ailesi ve Çeçen savaşlarındaki destekçileri tarafından tutulmaktadır (755).

Kadyrov'un gücünün çoğu, 'Kadyrov ailesine bağlı eski savaş zamanında kalma veya diğer eski asi milislerden oluşan sözde Kadyrovsky denilen milis bir kuvvete dayanmaktadır (756).

Başkan Vladimir Putin ve Çeçen lider Ramazan Kadyrov'un ilişkisi Uluslararası Kriz Grubu (ICG) tarafından karşılıklı bir bağımlılık ittifakı olarak tanımlanır (757). Bu ilişki Putin, Kadyrov'a Çeçenistan'daki isyanı bastırması karşılığında kapsamlı özerklik verdiğinde başlamıştır (758). Bu da Çeçenistan'ın, Rusya Federasyonu'nun kanunları yerine Kadyrov'un isteklerine bağlı olarak yönetildiği bir durum ortaya çıkartmıştır. Sonuç olarak, yine ICG'ye göre, Putin, Kadyrov'un ve onun Çeçen toplumuna olan hakimiyeti sayesinde Çeçen halkının desteğine güvenebilmektedir (759).

Çeçen meclisi Cumhuriyetin yasama organıdır. 41 vekil ile bir kamarası bulunmaktadır. Başbakan Medyvedev önderliğindeki, Putin'i destekleyen Birleşik Rusya partisi 18 Eylül 2016'daki seçimde 37 koltuk kazanmıştır. Kasım 2016'da Çeçen parlamentosunun sözcüsü olarak Magomed Daudov seçilmiştir (760).

3.1.3 Yargı ve hukuk sistemi

Federalizm prensibine uygun olarak, Çeçen parlamentosu yetki alanına giren bölgelerde mevzuat çıkartmakta yetkilidir. Çeçen Anayasası'nın 6'ncı maddesine göre yargı ve dış işleri gibi federal hükümetin münhasır yetki alanına giren veya azınlık hakları ve aile kanunu gibi ortak yetki alanına giren alanlarda federal yasanın Çeçen yasasına göre üstünlüğü vardır. Cumhuriyetin münhasır yetki alanına giren mevzularda Çeçen yasası önceliklidir (761).

(754) BBC News, Rusya seçimleri: Putin-yanlısı Birleşmiş Rusya partisinin büyük zaferi, 19 Eylül 2016; RBTH, Çeçenistan seçimlerinde Kadyrov %98 ile önde (*Kadyrov leading with 98% in Chechnya elections*), 19 Eylül 2016; RF Dışişleri Bakanlığı, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016; RFE/RL, Putin Kadyrov'u Çeçenistan'ın Başkan Vekili Olarak Atar (*Putin Appoints Kadyrov As Chechnya's Acting Head*), 25 Mart 2016.

(755) Carnegie Moskova Merkezi, Çeçenistan'ın Kremlin ile Yaptığı Yeni Sözleşme, 27 Ekim 2016; Meduza, Ramzan ile Koşmak Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'nde En Fazla Nüfuz Sahibi Olan Kişilerle Tanışın (*Running with Ramzan Meet the most influential people in Russia's Chechen Republic*), 2 Şubat 2016; Falkowski, M., Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi (*Ramzanistan Russia's Chechen Problem*), Ağustos 2015, sf. 15; Kafkas Düşümü, Kaydrov'un 26 yaşındaki yeğeni Çeçenistan'ın ilk Başbakan Yardımcısı olarak atanmıştır (*26-year-old Kadyrov's nephew appointed First Deputy Prime Minister of Chechnya*), 15 Mart 2016.

(756) The Telegraph, Ramzan Kadyrov: Putin'in Çeçenistan'daki 'keskin nişancısı' (*Ramzan Kadyrov: Putin's 'sniper' in Chechnya*), 24 Şubat 2016; ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 4.

(757) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, 30 Haziran 2015, sf. ii.

(758) The Telegraph, Ramzan Kadyrov: Putin'in Çeçenistan'daki 'keskin nişancısı', 24 Şubat 2016; Al Jazeera, Çeçenistan'ın taviz vermeyen Müslüman haklarını savunması (*Chechnya's hard-line protector of Muslim rights*)

(759) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. ii, sf. 16.

(760) RF Dışişleri Bakanlığı, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016; Ria Novosti, Rusya Kahramanı Magomed Duadov Çeçen Parlamentosu'nun Sözcüsü Seçildi (*Hero of Russia Magomed Daudov elected as Speaker of Chechen Parliament*), 4 Ekim 2016.

(761) Çeçen Parlamentosu, Çeçen Cumhuriyeti Anayasası, 23 Mart 2003, Madde 6; *Deutsch-Russische Außenhandelskammer, Staatsaufbau der Russischen Föderation*, tarihsiz; EPRS, Rusya'nın Anayasal Yapısı: Şekli federal, işlevi üniter (*Russia's constitutional structure: Federal in form, unitary in function*), Ekim 2015, sf. 4-5.

Çeçen Cumhuriyeti'nin yargısı bir Yüksek Mahkeme, 15 bölge veya şehir mahkemesi, sulh hakimleri, bir askeri mahkeme ve bir arabulucu mahkemeden oluşmaktadır ⁽⁷⁶²⁾. Bir avukatın ICG'ye söylediğine göre yargının yaptığı işin resmi kalitesi Rusya Federasyonu'nun diğer bölgelerinkine yakındır ⁽⁷⁶³⁾. ICG'ye göre, Çeçen yargısının bağımsızlığı Kadyrov ve diğer yerel yetkililerin yargıların verecekleri hükümler üzerinde baskı oluşturması sebebiyle diğer yerlere nazaran daha fazla saldırı altındadır ⁽⁷⁶⁴⁾.

Fiilen, anlaşmazlıkların çözülmesinde *adat* (teamül hukuku) ve Şeriat (İslam hukuku) büyük rol oynamaktadır ⁽⁷⁶⁵⁾. Doğu Çalışmaları Merkezinden Maciej Falkowski, Rus mahkemelerinin çalışmasına ve federal mevzuatın Çeçenistan'da resmen geçerli olmasına rağmen, cumhuriyetin fiilen Çeçen teamül hukuku (adat), Şeriat ve güç kullanımıyla yönetildiği sonucuna varmaktadır ⁽⁷⁶⁶⁾.

3.2 Yakın zamandaki gelişmeler

3.2.1 2016 seçimleri

Çeçen parlamentosu 2016'nın Haziran'ında, Çeçen Parlamentosu'nun seçimlerinin 18 Eylül 2016'da Rus Milli Meclisi Duma seçimlerine denk getirilmesi için feshedilmiştir ⁽⁷⁶⁷⁾. Birleşik Rusya Partisi %87.66 oyla Çeçen meclisindeki 37 koltuğunu korumuştur. Adil Rusya ve Komünist Parti kalan 41 koltuğu kazanmıştır ⁽⁷⁶⁸⁾. Birleşik Rusya aynı zamanda milli Duma seçimlerini de kazanmıştır. %96.3 oy alarak bütün cumhuriyetlerdeki en iyi sonuca sahip olmuştur ⁽⁷⁶⁹⁾. Jamestown Vakfı için yazan bir gözlemcinin belirttiğine göre sadece Çeçen lider Kadyrov'a yakın duran adayların gerçekçi bir kazanma şansı vardı. Çeçenistan Duma seçimlerine aday olan insan hakları aktivisti Svetlana Gannushkina, Çeçenistan'da kampanya yapamamasına rağmen, adaylığının halka bir mesaj olmasını istediğini belirtmiştir ⁽⁷⁷⁰⁾.

(762) Çeçen Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi, Çeçen Cumhuriyeti Mahkemeleri (*Courts of the Chechen Republic*), tarihsiz.

(763) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 31.

(764) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. ii; SEM, Focus Russland; Korruption im Alltag, insbesondere in Tschetschenien, 15 Temmuz 2016, sf. 12-13.

(765) ICG, Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (I), Etnik köken ve Çatışma, 19 Ekim 2012, sf. 5; Falkowski, M.,

Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi, Ağustos 2015, sf. 19; EASO, Çeçenistan: Kadınlar, Evlilik, Boşanma ve Çocuk Velayeti, Eylül 2014, sf. 9.

(766) Falkowski, M., Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi, Ağustos 2015, sf. 19.

(767) RFE/RL, Çeçenistan Erken Parlamenter Seçimlere Gitme Kararı Alıyor, 20 Haziran 2016, Jamestown Vakfı, Moskova'dan Gelen Çeçen Olmayan Adaylar, Yakındaki Parlamenter Seçimlerde Kuzey Kafkasya'yı Temsil Eden Koltuklar İçin Adaylıklarını Koymayı Planlıyor, 22 Temmuz 2016; Meduza, Çeçenistan Parlamentosu dağılma kararı aldı, 16 Haziran 2016.

(768) RF Dışişleri Bakanlığı, Çeçen Cumhuriyeti, 15 Kasım 2016; Çeçen Parlamentosu, Parlamenter seçimlerin sonuçları belli oldu, 21 Eylül 2016; Ria Novosti, Çeçen Parlamentosu üç partiden meydana gelecek: Kazanılan koltuklar: Birleşik Rusya (United Russia), Adil Rusya Partisi (Fair Russia Party) ve CPRF, 20 Eylül 2016.

(769) Ria Novosti, Duma Seçimleri - 2016, 23 Eylül 2016; Rusya Federasyonu Ana Seçim Komisyonu (Central Election Commission of the Russian Federation), Rusya Federasyonu'nun Yedinci Devlet Duması İçin Seçimler. Çeçen Cumhuriyeti, 18 Eylül 2016; HSS, Berichte aus dem Ausland - Politischer Bericht aus der Russischen Föderation - Nr. 17/2016, 6. Oktober 2016, sf. 1.

(770) Jamestown Vakfı, Yakındaki Parlamenter Seçimlerde Kuzey Kafkasya'yı Temsil Eden Koltuklar İçin Adaylıklarını Koymayı Planlıyor, 22 Temmuz 2016.

3.2.2 Çeçen Cumhuriyeti'ndeki güncel rejim

HRW tarafından belirtildiği üzere, Putin ve Kadyrov arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkisi dolayısıyla, Kadyrov, şimdiye kadar Çeçenistan'ı kendi şahsi derebeyliği gibi yönetebilmiştir (771). Resmi medyayı kontrol altında tutmakta ve sosyal medyayı aktif olarak kullanarak açık bir şekilde Çeçenistan halkının 'sahibi' olduğunu belirtmektedir (773). Gözlemcilere göre, son 10 yılda, bir çeşit Sufi İslam ve Çeçen milliyetçiliğinin temelini oluşturduğu, yarı bir İslam devleti oluşturmuştur (774). Memorial'a göre Kadyrov kendini 'Kur-an'ın bekçisi' olarak tasvir etmekte (775), ve aynı zamanda eski bir Pers unvanına olan Padişah olarak nitelendirilmektedir (776). ICG'nin bilgilendirmesine göre, hükümünün geleneksel ve dini kaynakları, Kadyrov etrafında bir kişilik kültü oluşmasına sebep olmuştur (777).

Rejim, çoğu kadyrovsky olarak bilinen paramiliter milislerin bir parçası olarak Çeçen savaşlarında savaşmış, Kadyrov aile fertleri ve sadık destekçilerinin oluşturduğu birbirine sıkı sıkıya bağlı bir camia tarafından desteklenmektedir (778). Danimarka Göç Servisi'nin bir bilgi toplama görevi sırasında, mülakata alınan bir batı ülkesinin elçilik temsilcisine göre bu birimler savaştan istismarcı taktiklere alıştıdır. Bu yüzden de 'güvenlik uygun güçlerinden beklenildiği gibi davranmamaktadırlar' (779).

İnsan hakları kuruluşları ve analistleri, Çeçen devletinin ve devlete bağlı her kurumun memurları ve iş insanlarının her ay Ahmed Kadyrov'un yönetimindeki, cami ve okul yapan ve fakir ailelere sosyal yardım yapan bir hayır kuruluşu olan Kadyrov fonuna para yatırmaları gerektiğini belirtmiştir (780). Bu kayıt dışı vergi sisteminin haraççı bir doğası vardır: Danimarka Göç Servisi bir kişinin ödeme yapmadığı için işini kaybettiğinden bahsetmektedir (781).

(771) HRW, "Bir mayın tarlasından geçmek gibi"; Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'ndeki Eleştirilenlere Şiddetle Baskı Gösterilmesi ("*Like Walking a Minefield*"; *Vicious Crackdown on Critics in Russia's Chechen Republic*), 30 Ağustos 2016, sf. 12.

(772) HRW, "Bir mayın tarlasından geçmek gibi"; Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'ndeki Eleştirilenlere Şiddetle Baskı Gösterilmesi, 30 Ağustos 2016, sf. 12.

(773) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf.. 124.

(774) (ICG), Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. ii, sf. 18; Falkowski, M., Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi, Ağustos 2015, sf. 14; WSJ, Çeçenistan: Rusya'nın İslam Devleti mi? 2 Haziran 2016.

(775) Memorial: Kuzey Kafkasya'da terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirilmesi. 2014 - 2016'nın ilk yarısı, 2016, sf. 23.

(776) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 11.

(777) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 11.

(778) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 8; The Telegraph, Ramzan Kadyrov: Putin'in Çeçenistan'daki 'keskin nişancısı', 24 Şubat 2016; Falkowski, M., Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi, Ağustos 2015, sf. 15; Kafkas Düğümü, Kadyrov'un 26 yaşındaki yeğeni Çeçenistan'ın ilk Başbakan Yardımcısı olarak atanmıştır, 15 Mart 2016.

(779) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 180.

(780) (ICG), Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 23-24, 26; Falkowski, M., Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi, Ağustos 2015, sf. 17.

(781)DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 139; Falkowski, M., Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi, Ağustos 2015, sf. 17; sistemli şantaj için Memorial'a bakınız, Kuzey Kafkasya'da Terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirilmesi. 2014 - 2016'nın ilk yarısı, 2016, sf. 34.

ICG'ye göre, Kadyrov'un hükmüne karşı muhalefete hiç toleransı yoktur ve karşıt görüştekiler düşman kabul edilmektedir (782). Bu tavır üst düzey hükümet yetkililerinde de gözlenmektedir. ICG, "Allah ve Kur-an üzerine yemin ederim ki yetkililer ile ilgili gevezelik edenlerin bile, maksimum olabilecek cezayı (...) Bunu size kameranın önünde söylemek istemiyorum, ama kendim şahsi olarak bu adam için yaratabileceğim kadar bela yaratırım" diyen Çeçen İçişleri Bakan Yardımcısından alıntı yapmaktadır (783).

HRW, Çeçen hükümetinin, Kadyrov'a karşı bütün muhalefeti susturmak için; fiziksel saldırılar, yasa dışı gözaltılar, kaybolmalar ve taciz içeren bir kampanya yürüttüğünü bildirmektedir. Bu ihlallerin şiddeti petrol fiyatlarındaki düşüş ve bocalayan bir ekonomi sonrasında halkın liderliği ile ilgili daha eleştirel olması sonrasında şiddetlenmiştir (784). HRW'ye göre, 'Çeçen yönetimi ile ilgili tatminsizlik belirten veya Çeçen yönetimini ve politikalarını alkışlamakta çekingen davranan Çeçenistan sakinleri bu sıkı önlemlerin asıl mağdurlarıdır' (785).

2016'da söylentilere göre, Kadyrov Putin'e karşı muhalefete de sert bir dille hitap etti, onları 'ülkenin düşmanları' ve 'batının uşakları' olarak nitelendirdi (786).

Memorial'a göre Kadyrov'un kabadayı yaklaşımı, sadece parti siyaseti alanıyla kısıtlı değildir. Medya üzerinden, Kadyrov sıklıkla dini ve geleneksel törelere uygun davranışlar üzerine talimatlar vermektedir (787). Bunların içinde, özellikle kadınlar olmak üzere sıradan vatandaşlara ve Müslüman liderlere verilen talimatlar vardır (788).

ICG'nin belirttiğine göre Kadyrov, açık bir şekilde mahkeme kararlarına müdahale etmekte (789), reşit olmayan kızların zorla evlendirilmesine olan desteğini belirtmekte (790), ve siyasi muhalefeti ve insan hakları aktivistlerini tehdit etmektedir. Eylül 2016'da söylenene göre polis memurlarından sarhoş sürücülerini vurmalarını istemiş- veya Çeçenistan Başsavcısının kendi yorumuna göre, polis ile sarhoş sürücüler ve uyuşturucu bağımlıları arasındaki karşılaşmaların polisin silahını ateşlemesini mazur kılan durumlara yol açacağını söylemiştir (791).

(782) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 35; Memorial: Kuzey Kafkasya'da Terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirmesi. 2014 – 2016'nın ilk yarısı, 2016, sf. 31.

(783) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 35-36.

(784) HRW, "Bir mayın tarlasından geçmek gibi"; Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'ndeki Eleştirmenlere Şiddetle Baskı Gösterilmesi, 30 Ağustos 2016, sf. 18.

(785) HRW, "Bir mayın tarlasından geçmek gibi"; Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'ndeki Eleştirmenlere Şiddetle Baskı Gösterilmesi, 30 Ağustos 2016, sf. 2.

(786) Falkowski, M., Kadyrov Rus muhalefetine saldırıyor, 27 Ocak 2016.

(787) Memorial, Kuzey Kafkasya'da Terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirme. 2014 – 2016'nın ilk yarısı, 2016, sf. 23.

(788) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 18.

(789) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 31-32; ayrıca hakimlere ilişkin bölüme bakınız.

(790) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna İlişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 8.

(791) The Interpreter, Kadyrov'un Uyuşturucu Bağımlılarını İdam Etme Yönündeki Yeni Kararı Yeni Bir Skandala Sebep Olurken Kendisine Suikast Girişimi Ortaya Çıktı, 3 Ekim 2016; Jamestown Vakfı, Ramzan Kadyrov Öfkesini Cumhuriyet Topraklarını Terk Eden Çeçenlerden Çıkartıyor, 4 Ekim 2016.

Aşağıdaki bölüm, bu güç yapısının yasaların uygulanması ve yargı üzerindeki etkisini tanımlayacaktır.

3.3 Devlet Koruması

Kaynaklar, Çeçenistan'da hukukun üstünlüğünün, cumhuriyetin özel statüsü ve Kadyrov'un keyfi yönetim şekli yüzünden ciddi bir şekilde baltalandığını belirtir ⁽⁷⁹²⁾. İnsan hakları ihlallerinin mağdurlarına neredeyse hiçbir yasal çözüm bulunmamaktadır, bu gerçek, AİHM'nin Çeçenistan üzerine içtihadında baskın bir şekilde yerli bir çözümün bulunmamasında da görülebilmektedir ⁽⁷⁹³⁾. SK gibi federal güvenlik birimlerinin içerisinde de olmak üzere, mevki sahipleri çoğunlukla Çeçenlerdir ⁽⁷⁹⁴⁾.

ICG, Kuzey Kafkasya'daki suç oranının dikkat çekici bir oranda düşük olmasına dikkat çeker. Örneğin Çeçenistan'dan, 2010 ve 2013 seneleri arasında her sene ortalama sekiz rüşvet davası bildirilmiştir. ICG, bunu Çeçenistan'da suçun olduğundan az bildirilmesi ve soruşturulmasına bağlar ⁽⁷⁹⁵⁾. Bir 2015 raporunda ICG 2007'den önce Kadyrov daha henüz gücünü oluştururken ona yakın insanları soruşturmak ve mahkemeye çıkartmanın mümkün olduğunu ancak gücünü sağlamlaştırdıktan sonra, hızlı bir şekilde federal kuruluşların, Çeçen Cumhuriyeti'nde kanunu icra etme mücadelelerinde kendilerini kaybeden tarafta bulduklarını belirtmektedir ⁽⁷⁹⁶⁾.

3.3.1 Polis

Çeçen güvenlik güçleri ile ilgili rakamlar değişkenlik gösterir. Ortalama olarak Çeçen Cumhuriyeti'nde bulunan MVD gücü 17000 kişidir ⁽⁷⁹⁷⁾, bu sayı, Kasım 2016'da Federal Ulusal Muhafızların yaratılmasından sonra 11000'e inmiş olabilir ⁽⁷⁹⁸⁾. Polisin 9000 elemanı olduğu söylenmektedir ⁽⁷⁹⁹⁾. Büyük çoğunlukları etnik Çeçenlerdir ⁽⁸⁰⁰⁾.

(792) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. ii; DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 180; Birleşik Krallık Parlamentosu, Parlamenter İnsan Hakları Grubu (PHRG) raporları, Çeçenistan araştırma heyeti, 10 Haziran 2010, sf. 2, sf. 5.

(793) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 32; OHCHR, Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev, 30 Nisan 2014, sf. 12-13.

(794) The Guardian, Çeçen liderinin güç gösterişş Putin'in itibarını sarstı, 3 Haziran 2015; The Telegraph, Ramzan Kadyrov: Putin'in Çeçenistan'daki 'keskin nişancısı', 24 Şubat 2016.

(795) ICG, Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (III), Yönetim, Seçimler, Hukukun Üstünlüğü, 6 Eylül 2013, sf. 37.

(796) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 29.

(797) Izvestia: Efsaneler ve Gerçek, 28 Şubat 2016.

(798) Büyük Kafkasya, 5300 MVD çalışanı Çeçenistan Ulusal Savunma Birliği'ne transfer edildi, 1 Kasım 2016.

(799) Falkowski, M., Ramzanistan Rusya'nın Çeçen Problemi, Ağustos 2015, sf. 13.

(800) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 165.

Carnegie Moscow Center'ın belirttiğine göre, savaş bittikten sonra Ramazan Kadyrov'un iktidara gelmesi üzerine polis ve diğer güvenlik güçlerindeki saflar eski bölücü Çeçen askerlerle dolmuştur⁽⁸⁰¹⁾. Danimarka Göç Servisi'ne göre, Çeçen polisinin içinde, yolsuzluk ve istismar kol gezmekte, bu da insanların onlara koruma için yaklaşmasını engellemektedir⁽⁸⁰²⁾.

3.3.2 Soruşturma Komitesi (SK) ve polis tarafından yürütülen soruşturmalar

Soruşturma komitesinin personeli, yine baskın olarak Çeçen olmalarının yanı sıra, polisinkine nazaran daha eğitimli bir aday havuzundan gelmektedir. Danimarka Göç Servisi'ne konuşan kaynaklara göre, Soruşturma Komitesinin bazı üyeleri, Çeçen güvenlik güçlerine karşı yapılan şikayetleri soruşturmayı denediklerini, fakat Çeçen "OMON"⁽⁸⁰³⁾ veya Kadyrov'a yakın "dokunulmaz polis birimleri" ile karşılaştıklarında çaresiz kaldıklarını söylemişlerdir⁽⁸⁰⁴⁾.

2013'te Grozny'deki töre cinayetlerini soruşturmayı denediğinde tehdit edilip, istifaya zorlanan SK eski başı Sergej Bobrov buna tipik bir örnektir. Çeçen Cumhuriyeti'nin dışında kalan, insan hakları aktivisti Natalya Estemirova'nın öldürülmesi ve İslam Umarpashaev'in kaybolması vakalarında çalışan soruşturmacı Igor Sobol gibi soruşturmacılar bile OMON'a yaklaşmamaları için ölümlerle tehdit edilmiştir. Danimarka Göç Servisi'nin bildirdiğine göre, tanıklarla konuşmaya çalıştıklarında, soruşturmacılar bir sessizlik duvarı ile karşı karşıya kalmaktadırlar⁽⁸⁰⁵⁾. ICG'ye göre OMON'un başkanının bir akrabasını tutuklayan iki polis memuru kaçırılmış ve üç saat boyunca işkence görmüştür. Sonrasında ise bir OMON memuruna kötü muameleyle suçlanmış ve hüküm giymişlerdir. Kendi işkence gördükleri iddialarının soruşturması ise devamlı olarak askıya alınmıştır⁽⁸⁰⁶⁾.

Çeşitli kaynaklara göre, Çeçen polis memurları bilerek, muhalefet siyasetçisi Boris Nemtsov'un cinayetini soruşturmasına balta vurmuşlar ve zanlılardan birinin kaçmasına yardım etmişlerdir⁽⁸⁰⁷⁾. Tanıkları sorgulamak ve delil toplamak için yapılan bütün istekler yok sayılmıştır. Benzer bir şekilde, Çeçen yetkililer, gazeteci Anna Politkovskaya'nın 2006'daki cinayet soruşturmasını engellemiştir. 2014'te en sonunda beş sanığa uzun hapis cezaları verilmiştir. Fakat France 24'ün yazdığına göre, Politkovskaya'nın ailesi dava sonucundan, Rus yetkililerin yüksek makamlardaki Çeçen yetkilileri koruduğu bu yüzden de cinayetin emrini veren şahısların açığa çıkarılmaması sebebiyle memnun kalmamıştır⁽⁸⁰⁸⁾.

(801) Carnegie Moskova Merkezi, Çeçenistan'ın Kremlin ile Yaptığı Yeni Sözleşme, 27 Ekim 2016.

(802) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 180.

(803) OMON Rusya Federasyonu dahilinde görev yapan bir özel polis birimidir.

(804) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 134.

(805) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 134, bakın aynı zamanda sf. 18.

(806) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 30.

(807) Memorial, Kuzey Kafkasya'da Terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirmesi. 2014 - 2016'nın ilk yarısı, sf. 36-38; NZZ, Tschetschenische Mörder und Hetzer, 27 27 Şubat 2016.

(808) France 24, 10 Yıl Sonra, Anna Politkovskaya cinayetinden kimin sorumlu olduğu bilinmiyor, 7 Ekim 2016.

Memorial İnsan Hakları Merkezi'nin gösterdiği, başsavcının istatistiklerine göre 2011'e gelindiğinde 'Çeçen Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı' açık bir şekilde, Çeçen güvenlik güçleri mensupları tarafından işlendiğinden şüphelenilen suçların soruşturmalarını sabote etmektedir ⁽⁸⁰⁹⁾. ABD Dışişleri Bakanlığı 2015'te, 'özellikle yerel yetkililerin sorumlu olduğu yerlerde, genel olarak devletin istismarları soruşturma ve kovuşturmayaya tabi tutmadığı' sonucuna varmaktadır ⁽⁸¹⁰⁾.

3.3.3 Şikayette bulunma

Çeşitli kaynaklara göre, yetkililer, hükümete veya nüfuzlu bireylere karşı haklarını savunmaya çalışan kişileri aktif bir şekilde tehdit etmektedir ⁽⁸¹¹⁾. Danimarka Göç Servisi'nin Memorial'dan aldığı bilgiye göre, insanlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne şikayet başvuru yapmaktan caydırılmakta ⁽⁸¹²⁾ ve avukatları tehdit edilmektedir ⁽⁸¹³⁾.

Bir kaynağa göre, adaletin önündeki bir engel de sıradan Çeçenlerin yoksulluğudur. Mahkemede bireyin hakkını aramasın karşı, ailesinin başına kötü talih getirmekten kimse sorumlu olmak istemediği için bir sosyal baskı vardır ⁽⁸¹⁴⁾.

Norveçli MÜB birimi Landinfo'ya göre kaybolanların aileleri bir ikilemeyle karşılaşılır: çaresizce yakınlarını bulmak istemektedirler, fakat yetkililere gitmek veya bir suç duyurusunda bulunmak onları risk altına atabilir ⁽⁸¹⁵⁾. HRW, yerel eleştirmenlere karşı istismar vakalarının, ezici korku iklimi ve sakinlerin 'çoğunlukla sessiz kalmaları için korkutulması' sebebiyle az bildirildiğinden bahsetmektedir ⁽⁸¹⁶⁾. Bazı kaynaklar Landinfo'ya, ailelerin olacıklardan korktuğu bazı bilgileri açıklamayacaklarını söylemişlerdir ⁽⁸¹⁷⁾. Hükümetin, insan hakları ihlalleri mağdurlarını etkisiz hale geçirmek için kullandığı araçlar çeşitlidir: raporlar, ölüm tehditleri, kadın akrabalarına tecavüz etmek üzerine tehdit etmek ⁽⁸¹⁸⁾, uyuşturucu bağımlısı veya seks işçisi olarak ilan etmek ⁽⁸¹⁹⁾, uydurma saldırı suçlamaları itham etmekten bahsetmektedir ⁽⁸²⁰⁾. Bir davada, Çeçen İçişleri Bakanlığı, bir işkence mağduruna karşı karalama şikayetinde bulunmuş ve kazanmıştır, sonrasında bu karar Çeçen Yüksek Mahkemesi tarafından onanmıştır ⁽⁸²¹⁾.

(809) Memorial, Kuzey Kafkasya'da Terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirmesi. 2014 - 2016'nın ilk yarısı, 2016, sf. 37-38.

(810) ABD DoS, 2015 İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu, Rusya, 13 Nisan 2016.

(811) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 177; Birleşik Krallık Parlamentosu, Parlamenter İnsan Hakları Grubu (PHRG) Raporu, Çeçenistan Araştırma Heyeti Görevi, 10 Haziran 2010, sf. 24; RFE/RL, Misillemeden korkmak, Çeçenistan Casusu Ailesinin Yerini Gizliyor, 18 Mayıs 2016; Kafkas Düğümü, Kafkasya'da bir Hafta: 9-15 Mayıs 2016'nın temel olaylarına genel bir bakış; 2016; 16 Mayıs 2016.

(812) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 177.

(813) Lapitskaya, J., ECHR, Rusya ve Çeçenistan: İki Çok az, Üç Kesinlikle Çok Fazla, 2011, sf. 503-519.

(814) Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış ve Çeçenistan'da saha çalışması yapmış tarih bilimci, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2016.

(815) Tsjetsjenia: Familiemedlemmer til personer med tilknytning til opprørsbevegelsen, 4 Ekim 2016, sf. 8-9.

(816) HRW, "Bir mayın tarlasından geçmek gibi"; Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'ndeki Eleştirmenlere Şiddetle Baskı Gösterilmesi, 30 Ağustos 2016, sf. 3.

(817) Tsjetsjenia: Familiemedlemmer til personer med tilknytning til opprørsbevegelsen, 4 Ekim 2016, sf. 8-9.

(818) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 175-176.

(819) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 35.

(820) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 134, 177, 180; Birleşik Krallık Parlamentosu, Parlamenter İnsan Hakları Grubu (PHRG) raporları, Çeçenistan araştırma heyeti, 10 Haziran 2010, sf. 24; Memorial, Kuzey Kafkasya'da Terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirmesi. 2014 - 2016'nın ilk yarısı, 2016, sf. 29.

(821) Kafkas Düğümü, Çeçenistan Yüksek Mahkeme Hakimi MIA'nın haklarını savunulara açtığı davanın sonucunda alınan karara karşı çıkıyor, 19 Ekim 2015.

Uluslararası Af Örgütü'ne göre, insan hakları örgütleri Çeçenistan'daki durumla ilgili bilgi vermek konusunda çok temkinli davranmaktadır ⁽⁸²²⁾. 2014'te Çeçenistan'da, insan hakları ihlalleri mağdurlarına, hala etkili yasal yardım sağlayabilen tek kuruluş, mobil ekipleri ile cumhuriyetin topraklarını ziyaret eden Joint Monitoring Group (JMG)'dir. JMG, Haziran 2015'te ofisi saldırıya uğradıktan sonra, kısa bir süreliğine Çeçenistan'daki faaliyetlerine son vermiştir ⁽⁸²³⁾. Bir grup muhabirle seyahat eden, JMG personeli, Mart 2016'da Kuzey Ossetia ve Çeçenistan arasındaki yolda saldırıya uğramıştır ve İnguşetya'daki ofislerine zorla girilmiştir ⁽⁸²⁴⁾. JMG'den bir sözcü olan, Igor Kalaypin, saldırının JMG'nin yetkililere kanıtların Kadyrov'un yakın çevresini gösterdiği, kaybolmalar ve diğer suçları soruşturulması için baskı yapmasının sonucu olduğundan emin olduğunu ifade eder ⁽⁸²⁵⁾.

Uluslararası Af Örgütü'ne göre, insan hakları davaları getiren avukatlar da bastırılma riski altındadır ⁽⁸²⁶⁾. Hükümete karşı bir dava getiren veya hükümete bağlı olan insanlardan hakkını aramak isteyen müvekkilleri temsil etmeyi kabul eden avukatların lisanslarını kaybetmek ile tehdit edildiğinin haberleri ortaya çıkmıştır ⁽⁸²⁷⁾. Danimarka Göç Servisi tarafından bildirildiği üzere, Çeçen hükümetinden gelecek yaygın karşı saldırı korkusu yüzünden, özellikle isyanlara yönelik suçlamalar olmak üzere belirli davaları alacak avukat bulmak imkansızdır ⁽⁸²⁸⁾. Avukatlarda kaçırılmış ve kötü muameleye maruz kalmıştır; 2002'den beri altı avukat kaybolmuştur ⁽⁸²⁹⁾. Sadece JMG Çeçenistan'da anlamlı hukuksal yardım sağlamaktadır ⁽⁸³⁰⁾.

(822) AI, Uluslararası Af Örgütü 2015/16 - Dünya'da İnsan Hakları Durumu Raporu - Rusya Federasyonu, 24 Şubat 2016.

(823) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 10.

(824) AI, Acil Eylem: 57/16 [EUR 46/3643/2016], 31 Mart 2016; CPJ, Saldırganlar, Kuzey Kafkasya'da insan hakları ihlalleri üzerine haber hazırlayan gazetecileri darp etti, 9 Mart 2016; FIDH, Rusya Federasyonu: Joint Mobile Group mensubu kişiler ve gazeteciler İnguşetya'da saldırıya uğradı, 14 Mart 2016.

(825) The Russia Reader, Igor Kalyapin: "Kadyrov Rusya'da Çalışmamıza İzin Vermeyeceğini Söyledi", 19 Mart 2016.

(826) AI, Uluslararası Af Örgütü 2014/15 - Dünya'da İnsan Hakları Durumu Raporu - Rusya Federasyonu, 25 Şubat 2015.

(827) Memorial, Çeçenler in Rusya, 2014, sf. 5; DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 150.

(828) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 150.

(829) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 150.

(830) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 9.

Orta Asya Kafkas Enstitüsü'ne göre, mahkemeye giden insan hakları ihlalleri mağdurları, güvenlik güçleri ve yargı mensupları da Kadyrov veya adamlarını kızdırmaktan en az onlar kadar korktuğu için çok nadir kazanabilmektedir (831). Bunlar sadece cinayet, kaybolma veya kötü muamele iddialarıyla sınırlı değildir, aynı zamanda, Rusya Federasyonu'nun diğer bölgelerinde, göreceli olarak iyi uygulanan, sosyal ve ekonomik hakların ihlallerine yönelik iddialar da bulunmaktadır (832). DIS ile konuşan bir insan hakları aktivisti, Grozny ve Açıyoy Martan'da kentsel gelişim projelerine yer açmak için ev veya dükkanlarının yıkılması üzerine tazminat alamayan iki örnekten bahseder. 'Yargı sistemi, yasalar altında sıradan Çeçenler için koruma sağlayamamakta ve müdahale edememektedir', şeklinde aynı aktivistten alıntı yapılmıştır. Belirtilene göre, bir davada yargıç, yetkililer aleyhinde karar vermenin onun için tehlikeli olduğunu söylemiştir (833).

Memorial ve IDC tarafından belirtilene göre, cezasızlığın baskınlığı, korkuya ve de yasal çözümler aramanın beyhude olması hissine katkıda bulunmaktadır (834). Uluslararası gözlemciler, kaybolanların ailelerini genelde, yakınlarının cesedi onlara geri döndükten sonra iddialarının arkasında durmaktan vazgeçtiklerini bildirmektedir (835). İsviçre Göçten Sorumlu Devlet Bakanı'na göre, Çeçenler, bağımsız görmedikleri için, Çeçen İnsan Hakları Yetkilisinin makamından yardım istememektedir. Böyle bir durumda şahıs yetkililer tarafından nahoş bir şekilde aranma riskindedir (836). Uluslararası Af Örgütü, 2014 Yıllık Raporunda, Çeçenistan'da 'insan hakları ihlalleri mağdurlarına neredeyse hiçbir yasal çözüm bulunmadığı' sonucuna varmaktadır (837).

Bir tarihçi ve Çeçenistan üzerine uzman, üstlerinden gelen talimatları yerine getirmeyi reddeden yetkililerin görevden alındığını ve mesleklerinde çalışmaktan men edildiklerini anlatır (838).

Bir muhabir Norveçli MÜB birimi Landinfo'ya Şubat 2016'da Kadyrov'un, aynı zamanda rejime karşı eleştiri dile getiren Çeçenlerin de peşine düşeceğini söylediğini ve ailelerini hedef almakla tehdit ettiğini söylemiştir. Bu tehditleri gerçekleştirip gerçekleştirmediği açık değildir (839).

(831) Orta Asya - Kafkasya Enstitüsü ve İpek Yolu Eğitim Programı: Çeçen makamlar insan hakları örgütleri üzerindeki baskıyı arttırıyor, 23 Temmuz 2016; ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 29-30.

(832) Yukarıda bulunan, mahkemelere ilişkin bölüme danışın.

(833) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 129.

(834) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 34-35; Memorial, Çeçenler in Rusya, 2014, sf. 2.

(835) CoE-CommDH, Avrupa'da kayıp kişiler ve ortadan kaybolmaya zorlanan mağdurlar, Mart 2016, sf. 21; Birleşik Krallık Parlamentosu, Parlamenter İnsan Hakları Grubu (PHRG) Raporu, Çeçenistan Araştırma Heyeti Görevi, 10 Haziran 2010, sf. 26.

(836) SEM, Focus Russland; Korruption im Alltag, insbesondere in Tschetschenien, 15 Temmuz 2016, sf. 12-13.

(837) AI, Uluslararası Af Örgütü 2014/15 - Dünya'da İnsan Hakları Durumu Raporu - Rusya Federasyonu, 25 Şubat 2015.

(838) Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış ve Çeçenistan'da saha çalışması yapmış tarih bilimci, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2016.

(839) Landinfo: *Tsjetsjenia: Familiemedlemmer til personer med tilknytning til opprørsbevegelsen*, 4 Ekim 2016, sf. 9.

Yurt dışında yaşayan bir Çeçen insan hakları savunucusuna göre, cumhuriyetten ve Kadyrov'un hükmünden ayrılan Çeçenler için 'Kadyrov'un güvenlik güçlerinin onlara ulaşamayacağı az yer vardır.' İnsan Hakları Savunucuları ile işbirliği içinde yazan, yazar ekler ki;

'Kadyrov, kabadayı yaklaşımları ve elektronik gözlem yöntemleriyle Çeçen göçmenlerini, gazetecileri ve siyasi sürgündeki kişileri gözlemektedir (...). Devlete karşı gerçek veya hayali suçlamalarla itham edilenler ve onların aile ve arkadaşları, uluslararası sınırların, Kadyrov'un onları zahiren bir dokunulmazlıkla, korkutma, işkence etme veya öldürmekteki yetisine ciddi bir engel taşımadığını öğrenmektedir' ⁽⁸⁴⁰⁾.

3.3.4 Kötü muamelenin kovuşturulması ve önlemler

Bazı kaynaklara göre, itiraf almak için kötü muamele Çeçenistan'da olağan bir durumdur ⁽⁸⁴¹⁾. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi İnsan Hakları ve Hukuki İşler Komisyonu Raportörü Haziran 2016'da 'yetki süresi boyunca, polis memurlarının, mahkemelerdeki suçlu hükümlerinin temelini oluşturan itirafları alabilmek için rutin bir şekilde işkence yaptığı konusunda bilgilendirildiğini' belirtmiştir ⁽⁸⁴²⁾.

Rusya Federasyonu'nun diğer parçalarında olduğu gibi ⁽⁸⁴³⁾, polisler başarılı soruşturma istatistiklerini yükseltmek için davaları 'çözme' baskısı altındadır ⁽⁸⁴⁴⁾. Bir DIS raporunda Memorial'ın; polis memurları ve soruşturmacıların, şüpheli hakim karşısına çıkmadan önce, şüphelinin şahsı üzerinde darp edildiğine dair hiçbir kanıt olmadığından emin olduğunu ifade ettiği belirtilmiştir. Polis memurları ve soruşturmacılar bunu iz bırakmayan kötü muamele yöntemlerine başvurarak veya davalıyı mahkemeye veya avukatına geri götürme sürecini yavaşlatarak yapmaktadır. Ayrıca memurlar, doktorları, tıbbi raporlarında herhangi bir kötü muamele göstergesi belirtmemeleri için baskı yapmaktadır ⁽⁸⁴⁵⁾.

3.3.5 Hakimler

Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış bir tarih bilimci Çeçen Cumhuriyeti mahkemelerinin bağımsız olmadıklarını ve bir davaya ilişkin karar verirken güç sahibi elit kesimin siyasi amacına uygun davrandıklarını belirtmiştir. Aynı kaynağa göre, federal yasa Çeçenistan'da geçerli değildir ve elit kesimi ve siyasetlerini kontrol etmenin yargı bakımından bir yolu mevcut değildir. Bununla beraber, mahkeme kararlarının güç sahibi kişinin çıkarlarına ters düşmemesi durumunda kararlar uygulanabilmektedir ⁽⁸⁴⁶⁾.

Yargı organı da neredeyse tamamen Çeçenlerden meydana gelmiştir ⁽⁸⁴⁷⁾.

(840) Dış Politikalar Merkezi Foreign Policy Centre (The), Sığınak yok: aktivistlerin yurtdışında Eski Sovyetler Birliği istihbarat teşkilatlarından gördüğü istismar, 2016, sf. 10, 16-19.

(841) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 125, 175-176; SFH, Tschetschenien: Aktuelle Menschenrechtslage. Güncelleme, 13. Mai 2016, sf. 7. (842) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 11; örneğin bakınız: Kafkas Düğümü, EctHR'ye teslim edilen, İnal Berov'un görmüş olduğu işkenceye dair şikayet, 30 Mart 2016.

(843) Bu raporun [2. bölümüne bakınız](#) .

(844) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 125.

(845) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 151, sf. 175-176.

(846) Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış ve Çeçenistan'da saha çalışması yapmış olan tarih bilimci, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2016.

(847) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 131.

Bir grup gözlemci, Çeçenistan'da hakimlerin elitlerden büyük oranda baskı gördüğünü belirtmiştir. Falkowski ve Lang'e göre, hakimler iktidarda olanların çıkarlarına ters düşen her şeyin bastırılmasına yardım etmeyi seçmektedir veya kendilerine uygulanan baskıya yenik düşmektedir⁽⁸⁴⁸⁾. Kadyrov hakimleri istediği şekilde karar vermemeleri sebebiyle kamuya açık bir biçimde cezalandırmaktadır. Mayıs 2016'da kamuoyu önünde yaptığı bir konuşmada birden fazla hakimın istifa etmesi gerektiğini söylemiştir. Bunun bir sonucu olarak, birden fazla hakim istifasını vermiştir. Mahkeme tarafından yapılan hukuki hatalar için özür dileyen Çeçen Yüksek Mahkemesi başkanı olan Hakim Karataev, bu hakimler arasındadır⁽⁸⁴⁹⁾. Bir kaynak, hakimler ve Kadyrov arasındaki anlaşmazlığın hakimlerin ödemek zorunda olduğu 'aylık haraç' ile bağlantılı olduğunu belirtmiştir⁽⁸⁵⁰⁾. Kremlin sözcüsü Başkanın istifasında 'yasadışı herhangi bir şey' görmemiştir⁽⁸⁵¹⁾. Uluslararası Hukukçular Komisyonu 'gönüllü istifa' taleplerinin 'yargı sisteminin işlevi ve bağımsızlığına yapılan yakışıksız bir müdahale' olduğunu belirtmiştir⁽⁸⁵²⁾.

Ekim 2016'da Karataev'in yerine geçen başkan vekili Murdalov'un, Yüksek Mahkeme'ye kendisinden istifa etmesini talep etmek üzere giren bir silahlı grubun saldırısına uğradığı raporlara geçmiştir⁽⁸⁵³⁾. Murdalov açıklamalarında saldırıyı yalanlamıştır ve istifasını vermemiştir⁽⁸⁵⁴⁾.

İnsan Hakları Grupları ve avukatları bir Danimarka Göç Servisi araştırma heyetine, asılsız suçlamalar karşısında aklanmanın neredeyse imkansız olduğunu söylemiştir. Polis memurları ve savcılar kendi performans istatistik değerlerini arttırmak için asılsız suçlamalarda bulunmaktadır. Kuzey Kafkasya ile ilgili engin bilgi sahibi bir gazeteci DIS'e 'hatayı asla kabul etmemenin gelenek haline geldiğini' söylemiştir. 'Bu, birinin, tutuklandıktan ve yargı sürecinin başlatılmasından sonra bir suçtan hüküm giymemesinin çok zor olduğunu göstermektedir'⁽⁸⁵⁵⁾. Bir adamın bir polis memurunu öldürmekle suçlandığı ve davalının jüriye duruşmaya hak kazandığı 2014 tarihli bir davada Kadyrov'un, araya girip 'Çeçen zihniyetiyle uyuşmamasından ötürü' jürilerin ortadan kaldırılmasını talep ettiği raporlara geçmiştir. Davalı yeniden tutuklanmıştır⁽⁸⁵⁶⁾.

Rus STK Memorial, bir davalıya karşı herhangi bir kanıt olmaması durumunda, hakimın davalıya bir ila iki yıl arasında değişen kısa bir hapis cezası verdiğini belirtmiştir⁽⁸⁵⁷⁾. Başkaldırmayla suçlanan kişiler için Rus Ceza Kanunu'na duruşmasız yargılamanın kanıtlar üzerinde durmadığı, tek temyiz imkanının usul ile ilgili ihlaller olduğu yeni bir 'özel usul' eklenmesi yapılmıştır⁽⁸⁵⁸⁾. Davalılar genellikle bu usul ile ceza indirimi almayı, yanlış bir duruşma riskini almaya tercih etmektedir⁽⁸⁵⁹⁾. Svetlana Gannushkina'ya göre, bir Çeçen Mahkemesi kararını RF Yüksek Mahkemesi'ne temyiz etmek mümkündür ama kazanma şansı azdır.

(848) Falkowski, M. and Lang, J., Kafkasya Emirliği ve Kafkasya Güvenliği için Önemi, Haziran 2015, sf. 93.

(849) Memorial, Kuzey Kafkasya'da Terörizmle mücadele: insan hakları bakımından değerlendirilmesi. 2014 - 2016'nın ilk yarısı, sf. 27; Kafkas Düğümü, Çeçenistan sakinleri hakimlerin istifasını Kadyrov'un baskısının bir sonucu olarak yorumluyor, 7 Mayıs 2016.

(850) Kafkas Düğümü, Çeçenistan sakinleri hakimlerin istifasını Kadyrov'un baskısının bir sonucu olarak yorumluyor, 7 Mayıs 2016.

(851) Kafkas Düğümü, Kremlin, Kadyrov ve Hakim Karataev arasındaki anlaşmazlıkta Kadyrov'u destekliyor, 16 Mayıs 2016.

(852) ICJ, Rusya Federasyonu: Çeçenistan'daki hakimlerin baskıdan korunması gerekiyor, 12 Mayıs 2016.

(853) Moscow Times, Önde Gelen Çeçen Politikacı Adalet Memuru'nu Darp Ederek 'İstifaya' İkna Etmeye Çalıştı - Raporlar, 7 Ekim 2016; Kafkas Düğümü, Çeçen TV'de Canlı Yayında, Murdalov Duadov tarafından darp edildiğine ilişkin bilgileri yalanlıyor, 8 Ekim 2016.

(854) Kafkas Düğümü, Çeçen TV'de Canlı Yayında, Murdalov Duadov tarafından darp edildiğine ilişkin bilgileri yalanlıyor, 8 Ekim 2016.

(855) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 145.

(856) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 124-125; (ICG), Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 31-32.

(857) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 175-176; (ICG), Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (III), Yönetim, Seçimler, Hukukun Üstünlüğü, 6 Eylül 2013, sf. 42.

(858) Memorial, Rusya'da Çeçenler, 2014, sf. 5-6.

(859) Memorial, Rusya'da Çeçenler, 2014, sf. 5-6.

Genellikle, alt mahkemenin kararı onaylanmaktadır ⁽⁸⁶⁰⁾.

3.3.6 Yolsuzluk

Pek çok kaynağa göre Çeçenistan'da yolsuzluk; hükümetin, mahkemeler dahil olmak üzere her seviyesine uzanacak kadar yaygındır ⁽⁸⁶¹⁾. En önemlisi, yolsuzlukla mücadele etmesi gereken kolluk kuvvetlerinin kendilerinin de yolsuzluk yaptığı söylenmektedir ⁽⁸⁶²⁾. İsviçre Göç Devlet Sekreterliği, Kadyrov'un sadakatsiz veya tehlikeli gözükken kişilere karşı gösterişli davalar açtığını belirtmiştir ⁽⁸⁶³⁾. Yolsuzlukla ilgili yapılan özel şikayetler ise şikayetçi kişilere karşı dava açılmasına sebep olmuştur. Danimarka Göç Servisi; iş adamlarının, Kadyrov'un onlardan Terek futbol takımına 'para bağı' yapmasını istemesi üzerine mahkemeye gittiğini; bazı davaların hakim tarafından düşürüldüğünü, bazı iş adamlarının ise savcılık tarafından tehdit edilmeleri durumunda davayı geri çektiğini belirtmiştir ⁽⁸⁶⁴⁾.

3.3.7 Geleneksel ve dini hukukun etkisi (Şeriat ve adet)

ICG'ye göre Kuzey Kafkasya'da uyuşmazlıkların çözülmesi için üç hukuk geleneği mevcuttur: federal (Rus) hukuku, *adat* (bölgenin teamül hukuku) ve *Şeriat* (İslam Hukuku). *Adat*, 'bilgi sahibi büyükler tarafından uygulanan, resmi olmayan bir hukuk sistemidir, 'Şeriat ile karışmıştır ve Şeriat gitgide *Adat*'ın yerini almaktadır'. *Şeriat* Çeçenistan'da ailesel anlaşmazlıklar ve mülkiyet anlaşmazlıklarının çözümünde kullanılırken, *adat* bu anlaşmazlıkların cezai bir yönü olması durumunda kullanılır ⁽⁸⁶⁵⁾.

Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış bir tarih bilimci, Çeçenlerin çocuk velayeti gibi meselelerde hukuk mahkemelerine başvurmalarının alışlageldik olmadığını belirtmiştir. Geleneksel hukuk kendi kurallarının bilincindedir ve Çeçenistan'daki herkes sorgulamaksızın geleneksel hukuka saygı duyar. Geleneksel hukuk altında mevcut olsalar da kurallar dikkate alınmaktadır. Aynı kaynak, çocuk velayeti gibi meselelerde Çeçenlerin bir hukuk mahkemesine gitmektense Çeçen geleneklerine veya Şeriat geleneklerine başvurduklarını belirtmiştir ⁽⁸⁶⁶⁾. Bir başka uzman Şeriat-temelli hukuki yapıların ceza hukuku alanına uzanmadığı açıklamasında bulunmuştur ⁽⁸⁶⁷⁾.

Çeçenistan'da insan hakları alanında çalışan gruplar ve aktivistler için bir şemsiye kuruluş olan Russian Justice Initiative (RJI) ve Chechnya Advocacy Network (CAN), laik hukukun Çeçenistan'da, geleneksel ve dini hukukun yanı sıra, yerel bütçelere sahip olan ve aile içi şiddet ve çocuk velayeti bunlara dahil olmak üzere, aile meseleleriyle ilgilenen, Çeçen *muftiyatı* gibi destek kuruluşları tarafından da kenara itilmiştir. Dolayısıyla, bu türden meseleler 'bilerek ve sistematik olarak' laik mahkemelerden uzak tutulmaktadır ⁽⁸⁶⁸⁾.

(860) Gannushkina, S., e-posta yanıtı, 8 Kasım 2016.

(861) (ICG), Kuzey Kafkasya: Entegrasyon Zorlukları (IV): Sosyal ve Ekonomik Koşullar, 7 Temmuz 2015, sf. 33-34; SEM, Focus Russland; Korruption im Alltag, insbesondere in Tschetschenien, 15 Temmuz 2016, sf. 12-13; Memorial, Rusya'da Çeçenler, 2014, sf. 3.

(862) SEM, Focus Russland; Korruption im Alltag, insbesondere in Tschetschenien, 15. Temmuz 2016, sf. 17-18; (ICG), Kuzey Kafkasya: Entegrasyon Zorlukları (IV): Sosyal ve Ekonomik Koşullar, 7 Temmuz 2015. sf. 33-34.

(863) SEM, Focus Russland; Korruption im Alltag, insbesondere in Tschetschenien, 15. Temmuz 2016, sf. 17.

(864) DIS, Çeçenistan'da Güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik, Ocak 2015, sf. 121-122.

(865) ICG, Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (I), Etnik köken ve Çatışma, 19 Ekim 2012, sf. 5.

(866) Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış ve Çeçenistan'da saha çalışması yapmış tarih bilimci, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2016.

(867) Halbach, U., e-posta yanıtı, 11 Kasım 2016.

(868) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna İlişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 2.

Kadyrov, bizzat, *Şeriat* hukukunun Rus hukukuna ağır bastığını belirtmiştir ancak sonrasında sözcüsü Kadyrov'un 'sözlerinin çarpıtıldığını' söylemiştir ⁽⁸⁶⁹⁾. Dahası, hukuk profesörü olan Leonid Sykiainen'e göre 'Şeriat anlaşmazlık çözme kurumları' ⁽⁸⁷⁰⁾ zaman zaman federal yasaya düpedüz ters düşebilmektedir.

Müslümanlar olarak Çeçenlerin buna karşın Rus mahkemelerinde verilen resmi bir karara karşı çıkmamaları gerekmiştir ⁽⁸⁷¹⁾.

Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış bir tarih bilimci dini liderlerin (Mullahların) insanların davranışlarını yönlendirebilen, toplumun önde gelen figürleri olduğunu not etmiştir (Çeçenistan hükümeti bunun dışında kalmaktadır). Bir Mullah'ın kararına karşı çıkmanın uygun olmadığı düşünülür ve Mullahların çözebileceği kan davaları bile olmuştur ⁽⁸⁷²⁾.

3.3.8 Kadınlar için koruma erişimi

Kadın hakları üzerine uzman ve Rus bir STK ağı olan RJI ve CAN RF'nin CEDAW'ı uygulamasına ilişkin raporlarında ⁽⁸⁷³⁾ 'Kuzey Kafkasya'da kadınların büyük bir çoğunluğunun aile hayatı bağlamında resmi, laik Rus hukukunun sağladığı korumadan faydalanamadığını' belirtmiştir ⁽⁸⁷⁴⁾. ICG'de Rusya ve Kuzey Kafkasya proje direktörü olan Ekatarina Sokirianskaia, Kuzey Kafkasya'da kadınların çok ender olarak haklarının ihlali sebebiyle adalete başvurmakta olduğunu, 'başvurdukları zamansa bölgenin kolluk kuvvetlerinin genellikle buna tepki vermediğini veya açıkça engel olduğunu bildirmiştir. Çeçenistan'da, zaman zaman memurlar şüpheli failer ile etkileşim içindedir ⁽⁸⁷⁵⁾. Kadınlar genellikle töre cinayetleri veya zorla yapılan evliliklere karşı yeterli korumaya sahip olmamakta ve çocuk velayetine ilişkin herhangi bir anlaşmazlıkta galip gelememektedir ⁽⁸⁷⁶⁾.

ICG'ye göre, Kadyrov'un 'gelenek ve ahlaka uyma yönündeki çabaları erkeklerden çok kadınları etkilemektedir'. Bu durum onlar için töre cinayeti, erken yaşta evlilik ve şiddetle karşılaşma riskini arttırmaktadır' ⁽⁸⁷⁷⁾. Çeçenistan'da pek çok kadın 'boşanmalarının ardından çocuklarından mahrum olmaktadır- Bu durum, iddia edilene göre çocukların babalarının yanında büyümelerini gerektiren "geleneğe "uymak üzere yapılmaktadır' ⁽⁸⁷⁸⁾.

(869) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 21; RFE/RL, Çeçen Lideri Şeriat Mahkemeleri Kurma Önerisine Şiddetle Karşı Çıktı, 26 Nisan 2012.

(870) Sykiainen bu kuruluşları geçmiş zamanın Şeriat Mahkemelerinden ayrı tutma amacıyla kullanıyor. Bununla beraber, bu kuruluşlara zaman zaman geleneksel anlamıyla Şeriat mahkemesi dendiğini de belirtiyor.

(871) Sykiainen, Leonid R., Şeriat Mahkemeleri: Rusya'da Modern Uygulama ve Olasılıklar, 2015, sf. 13-14.

(872) Çeçenistan üzerine uzmanlaşmış ve Çeçenistan'da saha çalışması yapmış tarih bilimci, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2016.

(873) BM Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)

(874) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna İlişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 1-2; bakın aynı zamanda CoEPACE, Kuzey Kafkasya'da İnsan Hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 13-14;

HRW, Rusya'nın Kuzey Kafkasya'sında İnsan Hakları İhlalleri, 28 Ocak 2016.

(875) Sokirianskaia, E., Kuzey Kafkasya Çatışmalarında Kadınlar: Haberlerde Az Olarak Yer Eden bir Dram, 9 Haziran 2016.

(876) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna İlişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 2.

(877) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 33.

(878) Sokirianskaia, E., Kuzey Kafkasya Çatışmalarında Kadınlar: Haberlerde Az Olarak Yer Eden bir Dram, 9 Haziran 2016.

RJI ve CAN, Çeçen makamların, örneğin bir boşanmanın ardından çocuklarının velayetini isteyen kadınların, hukuk yollarına başvurmalarını engellemek için kullandığı yöntemlerin bir listesini vermiştir: anneye karşı asılsız suçlamalarda bulunmak veya anneyi çocuklarına bakamayacak nitelikte kılacak davranışlarda bulunmakla suçlamak; kadının erkek akrabalarına karşı suçlama tehdidinde bulunmak; kadına ve kadının ailesine fiziksel şiddet tehdidi altında gözdağı vermek; çocuklarının velayetini almak için yeterli nitelikte olmadığına dair söylentiler ve suçlamalar yaymak, kocasının güvenlik teşkilatı ile bağlantılarını kullanarak hakimlere kadının aleyhinde karar vermeleri için baskı yapmak, avukatın davayı bırakmasını sağlamak veya mübaşirin kadının lehine olan bir kararı uygulamamasını sağlamak; kadına davayı bırakması yönünde baskı yapmak için çocuklarına annelerinin onlara sadece zarar vermek istediğini söylemek⁽⁸⁷⁹⁾.

Son olarak AİHM'e giden, bir kadının çocuklarının velayetini talep ettiği bir davada; söz konusu kadın, Çeçen Yüksek Mahkemesi'nden çocuklarının velayetini almayı başarmıştır. Kocasının akrabaları bunun ardından hükmün uygulanmasına zarar verip onu 'ahlak-dışı' bir hayat tarzıyla suçlayan iftiralarla dolu bir kampanya başlatmıştır. Ayrıca kendisini ve avukatını tehdit etmeye güvenlik görevlileri göndermişlerdir. Son olarak, Çeçen Yüksek Mahkemesi hükmünü tersine çevirmiştir ve çocuğun velayetini kadının kocasına verip, kadından nafaka ödemesi talebinde bulunmuştur⁽⁸⁸⁰⁾.

ICG, pek çok ailenin oturdukları yerlerdeki nüfuzlu adamların kızlarına ilgi göstermesi durumunda baskıya dayanmadığını belirtmiştir⁽⁸⁸¹⁾. Haberlerde çokça çıkmış bir davada, Kadyrov, 17 yaşındaki bir kızla rızası olmadan evlenmek isteyen bir emniyet memuruna ilişkin destekleyici ifadeler kullanmıştır⁽⁸⁸²⁾. Düğün 16 Mayıs 2016 tarihinde, Kadyrov huzurunda gerçekleşmiştir⁽⁸⁸³⁾. İnsan Hakları Komisyonu üyesi Ella Pamfilova evliliğe karşı çıkmış olsa da Çocuk Hakları Komisyon Başkanı, bölgenin vatandaşlarının Rus hukukunda belirtilenden küçük bir evlilik yaş sınırı belirleme hakkına sahip olduğu açıklamasında bulunmuştur. Ayrıca 'Kafkasya'da insanlar daha erken bir yaşta cinsel olgunluğa erişir. Bu konuda yobaz olmanın manası yok. Kadınların ciltlerinin 27 yaşında kırıştığı ve 50 yaşında gibi görüldüğü yerler var ve genel olarak bakıldığında, Anayasa vatandaşların özel hayatlarına müdahale etmemize izin vermiyor'⁽⁸⁸⁴⁾ ifadelerini de eklemiştir.

RJI ve CAN, zina veya fuhuşa dair asılsız suçlamaların ve hatta söylentilerin Çeçenistan'da yaşayan bir kadın için tehlikeli olabileceğini, çünkü bu durumun onu aile tarafından dışlanma ve hatta töre cinayeti mağduru olma tehlikesine atabileceğini eklemiştir⁽⁸⁸⁵⁾.

(879) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna ilişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 4.

(880) Magomadova v Rusya, 58724/14 Sayılı Başvuru, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından 27 Ağustos 2015 tarihinde öncelik verilmiştir, RJI ve CAN'de anlatılmıştır, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna ilişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 5.

(881) ICG, Çeçenistan: İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015, sf. 33.

(882) CoE-PACE, Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek?, 8 Haziran 2016, sf. 13; HRW, Dispatches: Will Rusya Protect A çocuk gelin? 13 Mayıs 2015; RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna ilişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 8.

(883) Moscow Times (The), Çeçen Emniyet Müdürü Gitgide Artan bir Skandalın İçinde Ergenlik Çağında Bir Gelin ile Evlenir, 17 Mayıs; New York Times (The), Çeçen Liderinin Kadınlarla İlgili Tavsiyesi: Kilit Altında Tutun, 20 Mayıs 2015.

(884) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna ilişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 8.

(885) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna ilişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 4.

Aynı kaynağa göre, Çeçenistan'da dönemsel olarak töre cinayetleri ihbar edilmektedir ancak sorunun gerçek boyutunu değerlendirmek mümkün değildir. Kaynak uygulamayı tanımlayan ve suç haline getiren spesifik bir yasa olmadığını ve bu yüzden çok az sayıda vakanın bildirildiğini veya mahkemeye çıktığını belirtmiştir ⁽⁸⁸⁶⁾.

ICG, şu ifadelerde bulunmuştur: 'Çeçenistan'da Rus hukuk sistemi, kadının toplumdaki yerini düzenleyen üç hukuk sisteminden sadece bir tanesidir; diğerleri teamül hukuku [adat] ve İslami Şeriat hukukudur. Bu sistemlerin tamamının gelişigüzel yorumlama potansiyeli vardır ve bu durum ciddi hak ihlallerine sebep olabilir (...) Rus mahkemeleri kadınların lehine karar verdiği zaman, bölge yetkilileri, özellikle Çeçenistan'da, açıkça bu kararların uygulanmasını sabote etmektedir' ⁽⁸⁸⁷⁾.

RFE/RL'ye göre, 2015'in ilk üç ayı içerisinde iki adam, 'ahlak dışı davranışları' sebebiyle kadın akrabalarının cinayetleri suçundan resmi olarak hüküm giymiştir ⁽⁸⁸⁸⁾. The Caucasian Knot (Kafkas Düğümü), bu adamların arasında olan ve kızını öldürmekle suçlanan Sultan Daurbekov'un 7 sene yüksek güvenli bir kolonide hapis cezasına çarptırıldığını belirtmiştir ⁽⁸⁸⁹⁾.

(886) RJI ve CAN, Rus Adalet Girişimi'nden (Russian Justice Initiative) ve Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesi'nde CEDAW Sözleşmesi'ne Uyumuna ilişkin Çeçenistan Destek Ağı'ndan teslim, Ekim 2015, sf. 4.

(887) ICG, Kuzey Kafkasya Çatışmalarında Kadınlar: Haberlerde Az Olarak Yer Eden bir Dram, 9 Haziran 2016.

(888) RFE/RL, Çeçenistan'da bir Adam 'Kan Davası' Cinayetinden Mahkemeye Çıkacak, 19 Mart.

(889) Kafkas Düğümü, Çeçen vatandaşı 'kan davası' cinayetinden suçlu bulunup kolonide 7 yıl geçirmeye mahkum edildi, 27 Nisan 2015.

Ek 1: Bibliyografya

Kamu Kaynakları

Bu bibliyografya alfabetik sıradadır. Kiril alfabesiyle yazılan orijinal başlıklara veya isimlere parantez içinde yer verilmiştir.

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi Akademisi

Eğitim (Образование), tarihsiz
(http://www.academyskrf.ru/about_the_university/obrazovanie/), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Eğitim kuruluşuna ilişkin bilgiler (Сведения об образовательной организации), tarihsiz.
(http://www.academy-skrf.ru/about_the_university/index.php), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Eğitim kuruluşunun yapısı ve idari organları (Структура и органы управления образовательной организацией), tarihsiz.
(http://www.academyskrf.ru/about_the_university/structure/), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Başsavcılık Akademisi, *Akademi Şartı* (Устав Академии), 15 Eylül 2015
(<http://www.agprf.org/acad/ustav.rtf>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

ADC Anıtı (Ayrımcılığa Engel Olma Merkezi Anıtı) (*ADC Memorial*), *RF'nin Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesini Uygulaması*, 2015
(http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1447771954_int-cedaw-ngo-rus-21796-e.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

AI (Amnesty International),

Uluslararası Af Örgütü 2012 Raporu - Dünya'da İnsan Hakları Durumu, 24 Mayıs 2012
(http://www.ecoi.net/local_link/217500/324123_en.html), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Uluslararası Af Örgütü 2014/15 Raporu- Dünya'da İnsan Hakları Durumu- Rusya Federasyonu, 25 Şubat 2015
(http://www.ecoi.net/local_link/297310/419666_en.html), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Uluslararası Af Örgütü 2015/16 Raporu- Dünya'da İnsan Hakları Durumu- Rusya Federasyonu, 24 Şubat 2016
(http://www.ecoi.net/local_link/319681/445086_en.html), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Adaletsizlik Anatomisi: Bolotnaya meydanı mahkemesi, 10 Aralık 2013
(<https://www.amnesty.org/download/Documents/12000/eur460552013en.pdf>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Rusya uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmelidir ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne karşı çıkmamalıdır
[EUR 46/3928/2016], 28 Nisan 2016
(http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1461909649_eur4639282016english.pdf), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Adaletsizlik Döngüsü (The circle of injustice): İnguşetya 'da güvenlik operasyonları ve insan hakları ihlalleri (Security operations and human rights violations in Ingushetia), 21 Haziran 2012.

(http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/3680_ingushetia_cover_contents_web.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Acil Eylem:57/16 [EUR 46/3643/2016], 31 Mart 2016
(http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1459499083_eur4636432016english.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi bünyesindeki Alexander Nevsky Öğrenci Birlikleri, *Genel Bilgi* (Общая информация), tarihsiz (<http://kkskr.ru/information>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Al Jazeera, Çeçenistan'ın Taviz Vermeyen Müslüman Hakları Koruyucusu (*Chechnya's hard-line protector of Muslim rights*), 1 Ekim 2015

(<http://www.aljazeera.com/indepth/features/2015/10/chechnya-hard-line-protector-muslim-rights151001085135746.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Atlantic, Putin'in Uygulayıcısının Yükselişi ve Muhtemel Düşüşü, 12 Ağustos 2013

(<http://www.theatlantic.com/international/archive/2013/08/the-rise-and-probable-fall-of-putinsenforcer/278577/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Avetisyan, G., *Strazburg: Kuzey Kafkasya'nın Yüksek Mahkemesi*, 24 Ağustos 2012. openDemocracy bünyesinde mevcuttur. (<https://www.opendemocracy.net/od-russia/grigor-avetisyan/strasbourgsupreme-court-of-north-caucasus>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Bagmet, A. M., *Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi Akademisi* (Академия Следственного Комитета Российской Федерации), in: Lex 4(113), Nisan 2016 (http://lexrussica.ru/articles/article_102352.html?issue=lexrussica-4-2016), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

BBC News,

Çeçenistan Profili, 18 Ağustos 2015 (<http://www.bbc.com/news/world-europe-18188085>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçenistan Profili - Kronoloji, 18 Ağustos 2015 (<http://www.bbc.com/news/world-europe18190473>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Putin Rusya'nın 'terörle mücadele etmesi için' yeni bir Ulusal Savunma Birliği kuruyor, 6 Nisan 2016 (<http://www.bbc.com/news/world-europe-35975840>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rusya seçimleri: Putin-yanlısı Birleşik Rusya partisinin büyük zaferi, 19 Eylül 2016 (<http://www.bbc.com/news/world-europe-37403242>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rusya profili, Liderler, 30 Kasım 2015 (<http://www.bbc.com/news/world-europe17839882>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Şeriat nedir, nasıl uygulanır?, 7 Mayıs 2014 (<http://www.bbc.com/news/world27307249>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Bertelsmann Stiftung, *BTI 2016, Rusya Raporu*, 2016 (http://www.bti-project.org/fileadmin/files/BTI/Downloads/Reports/2016/pdf/BTI_2016_Russia.pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Büyük Kafkasya, 5300 MVD çalışanı Çeçenistan'ın Ulusal Savunma Birliği'ne transfer ediliyor (5300 MVD employees are transferred to the National Guard of Chechnya) (В Нацгвардию Чечени переходят 5 300 сотрудников МВД), 1 Kasım 2016

(http://www.bigcaucasus.com/events/news/01-11-2016/90032-national_guard-0/), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Bowring, B., *Rusya'da Adalet ve Güç Politikaları*, Mayıs 2011 (<http://www.eu-russiacentre.org/ourpublications/articles/justice-power-politics-russia.html>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Cardenas, S., *Adalet Zincirleri: İnsan Hakları için Çalışan Devlet Kuruluşlarında Küresel Boyutta Görülen Artış*, Pennsylvania Üniversitesi Basını, 2014, erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Carnegie Moskova Merkezi, *Çeçenistan'ın Kremlin ile Yeni Kontratı*, 27 Ekim 2016 (<http://carnegie.ru/2016/10/27/chechnya-s-new-contract-with-kremlin-pub-64955>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Carver, R. ve Korotaev, A., *Ulusal İnsan Hakları Kuruluşlarının Etkinliğinin Değerlendirmesi*, Ekim 2007 (http://hrbaportal.org/wp-content/files/1233060250assessing_the_effectiveness_of_national_human_rights_institutions.doc), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Cashback, D., *Stratejiler Riskli mi? Putin'in Federal Reformları ve Rusya'da Farklılığa Gösterilen Müsamaha*, in *Avrupa'da Etnopolitika ve Azınlık Meseleleri Dergisi (Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe)*, Nüsha 3 (2003), 2003 (http://www.ecmi.de/fileadmin/downloads/publications/JEMIE/2003/nr3/Cashback_Autonomy_final.pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

CAT (Birleşmiş Milletler İşkenceyi Engelleme Komitesi) Rusya Federasyonu'nun beşinci dönem raporuna ilişkin son gözlemler, Komitenin kırk dokuzuncu oturumunda, komite tarafından kabul edilmiştir (29 Ekim - 23 Kasım 2012) [CAT/C/RUS/CO/5], 11 Aralık 2012 (http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1361800001_cat-c-rus-co-5.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Kafkas Düğümü,

Kadyrov'un 26 yaşındaki yeğeni Çeçenistan'ın ilk Başbakan Yardımcısı Olarak Atandı, 15 Mart 2016 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/34921/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Darp edilmiş olan gazeteciler Çeçenistan'da gerçekleşen adam kaçırmaya ve işkence ile ilgili materyal topladı, 11 Mart 2016 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/34880/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçen vatandaşı "töre cinayeti" suçundan 7 yıl kolonide kalma cezası aldı, 27 Nisan 2015 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/31559/>), erişim tarihi: 13 Şubat 2017.

EctHR'ye teslim edilen, İnal Berov'un tabii tutulduğu işkenceye ilişkin Şikayet, 30 Mart 2016 (<http://www.eng.kavkazuzel.eu/articles/35081/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Gannushkina kampanyasının odak noktasına Çeçen makamları tarafından gösterilen istismarı koyuyor, 16 Eylül 2016 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/36913/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçen SC Yargıcı MIA'nın haklarını savunanlara karşı açtığı davaya ilişkin kararını doğru bulmuyor, 19 Ekim 2015 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/33438/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Kremlin Kaydrov'u, Yargıç Karatev ile olan çatışmasında destekliyor, 16 Mayıs 2016 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/35592/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Kurman-Ali Baichorov kayıplara karışmıştır, 15 Şubat 2016 (<http://www.eng.kavkazuzel.eu/articles/34617/>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Çeçen TV'de Canlı Yayın, Murdalov Daudov tarafından darp edildiğine dair bilgileri reddediyor, 8 Ekim 2016 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/37118/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçenistan'ın Muftiyatı: özel komisyon 18 kan davalı kişinin uzlaşmasını sağladı, 7 Şubat 2010 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/14350/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçenistan vatandaşları hakimlerin istifasını Kadyrov'un baskısının bir sonucu olarak değerlendiriyor (Residents of Chechnya treat resignation of judges as result of Kadyrov's pressure), 7 Mayıs 2016 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/35502/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Kafkasya'da bir hafta: 2016 yılında 9-15 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşen önemli olaylara bir bakış, 16 Mayıs 2016 (<http://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/35589/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Orta Asya - Kafkasya Enstitüsü ve İpek Yolu Eğitim Programı, *Çeçen makamları insan hakları kuruluşlarına yaptığı baskıyı arttırdı*, 23 Temmuz 2016 (<https://www.cacianalyst.org/publications/analyticalarticles/item/13380-chechen-authorities-raise-pressure-on-human-rights-organizations.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Merkezi Seçim Komisyonu

Seçim sonuçları. Rusya Federasyonu, Beşinci Rusya Federasyonu Devlet Duması Seçimleri (Результаты выборов. Выборы депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации пятого созыва), 2 Aralık 2007 (http://www.vybory.izbirkom.ru/region/region/izbirkom?action=show&root=1&tvd=100100021960186&vrn=100100021960181®ion=0&global=1&sub_region=0&prver=0&pronetvd=null&vibid=100100021960186&type=242), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu, Beşinci Rusya Federasyonu Devlet Duması Seçimleri. Çeçen Cumhuriyeti (Выборы депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации седьмого созыва. Чеченская Республика), 18 Eylül 2016 (http://www.vybory.izbirkom.ru/region/region/izbirkom?action=show&tvd=100100067795854&vrn=100100067795849®ion=0&global=1&sub_region=0&prver=0&pronetvd=0&vibid=100100067795907&type=233), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Chatham House, *Reiderstvo: Rusya'da Varlık-Kapma*, (Hanson, P.), Mart 2014 (https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/home/chatham/public_html/sites/default/files/20140300AssetGrabbingRussiaHanson1.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Çeçenistan Parlamentosu

Çeçen Cumhuriyeti Anayasası, 23 Mart 2003, 17 Ocak 2016 sürümü (<http://www.parlamentchr.ru/republic/konstitutsiya-chr>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Parlamento seçimlerinin sonuçları belli oldu, 21 Eylül 2016.

(<http://parlamentchr.ru/press-centre/news/3661-stali-izvestny-itogi-golosovaniya-vyborovdeputatov-parlamenta-chr>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Cheloukhine, S. et al., *Rusya'da polis bütünlüğü*, in Kutnjak Ivkovic, S. ve Haberfeld, M.R., *Dünya'da Polisin Doğruluk Ölçütü. Geçiş Dönemindeki Yerleşik Demokrasilerden ve Ülkelerden Çalışmalar*, Springer, 2015, sf. 155-182.

Cheskin, A. ve March, L., *Modern Rusya'da devlet-toplum ilişkileri: yeni, siyasi ve sosyal münakaşa çeşitleri*, in: Doğu Avrupa Politikaları, Cilt 31, Nüsha 3, 18 Ağustos 2015, sf. 261-273 (<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21599165.2015.1063487>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Chistyakova, Y. and Robertson, A., *Youtube Polisleri ve Sınırsız Güç: 21. Yüzyıl Rusya'sında Polis Şiddetini Anlamak*, in: Sovyet-Sonrası Toplumlarda Güç Kurumları Dergisi, Nüsha 13, 2012 (<http://pipss.revues.org/3949>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

CIA (Merkezî İstihbarat Teşkilatı), *Dünya Olgular Kitabı, Rusya*, son güncellenme tarihi: 10 Kasım 2016 (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rs.html>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

CNN, *Çeçenistan ile İlgili Hızlı Bilgiler*, 17 Ağustos 2016 (<http://edition.cnn.com/2013/10/17/world/europe/chechnya-fast-facts/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Makamlar Kongresi, 2007-2015 senelerinde Avrupa ülkelerinde Bölgeselleşme eğilimleri. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartnamesi Bağımsız Uzmanlar Grubu üyeleri tarafından hazırlanan bir çalışma, Editör: Prof. Francesco Merloni, Haziran 2016 (<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2949157&SecMode=1&DocId=2371412&Usage=2>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Anayasa Mahkemesi (KSRF),

Rusya Federasyonu Anayasası, 12 Aralık 1993

(<http://www.ksrf.ru/en/Info/LegalBases/ConstitutionRF/Pages/default.aspx>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Cooper, J., *Rus Devleti Güç Kuruluşlarının Finansmanı: Güncelleme, 2005'ten 2014'e ve Ötesine*, in: Sovyet-Sonrası Toplumlarda Güç Kurumları Dergisi, Nüsha 16, 2014 (<http://pipss.revues.org/4063>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Avrupa Konseyi (CoE)

Yolsuzluk-karşıtı dergi- Rusya Federasyonu, tarihsiz.

(http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/corruption/ECCU%20Digest/Russia/Default_Digest_RussiaFed_en.asp), erişim tarihi: 5 Mart 2017.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanması birimi, tarihsiz. (<http://www.coe.int/cs/web/execution/the-supervision-process>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya: Genel Sekreter Jagland, aile içi şiddetin suç olmaktan çıkarılmasının gerilemenin çok açık bir göstergesi olacağını belirtiyor, 16 Ocak 2017 (<https://www.coe.int/en/web/children/-/russiadecriminalising-domestic-violence-would-be-a-clear-sign-of-regression-says-secretary-general-jagland>), erişim tarihi: 13 Şubat 2017.

Avrupa Konseyi - İnsan Hakları Komiserliği (CoE-CommDH),

Avrupa'da kayıp kişiler ve ortadan kaybolmaya zorlanan mağdurlar, Mart 2016 (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1461738109_ip-missingpersons-en.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu Üyesi Nils Muižnieks'in 3 ila 12 Nisan 2013 tarihlerinde Rusya Federasyonu'na yaptığı ziyaretinin ardından hazırladığı Rapor [CommDH(2013)21], 12 Kasım 2013

(http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1384353253_com-instranetr.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Avrupa Konseyi - Bakanlar Komitesi (CoE-Bakanlar Komitesi), *Klyakhin grubu - Rusya Federasyonu (46082/99 Sayılı Başvuru) Avrupa Mahkemelerinin hükümlerinin uygulanmasının denetimi*, 20-21 Eylül 2016 (https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=09000016806a45f4), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Avrupa Konseyi - Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi (CoE-CCJE), *Avrupa Hakimleri Danışma Konseyi'nin (CCEJ) 19 (2016) Sayılı Yönetmeliğinin Hazırlanması için Anket: "Mahkeme Başkanlarının Görevi"*, 2016

(http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccje/textes/OP_19_Questionnaire%20Russie.asp), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Avrupa Konseyi- Avrupa Savcılar Danışma Konseyi (CoE-CCPE),

"Cezai

Soruşturma Bağlamında Savcıların Faaliyetlerine İlişkin" 10 CCEP sayılı Görüşün hazırlığı için yapılan Ankete Cevaplar, Nisan 2015

(http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccpe/opinions/Travaux/OP_10_Russie.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Savcılık hizmetleri imkanlarının yönetimine ilişkin 7 Sayılı Görüşün hazırlanmasını göz önünde bulundurarak yapılan anket, 7 Şubat 2012

(http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/CCPE/opinions/Travaux/OP_7_Russian_Federation.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Avrupa Konseyi - Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (CoE-ECRI), *Rusya Federasyonu'na ilişkin ECRI raporu (dördüncü denetim döngüsü): 20 Haziran 2013'te düzenlenmiş 15 Ekim 2013'te yayımlanmış [CRI(2013)40], 15 Ekim 2013* (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1384354889_rus-cbciv-2013-040-eng.pdf), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Avrupa Konseyi- Avrupa Adaletin Etkinliği Komisyonu (CoE-CEPEJ),

Avrupalı Yargı Sistemleri Adaletin etkinliği ve kalite düzeyi Basımı (2014 verileri), 6 Ekim 2016.

(<https://www.coe.int/T/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2016/publication/CEPEJ%20Study%202023%20report%20EN%20web.pdf>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu'nda Yargı Alanında Son Zamanlarda Yaşanan, Önemli Gelişmeler, Temmuz 2015

(<http://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/cepej/profiles/The%20Russian%20Federation.pdf>) erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

"Avrupalı Yargı Sistemleri- 2014 Basımı (2012 verileri): Adaletin etkinliği ve kalite düzeyine ilişkin Rapor, 17 Eylül 2014

(http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Rapport_2014_en.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Yargı Sistemlerini Değerlendirme Şeması, 10 Eylül 2014

(http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/2014/Russian%20Federation_2014.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016

Avrupa Konseyi - Avrupa İşkence ve Gayri İnsani veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi (CoE-CPT), *Avrupa İşkence ve Gayri İnsani veya Küçük Düşürücü Muamele veya Cezayı Engelleme Komitesi (CPT) tarafından, 21 Mayıs ila 4 Haziran 2012 tarihleri arasında, Rusya Federasyonu'na yapılan ziyarete ilişkin, Rus Hükümetine verilen Rapor [CPT/Inf (2013) 41]*, 17 Aralık 2013 (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1387290015_2013-41-inf-eng.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Avrupa Konseyi- Parlamenter Meclisi (CoE-PACE),

Kuzey Kafkasya'da insan hakları: 1738 (2010) [Doc. 14083] Sayılı Kararın ardından ne gelecek? 8 Haziran 2016 (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1466497934_document.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

193. Görüş Rusya'nın Avrupa Konseyi üyesi olmak için yaptığı başvuru, 1996 (<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=13932&lang=en>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Federal Meclis Federasyon Konseyi, (<http://www.council.gov.ru/structure/council/>), erişim tarihi: 8 Şubat 2017.

CPJ (Gazetecileri Koruma Komitesi), *Saldırganlar Kuzey Kafkasya'da İnsan hakları ihlalleri üzerine muhabirlik yapan bir grup gazeteciyi darp etti*, 9 Mart 2016 (<https://www.cpj.org/2016/03/attackers-beat-group-of-journalists-covering-human.php>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Daily Mail, *Çeçenistan 'eğlence polisini' devreye sokuyor: Makamlar, konukların sarhoş olarak, dans ederek veya silahla havaya ateş ederek eğlenmesine engel olmak için, İslami düşünelere katılacak* (<http://www.dailymail.co.uk/news/article-3881596/Chechnya-sends-fun-police-Authorities-attendweddings-prevent-guests-enjoying-dancing-getting-drunk-firing-guns.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

de Andrés Sanz, J. and Ruiz Ramas, R., *Putin Rusya'sında kuruluşlar ve siyasi rejim: analizi*, in *Central European Political Science Review*, Cilt 9, 31 Numara, 2008, sf. 33-60 (http://www.academia.edu/1948089/Institutions_and_political_regime_in_Putin_s_Russia_an_analysis), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

dekoder, *Ermittlungskomitee*, 17 Ağustos 2015

(<http://www.dekoder.org/de/gnose/ermittlungskomitee>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Deutsch-Russische Außenhandelskammer, *Staatsaufbau der Russischen Föderation*, tarihsiz. (<http://russland.ahk.de/laenderinfo/russland/staatsaufbau/>), erişim tarihi: 30 November 2016.

DIS (Danimarka Göç Servisi), *Çeçenistan'da güvenlik ve insan hakları ve Rusya Federasyonu'nda Çeçenlerin Durumu - ikametgah kaydı, ırkçılık ve yalancı şahitlik ile yapılan suçlamalar. Danimarka Göç Servisi'nin 23 Nisan ve 13 Mayıs 2014 tarihleri arasında Rusya Federasyonu'nda Moskova, Grozni ve Volgograd'da yürüttüğü; 3 Haziran 2014'te Fransa, Paris'te yürüttüğü araştırma heyeti görevinden rapor*,

Ocak 2015 (<https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/662FD8CA-B89C-438C-B532-591500571951/0/ChechnyaFactfindingreport26012015FINALinkforside.pdf>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

DIS (Danimarka Göç Servisi) ve Danimarka Mülteci Konseyi (DRC), *Rusya Federasyonu'nda yaşayan Çeçenler - ikamet kaydı, ırk sebepli şiddet ve uydurma ceza vakaları, Danimarka Göç Hizmetleri ve*

Danimarka Mülteci Konyesi'nin, 23 Mayıs ile 5 Haziran 2012 tarihleri arasında Moskova ve St Petersburg, Rusya Federasyonu'na giden araştırma heyeti görevi üzerine ortak rapor, Ağustos 2012 (https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/01750EB0-C5B1-425C-90A7-3CE3B580EEAA/0/chechens_in_the_russian_federation.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Dolzhenko, / G., *Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Komitesi sistemi bünyesinde personel meseleleri ve bu meselelerin çözümüne giden yol* (Проблемы кадровой работы и пути их решения в системе Следственного комитета при прокуратуре Российской Федерации), in: *Soruşturma Komitesi Bülteni* Sayı: 3(9)-4(10), 2010, sf. 31-38 (http://sledcom.ru/upload/site1/document_file/i3RBFVz7B.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Dzhidzalova, I.T, *Rusya'nın mevcut devlet yapılandırması özelinde Başsavcılık* (Прокуратура в современном государственном аппарате России), in: *Pravosashchitnik*, Sayı: 2/2014, 2014 (<http://pravosashchitnik.net/ru/2014/2/25>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

EASO (Avrupa İltica Destek Ofisi), *Çeçenistan: Kadınlar, Evlilik, Boşanma ve Çocuk Velayeti*, Eylül 2014 (https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO-COI-ReportChechnya_Sept2014.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

ECHR (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi)

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 1950

(<http://www.echr.coe.int/belgeler/Sözleşme.pdf>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Davalı Devlet ve hedef ülke tarafından alınan geçici önlemler, 2016, 2016 (http://www.echr.coe.int/Documents/Stats_art_39_02_ENG.pdf), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

29 Kasım 2016.

1959-2015 Genel Bakış, Mart

(http://www.echr.coe.int/Documents/Overview_19592015_ENG.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya. Basın ülke profili, Aralık 2016

(http://www.echr.coe.int/documents/cp_russia_eng.pdf), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Olgular ve Rakamlarla ECHR, Mart 2016

(http://www.echr.coe.int/belgeler/Facts_Figures_2015_ENG.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Britannica Ansiklopedisi, Çeçenistan, son güncellenme tarihi: 8 Ocak 2012

(<https://www.britannica.com/place/Chechnya>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Economist, Birleşmiş Rusya, ayrı Putin

4 Haziran 2016

(<http://www.economist.com/news/europe/21699944-president-has-crushed-oppositiontechnocrats-and-security-hawks-are-fighting-his>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

EPRS (Avrupa Parlamenter Araştırma Servisi)

Rusya'da insan hakları Tünelin sonunda ışık görünmüyor, Eylül 2016 ([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/589768/EPRS_BRI\(2016\)589768_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/589768/EPRS_BRI(2016)589768_EN.pdf)), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Rusya'nın anayasal yapısı: Federal şekil, üniter işlev, Ekim 2015 ([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/569035/EPRS_IDA\(2015\)569035_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/569035/EPRS_IDA(2015)569035_EN.pdf)), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Avrupa Birliği,

Rusya Anayasa Mahkemesi'nin son zamanlarda verdiği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin vermiş olduğu bir hükmü görmezden gelme yönündeki kararına ilişkin EUDEL beyanı, 1 Şubat 2017

(https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/20084/eudel-statementrecent-decision-russian-constitutional-court-disregard-judgment-european-court_en), erişim tarihi: 5 Mart 2017.

Rusya Federasyonu'nda Aile İçi Şiddete İlişkin AB Beyannamesi, OSCE Daimi Konseyi Sayı: 1132, Viyana, 2 Şubat 2017
(https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pc_1132_eu_on_domestic_violence_in_russia_0.pdf), erişim tarihi: 5 Mart 2017.

EurActiv, Rusya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin hükmünü geçersiz kılar, 14 Temmuz 2015
(<http://www.euractiv.com/sections/europes-east/russia-overrules-european-court-human-rights316305>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Eurasianet,

Rusya: İçişleri Bakanlığı Reformunun Göçmenlik ve Uyuşturucuyla Mücadele Hizmetleri için anlamı, 9 Mayıs 2016 (<http://www.eurasianet.org/node/78691>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Demokrasi ve Dayanışma için Avrupa Forumu, son güncellenme tarihi: 21 Eylül 2016
(<http://www.europeanforum.net/country/russia>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Falkowski, M.,

Kadyrov Rus muhalefetine saldırıyor, 27 Ocak 2016

(<https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2016-01-27/kadyrov-attacks-russianopposition>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Ramzanistan. Rusya'nın Çeçen meselesi, Ağustos 2015

(https://www.osw.waw.pl/sites/default/files/pw_54_ang_ramzanistan_net.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Falkowski, M. ve Lang, J., Kafkas Emirliği ve Kafkasya'da Güvenlik Bakımından Önemi, Haziran 2015
(http://wikip.udsc.gov.pl/images/Raporty_ekspertow/2b_-_Emirat_Kaukaski_EN_EX.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

FCO (Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı ve Milletler Topluluğu Ofisi),

İnsan Hakları ve Demokrasi Raporu 2014- Bölüm XII: İlgili Konusu Olan Ülkelerde İnsan Hakları - Rusya, 12 Mart 2015 (http://www.ecoi.net/local_link/298548/421029_en.html), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

2015 İnsan Hakları ve Demokrasi Raporu- İnsan Hakları Öncelikli Ülke güncelleme raporu: 2016 yılı, Ocak-Haziran 2016 ayları arasında- Rusya Federasyonu, 21 Temmuz 2016

(<https://www.gov.uk/government/publications/russia-human-rights-prioritycountry/human-rights-priority-country-update-report-january-to-june-2016>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

FIDH (Fédération internationale des ligues des droits de l'Homme), Rusya Federasyonu: İnguşetya'da saldırıya uğrayan gazeteciler ve Joint Mobile Group üyeleri, 14 Mart 2016

(<https://www.fidh.org/en/issues/human-rights-defenders/russian-federation-members-of-the-jointmobile-group-and-journalists>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

FIDH (Fédération internationale des ligues des droits de l'Homme) ve ADC Memorial (AntiDiscrimination Centre Memorial), Roma, Göçmenler, Aktivistler: Polis istismarı mağdurları.

Rusya Federasyonu'nun, İşkenceye Karşı Komite'nin 49. oturumunda teslim ettiği 5. dönemsel raporun çerçevesinde teslim edilen bir rapor, 2012 (http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1354112572_fidh-russianfederation-cat49.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Finkel, E., *Hakları Savunmak, Demokrasiyi Teşvik Etmek: Polonya, Rusya ve Bulgaristan'da Bulunan Ombudsman Kuruluşu*, 2006 (<http://www.ef.huji.ac.il/publications/finkel.pdf>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Finlandiya Göç Servisi, *Rusya'da toplumsal cinsiyet ve cinsel tercihi sebebiyle azınlık olanların güncel durumu*, 10 Nisan 2015 (http://www.migri.fi/download/60336_Suuntausraportti_LGBT_VenajallaENFINAL.pdf?5b0eea6266acd288), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Finlandiya Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, *Yavaş çekimde Zugzwang? - Rusya'nın sistem seviyesindeki krizi*, Aralık 2015 (http://www.fii.fi/assets/publications/analysis6_Zugzwang_In_Slow_Motion.pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Dış Politika Merkezi, *Siğınak yok: Eski Sovyetler Birliği istihbarat teşkilatları tarafından aktivistlere yapılan taciz*, 2016, sf. 10, 16-19 (<http://fpc.org.uk/fsblob/1786.pdf>), erişim tarihi: 7 Şubat 2017.

France 24, *10 sene sonra, Anna Politkovskaya'nın cinayet davası hala sonuca ulaşmadı*, 7 Ekim 2016 (<http://www.france24.com/en/20161007-10-years-anna-politkovskaya-murder-still-unsolved>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Freedom House

Dünya'da Özgürlük 2014 - Rusya, 23 Ocak 2014 (<https://freedomhouse.org/raporlari/freedom-world/2014/russia>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Dünya'da Özgürlük 2016- Rusya, 27 Ocak 2016.

(https://www.ecoi.net/bölgenin/320151/459381_de.html), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Geçişte Olan Ülkeler 2016- Rusya, 12 Nisan 2016

(http://www.ecoi.net/bölgenin/325011/451195_en.html), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

FSSS (Federal Devlet İstatistik Servisi), *Kayıtlı Suçlar*, 2016 (http://www.gks.ru/bgd/regl/b16_12/lssWWW.exe/stg/d01/12-01.doc), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Galeotti, M.,

Hoşçakal Bastrykin?, 15 Eylül 2016, (openDemocracy'de mevcuttur) (<https://www.opendemocracy.net/od-russia/mark-galeotti/goodbye-bastrykin>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya Gerçekten Polis Sayısının En Fazla Olduğu Ülke Mi? Sayı, Yayın tarihi: Moskova'nın gölgesinde, 12 Ekim 2013 (<https://inmoscowsshadows.wordpress.com/2013/10/12/isrussia-really-the-worlds-most-heavily-policed-state-no/>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Tasfiyeler, güç ve amaç: Medvedev'in 2011 polis reformları, in: *Sovyet-Sonrası Toplumlarda Güç Kurumları Dergisi*, Nüsha 13, 2012 (<http://pipss.revues.org/3960>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Soruşturma Komitesi - Rusya'nın FBI'si değil, Kremlin bekçi köpeği, yayın tarihi: Moskova'nın gölgesinde, 5 Ekim 2010

(<https://inmoscowshadows.wordpress.com/2010/10/05/the-investigations-committee-notso-much-russias-fbi-more-a-kremlin-watchdog/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Alman Uluslararası ve Güvenlik İlişkileri Enstitüsü,

Putin'in Yeni Ulusal Savunma Birliği, SWP Yorumları 41, (Klein, M.), Eylül 2016 (http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2016C41_kle.pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Russlands inneres Ausland. Der Nordkaukasus als Notstandszone am Rande Europas, SWP Studie, (Halbach, U.), Ekim 2010 (https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/studien/2010_S27_hlb_ks.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016

Gladarev, B., *2010-2011 Reformundan önce Rus Polisi: Bir Polis Memurunun Gözünden*, in *Sovyet-Sonrası Toplumlarında Güç Kurumları Dergisi*, Nüsha 13, 2012 (<http://pipss.revues.org/3978>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Dünya'da Doğruluk (Global Integrity), *2010 Dünya'da Doğruluk Raporu:Rusya Federasyonu*, 2010 (<https://www.globalintegrity.org/research/reports/global-integrity-report/global-integrity-report2010/gir-scorecard-2010-russian-federation/>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Goble, P., Shtepa, *Yeni Bölgesel Politika Taslağının Rusya'yı Hiper-Merkezci Post-Federalizme Doğru İttiğini Söylüyor*, 1 Haziran 2015 (<http://www.interpretermag.com/new-regional-policy-draft-pushingrussia-toward-hyper-centralized-post-federalism-shtepa-says/>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Hükümeti

Hükümet Hakkında- – Yüksek Düzey Rusya Devlet Yetkilileri, tarihsiz.

(<http://hukumeti.ru/en/gov/kişiler/>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Hükümet Hakkında- Rusya Federasyonu Adalet Bakanlığı, tarihsiz.

(<http://government.ru/en/department/99/events/>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Hükümet Hakkında- – Bakanlıklar ve Kuruluşlar, son güncellenme tarihi: 5 Nisan 2016

(<http://hukumeti.ru/en/ministries/>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Gradszkova, Y., *Bölgesel Ombudsmanlar, İnsan Hakları ve Kadınlar- Rusya'nın Kuzeybatısında yaşanan sosyal ve hukuki dönüşümün toplumsal cinsiyet açısından değerlendirmesi*, in: *Sovyet ve Sovyet-Sonrası Bakış* 39, 2012, sf. 84109

(http://booksandjournals.brillonline.com/docserver/18763324/39/1/10751262_v39n1_s5.pdf?expires=1480619350&id=id&accname=guest&checksum=3C1E1EE0C6FEA2DE3CD73A044BA9DC9C),

erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Guardian,

Çeçen liderin güç gösterisi Putin'e olan bağlılığı sarsmıştır, 3 Haziran 2015 (<https://www.theguardian.com/world/2015/jun/03/chechen-leaders-show-of-strengthmuddies-loyalty-to-putin>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya'da Putin-karşıtı gösteriler büyüyor, 7 Aralık 2011.

(<https://www.theguardian.com/world/2011/dec/07/russia-anti-putin-protest-grow>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

GUMV (Göçmenlik İşleri Genel Müdürlüğü), resmi internet sayfası, tarihsiz. (https://xn--b1aew.xn--p1ai/mvd/structure1/Glavnie_upravlenija/guvv), erişim tarihi: 10 Ocak 2017.

Çeçen Cumhuriyeti Baş ve Hükümeti, resmi internet sayfası, tarihsiz. (<http://chechnya.gov.ru/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Hendley, K., *Fazlası Zarar mı?? Rusya'da Cezai Adalete Erişimin Değerlendirmesi*, 19 Eylül 2012 (<http://www.edgs.northwestern.edu/wp-content/uploads/2013/07/Hendley-Paper.pdf>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği

Konsey Hakkında, tarihsiz

(http://eng.ombudsmanrf.org/ombudsman/content/about_the_council), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Komiserliği 2015 Yıllık Raporu, 22 Mart 2016 (http://eng.ombudsmanrf.org/www/upload/files/Report_2015_Sample.pdf), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu bünyesindeki İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2014 Yıllık Raporu, 6 Mayıs 2015 (http://eng.ombudsmanrf.org/www/upload/files/doklad_eng_2014.pdf), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Tatiana Moskalkova'nın Biyografisi, tarihsiz.

(<http://eng.ombudsmanrf.org/ombudsman/content/biography>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

İnsan hakları komiserliği enstitüsüne duyulan güven büyük oranda artış gösterdi, 12 Şubat 2015

(http://eng.ombudsmanrf.org/events/news/regional_news/view/confidence_in_institute_of_human_rights_commissioner_significantly_increased), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Kuzey Kafkasya Federal Bölgesinde İnsan Hakları Komiserliklerinin Koordinasyonu Konseyi Dağıstan'da kabul edilen yasa tasarısı, 24 Kasım 2016

(http://eng.ombudsmanrf.org/events/news/news_of_the_commissioner/view/coordination_council_of_commissioners_for_human_rights_in_north_caucasian_federal_district_adopted_resolution_at_meeting_in_dagestan), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Bilirkişi Konseyi, tarihsiz.
(http://eng.ombudsmanrf.org/ombudsman/content/expert_council), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Sıkça Sorulan Sorular, tarihsiz. (<http://eng.ombudsmanrf.org/ombudsman/faq>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Tarihçe, tarihsiz. (<http://eng.ombudsmanrf.org/ombudsman/içeriğ/history>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Başvuru nasıl yapılır? (Как обратиться?), tarihsiz.
(<http://ombudsmanrf.org/contact/içeriğ/dosya>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Maddi gelirler, giderler, varlıklar ve taahhütler, tarihsiz.
(<http://ombudsmanrf.org/ombudsman/content/income>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Devlet Duması insan hakları komiserliğine ilişkin bir yasa kabul etti, 27 Mart 2015
(http://eng.ombudsmanrf.org/events/news/news_of_the_commissioner/view/law_on_human_rights_commissioner_adopted_by_state_duma), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

İnsan Hakları Komiserlikleri Koordinasyon Konseyinin makamlar ve kamu kuruluşları arasındaki iletişim üzerine toplantısı, 17 Haziran 2016

(http://eng.ombudsmanrf.org/events/news/news_of_the_commissioner/view/meeting_of_human_rights_commissioners_coordination_council_devoted_to_interaction_between_authorities_and_public_institutions), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Devlet memurluğuna kabul edilmek için gerekli usuller (Порядок поступления граждан на государственную службу), tarihsiz.

(http://ombudsmanrf.org/ombudsman/content/join_service), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

İnsan Hakları için Bölgesel Komiserlikler, tarihsiz.

(<http://eng.ombudsmanrf.org/russia/ombudsmans>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu'nda İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Bürosunun Yapısı, tarihsiz.

(<http://eng.ombudsmanrf.org/ombudsman/apparat>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Şikayette bulunmak için gerekli olanlar (Требования к жалобе), tarihsiz.

(http://ombudsmanrf.org/contact/content/kakie_trebovaniya_predjavljajutsja_k_zhalobe_u_polnomochennomu_po_pravam_cheloveka_v_rossijskoj_federacii), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

HRW (İnsan Hakları İzleme Örgütü)

Bir tokatla başlar, 14 Şubat 2017 (<https://www.hrw.org/news/2017/02/14/slap-onlystart>), erişim tarihi: 14 Şubat 2017.

Sevklar Rusya bir çocuk gelini koruyacak mı? 13 Mayıs 2015

(<https://www.hrw.org/news/2015/05/13/dispatches-will-russia-protect-child-bride>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Sevklar: Rusya'da Gey Olduğunun Düşünülmesi ve Bunun Hayatına Mal Olması, 13 Nisan 2016 (<https://www.hrw.org/news/2016/04/13/dispatches-presumed-gay-and-paying-it-your-liferussia>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Rusya'nın Kuzey Kafkasya'sında İnsan Hakları İhlalleri, 28 Ocak 2016

(http://www.ecoi.net/local_link/318631/443861_en.html), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Zarar Verme Ehliyeti Rusya'da LGBT Kişilerin ve Aktivistlerin Maruz Kaldığı Şiddet ve İstismar, 15

Aralık 2014 (https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/russia1214_ForUpload.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Mayın Tarlasında Yürümek Gibi"; Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'nde Eleştirmenlere Karşı Başlatılan Şiddetli Operasyon, 30 Ağustos 2016 (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1472803628_chechnya0816-1.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya: Mahkeme LGBT Aktivistinin aleyhinde karar verdi, 3 Şubat 2016 (<https://www.hrw.org/news/2016/02/03/russia-court-rules-against-lgbt-activist>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Rusya - Aile İçi Şiddet Mağdurlarına Hukuki Koruma Sağlanması Gerekliyor, 28 Temmuz 2016 (http://www.ecoi.net/local_link/327850/455012_en.html), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Dünya Raporu 2011, 24 Ocak 2011

(http://www.ecoi.net/local_link/153277/254877_en.html), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

HSS (Hanns Seidel Stiftung), *Berichte aus dem Ausland - Politischer Bericht aus der Russischen Föderation* - Nr. 17/2016, 6. Oktober 2016

(http://www.hss.de/fileadmin/media/downloads/Berichte/161006_PB_Moskau_Dumawahlen_2016.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Huntley, S., *Rusya'nın ECHR hükümlerine uyumu*, yayın tarihi: ECHR ve Rusya'da Hukukun Üstünlüğünün Teşviki, 5 Eylül 2011 (<http://echrussia.blogspot.co.at/2011/09/russiascompliance-with-echr-judgments.html>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

ICC (İnsan Haklarının Geliştirilmesi Ve Korunması İçin Kurulan Ulusal Kuruluşların Uluslararası Düzlemde Koordinasyonu Komitesi),

Ulusal Kuruluşların Statüsü Şartı. 5 Ağustos 2016 itibariyle Akreditasyon Statüsü, 5 Ağustos 2016 (<http://nhri.ohchr.org/EN/Documents/Status%20Accreditation%20Chart.pdf>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

ICC Akreditasyon Alt-Komitesi (SCA), tarihsiz.

(<http://nhri.ohchr.org/EN/AboutUs/ICCAccreditation/Pages/default.aspx>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Akreditasyon Alt-Komitesinin Oturumundan Raporlar ve Öneriler (SCA)

Cenevre, 27-31 Ekim 2014, Ekim 2014

(<http://nhri.ohchr.org/EN/AboutUs/ICCAccreditation/Documents/SCA%20OCTOBER%202014%20FINAL%20REPORT%20-%20ENGLISH.pdf>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

(ICG) (Uluslararası Kriz Grubu)

Çeçenistan İçerideki Yurtdışı, 30 Haziran 2015

(http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1435827871_236-chechnya-the-inner-abroad.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Kuzey Kafkasya Entegrasyonun Zorlukları (IV): Ekonomik ve Sosyal Mecburiyetler, 7 Temmuz 2015 (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1436432304_237-north-caucasus-thechallenges-of-integration-iv-economic-and-social-imperatives.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun Zorlukları (I), Etnik köken ve Çatışma, 19 Ekim 2012 (http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1350913897_220-the-north-caucasus-thechallenges-of-integration-i-ethnicity-and-conflict.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Kuzey Kafkasya: Entegrasyonun zorlukları (III), Yönetim, Seçimler, Hukukun Üstünlüğü, 6 Eylül 2013 (http://www.ecoi.net/file_upload/1002_1379094096_the-north-caucasusthe-challenges-of-integration-iii-226-the-north-caucasus-the-challenges-of-integration-iiigovernance-elections-rule-of-law.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Kuzey Kafkasya Çatışmalarında Kadınlar: Haberlerde Az Yer Eden Dram, 9 Haziran 2016 (<http://blog.crisisgroup.org/europe-central-asia/2016/06/09/women-in-the-north-caucasusconflicts-an-under-reported-plight/>), erişim tarihi: 13 Şubat 2017.

ICJ (Uluslararası Hukukçular Komisyonu)

Hakimlerin atanması: Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin Seçilme Usulleri, 2014 (<http://icj.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2014/11/RUSSIA-Selecting-thejudges-Publications-Reports-2014-Eng.pdf>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Hakimlerin seçilmesinin usulüne belirli değişiklikler getiren Federal Yasa Tasarısı'na ilişkin Öneriler (314591-6 Sayılı Yasa Tasarısı), 14 Nisan 2015 (<http://icj2.wpengine.com/wpcontent/uploads/2015/04/Russia-Comment-on-Draft-Federal-Law-No-3145591-AdvocacyLegal-submission-2015-ENG.pdf>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu - ülke ICJ, Hakimler ve Avukatların Bağımsızlığı Merkezi'nin hazırladığı Profil, 6 Haziran 2014 (<http://icj.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2014/06/CIJL-Country-Profile-Russian-Federation-June-2014.pdf>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu: Hakimlerin atanması ve terfi edilmesi; Süreklilik hakkının sağladığı güvenlik, 16 Haziran 2014 (<http://www.icj.org/cijlcountryprofiles/russian-federation/russian-federationjudges/russian-federation-appointment-and-promotion-of-judges-security-of-tenure/>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu: Mahkeme yapısı, 16 Haziran 2014 (<http://www.icj.org/cijlcountryprofiles/russian-federation/russian-federationintroduction/russian-federation-court-structure/>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu: Bağımsızlık ve Tarafsızlık, 16 Haziran 2014 (<http://www.icj.org/cijlcountryprofiles/russian-federation/russian-federationjudges/russian-federation-independence-and-impartiality-judicial-integrity-andaccountability-2/>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu: Çeçenistan'da hakimlere baskıya karşı koruma sağlanması gerekiyor, 12 Mayıs 2016 (<http://www.icj.org/russian-federation-judges-in-chechnya-must-be-protected-frompressure/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu: Hukuk geleneği, 16 Haziran 2014 (<http://www.icj.org/cijlcountryprofiles/russian-federation/russian-federationintroduction/russian-federation-legal-tradition/>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Adaletin korunması: Rusya Federasyonu'nda hakimlerin tabi tutulduğu disiplin cezaları, Aralık 2012 (<http://icj.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2012/12/MISSION-RUSSIAREPORT.pdf>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu'nun yedinci dönemlik raporunun, Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 40. Maddesi uyarınca, incelenmesinden evvel İnsan Hakları Komitesi'ne teslimi, Şubat 2015 (http://www.ecoi.net/file_upload/3230_1443169834_intccpr-css-rus-19604-e.pdf), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Independent, Rusya'nın şehrinde, aile içi şiddetin kısmen suç olarak sayılmaktan çıkmasının ardından ihbarlar hızla artış gösterdi, 11 Şubat 2017 (<http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/domestic-violence-russiyeketerinburg-reports-increase-following-partial-decriminalisation-law-a7575421.html>), erişim tarihi: 13 Şubat 2017.

Çatışma, İdeoloji ve Politika Çalışmaları Enstitüsü, Modern Rusya'da Jürili Duruşmalar, 28 Ocak 2010 (<https://web.archive.org/web/20150918040912/http://www.bu.edu/phpbin/newscms/news/?dept=732&id=55374>) (archive.org sitesinde mevcuttur), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Interfax,

Markin Rusya'nın öngörülebilir gelecekte birleşmiş bir soruşturma makamı oluşturabileceğini söylüyor, 13 Mayıs 2016 (<http://www.interfax.com/newsinf.asp?y=2016&m=5&d=7&id=673018>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Tekli soruşturma makamı soruşturma sürecinin tamamını etkin bir şekilde sağlamayacaktır-Bastrykin (Bölüm 2), 19 Mayıs 2016, (Factiva'da mevcuttur).

Interpreter (The), *Kadyrov ,Uyuşturucu Bağımlılarını İdam Etmeyi İçeren Kararıyla Yeni Bir Skandala Sebep Olurken, Kendisine Yönelik Bir Suikast Teşebbüsü Su Yüzüne Çıktı*, 3 Ekim 2016 (<http://www.interpretermag.com/russia-update-october-32016/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

IOM (Uluslararası Göç Örgütü), *Länderinformationsblatt Russland/Russische Föderation*, Juni 2014 (http://www.bamf.de/SharedDocs/MiLo-DB/DE/Rueckkehrfoerderung/Laenderinformationen/Informationsblaetter/cfs_russlanddl_de.pdf?__blob=publicationFile), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Göç ve Mülteci İdaresi (Kanada Göç ve Mülteci İdaresi), *Rusya: Aile içi şiddet; aile içi şiddet mağdurları için yardım, koruma, destek ve sığınak imkanları (2010-2013) [RUS104604.E]*, 15 Kasım 2013 (http://www.ecoi.net/local_link/264540/378302_en.html), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

IRL (Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü), *Kolluk kuvvetlerinin genel verilerinin oluşturduğu örnekten yola çıkarak resmi istatistik özelinde suç vakalarının izlediği yol (Траектория уголовного дела в официальной статистике, на примере обобщенных данных правоохранительных органов)*, 26 Şubat 2014 (http://www.enforce.spb.ru/images/Issledovanya/2014/IRL_2014.04_MShklyaruk_Trajectory-ofCriminal-Case.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

IRL (Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü) ve KGI (Sivil Girişimler Komitesi),

Açık ve net olarak soruşturma memuru, 2016 (http://www.enforce.spb.ru/images/infographics/investigator_english_curves_new.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir, Bölüm 1,2,3 (Правоохранительная деятельность в России: структура, функционирование, пути реформирования. Часть Первая, Главы 1,2,3), Ekim 2012 (http://komitetgi.ru/upload/uploaded_files/irl_4_pravookhrana_4%20kudrin_part_1_fin.pdf), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Rusya'da kolluk kuvvetleri: yapısı, faaliyetleri, reform yolları. Kısım Bir ve İki. Özet (Правоохранительная деятельность в России: структура, функционирование, пути реформирования. Часть 1 и 2. Сокращенное изложение), 2013 (http://www.enforce.spb.ru/images/Issledovanya/Diagnostika_Summary_KT_11.13.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Açık ve net olarak emniyet müdürlüğü, 2016 (http://www.enforce.spb.ru/images/infographics/otdelenie_english.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Açık ve net olarak polis dedektif, 2016 (http://www.enforce.spb.ru/images/infographics/oper_english_texts_new.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Rus Soruşturmacı - 12 ampirik unsur (Российский следователь: 12 эмпирических фактов), 15 Haziran 2015 (http://enforce.spb.ru/images/Products/analit_review_sledovately_KGI_IRL_2015_online.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Islam.ru, *Çeçen Muftiyat üç bin aile çatışmasını çözüme ulaştırdı*, 19 Eylül 2013 (<http://www.islam.ru/en/content/news/chechen-muftiyat-resolved-three-thousand-familyconflicts>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Izvestia,

Halihazırda, sonbaharda, birleşmiş bir soruşturma komitesi ortaya çıkacaktır (Объединенный следственный комитет появится уже осенью), 4 Temmuz 2014 (<http://izvestia.ru/news/573312>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Efsaneler ve Gerçeklik (Мифы и реальность), 28 Şubat 2016 (<http://izvestia.ru/news/605238>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Jamestown Vakfı,

Duma Seçimleri ve Putin sonrası Rusya Siyasetinin Geleceği, in: Eurasia Daily Monitor, Cilt 13, Nüsha: 150, 19 Eylül 2016 (http://www.ecoi.net/local/329741/457314_en.html), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Önümüzdeki Parlamento Seçimlerinde Moskova'dan gelen, Çeçen Olmayan Adaylar Kuzey Kafkasya Koltukları için Aday Olmayı Düşünüyor, in: North Caucasus Weekly, Cilt 17, Nüsha 14, 22 Temmuz 2016 (<https://jamestown.org/program/non-chechen-candidates-from-moscow-plans-to-runfor-seats-representing-the-north-caucasus-in-upcoming-parliamentary-elections-2/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Ramzan Kadyrov Sinirini Kaçan Çeçenlere Yöneliyor, in: Eurasia Daily Monitor, Cilt 13, Nüsha 19, 4 Ekim 2016 (<https://jamestown.org/program/ramzan-kadyrov-lasheschechens-flee-republic/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Jordan, P. A., *Rusya'nın Avrupa Konseyi'ne katılması ve Avrupa İnsan Hakları Normlarına uyup uymadığı*, in: Demokratizatsiya, İlkbahar 2003, Cilt 11, Nüsha 2, Mart 2003 (http://www2.gwu.edu/~ieresgwu/assets/docs/demokratizatsiya%20archive/11-2_Jordan.PDF), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi Yargı Bölümü,

Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi Yargı Bölümünün 2014 senesindeki faaliyetlerine ilişkin Rapor (Отчет Об Итогах Деятельности Судебного Департамента При

Верховном Суде Российской Федерации За 2014 Год), 15 Nisan 2015

(http://www.cdep.ru/userimages/Otchet_o_deyatelnosti_Sudebnogo_departamenta_za_2014_god.pdf), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

2015 Senesi dahilinde Rusya Federasyonu Yargıtayı'nın Yargı biriminin faaliyetlerine ilişkin rapor (Отчет Об Итогах Деятельности Судебного Департамента При Верховном Суде Российской Федерации За 2015 Год), 29 Mart 2016

(http://www.cdep.ru/userimages/OTChYoT_2015.pdf), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

KGI (Sivil Girişimler Komitesi), *Güncel kolluk kuvvetleri reformunun kimin faydasına olacağı ve makamların tamamının buna karşı çıkacak olmasının sebepleri* (Кому нужна настоящая реформа правоохранительных органов и почему все ведомства будут против), 18 Kasım 2013 (<https://komitetgi.ru/publications/1021/>), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Kokarev, K. P., *İnsan hakları kuruluşlarının önemi ve Sovyet-Sonrası Devletlerde etkileri*, 13 Haziran 2013

(<https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=431123081119072012118001026110108069016017050081065039090094005091122114086006109022107096017002029127037066000001123088028114060009044029035098080026006088127106029047077003112001090069076123018126091083000026093004009013093126001103083029126100088&EXT=pdf>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Korshunov, I. G., *Savcının bugünkü hatasının reformuna ilişkin meseleler hakkında* (О Проблемах Реформирования Прокурорского Надзора В Современный Период), in: Кемерово Devlet Üniversitesinin 4-1 (56) Sayılı Bülteni, 2013, sf. 293-296
(<http://vestnik.kemsu.ru/jour/article/viewFile/902/897>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Kucheryavenko, O., Guskov, K. ve Walker, M., *Düşkünlüğün bedeli: Rusya'daki LGBT gençler arasında şiddet ve intiharın artışı*, in: Health and Human Rights Journal, 18 Aralık 2013
(<https://www.hhrjournal.org/2013/12/cost-of-indulgence-rise-in-violence-and-suicides-among-lgbtyouth-in-russia/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Landinfo, *Çeçenistan: İsyan ile bağlantısı olan kişilerin aile fertleri* (Tsjetsjenia: Familiemedlemmer til personer med tilknytning til opprørsbevegelsen), 4 Ekim 2016
(http://www.ecoi.net/file_upload/1788_1478788225_3432-1.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016

Lapitskaya, J., *ECHR, Rusya ve Çeçenistan: İki Çok az, Üç Kesinlikle Çok Fazla*, in: New York University Journal of International Law and Politics, Cilt 43, 2011, sf. 479-547 (<http://nyujilp.org/wp-content/uploads/2013/02/43.2-Lapitskaya.pdf>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Lapitsky, Yu. A., *Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesinin faaliyetlerinin hukuki ve kurumsal temelleri* (Организационно-Правовые Основы Деятельности Следственного Комитета Российской Федерации), in: Ryazan Devlet Üniversitesinin 3 Sayılı Bülteni, 2010
([http://vestnik.rsu.edu.ru/pdf/11_\(28\).pdf](http://vestnik.rsu.edu.ru/pdf/11_(28).pdf)), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Lawtoday.ru, *Yasaların bilinen ihlali durumunda savcının verebileceği yasal tepkiler* (Правовые средства реагирования прокурора на выявляемые правонарушения), tarihsiz.
(<http://lawtoday.ru/razdel/biblo/prok-nadzor/032.php>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Ledeneva, A.,

Rusya'nın "İyilik" Ekonomisi. Blat, Ağ kurma ve Resmi Olmayan İletişim, Cambridge Üniversitesi Basını, 1998.

Rusya'da Telefon Adaleti: güncelleme, Mayıs 2011, (http://www.eu-russiacentre.org/wpcontent/uploads/2008/10/EURC_review_XVIII_ENG.pdf), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Le Huérou, A. and Sieca-Kozłowski, E., « [...] Bölgenin polis memurları şiddet ile suçlanıyor [...] ama vaka istihbarat görevlilerinin, sahip olduğu dokunulmazlık sebebiyle, ceza almaksızın şiddet eyleminde bulunabiliyor» - Kazan Devlet Üniversitesi Sosyoloji bölümünde Profesör Asistanı olan Ekaterina Khozhdaeva ile Paris'te 3 Nisan 2012 tarihinde yapılan mülakat, in: *Sovyet-Sonrası Toplumlarda Güç Kurumları Dergisi*, Nüsha 13, 2012 (<http://pipss.revues.org/3932>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Leszczenko, L., *Eski Sovyet ülkelerinde Ombudsman kuruluşu. Kökeni- yasal statüsü- gelişimi*, Elipsa, 2011.

Levada-Center,

Devlet makamları sistemleri bünyesinde yolsuzluk (Коррупция в системе государственной власти), 18 November 2014 (<http://www.levada.ru/2014/11/18/korrupsiya-v-sistemegosudarstvennoj-vlasti/>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Kurum fonu, 16 Ekim 2015 (<http://www.levada.ru/en/2015/10/16/institutionaltrust/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Kurum fonu (Институциональное доверие), 13 Ekim 2016 (<http://www.levada.ru/2016/10/13/institutsionalnoe-doverie-2/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Kamuoyu- 2014, 2015 (<http://www.levada.ru/sites/default/files/om14.pdf>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Sosyal enstitülerin işlevi (Роль социальных институтов), 12 Şubat 2015 (<http://www.levada.ru/old/12-02-2015/rol-sotsialnykh-institutov>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Güç kuruluşlarında güven (Доверие институтам власти), 13 Kasım 2014 (<http://www.levada.ru/2014/11/13/doverie-institutam-vlasti-3/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Rusya'da polis neden sevimliye başlandı? (Почему в России полюбили полицию?), 7 Kasım 2014 (<http://www.levada.ru/2014/11/07/pochemu-v-rossii-polyubili-politsiyu/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Lexology, *Rusya Federasyonu İdari Mahkeme Usulleri Kanunu yürürlüğe girmiştir*, 18 Mart 2015 (<http://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=8971ea82-ad78-42bf-9fb2a851ec23e14a>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Kongre Kütüphanesi, *Rusya'nın Hukuk Sistemine Giriş*, 29 Nisan 2016 (<https://www.google.at/search?q=Russia+district+courts+majority+of+cases&og=Russia+district+courts+majority+of+cases&aqs=chrome..69i57.5519j0j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Light, M., Prado, M. ve Wang, Y., *Siyasi ve sosyal geçişlerin sonrasında Sulh: Rusya, Brezilya ve Çin'in karşılaştırması*, in: Kuramsal Kriminoloji, Cilt 19 (2), 2015, sf. 216-238 (http://scholar.harvard.edu/files/yuhuawang/files/light_et_al.pdf?m=1437141959), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Lipman, M. and Petrov, N., *İç Siyasetin Geleceği*, in: Nüsha: Rapor Sayısı: 26, 2016, sf. 15-21 (http://www.iss.europa.eu/uploads/media/Report_26_Russia_Future_online..pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Loshak, A., *Yolsuzluk, suç Ortaklığı, mesleki başarıyı ön planda tutma: Rus adaletinin çok başlı yılı*, 18 Mart 2011 (openDemocracy'de mevcuttur), (<https://www.opendemocracy.net/od-russia/andrei-loshak/corruption-complicitycareerism-hydra-of-russian-justice>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Maggs, P., Schwartz, O. ve Burnham, W., *Rusya Federasyonu Hukuku ve Hukuk Sistemi*, Juris Publishing, Inc; 14 Ocak 2015.

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi'nin Moskova şehrindeki Ana Soruşturma Kolu, *İtirazların değerlendirilme ve vatandaşların alınma usulü* (Порядок рассмотрения обращений и приема граждан), tarihsiz. (https://moscow.sledcom.ru/references/Porjadok_rassmotrenija_obrashhenij_i_pri#inf), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

McCarthy, L. A.,

Bölgesel-düzeyde kolluk kuvvetleri: Moskovalılar ve Uchastkovları, in: Sovyet-Sonrası İlişkiler (2013), 5 Aralık 2013 (<http://people.umass.edu/laurenmc/documents/PSAUchastkovyi.pdf>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rus Polisinin Gündelik Çalışmaları, in: 151 Sayılı Russian Analytical Digest, 30 Haziran 2014, sf. 5-8 (<http://www.css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-forsecurities-studies/pdfs/RAD-151-5-8.pdf>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Meduza,

Ramzan ile koşman Rusya'nın Çeçen Cumhuriyeti'nde en fazla nüfuz sahibi olan kişilerle tanışın, 2 Şubat 2016 (<https://meduza.io/en/feature/2016/02/02/running-with-ramzan>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçenistan Parlamentosu dağılma kararı aldı, 16 Haziran 2016,

(<https://meduza.io/en/news/2016/06/16/the-chechen-parliament-just-decided-to-dissolveitself>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Medvedev, S., *Aus russischen Blogs: Der Tod des Generals Kolesnikow im Ermittlungskomitee. Ein Selbstmord?*, in: Russlandanalysen Nr. 280, 4 Temmuz 2014 (<http://www.laenderanalysen.de/russland/pdf/RusslandAnalysen280.pdf>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Memorial,

Rusya'da Çeçenler, 2014

(http://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/chechens_in_russia_eng_1.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Kuzey Kafkasya'da Terörizmle Mücadele: İnsan Hakları bakımından ele alınması. 2014 – first half of 2016 2016, (http://memohrc.org/sites/default/files/doklad_severnnyy_kavkaz_-_angl_source.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Russische Federatie*, Temmuz 2014 (<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2014/08/07/algemeen-ambtsbericht-russische-federatie/lp-v-j-0000006209.pdf>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu Dışişleri Bakanlığı, *Çeçen Cumhuriyeti* (Чеченская Республика), 15 Kasım 2016 (http://www.mid.ru/ru/maps/ru/ru-ce/-/asset_publisher/DF9VGJcRBlyK/content/id/675374), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu İçişleri Bakanlığı

Bakan, tarihsiz. (<https://en.mvd.ru/Ministry/Minister>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Yapı, tarihsiz. (<https://en.mvd.ru/yap/yap>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Moscow Times (The),

Gitgide büyüyen skandal: Çeçen Emniyet Müdürü Ergenlikte bir Gelin ile Evleniyor, 17 Mayıs 2015 (<https://themoscowtimes.com/articles/chechen-police-chief-marries-teen-bride-amidmounting-scandal-46618>), erişim tarihi: 7 Şubat 2017.

"Dövmesi Sevdiğini Gösterir", 15 Ağustos 2016

(<https://themoscowtimes.com/articles/if-he-beats-you-it-means-he-loves-you-54866>), erişim tarihi: 7 Şubat 2017.

Kadyrov Polis Memurlarına Rusya'nın Başka Bölgelerinden Gelen Polis Memurlarını Vurma İzni Veriyor, 23 Nisan 2015 (<https://themoscowtimes.com/articles/kadyrov-authorizes-his-police-to-shoot-officersfrom-other-parts-of-russia-46061>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Polislik Sınavları Sona Erdi, Yalnızca 21 General Kaldı, 1 Ağustos 2011 (<https://themoscowtimes.com/news/police-tests-over-only-21-generals-flunk-out-8626>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Rusya'nın Kişi Başına Ortalama Geliri Kazakistan'ınki ile eşit, 24 Mayıs 2016 (<https://themoscowtimes.com/articles/russians-average-salary-on-par-with-kazakhstan52985>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Ruslar Yargı Sistemine Güvenmiyor, Ankete Göre, 31 Temmuz 2013 (<http://www.themoscowtimes.com/news/article/russians-distrustful-of-judicial-system-pollsays/483933.html>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Ruslar Asgari Ücretin 350\$ Olmasını İstiyor, Ankete Göre, 12 Ağustos 2015 (<https://themoscowtimes.com/articles/russians-require-minimum-monthly-income-of-350poll-shows-48915>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Öne Çıkan Çeçen Politikacı Adalet Memurunu Darp Ederek 'İstifa Etmesini' Sağlamaya Çalıştı - Raporlar, 7 Ekim 2016 (<https://themoscowtimes.com/news/top-chechen-politician-tried-to-beat-justice-officialinto-resigning-reports-55654>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi bünyesindeki Murmansk Bölgesi Soruşturma Müdürlüğü, *Temyizlerin Değerlendirilmesi* (<http://murmansk.sledcom.ru/references/order/item/874448/>), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Nikova, I. I., *Savcılık makamlarının anayasal ve yasal statüleri ve bu makamların insan haklarının ve bireylerin korunması alanında eylemleri* (Конституционно-правовой статус органов прокуратуры и их деятельность в сфере защиты прав человека и гражданина), in: 3/2014 Sayılı Pravosashchitnik, 2014 (<http://pravozashitnik.net/ru/2014/3/7/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Novaya Gazeta, *İçkerya laneti. Bir Novaya Gazeta raporu* (Проклятие Ичкерии. Доклад «Новой газеты»), 3 Ekim 2016 (<https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/10/03/70025proklyatie-ichkerii-doklad-novoy-gazety>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

NYT (New York Times, The),

Çeçen Liderinin Kadınlarla İlgili Tavsiyesi:Kilit Altına Almak, 20 Mayıs 2015 (https://www.nytimes.com/2015/05/21/world/europe/chechen-leaders-advice-on-womenlock-them-in.html?ref=world&_r=1), erişim tarihi: 7 Şubat 2017.

Putin Partileri Rusya Parlamento Seçimlerinde Güçlü Duruyor, 18 Eylül 2016 (http://www.nytimes.com/2016/09/19/world/europe/pro-putin-parties-show-strength-inrussian-parliament-elections.html?_r=0), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rusya Aile İçi Şiddet Yasası'nı Hafifletme Yolunda İlerliyor, 25 Ocak 2017 (<https://www.nytimes.com/2017/01/25/world/europe/russia-domestic-violence.html>), erişim tarihi: 14 Şubat 2017.

Rusya'da Eski Emniyet Genel Müdürü Yeni İnsan Hakları Ombudsmanı (oldu), 22 Nisan 2016 (http://www.nytimes.com/2016/04/23/world/europe/russias-new-human-rightsombudsman-is-former-police-general.html?_r=0%20accessed%20%20November%202016), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

NZZ (Neue Zürcher Zeitung),

Kadyrows unheimlicher Schatten, 4 Nisan 2015
(<http://www.nzz.ch/international/europa/kadyrows-unheimlicher-schatten-1.18515907>),
erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Tschetschenische Mörder und Hetzer, 27 Şubat 2016
(<http://www.nzz.ch/international/europa/tschetschenische-moerder-und-hetzer1.18702571>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Resmi Rusya (Official Russia), *Rusya Federasyonu Vatandaşları*, tarihsiz
(http://www.gov.ru/main/regions/regioni44_en.html), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

OHCHR (Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği), *Paris Prensipleri: İnsan Hakları Kuruluşlarına Yol Gösteren 20 Yıl*, 30 Mayıs 2013
(<http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/ParisPrinciples20yearsguidingtheworkofNHRI.aspx>),
erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

OSAC (Denizaşırı Güvenlik Danışma Konseyi), *Rusya 2015 Suç ve Güvenlik Raporu: St. Petersburg*, 29 Haziran 2015
(<https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=17879>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

(AGİT) Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE),

Rusya Federasyonu, Devlet Duma Seçimleri, 18 Eylül 2016:

İlk Bulgular Ve Sonuçlar Hakkında Bir Bildiri, 19 Eylül 2016

(<http://www.osce.org/odihr/elections/russia/265186?download=true>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Oxford Üniversitesi, Çevrimiçi İslam Araştırmaları Bölümü, Sunnah, tarihsiz.

(<http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t243/e332#>), erişim tarihi: 17 Ocak 2017.

Paneyakh, E., *Berber sahte performans göstermek: Rus emniyet teşkilatlarında performans değerlendirme sistemleri ve yanlılık ve ayrıcalık oluşturulması*, in: *Sovyet-Sonrası İlişkiler*, 30:2-3, 2014, sf. 115-136

(http://www.enforce.spb.ru/images/Staff/2014_Faking_performace_together_EP_en.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Kalıcı Coğrafi İsimler Komitesi, *Rusya'nın İdari Bölümleri*, Mayıs 2015
(https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/433384/RussiaAdministrative_Divisions.pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Petrakova, L. V. ve Gaag, I. A., *Rusya Federasyonu bünyesinde tekli soruşturma komitesi meselesi* (К вопросу о едином Следственном Комитете в Российской Федерации), in: *Kemerovo Devlet Üniversitesi'nin 2-2 (62) Sayılı Bülteni*, 2015, sf. 196-199

(<http://vestnik.kemsu.ru/jour/article/viewFile/1384/1377>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Polit.ru; *Yasal tehdit* (Правовая угроза), 22 Temmuz 2013

(<http://www.polit.ru/article/2013/07/22/letter/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Popova, T. Yu., *Savcılık ve araştırmacı organ liderleri arasındaki güç dengesinin değişmesi* (Изменение баланса полномочий прокурора и руководителя следственного органа), in:

Kemerovo Devlet Üniversitesinin 2-2 (62) Sayılı Bülteni, 2015, sf. 200-203

(<http://vestnik.kemsu.ru/jour/article/viewFile/1385/1378>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Pozdniakov, M., *Mahkemeler ve Kolluk Kuvvetleri Sistemi*, in: *Rusya'da Siyaset ve Hukuk*, 54:2-3, 2016, sf. 164-190

(http://www.enforce.spb.ru/images/Products/in_English/2016_The_Courts_and_the_Law_Enforcement_System.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Pravo.gov.ru,

Rusya Federasyonu'nun 21-FZ Sayılı, 8 Mart 2015 tarihli, İdari Mahkeme Usulleri Kanunu (Кодекс административного судопроизводства Российской Федерации от 08.03.2015 N 21-ФЗ), 3 Temmuz 2016 Sürümü (<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102380990>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu'nun 195-FZ Sayılı, 30 Aralık 2001 tarihli İdari Suçlar Kanunu (Кодекс об административных правонарушениях от 30.12.2001 N 195-ФЗ), 6 Temmuz 2016 sürümü (<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody&nd=102074277>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Anayasası (Конституция Российской Федерации), 12 Aralık 1993, 21 Temmuz 2014 Sürümü (<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102027595>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu'nun 174-FZ Sayılı, 18 Aralık 2001 tarihli İdari Suçlar Kanunu (Кодекс об административных правонарушениях от 18.12.2001 N 174-ФЗ), 6 Temmuz 2016 sürümü (<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102073942>), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi faaliyetlerine ilişkin hususlar" başlıklı, 38 Sayılı, 14 Ocak 2011 tarihli Rusya Federasyonu Başkanı Kararnamesi (Указ Президента Российской Федерации от 14.01.2011 г. N 38 "Вопросы деятельности Следственного комитета Российской Федерации"), 31 Aralık 2015 sürümü (<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102144746>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

"İdari Gücün Federal Organlarının Yapısına ilişkin" 636 Sayılı, 21 Mayıs 2012 tarihli RF Başkanlık Kararnamesi (Указ Президента РФ от 21.05.2012 N 636 "О структуре федеральных органов исполнительной власти"), 19. sürüm. Ekim 2016 (http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&link_id=0&nd=102156565&bpa=cd00000&bpas=cd00000&intelsearch=21+%EC%E0%FF+2012+%E3.+N+636+%22%CE+%F1%F2%F0%F3%EA%F2%F3%F0%E5+%F4%E5%E4%E5%F0%E0%EB%FC%ED%FB%F5+++&firstDoc=1), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

"Rusya Federasyonu'nun Yargı sistemine ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Yasası (Федеральный конституционный закон от 31.12.1996 N 1-ФКЗ "О судебной системе Российской Федерации"), 5 Şubat 2014 sürümü (<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102045098&intelsearch=%CE+%F1%F3%E4%E5%E1%ED%EE%E9+%F1%E8%F1%F2%E5%EC%E5+%D0%EE%F1%F1%E8%E9%F1%EA%EE%E9+%D4%E5%E4%E5%F0%E0%F6%E8%E8>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

"Rusya Federasyonu bünyesinde İnsan Hakları Komiserliği'ne ilişkin" 1-FKZ Sayılı Federal Anayasa Kanunu (Федеральный конституционный закон от 26.02.1997 N 1-ФКЗ "Об Уполномоченном по правам человека в Российской Федерации"),

31 Ocak 2016 Sürümü

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&prevDoc=102370141&backlink=1&nd=102045861>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

6 Nisan 2015 tarihli, 76-FZ Sayılı, "İnsan Hakları Komiserliklerinin Faaliyetlerini Geliştirmek İçin Rusya Federasyonu'nun Yaptığı Yasa Değişikliklerinde belirli Değişiklikler Yapmaya İlişkin" Federal Yasa (Федеральный закон Российской Федерации от 6 апреля 2015 г. N 76-ФЗ "О

vnесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в целях совершенствования деятельности уполномоченных по правам человека), 6 Nisan 2015

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102370126&intelsearch=6+%E0%EF%F0%E5%EB%FF+2015+%E3.+N+76-%D4%C7>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

7 Şubat 2011 tarihli, 3-FZ Sayılı, "Polise ilişkin" Federal Yasa (Федеральный закон от 07.02.2011

N 3-ФЗ "О полиции"), 4 Temmuz 2016 sürümü

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&prevDoc=102367668&backlink=1&&nd=102145133>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

"Rusya Federasyonu'nun belirli Yasalarına "Rusya Federasyonu Ceza Kanunu'na ve Rusya Federasyonu Ceza Usulleri Kanunu'na Cezai Sorumluluktan Muafiyet (Dokunulmazlık) Sebeplerini ve Usulünü Geliştirme Amacıyla Getirilen Değişikliklere ilişkin" Federal Yasa'nın kabulüyle bağlantılı olmak üzere getirilen değişikliklere ilişkin", 3 Temmuz 2016 tarihli, 326-FZ Sayılı Federal Yasa (Федеральный закон от 03.07.2016 № 323-ФЗ "О внесении изменений в Уголовный кодекс Российской Федерации и Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации по вопросам совершенствования оснований и порядка освобождения от уголовной ответственности"), 4 Temmuz 2016

(<http://publication.pravo.gov.ru/Document/View/0001201607040117?index=5&rangeSize=1>), erişim tarihi: 13 Şubat 2017.

10 Haziran 2008 tarihli, 76-FZ Sayılı, "Gözaltı Yerlerinde İnsan Haklarının Kamusal Olarak Gözlemlenmesi ve Gözaltında Olanlara Yardıma ilişkin" Federal Yasa (Федеральный закон от 10.06.2008 76-ФЗ "Об общественном контроле за обеспечением прав человека в местах принудительного содержания и о содействии лицам, находящимся в местах принудительного содержания), 28 Kasım 2015 sürümü

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&prevDoc=102152693&backlink=1&&nd=102122551>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

17 Ocak 1992 tarihli, 2202-I Sayılı "Rusya Federasyonu Başsavcılığına ilişkin" Federal Yasa (Федеральный Закон от 17.01.1992 N 2202-I "О прокуратуре Российской Федерации"), 3 Temmuz 2016 sürümü.

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102014157>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

"Adli İşlemlerde Bulunan mağdurlar, şahitler ve diğer kişilere ilişkin " 119-FZ Sayılı, 20 Ağustos 2004 tarihli Federal Yasa (Федеральный закон от 20.08.2004 N 119-ФЗ "О государственной защите потерпевших, свидетелей и иных участников уголовного судопроизводства"), 3 Temmuz 2016 sürümü

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102088392&intelsearch=%CE+%E3%EE%F1%F3%E4%E0%F0%F1%F2%E2%E5%ED%ED%EE%E9+%E7%E0%F9%E8%F2%E5+%EF%EE%F2%E5%F0%EF%E5%E2%F8%E8%F5%2C+%F1%E2%E8%E4%E5%F2%E5%EB%E5%E9+%E8+%E8%ED%FB%F5+%F3%F7%E0%F1%F2%ED%E8%EA%EE%E2+%F3%E3%EE%EB%EE%E2%ED%EE%3%EE+%F1%F3%E4%EE%EF%F0%EE%E8%E7%E2%EE%E4%F1%F2%E2%E0>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

"Rusya Federasyonu Mahkemelerinin Faaliyetleri hakkında Bilgilere Erişim Sağlanmasına ilişkin" 262-FZ Sayılı, 22 Aralık 2008 tarihli Federal Yasa (Федеральный закон от 22.12.2008 N 262-ФЗ

"Об обеспечении доступа к информации о деятельности судов в Российской

Федерации"), 5 Nisan 2016 sürümü

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102126522&intelsearch=%D4%E5%E4%E5%F0%E0%EB%FC%ED%FB%E9+%E7%E0%EA%EE%ED+%EE%F2+22+%E4%E5%EA%E0%E1%F0%FF+2008+%E3.+N+262-%D4%C7>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

25 Aralık 2008 tarihli, 273-FZ Sayılı "Yolsuzlukla Mücadeleye ilişkin" Federal Yasa (Федеральный закон от 25.12.2008 N 273-ФЗ "О противодействии коррупции"), 3 Temmuz 2016 sürümü
(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102126657&intelsearch=273-%F4%E7>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

27 Temmuz 2004 tarihli, 79-FZ Sayılı, "Rusya Federasyonu'nda Devlet Memurluğuna ilişkin" Federal Yasa, 3 Temmuz 2016 sürümü
(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102088054&intelsearch=%D4%E5%E4%E5%F0%E0%EB%FC%ED%FB%E9+%E7%E0%EA%EE%ED+%D0%EE%F1%F1%E8%E9%F1%EA%EE%E9+%D4%E5%E4%E5%F0%E0%F6%E8%E8+%EE%F2+27+%E8%FE%EB%FF+2004+N+79%D4%C7+%CE+%E3%EE%F1%F3%E4%E0%F0%F1%F2%E2%E5%ED%ED%EE%E9+%E3%F0%E0%E6%E4%E0%ED%F1%EA%EE%E9+%F1%EB%F3%E6%E1%E5+%D0%EE%F1%F1%E8%E9%F1%EA%EE%E9+%D4%E5%E4%E5%F0%E0%F6%E8%E8>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

"Kişisel Verilere ilişkin" 27 Temmuz 2006 tarihli, 152-FZ Sayılı Federal Yasa (Федеральный закон от 27.07.2006 N 152-ФЗ "О персональных данных"), 21 Temmuz 2014 sürümü
(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102108261>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

"Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesine ilişkin" 403 FZ Sayılı, 28 Aralık 2010 tarihli Federal Yasa (Федеральный закон от 28.12.2010 403-ФЗ "О Следственном комитете Российской Федерации"), 30 Aralık 2015 sürümü
(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&prevDoc=102163183&backlink=1&&nd=102144431>), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

30 Kasım 2011 tarihli, 342-FZ Sayılı, "Rusya Federasyonu İçişleri organlarının servisine ve Rusya Federasyonu'nun birden fazla yasasına yapılan değişikliklere ilişkin" Federal Yasa (Федеральный закон от 30.11.2011 N 342-ФЗ "О службе в органах внутренних дел Российской Федерации и внесении изменений в отдельные законодательные акты), 3 Temmuz 2016 sürümü (<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102152616>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

"Rusya Federasyonu'nda Hakimlerin statüsüne ilişkin" 3132-1 Sayılı Rusya Federasyonu Kanunu" (Закон РФ от 26.06.1992 N 3132-1 "О статусе судей в Российской Федерации"), 1 Eylül 2016 sürümü.

(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&nd=102017065&intelsearch=%C7%C0%CA%CE%CD+%D0%D4+%CE%D2+26.06.1992+N+3132-1%22%CE+%D1%D2%C0%D2%D3%D1%C5+%D1%D3%C4%C5%C9+%C2+%D0%CE%D1%D1%C8%C9%D1%CA%CE%CE+%D4%C5%C4%C5%D0%C0%D6%C8%C8%22>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

"RSFSR Başkanına ilişkin", 24 Nisan 1991 tarihli, 1098-I Sayılı Federal Yasa (Закон РСФСР от 24.04.1991 № 1098-I "О Президенте РСФСР"), 24 Nisan 1991
(<http://pravo.gov.ru/proxy/ips/?docbody=&prevDoc=102011229&backlink=1&nd=102011228&rdk=>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Pravo.ru, *Putin savcılar için geçerli olan gereklilikleri arttırdı ve onlara SKR'yi denetleme görevi verdi* (Путин повысил требования к прокурорам и поручил им надзирать за СКР), 23 Aralık 2014 (<http://pravo.ru/news/view/114016/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Boris Yeltsin'in adını taşıyan Başkanlık Kütüphanesi, *'RSFSR Başkanına ilişkin' RSFRS Kanunu*, 24 Nisan 1991; (<http://www.prlib.ru/en-us/History/Pages/Item.aspx?itemid=505>), kabul edilmiş, 24 Nisan 2016.

Rusya Başkanı, *Güvenlik Konseyi toplantısı*, 22 Eylül 2016

(<http://en.kremlin.ru/events/president/news/52947>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

PRI (Penal Reform International)

9 BDT devletinde işkenceyi engelleme sistemi: Sentez Raporu, 2012 (https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/05/MECHANISMS-FOR-THEPREVENTION_Full-1.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Doğu Avrupa'da işkencenin önlenmesi için ulusal sistemler: Belarus, Rusya ve Ukrayna, 2013 (<https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2013/06/eastern-europetorture-v7-web.pdf>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Başsavcılık,

2013 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin Oturumunda Yapılan Konuşma (О состоянии законности и правопорядка в 2013 году и о проделанной работе по их укреплению, Доклад на заседании Совета Федерации Федерального Собрания Российской Федерации), 29 Nisan 2014 (<http://genproc.gov.ru/genprokuror/appearances/document-145875/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

2014 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin Oturumunda Yapılan Konuşma (О состоянии законности и правопорядка в 2014 году и о проделанной работе по их укреплению, Доклад на заседании Совета Федерации Федерального Собрания Российской Федерации), 29 Nisan 2015 (<http://genproc.gov.ru/genprokuror/appearances/document-723904/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

2015 senesinde suç ve cezanın durumuna ve bu durumu güçlendirmek için yapılan çalışmalara ilişkin. Rusya Federasyonu Federal Meclisi Federasyon Konseyi'nin oturumunda yapılan konuşma (О состоянии законности и правопорядка в 2015 году и о проделанной работе по их укреплению, Доклад на заседании Совета Федерации Федерального Собрания Российской Федерации), 27 Nisan 2016 (<http://genproc.gov.ru/genprokuror/appearances/document-1078222/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu savcılık makamlarına yapılan temyizlere ve Rusya Federasyonu savcılık makamlarınca vatandaşların kabulüne ilişkin Talimat (Инструкция о порядке рассмотрения обращений и приема граждан в органах прокуратуры Российской Федерации), 30

Ocak 2013, 9 Aralık 2013 sürümü
(<http://www.genproc.gov.ru/documents/orders/document-14258/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Başsavcı, tarihsiz. (<http://eng.genproc.gov.ru/management/genprokuror/>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

2014 senesi dahilinde Rusya Federasyonu savcılık makamlarının temel performans göstergelerine ilişkin istatistik verisi (Статистические данные об основных показателях деятельности органов прокуратуры Российской Федерации за январь-декабрь 2014 г.), 10 Şubat 2015 (<http://genproc.gov.ru/upload/iblock/c9a/122014.xls>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

2015 senesi dahilinde Rusya Federasyonu savcılık makamlarının temel performans göstergelerine ilişkin istatistik verisi (Статистические данные об основных показателях деятельности органов прокуратуры Российской Федерации за январь-декабрь 2015 г.), 18 Şubat 2016 (http://genproc.gov.ru/upload/iblock/731/0112_2015.xls), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Yapı (Структура), tarihsiz. (<http://www.genproc.gov.ru/structure/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu Başsavcılık Görevleri, işlevleri, temel faaliyetleri, 2015 (http://eng.genproc.gov.ru/files/booklet_gp_eng.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Public Verdict Foundation (Общественный Вердикт),

Soruşturma Komitesi'nin bir işkenceyi araştırma makamı olarak verimliliğine etki eden sorunlara ilişkin (О проблемах, влияющих на эффективность Следственного комитета как органа расследования пыток), 20 January 2014 (http://publicverdict.ru/articles_images/11614_59724_memorandum.pdf), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

SK polisin özellikle ciddi olan suçlarına değindi (СК рассказал об особо тяжких преступлениях полицейских), 19 Şubat 2013 (<http://publicverdict.ru/topics/news/10893.html>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Talep üzerine çalışan özel araştırmacılar (Спецследователи по вызову), 25 Ağustos 2012 (<http://publicverdict.ru/topics/committee/10462.html>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 1) (Рабочие тетради по реформе следствия в России (Том 1)), 2012 (http://publicverdict.ru/articles_images/11220_58835_refinvestigation.pdf), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Rusya'da reform soruşturmasına ilişkin çalışma belgeleri (Cilt 2) (Рабочие тетради по реформе следствия в России (Том 2)), 30 Kasım 2013 (http://publicverdict.ru/articles_images/11604_59698_rtrs2.pdf), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Radziwill, A. ve Vaziakova, Y., *Rusya'da İş ortamını geliştirmek*, 25 Mart 2015 (<http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=ECO/WKP%282015%2910&docLanguage=En>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

RBC (RosBusinessConsulting), *Birleşik Soruşturma Komitesi oluşumu Uyuşturucu Denetleme Servisi ile başlamıştır* (Строительство единого Следственного комитета началось с Госнаркоконтроля), 29 Haziran 2014

(<http://www.rbc.ru/politics/29/06/2014/57041ecd9a794760d3d3fa7c>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

RBTH (Manşetlerin Ötesinde Rusya)

Kadyrov Çeçenistan Seçimlerinde %98 ile önde, 19 Eylül 2016

(http://rbth.com/news/2016/09/19/kadyrov-leading-with-98-in-chechnyaelections_631191), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Putin Kırım Bölgesini ortadan kaldırır, 3 Ağustos 2016

(http://rbth.com/politics_and_society/2016/08/03/putin-abolishes-the-crimeandistrict_617641), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Tatjana Moskalkowa wird Russlands Menschenrechts-Ombudsfrau, 2 Mayıs 2016

(http://de.rbth.com/gesellschaft/2016/05/02/tatjana-moskalkowa-wird-russlandsmenschenrechts-ombudsfrau_589321), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Rusya'nın neresinde kadınlar türban (hijab) takıyor? 24 Ekim 2016

(https://in.rbth.com/society/2016/10/24/where-in-russia-do-women-wear-a-hijab_641551), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Renz, B., *Sivil-Asker-İlişkileri ve Güvenlik Teşkilatı*, in: Mark Galeotti (Ed.), *Modern Rusya'da Güvenlik Siyaseti*

Reuters,

Rusya'da gey adam öldürüldü, Rusya'da son birkaç haftada nefret suçu olduğundan şüphelenilen ikinci vaka, 3 Haziran 2013 (<http://uk.reuters.com/article/uk-russia-killing-gay-idUKBRE9520A120130603>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Rus polis memuru, bir doğum günü partisi sonrası çıkan kavgada 3 kişiyi öldürdü, 27 Nisan 2009

(<http://uk.reuters.com/article/uk-russia-police-shooting-idUKTRE53Q0ZM20090427>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

Rusya'da aile içi şiddet mağdurları güvenlik için zorlu bir mücadele veriyor, 20 Ağustos 2013

(<http://www.reuters.com/article/us-russia-women-violence-idUSBRE97JOCX20130820>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

RFE/RL (Radyo Free Europe/Radyo Liberty)

Çeçen Kültür Bakanlığı Düşün Polisi Kuruyor, 29 Ekim 2016

(http://www.ecoi.net/local_link/331288/459101_en.html), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçen Liderler Şeriat Mahkemeleri Kurma Önerisine Şiddetle Karşı Çıktı, 26 Nisan 2012

(http://www.rferl.org/a/chechnya_sharia_law_kadyrov_khasavov/24561567.html), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçenistan Erken Parlamento Seçimlerine Gitme Kararı Aldı, 20 Haziran 2016

(<http://www.rferl.org/a/chechnya-schedules-preterm-parliamentaryelections/27809283.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Misilleme Korkusu, Çeçenistan İspiyoncusu Ailesinin Yerini Gizli Tutuyor, 18 Mayıs 2016

(http://www.ecoi.net/local_link/324418/450473_en.html), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Çeçenistan'da Bir Adam 'Kan Davası' Sebebiyle Mahkemeye Çıkacak, 19 Mart 2015

(<http://www.rferl.org/a/russia-chechnya-honor-killing/26910467.html>), erişim tarihi: 13 Şubat 2017.

- Moskova Mahkemesi *Navalny'nin Cezasını Tecil Etme Kararına Onay Verdi*, 1 Ağustos 2016 (http://www.ecoi.net/local_link/328245/455518_en.html), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.
- Putin Kadyrov'u Çeçenistan'ın Başkan Vekili Olarak Atadı*, 25 Mart 2016 (<http://www.rferl.org/a/putin-appoints-kadyrov-as-chechnya-leader/27635330.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.
- Putin Seçimden Önce Bölge Liderlerini Yeniden Düzenliyor; Rus Gümrük Müdürü Gidiyor*, 28 Temmuz 2016 (http://www.ecoi.net/local_link/327568/454624_en.html), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.
- Putin Bazı Aile İçi Şiddet Türlerini Suç Olmaktan Çıkararak Yasaya İmza Atıyor*, 7 Şubat 2017 (<http://www.rferl.org/a/russia-decriminalizing-domestic-violence-putinsigns/28295098.html?ltflags=mailer>), erişim tarihi: 9 Şubat 2017.
- Putin'in Siyaset Polisi*, 10 Ekim 2012, (<http://www.rferl.org/a/power-vertical-bastrikinputins-politics-police/24735201.html>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.
- Rusya'da İfade-i Mahkemede 'Primorsky Partizanları Cinayet Suçundan Beraat Etmıştır*, 20 Temmuz 2016 (http://www.ecoi.net/local_link/327215/454233_en.html), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.
- Rusya İçişleri Bakanlığı Kadyrov'un 'Vurmak İçin Ateş Et' Yorumuna Şiddetle Karşı Çıkıyor*, 23 Nisan 2015 (<http://www.rferl.org/a/kadyrov-authorizes-shooting-of-security-oustidechechnya/26974169.html>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.
- Rus Hukuku, Yüksek Mahkeme'nin Uluslararası Mahkeme Kararlarını Reddetmesine Müsaade Ediyor*, 15 Aralık 2015 (<http://www.rferl.org/content/russia-constitutional-court-verbatim/27428191.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.
- Rus Gazete Kadyrov'a Suikast Girişimine Engel Olunduğunu Belirtiyor*, 3 Ekim 2016 (<http://www.rferl.org/a/russia-novaya-gazeta-kadyrov-assassinationattempt/28028853.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.
- Rusya Nemtsov Cinayet Soruşturmasının Bittiğini Söylüyor*, 29 Ocak 2016 (http://www.ecoi.net/local_link/318497/443689_en.html), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.
- Rusya'da gey olduğunu düşündükleri için bir adamı öldürdüğü düşünülen üç kişi tutuklandı*, 3 Şubat 2014 (<http://www.rferl.org/content/russia-killing-man-believed-gay/25251485.html>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.
- Ria Novosti,
- Duma Seçimleri - 2016* (Выборы в Госдуму - 2016), 23 Eylül 2016 (<https://ria.ru/infografika/20160918/1476912507.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.
- Rusya Kahramanı Magomed Daudov Çeçenistan Parlamentosu Sözcüsü Seçildi* (Спикером парламента Чечни избрали Героя России Магомеда Даудова), 4 Ekim 2016 (<https://ria.ru/election2016/20161004/1478474216.html>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.
- Çeçenistan Parlamentosu üç partiden meydana gelecek: Kazanılan koltuklar: Birleşik Rusya (United Russia), Güzel Rusya (Fair Russia) ve CPRF* (Парламент Чечни будет трехпартийным, в него вошли ЕР, СР и КПРФ), 20 Eylül 2016 (<https://ria.ru/election2016/20160920/1477403964.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

RJI (Russian Justice Initiative) (Rus Adalet Girişimi) ve CAN (Chechnya Advocacy Network) (Çeçenistan Destek Kanalı), *Rus Adalet Girişimi'nden Teslim (RJI) ve Çeçenistan Destek Kanalı'nın Rusya Federasyonu'nun Kuzey Kafkasya Bölgesin'de CEDAW Sözleşmesine Uyumuna İlişkin Tutumu* (http://www.srji.org/upload/medialibrary/1a6/report-for-cedaw-rji-can_october-2015-final.pdf), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Robertson, A., *Rusya'da Polis Reformları ve Adalet İnşası: Sorunlar ve olasılıklar*, in: Goodall, K., Malloch, M. ve Munro, Bill, *Geçiş Dönemi Sonrası Avrupa'sında Adalet İnşası? Orta ve Doğu Avrupa Topluluklarında Suç Kabul Etme*, 2013, sf. 158-176.

Rogoza, J.,

Yeni bir Oprichina, in: Aspen Review Central Europe, Sayı: 3, 2013 (<http://www.aspeninstitute.cz/en/article/3-2013-a-new-oprichnina/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Federalizm olmadan Federasyon. Moskova ve Bölgeler arasındaki İlişkiler, Nisan 2014 (http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/ang_prace_49_federacja_bez_net.pdf), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Ross, C., *Putin Federalizmi ve Seçimli Otoriter Rejimi Demokratizatsiya*, Cilt 13 Nüsha 3 (2005), 2005, sf. 347-371 (https://www2.gwu.edu/~ieresrgwu/assets/docs/demokratizatsiya%20archive/GWASHU_DEMO_13_3/F347157H3656H776/F347157H3656H776.pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Rossiyskaya Gazeta (RG)

Kırım Cumhuriyeti'nin Rusya Federasyonu'na Katılmasına ve Rusya Federasyonu bünyesinde yeni Kurucu Tarafların Oluşturulmasına İlişkin, Rusya Federasyonu ve Kırım Cumhuriyeti arasında gerçekleşen Anlaşma (Договор между Российской Федерацией и Республикой Крым о принятии в Российскую Федерацию Республики Крым и образовании в составе Российской Федерации новых субъектов), 19 March 2014 (<https://rg.ru/2014/03/18/krimsite-dok.html>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

"Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesinin soruşturma organlarının (soruşturma birimlerinin) suçlara ilişkin raporları kabul etmesi, kayıt altına alması ve değerlendirmesine ilişkin 72 Sayılı Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi Emri (Приказ Следственного комитета Российской Федерации от 11 октября 2012 г. N 72 г. Москва "Об организации приема, регистрации и проверки сообщений о преступлении в следственных органах (следственных подразделениях) системы Следственного комитета Российской Федерации"), 11 Ekim 2012 (<https://rg.ru/2013/03/06/priemdok.html>), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Görevlilerin maaşları 2016'nın ilk yarısında %3,5 bir artış gösterdi (Зарплата чиновников выросла на 3,5% за первое полугодие 2016 года), 18 Ağustos 2016 (<https://rg.ru/2016/08/18/zarplata-chinovnikov-vyroslo-na-35-za-pervoe-polugodie-2016goda.html>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

RT (Russia Today),

Polisin Gitgide Artan bir Yolsuzluk Tehdidi Yaratmasına İlişkin Kanun - Bilirkişi Raporu, 7 Temmuz 2011 (<https://www.rt.com/politics/law-police-risk-report/>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

'Vurmak için Ateş Et:' Çeçen liderinin İçişleri Bakanlığı ile Kavgası Kızıyıyor, 25 Nisan 2015 (<https://www.rt.com/politics/252905-kadyrov-interior-ministry-chechnya/>), erişim tarihi: Kasım 2016.

Rubleva, K. A., *Cumhuriyet savcısı ve savcı kavramlarının arasındaki bağlantıya ilişkin* (О соотношении понятий прокурора и государственного обвинителя), in: Vektor Nauki TGU No. 4 (15), 2013, sf. 60-62 (http://edu.tltsu.ru/sites/sites_content/site3456/html/media94875/Rubleva%2018.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Russia Direct, *Rusya'nın insan haklarını savunma yönündeki yeni, garip kararına anlam vermeye çalışmak*, Russia Direct, 27 April 2016 (<http://www.russia-direct.org/analysis/making-sense-russias-strange-new-choice-defendhuman-rights>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Russian LGBT Network (Rus LGBT Ağı), *Rusya'da 2015 Yılında SOGI temelli ayrımcılık ve şiddet ihbarlarının denetlenmesi*, 2016 (http://www.lgbt.net.org/sites/default/files/monitoring_of_discrimination_0.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Russian Reader (The),

Rusya'da Darp Etme Eyleminin Suç Olmaktan Çıkarılması: Aile İçi Şiddet İle Mücadele İçin Ne İfade Ediyor?, güncelleme: 5 Temmuz 2016 (<https://therussianreader.com/tag/article-116-russian-federal-criminalcode/>), erişim tarihi: 7 Şubat 2017.

Igor Kalyapin: *"Kadyrov Çeçenistan'da Çalışmamıza İzin Vermeyeceğini Söyledi"*, 19 Mart 2016 (<https://therussianreader.com/2016/03/19/igor-kalyapin-kadyrov-torture-chechnya/>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Sakwa, R., *Bastrykin isimli soruşturma memuru ve düşmanların aranması*, 10 Nisan 2013, openDemocracy'de mevcuttur: (<https://www.opendemocracy.net/od-russia/richard-sakwa/investigator-bastrykinand-search-for-enemies>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

SEM (Göç Devlet Sekreterliği) (İsviçre), *Focus Russland; Korruption im Alltag, insbesondere in Tschetschenien*, 15 Temmuz 2016 (<https://www.sem.admin.ch/dam/data/sem/internationales/herkunftslander/europa-gus/rus/RUSkorruption-d.pdf>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Semukhina, O. B., Reynolds, K. M., *Modern Rus Polisini Anlamak*, CRC Basını, 2013.

Semukhina, O. B.,

2010-2011 Polis Reformu ve Rus Polisine ilişkin Disiplin Meseleleri, in: Western Journal of Criminal Justice, Cilt 4, Nüsha 2, 2012 (<http://www.wiu.edu/coehs/leja/caci/research/documents/disciplinary%20issues%20of%20russia.docx>), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Milisten Polise: Rus Kolluk Kuvvetleri Reformları, in: Russian Analytical Digest Sayı: 151, sf. 2-5, 30 Haziran 2014 (http://epublications.marquette.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1103&context=socs_fac), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

SFH (Schweizerische Flüchtlingshilfe), *Tschetschenien: Aktuelle Menschenrechtslage. Update*, 13 Mayıs 2016

(<https://www.fluechtlingshilfe.ch/assets/herkunftslander/europa/russland/160513-rusmensenrechte.pdf>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Sieca-Kozłowski, E., *STK'lar ve Rusya'da Bakanlıkların Gücü: Direnişten İşbirliğine mi?* in: *Sovyet-Sonrası Toplumlarında Güç Kurumları Dergisi*, Nüsha 9, 2009 (<http://pipss.revues.org/2384>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Sirota & Partners, *Yeni İdari Usul Kanunu, Toplu Tazminat getirmekte ve Mahkeme Usulünü Hızlandırmaktadır*, 17 Eylül 2015 (<http://sirotapartners.com/news/?mod=archive&year=2015&week=38>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

SK (Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi),

"Kolluk kuvvetleri görevlileri tarafından işlenen suçlara ilişkin soruşturmaları düzenlemek için ilaveten alınan önlemlere ilişkin" 20 Sayılı SK Kararnamesi (Приказ СК России N 20 "О дополнительных мерах по организации расследования преступлений, совершенных должностными лицами правоохранительных органов"), 18 Nisan 2012 (<http://sledcom.ru/upload/site1/iblock/a4c/a4cdc6b6dc00679897197909e1682a3d.pdf>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Tarih (История), tarihsiz. (http://sledcom.ru/sk_russia/calendar), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Saint Petersburg'da Soruşturma Komitesi Akademisi açılıyor, 1 Eylül 2016 (<http://en.sledcom.ru/news/item/1064781/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Leningrad Bölgesi'nin eski savcısı hakkında açılan soruşturma, 1 Kasım 2016 (<http://en.sledcom.ru/news/item/1077425/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Sokirianskaia, E., *Kuzey Kafkasya Çatışmalarında Kadınlar: Haberlerde Az Yer Eden Dram*, 9 Haziran 2016 (<https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/north-caucasus/women-northcaucasus-conflicts-under-reported-plight>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

SOVA,

Fırtınadan Önceki Sessizlik mi? Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2014 Yılında Bunlarla Mücadele Etmek İçin Atılan Adımlar, 21 Nisan 2015 (<http://www.sovacenter.ru/en/xenophobia/reportsanalyses/2015/04/d31818/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Oslo, Rusya'da aşırı milliyetçilik hakkında Seminer - Norveç, Eylül 2013.

Baskı Altında Aşırı-Sağ Akımı: Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2015 Senesinde Bunlarla Mücadele Etmek İçin Atılan Adımlar, 8 Nisan 2016 (<http://www.sovacenter.ru/en/xenophobia/reports-analyses/2016/04/d34247/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Aşırı-Sağ Omuz Silkti:

Rusya'da Yabancı Düşmanlığı ve Radikal Ulusalçılık ve 2013 Senesinde Bunlarla Mücadele Etmek İçin Atılan Adımlar, 31 Mart 2014 (<http://www.sovacenter.ru/en/xenophobia/reports-analyses/2014/03/d29236/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Spravochnik Kadrovika, *Savcılık sizi sorguluyor: belgelenmesi* (Вас проверяет прокуратура: оформление результатов), 27 Ekim 2011 (<http://www.propersonal.ru/journal/725/307222/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Sputnik News,

Kremlin Temsilcisi Rusya Soruşturma Komitesinin Ortadan Kaldırılmasına ilişkin Raporları Yalanlıyor, 27 Eylül 2016 (<https://sputniknews.com/russia/201609271045739156-russiainvestigative-committee-abolition/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Rusya Devlet Güvenliği Bakanlığı ve Yakın Acil Durumlar Bakanlığı Kurabilir, 19 Eylül 2016 (<https://sputniknews.com/russia/201609191045455134-russia-ministries-reform/>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Kadına Şiddete Son (Stop Violence Against Women), Rusya Federasyonu'nda Kadına Karşı Şiddet, son güncellenme tarihi: Ekim 2014 (http://www.stopvaw.org/Russian_Federation), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Saint Petersburg Beşeri Bilimler ve Siyaset Bilimleri Strateji Merkezi (Strategy Saint Petersburg Centre for Humanities and Political Studies), *Rusya Federasyonu bünyesindeki İnsan Hakları Komiserliği teşkilatında Vatandaşlardan Gelen Şikayetlerin Değerlendirilmesi* (Работа с жалобами граждан в аппарате Уполномоченного по правам человека в Российской Федерации), 13 Mart 2004 (http://strategy-spb.ru/edu/?do=manual&man_grup=170&doc=798&pr_id_dl=10), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

Çeçen Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi, Çeçen Cumhuriyeti Mahkemeleri (Суды Чеченской Республики), tarihsiz. (<http://vs.chn.sudrf.ru/modules.php?name=sud>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016. Rusya Federasyonu Yüksek Mahkemesi,

Yüksek Mahkemeye ilişkin Bilgi, tarihsiz.

(<http://www.supcourt.ru/catalog.php?c1=English&c2=About%20the%20Supreme%20Court&c3=&id=9639>), erişim tarihi: 5 Aralık 2016.

Rusya Federasyonu Yargı Sistemine Genel Bakış, tarihsiz.

(<http://www.supcourt.ru/catalog.php?c1=English&c2=Judicial%20System%20of%20the%20Russian%20Federation>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Sykiainen, L. R., *Şeriat Mahkemeleri: Rusya'da Modern Uygulama ve Beklentiler*, 2015 (<https://www.hse.ru/data/2015/12/29/1136288132/60LAW2015.pdf>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Rusya Federasyonu Soruşturma Komitesi bünyesindeki Tambov Bölgesi Soruşturma Müdürlüğü, *Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Müdürlüğü'nün 19 Eylül 2007 tarihli, 17 Sayılı, "Rusya Federasyonu Başsavcılık Soruşturma Müdürlüğü sisteminde vatandaşların kabulü ve temyiz taleplerinin değerlendirilmesi usulünün uygulanmasına ilişkin" emri* (Приказ Следственного комитета при прокуратуре РФ от 19 сентября 2007 г. N 17 "О введении в действие Инструкции о порядке рассмотрения обращений и приема граждан в системе Следственного комитета при прокуратуре Российской Федерации" (с изменениями от 8 апреля 2008 г.)), 8 Nisan 2008 sürümü

(https://web.archive.org/web/20160818114218/http://www.skptambov.ru/content/norm_base/44.doc) (archive.org sitesinde mevcuttur), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

(https://web.archive.org/web/20160818114218/http://www.skptambov.ru/content/norm_base/44.doc) (archive.org sitesinde mevcuttur), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Tagesanzeiger, Vom Vorkämpfer zur Reaktionärin, 1 Mayıs 2016 (<http://www.tagesanzeiger.ch/ausland/europa/vom-vorkaempfer-zurreaktionaerin/story/20808250>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

TASS, *Yolsuzluk-karşıtı seferberliğin bir parçası olarak Rus yüksek-mevkii sahibi soruşturma memurlarının gözaltına alınması -Kremlin*, 20 Temmuz 2016 (<http://tass.com/politics/889523>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

Taylor, B. D.,

Putin Rusya'sında Devlet-Kurma. Komünizm sonrası Sulh ve Baskı, Cambridge Üniversitesi Basını, 2011.

Rusya'da Tarihi Miraslar ve Kolluk Kuvvetleri, in: 150 Sayılı PONARS Eurasia Politika Memosu Mayıs 2011 (https://www2.gwu.edu/~ieresgwu/assets/docs/ponars/pepm_150.pdf), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Telegraph (The), *Ramzan Kadyrov: Putin'in Çeçenistan'daki 'keskin nişancısı'*, 24 Şubat 2016 (<http://s.telegraph.co.uk/graphics/projects/Putin-Ramzan-Kadyrov-Boris-Nemtsov-Chechnyaopposition-Kremlin/index.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

TI Rusya (Transparency International Russia)

Dünya Yolsuzluk Barometresi, 2013

(<http://www.transparency.org/gcb2013/country//?country=russia>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Bir suç davası açma talebinin reddedilmesi durumunda nasıl itiraz edilir (Как обжаловать отказ в возбуждении уголовного дела), 13 Kasım 2013 (http://askjournal.ru/item/kakobzhalovat-otkaz-v-vozbuzhdenii-ugolovnogodela?category_id=173#gid=304020121023070027), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Savcılık'a bir şikayette bulunmak için ne yapılır (Как составляется жалоба в прокуратуру), 13 Kasım 2013 (<http://askjournal.ru/item/kak-sostavit-zhalobu-v-prokuraturu#gid=292020091207131400>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Bir suç ihbarı raporu nasıl hazırlanır ve nasıl teslim edilir (Как составить и подать заявление о преступлении), 19 Kasım 2012 (http://askjournal.ru/item/inst-kak-podat-zayavlenie-oprestuplenii?category_id=173#gid=172120081204182438), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Titaev, K. ve Shkliaruk, M., *Rusya'da soruşturma memurları*, in: Rusya'da Siyaset ve Hukuk, 54:2-3, 2016, sf. 112137

(http://www.enforce.spb.ru/images/Products/in_English/2016_Investigators_in_Russia.pdf), erişim tarihi: 28 Kasım 2016.

Transitions Online, *Rus Hakimler neden öyle davranıyor?*, 6 Şubat 2013

(<http://www.tol.org/client/article/23588-russia-judges.html>), erişim tarihi: 6 Aralık 2016.

Birleşik Krallık Parlamentosu, *Parlamentar İnsan Hakları Grubu (PHRG) Raporu, Çeçenistan Araştırma Heyeti Görevi*, 10 Haziran 2010 (<http://www.refworld.org/docid/4cc7ed2a2.html>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Birleşmiş Milletler, Coğrafi Veri Bilgisi Bölümü, *Rusya Federasyonu, Harita Genel Yorum. 3840 Rev. 2*, Ocak 2004 (<http://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/russia.pdf>), erişim tarihi: 13 Aralık 2016.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, *Rusya Federasyonu'nun yedinci dönemlik raporuna ilişkin son gözlemler*, 28 Nisan 2015

(http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1437490602_g1508426.pdf), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Birleşmiş Milletler OHCHR (BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Bürosu), *Hakimlerin ve avukatların bağımsızlığına ilişkin Özel Raportör Raporu, Gabriela Knaul; Ek, Rusya Federasyonu'na Giden Görev*, 30 Nisan 2014 (http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1403017719_a-hrc-26-32add-1-eng.doc), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

BM Haber Merkezi, *Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne destek, BM Toplantısında Kırım referandumunun geçersiz olduğunu belirtir*, 27 Mart 2014.

(<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=47443&Cr=ukraine&Cr1=#.WEUof02oN9B>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

UNODC (Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi), *Rusya Federasyonu Bünyesinde Yolsuzluk-Karşıtı Makamlar*, 2013 (<http://www.track.unodc.org/LegalLibrary/LegalResources/Russian%20Federation/Authorities/AntiCorruption%20Authorities%20of%20the%20Russian%20Federation.pdf>), erişim tarihi: 29 Kasım 2016.

BM Kadın - Dünya Kadına Karşı Şiddet Veri Tabanı, *Adli İşlemlerde Bulunan mağdurlar, şahitler ve diğer kişilere ilişkin 119-FZ Sayılı Federal Yasa*, tarihsiz. (<http://www.evaw-globaldatabase.unwomen.org/en/countries/europe/russian-federation/2004/federal-law-no-119-fz-onstate-protection-for-victims>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016. ABD DoS (ABD Dışişleri Bakanlığı),

2016 Yatırım Ortamı Beyannamesi, Rusya, Haziran 2016 (<http://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ics/investmentclimatestatements/index.htm?year=2016&dliid=254409>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

2014 Yatırım Ortamı Beyannamesi, Rusya, Haziran 2014 (<http://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ics/2014/227933.htm>), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

2014 *İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu*, Rusya, 25 Haziran 2015 (http://www.ecoi.net/local_link/306252/429631_en.html), erişim tarihi: 25 Kasım 2016.

2015 *İnsan Hakları Uygulamalarına ilişkin Ülke Raporu*, Rusya, 13 Nisan 2016 (http://www.ecoi.net/local_link/322455/448230_en.html), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

Washington Post (The), *Rusya ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi arasındaki çalkantılı ilişki*, 23 Nisan 2014 (<https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/04/23/therocky-relationship-between-russia-and-the-european-court-of-human-rights/>), erişim tarihi: 1 Aralık 2016.

White, S.; *Rus Polisini Anlamak*, Cambridge Üniversitesi Basını, 2011.

White, S. ve Mcallister, I., *Putin Fenomeni*, in: *Journal of Communist Studies and Transition Politics*, Cilt 24, Nüsha 4, 2008, sf. 604-628 (<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13523270802510610>), erişim tarihi: 23 Kasım 2016.

WSJ (Wall Street Journal), *Çeçenistan: Rusya'nın İslam Devleti mi?*, 2 Haziran 2016 (<http://www.wsj.com/articles/chechnya-russias-islamic-state-1464859621>), erişim tarihi: 30 Kasım 2016.

Zernova, M., *Rus Polisi ve Geçiş Dönemi Demokrasisi: Bir Ampirik Çalışmadan Çıkarılan Dersler*, in: *Internet Journal of Criminology*, 2013 (http://www.internetjournalofcriminology.com/Zernova_Russian_Police_and_Transition_to_Democracy_IJC_May_2013.pdf), erişim tarihi: 24 Kasım 2016.

Ziegeweid, J., *Rus Kadınları için Adalet(?) Rusya aile içi şiddet meselesine ilgi göstermeye başlıyor*, in: *Human Rights Brief*, 2 Kasım 2014 (<http://hrbrief.org/2014/11/justice-for-russian-women-russiabegins-to-face-its-domestic-violence-problem/>), erişim tarihi: 2 Aralık 2016.

Anonim ve kamuya açık olmayan kaynaklar

Agora, yönetici ile yapılan mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015. (508) Agora; gazeteci, siyasi aktivistler, blog yazarları ve STK mensupları başta olmak üzere; polis, askerler ve hapisane görevlileri tarafından insan hakları ihlaliyle karşılaştığı düşünülen mağdurlara adli savunma sağlayan bir insan hakları örgütüdür. CAC, Svetlana Gannushkina ile yapılan mülakat, Oslo, 6 Ekim 2015

İşkenceyi Önleme Komitesi, temsilci ile yapılan mülakat, Nizhnyj Novgorod, 17 Kasım 2014. Devlet memurlarına yöneltilen işkence suçlamalarını soruşturan, işkence mağdurlarına tıbbi psikolojik destek sağlayan ve onlara ulusal düzeyde ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde temsil imkanı sağlayan bir Rus STK.

Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 12 Ekim 2015. Görüşülen kişi Rusya Federasyonu'nda insan haklarının korunması ve Rus Adalet Sistemi üzerine uzmandır. Kişi, güvenlik ile ilgili sebeplerden ötürü anonim kalmayı tercih etmektedir.

Rus bir STK olan İşkenceyi Önleme Komitesi bünyesinde bir bilirkişi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2015. Görüşülen kişi Rusya Federasyonu'nda insan haklarının korunması ve Rus Adalet Sistemi üzerine uzmandır. Kişi, güvenlik ile ilgili sebeplerden ötürü anonim kalmayı tercih etmektedir.

European University Hukukun Üstünlüğü Enstitüsü'nden gelen bilirkişi, St.-Petersburg, e-posta yanıtı, 6 Kasım 2015. Kişi, güvenlik ile ilgili sebeplerden ötürü anonim kalmayı tercih etmektedir.

Gannushkina, S., e-posta yanıtı, 8 Kasım 2016.

Halbach, U., e-posta yanıtı, 11 Kasım 2016.

Çeçenistan üzerine uzman olan ve Çeçenistan'da saha çalışması yapmış olan tarih bilimcisi, e-posta yanıtı, 2 Kasım 2016.

HRW, temsilcilerle yapılan mülakat, Moskova, 11 Kasım 2014

Memorial, avukat ile yapılan mülakat, 18 Kasım 2014. Avukat Rusya'dan ECHR'ye başvuru sahiplerinin davalarına bakıyor.

Memorial, avukat ile yazışma, e-posta yanıtı, 3 Kasım 2015. Avukat Rusya'dan ECHR'ye başvuru sahiplerinin davalarına bakıyor.

STK, gazetecilerin durumunu denetler, temsilcilerle mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014.

SOVA (Centre for Information and Analysis) (Bilgi ve Analiz Merkezi), araştırmacı ile yapılan mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014. Araştırmacı SOVA için aşırıl yanlılığına ilişkin konular üzerinde çalışmalar yapıyor.

SRJI, Stitching Russian Justice Initiative, temsilci ile yapılan mülakat, Moskova, 12 Kasım 2014. Stitching Russian Justice Initiative Kuzey ve Güney Kafkasya'da yaşanan ciddi insan hakları ihlallerini, bölgesel ve küresel yasal sistemler kullanarak araştırmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde bulunan 300 davada 2000 müvekkil temsil etmiştir.

Ek 2: Görev Tanımları

Anayasal kurumlara genel bakış

Son gelişmeler

Anayasa (teori)

Devlet yapısı (pratik)

Duma, Federal hükümet ve Bölgesel hükümet, Anayasa mahkemesi

DEVLET KORUMA AKTÖRLERİ

Kapsam (iç birlikler/FSB/Ordunun dahil edilmemesinin sebepleri)

MVD (İçişleri Bakanlığı) / Polis

Giriş (yapı, federal/bölgesel, çeşitli aktörlere genel bakış, neden koruma aktörü olarak örneğin OMON değil Polis üzerinde durulduğu)

Polis (federal, bölgesel, yerel)

- A. Genel (yetki alanı/usul)
 - B. Kapasite
 - Yapı
 - Kaynaklar (federal ve bölgesel düzeyde istatistikler)
 - Eğitim
 - C. Doğruluk (siyasi bağımsızlık/etki/
 - Davranış tüzüğü/sadakat
 - Yolsuzluk (maaş dengeleri)
 - Dokunulmazlık (dahili kontrol mekanizması)
 - Ayrımcılık ve İH ihlalleri
 - D. Hassas durumdaki gruplar, örneğin:
 - Etnik azınlıklar
 - Dini azınlıklar
 - Aktivistler/gazeteciler
 - Cinsel azınlıklar
 - Kadınlar (Aile içi şiddet)
 - Göçmenler

Savcılık

- A. Genel (yetki alanı/usul: örneğin mahkemelerle ilişki)
- B. Kapasite
 - Yapı- federal ve bölgesel savcılar

- Kaynaklar
- Eğitim
- C. Doğruluk
 - Siyasi bağımsızlık/etki: görevlendirme
 - Davranış Tüzüğü
 - Yolsuzluk
 - Dokunulmazlık
 - Ayrımcılık

Mahkemeler

Ulusal mahkemeler

- A. Genel:
 - Mahkemeler tipleri (idari, adli, iş, aile)
 - Hiyerarşi (tablo)
 - Usul (şikayette bulunma/savcılıkla iletişim)
- B. Kapasite
 - Kaynaklar
 - Görevlendirme
 - IT ekipmanı
 - Yığılma
 - Yeni mevzuat konusunda eğitim
- C. Doğruluk
 - Bağımsızlık: görevlendirme usulü,
 - Yolsuzluk,
 - Dahili kontrol mekanizmaları
 - Ayrımcılık ve İH ihlalleri
 - Adil yargı
 - Mahkeme kararlarının uygulanması
- D. Hassas durumdaki gruplar

ECHR

- A. Farklı RF dava tipleri (Çeçenistan, kayıt sistemi, dini azınlık, aile içi şiddet)
- B. Sonuçlar
- C. Etki (devlet tepkisi)

Devlet Soruşturma Komitesi (SK)

- A. Genel (Yetki alanı, usul)
- B. Kapasite
 - Yapı (hiyerarşi, emir komuta zinciri),
 - Kaynaklar (bütçe/personel/ekipman)
 - Eğitim
- C. Doğruluk
 - Sadakat sorunları, siyasi bağımsızlık
 - İtibar / güven
 - Yolsuzluk (maaş düzeyi bağlantısı)
 - Dokunulmazlık
 - Ayrımcılık ve İH ihlalleri
- D. Hassas durumdaki gruplar

Soruşturmacı (ombudsman) (İnsan Hakları Komiseri)

- A. Genel: Yetki alanı (tavsiyeler/yaptırımlar), usul
- B. Kapasite
 - Yapı (hiyerarşi, emir komuta zinciri),
 - Kaynaklar (bütçe/personel/ekipman)
 - Eğitim
- C. Doğruluk
 - Siyasi bağımsızlık/etki
 - İtibar / güven
 - Gerçek etki
 - Ombudsmana karşı ayrımcılık

ÇEÇENİSTAN ÜZERİNE

Giriş (RF'nin geriye kalanından nasıl farklı)

Son gelişmeler (yerel rejimin güçlenmesi)

Devlet korumasına erişim konusundaki gelişmelerin etkisi

- Federal mahkeme olmaması
- Güçlü bağlantı- Kadyrov
- Gelenek ve dinin etkisi- geleneksel mahkemeler/Şeriat mahkemeleri/normal mahkemeler

Hassas durumdaki gruplar (kadınlar)

